

॥ अर्हत् ॥

પ્રાચીન તીર્થમાળા—સંગ્રહ.

ભાગ ૧ લો.

સંશોધક,

શાસ્ત્રવિશારદ-જેનાચાર્ય શ્રીવિજયધર્મસૂરિ.

પ્રકાશક

અમૃતલાલ છગનલાલ.

અનોપચંદ નરસિંહદાસ.

સે. શ્રીયશોવિજયજી જૈન મંથમાળા.

ભાવનગર.

વીર સં. ૨૪૪૮]

[સં. ૧૯૭૮

કિં. રૂ. ૨૦-૦૦

ધી " આનંદ " પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શ્રી. ગુલાબચંદ બલ્લુભાઈએ છાપ્યું.

પ્રસ્તાવના.

કોઈપણ વસ્તુ પ્રકાશમાં આવ્યા પછી-નવીન આકારમાં રહામે ઉભી થયા પછી તેનું જે મહત્વ સમજવામાં આવે છે તે, જ્યાં સુધી તે વસ્તુ અંધારમાં હોય છે-આઅજ્ઞાતિત હોય છે, ત્યાં સુધી સમજવામાં આવતું નથી. આ વાતની ખાતરી ઐતિહાસિક રાસસંગ્રહના એક પછી એક ભાગે બહાર પાડવાની અમારી પ્રવૃત્તિએ સમ્મત્ રીત્થા કરી આપી છે. જે રાસાઓને પ્રાચીન ભંડારમાં કોઇ અડતું પણ નહિ, અને જેને ભંડારોમાંથી ખાતલ કરી નદીના પ્રવાહમાં વહેતા કરવા જેવા સમજવામાં આવતા, તે રાસાઓ, ઇતિહાસના સ્વાંગમાં બહાર આવતાં તે ઇતિહાસપ્રેમિઓને કેટલા પ્રિય અને ઉપયોગી થઈ પડ્યા છે, તે તેના વાંચનારા સારી રીતે જાણે છે. આવુંજ એક અંગ-ઇતિહાસનું એક અંગ-પ્રાચીન તીર્થમાળાઓ પણ છે. આ વાતની ચોક્કસ ખાતરી 'પ્રાચીન તીર્થમાળા સંગ્રહ' નો આ પ્રથમ ભાગ જોવાથી થઈ શકશે.

આજ કાલ તીર્થની યાત્રા કરનારા કેટલાક કવિઓ-મુનિરાજો-ને તીર્થની યાત્રાનું વર્ણન આલેખનાં, જેમ તે ભગવાનનાં માતા-પિતાનાં નામ, ભગવાનનાં કુંડલ, આજીવ્યંધ અને ભગવાનનાં નેત્રાનું વર્ણન કરવામાં પોતાની 'યાત્રા વર્ણન' ની સાર્થકતા સમજે છે, તેવી રીતે પ્રાચીન કવિઓ-યાત્રાનાં વર્ણનો લખનારાઓ 'યાત્રા વર્ણન' ની સાર્થકતા નહોતા સમજતા. તે કવિઓ યાત્રાનાં વર્ણનો લખવામાં ખાસ કરીને, જેને આપણે ઇતિહાસોપયોગી બાબતો કહીએ છીએ, તેનું વર્ણન કરતા હતા. આ વિભાગના વાંચનારાઓ જોઈ શકશે કે-આ તીર્થમાળાઓમાં પ્રાચીન નગર-નગરીયોનાં વર્ણનો, જુદા જુદા દેશોની સ્થિતિઓ, જુદા જુદા દેશના મનુષ્યોના રીત-રીવાજો અને તે વખતના રાજાઓનાં નામો વિગેરે કેટલીએ જાણવાજોગ-ઇતિહાસોપયોગી બાબતોનું વર્ણન કરવામાં આવેલું છે, અને તેથીજ માફ એ માનવું છે કે-પ્રાચીન રાસાઓ, કે જેમાં ઘણે ભાગે આચાર્યોનાં જીવન ચરિત્રો કે એવી બીજી બાબતો આલેખવામાં આવેલી હોય છે, તેના કરતાં પ્રાચીન તીર્થમાળાઓ કોઈ પણ રીતે ઇતિહાસને માટે ઉત્તરતું સાધન નથી. અને તેથીજ એવી પચીસ તીર્થમાળાઓનો આ એક સંગ્રહ પ્રથમ ભાગ તરીકે બહાર પાડવાનું ઉચિત્ત ધાર્યું છે.

વાંચકો જોઇ શકશે કે-આમા આપેલી પચીસે તીર્થમાળાઓ લગભગ જુદા જુદા સમયના જુદા જુદા કવિઓની કૃતિયો છે, તેમ છતાં બધી ખરી તીર્થમાળાઓમાં એકના એક તીર્થોનું વર્ણન આલેખાએલું છે. આવી સ્થિતિમાં પચીસે તીર્થમાળાઓનો જુદો જુદો સાર આપવામાં વારંવાર પુનઃક્રિત થવાનો સભવ જણાયો, અને તેથીજ પચીસે તીર્થમાળાઓમાં આવેલાં તીર્થોને પાંચ વિભાગોમાં વહેચી નાખી પ્રત્યેક વિભાગથી સંબંધ રાખનારી તીર્થમાળાઓમાં તે તે તીર્થોના સંબંધમાં શુ શુ લખવામાં આવેલું છે, તેમ કયા કયા કવિઓ કઇ કઇ બાબતોમાં જુદા પડે છે, તે બતાવવા પ્રયત્ન કર્યો છે. આથી કોઇ પણ વાચક 'સંક્ષિપ્તસાર' જેતાંજ પચીસે તીર્થમાળાઓમાં આવેલ ઐતિહાસિક બાબતો અને જુદા જુદા સમયની તે તે તીર્થોની સ્થિતિઓ અનાયાસથી મેળવી શકશે.

એમા તો કાંઇ સંશયજ નથી કે સંસાર પરિવર્તનશીલ છે. સંસારની કોઇ પણ જાતિ, ધર્મ, દેશ, ગામ, નગર કે કોઇ પણ પદાર્થ આ પરિવર્તનતાના પન્થી બન્યો નથી. સમયના વહેવા સાથે સૌમાં પરિવર્તન થાય છે જ. અને એજ પ્રમાણે આપણી પ્રાચીન નગરોમાં પણ પરિવર્તન થયેલું છે, તે એટલે સુધી કે-તે નગરોનાં અસલી સ્થાનોનો નિશ્ચય કરવો પણ અત્યારે અશક્ય જોવા થઇ પડ્યો છે. આ વાત સંક્ષિપ્તસારના પૃ. ૬, ૧૯, ૨૨, ૩૨ માં આપેલી કોશાંબી, વાણિજગામ, ક્ષત્રિયકુંડ, અને ઝડજીવાલુકા-જાલીગામ ઉપરની નોટો જોવાથી સપૂર્ણ રીતે સમજી શકાશે, આ અને આવીજ બીજી નોટોમાં તે તે ગામો અને સ્થાનો સંબંધી યથાશક્ય શોધો કરી મેં મારા અભિપ્રાયો જણાવ્યા છે. પરંતુ આથી પણ વધારે શોધ કરી કોઇ ઇતિહાસ પ્રેમી વધારે પ્રમાણુજીત બાબતો બહાર પાડશે, તો તે ઇતિહાસક્ષેત્રમાં આશીર્વાદરૂપ થઇ પડશે.

મારા ઐતિહાસિકરાસસમ્રહના ભાગોની માફક આ સમ્રહની તીર્થમાળાઓની મૂળ ભાષા જેમની તેમ કાયમ રાખી છે. તે એટલા માટે કે તે તે સમયની લખાણ પદ્ધતિ અને ભાષા સહજ સમજી શકાય.

આ પ્રસંગે હું કિશનનદના બંડારના કાર્યવાહકો, તાજપુરના ચતિજી, બજાણના ચતિ પ્રેમવિજયજી પાલીતાણાની આ ક. ની પેઢી, લુણાવાના ચતિ સૌભાગ્યવિજયજી, જ્યપુરવાળા પં. ચંદ્રધર ગુલેરી બી. એ. અને ભાવનગરની શેઠ. ડોસાલાઇ અબેચંદની પેઢીના કાર્યવાહકોને ધન્યવાદ આપવો

બૃહીથ નહિં કે-જેમણે પોતાના હસ્તકના ભંડારમાંની અથવા પોતાની પાસેની પ્રતિઓ આપી મારા આ કાર્યમાં મને સહાયતા કરી છે.

પ્રાચીન ભંડારો તપાસતાં આવી અનેક તીર્થભાળાઓ હજી પણ ઉપલબ્ધ થયા કરે છે. અને તે આવી ભાષાનીજ નહિં, પરન્તુ સંસ્કૃત અને પ્રાકૃત તીર્થભાળાઓ પણ મળી આવે છે, જેમ કે-પ્રાકૃતમાં મહેન્દ્રપ્રજ્ઞસુરિકૃત અને સંસ્કૃતમાં જિનપતિસુરિકૃત તીર્થભાળાઓ મળે છે. આ અને આવી બીજી જે જે તીર્થભાળાઓ ઉપલબ્ધ થાય તે બધી જે પ્રકાશિત થાય તો મારું માનવું છે કે-ઇતિહાસક્ષેત્રમાં તે દ્વારા પણ ઘણું સારું અજવાળું પડી શકે. આશ્ચર્ય છે કે-અન્યાન્ય ઇતિહાસ પ્રેમિઓ આ દિશા તરફ અવશ્ય પોતાની પ્રવૃત્તિ લઇ જશે.

પ્રાન્તે—મારા ઐતિહાસિક રાસ સમૂહના ભાગોની માફક પ્રાચીન તીર્થ-ભાળાનો આ ભાગ પણ ઇતિહાસપ્રેમિયોને ઉપયોગી નીવડે, એમ હૃદયથી મારા આ વક્તવ્યને અહિંજ સમાપ્ત કરે છું.

શિવપુરી (આલીયર).
અશાડ સુ. ૧૫, વી. સં. ૨૪૪૮

}

વિજયધર્મસૂરિ.

અનુક્રમશ્ચિકા.

સંક્ષિપ્ત-સાર.

૧ પૂર્વદેશીય તીર્થો.	૨-૪૦
૧ મહાગામ-કેશાબી.	૬
૨ પ્રયાગ.	૧૦
૩ કાશી-બનારસ.	૧૧
૪ સિંહપુરી અને અંદ્રાવતી.	૧૩
૫ પાટલીપુત્ર.	૧૫
૬ બિહાર.	૧૫
૭ પાવાપુરી.	૧૬
૮ રાજગૃહી.	૧૭
૯ ગુણાયા.	૨૧
૧૦ ક્ષત્રિયકુંડ	૨૨
૧૧ કાકંદી.	૨૪
૧૨ અંપાનગરી.	૨૫
૧૩ મિથિલા.	૨૬
૧૪ ભદિલપુર.	૨૭
૧૫ સમ્મેતશિખર.	૨૮
૧૬ શિબુવાલુકા-જાંબીગામ.	૩૨
૧૭ અયોધ્યા.	૩૪
૧૮ સાવત્થી.	૩૬
૧૯ રત્નપુરી.	૩૭
૨૦ કંપીલા	૩૮
૨૧ સૌરીપુર.	૩૮

૨૨ અહિમત્તા.	૩૬
૨૩ હસ્તિનાપુર....	૩૬
૨૪ મથુરા.	૪૦
૨ શત્રુજય.	૪૧-૪૬
૩ ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થો.	૪૭-૫૨
૪ પાર્શ્વનાથનાં તીર્થો.	૫૩-૫૫
૫ પરચૂરણ વિભાગ.	૫૬-૬૩
૧ ગિરિનાર તીર્થ.	૫૬
૨ સૂરત.	૫૮
૩ શાશ્વત તીર્થ	૬૦
૪ જોસલમેર તીર્થ.	૬૧
૫ કાવી તીર્થ.	૬૨

મૂલ તીર્થમાળાઓ.

૧ સમ્મેતશિખર તીર્થમાળા.	૧
૨ પૂર્વદેશીય ચૈત્ય-પરિપાટી.	૧૪
૩ સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા.	૨૨
૪ ગિરિનાર તીર્થમાળા.	૩૩
૫ શત્રુજય તીર્થ-પરિપાટી.	૩૮
૬ તીર્થમાલા.	૪૮
૭ ચૈત્યપરિપાટી	૫૭
૮ સૂરત ચૈત્ય પરિપાટી.	૬૨
૯ પાર્શ્વનાથ ચૈત્ય પરિપાટી.	૭૦
૧૦ તીર્થમાળા.	૭૩

૧૧ તીર્થમાળા.૧૦૧
૧૨ તીર્થમાળા.૧૩૨
૧૩ શાશ્વત તીર્થમાળા.૧૪૧
૧૪ જ્ઞેસલમેર-ચૈત્યપાટી.૧૪૬
૧૫ પાર્શ્વનાથ-નામમાલા.૧૪૯
૧૬ શત્રુઞ્જય ચૈત્ય પરિપાટી.૧૫૪
૧૭ શત્રુઞ્જય તીર્થયાત્રા.૧૫૯
૧૮ આદિનાથ-ભાસ.૧૬૬
૧૯ પાર્શ્વનાથ સંખ્યા સ્તવન.૧૬૯
૨૦ કાવીતીર્થ વર્ણન.૧૭૧
૨૧ શત્રુઞ્જય સ્તવન.૧૭૪
૨૨ સિદ્ધાચલ-તીર્થયાત્રા.૧૭૬
૨૩ સૂર્યપુર ચૈત્ય પરિપાટી.૧૮૬
૨૪ શત્રુઞ્જય ચૈત્ય પરિપાટી.૧૯૫
૨૫ ગોડીપાર્શ્વનાથ સ્તવન.૧૯૮

॥ अहम् ॥

સંક્ષિપ્ત-સાર.

આ સંગ્રહમાં એકંદર ૨૫ તીર્થમાળાઓ આપવામાં આવી છે. આ બધીએ તીર્થમાળાઓ જુદા જુદા સમયમાં, જુદા જુદા કવિયોદ્ધારા બનેલી છે; અતએવ એકજ તીર્થનું કે એકજ દેશનું વર્ણન હોવા છતાં જુદા જુદા સમયમા લખાએલું હોય તેમાં કેટલીક સ્થળે ફેરફાર પણ જોવામાં આવે છે. આ ફેરફાર કયા કેટલા અંશે છે તે, અને તે ઉપરાન્ત પ્રત્યેક તીર્થમાળા કોણે, કયા સમયમા અને કયા ઉદ્દેશ્યથી બનાવી, એ બધું બતાવવા માટે આ સંક્ષિપ્ત-સાર લખવો ઉચિત ધાર્યો છે.

આ સંગ્રહમાં આપેલી પચીસ તીર્થમાળાઓમાં કેટલીક એવી છે કે જેમા કેવળ પૂર્વ દેશનાં તીર્થોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે; કેટલીક એવી છે કે જેમાં ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થોનું વર્ણન આવી જાય છે, કોઈ એવી છે કે-જેમા પૂર્વ-પશ્ચિમ-ઉત્તર-દક્ષિણ, એ ચારે દિશાઓનાં તીર્થોનું વર્ણન છે, જ્યારે કેટલીક તીર્થમાળાઓમાં તો કેવળ એક એક તીર્થ કે એક એક નગરનાંજ મંદિરોનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. આવી સ્થિતિમાં પ્રત્યેક તીર્થમાળાને દૂંકસાર આપવો પાલવી શકે નહિ; કારણ કે તેમ કરવાથી એક તીર્થમાળામાં જે વર્ણન આવ્યું હોય, તેજ બીજામાં પણ આવે. એટલા માટે આ પચીસે તીર્થમાળાઓના હું અહિં પાંચ વિભાગો પાડીશ. તે પાંચ વિભાગો આ છે:—૧ પૂર્વદેશીય તીર્થોની હકીકત પૂરી

પાડનાર, ૨ સિદ્ધાચળ તીર્થ સંબંધી, ૩ ગુજરાત, કાઠી-
યાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થો સંબંધી, ૪
પાર્શ્વનાથનાં નામો અને તીર્થો સંબંધી, અને ૫ પરચૂરણ.
આ પરચૂરણ વિભાગમાં એક એક ગામનાં દેરાસરોના વર્ણનવાળી
અને શાશ્વત તીર્થો બનાવનારી તીર્થમાળાનો સમાવેશ કરીશ.

અનુક્રમે પ્રત્યેક વિભાગ સાથે જે જે તીર્થમાળાઓ સંબંધ
ધરાવે છે, તે તે તીર્થમાળાનો પરિચય આપીને તીર્થમાળાઓમાં
ખાસ જાણુવા જેવી કંઈ કંઈ બાબતો છે તે અને તે તીર્થમાળાઓના
વર્ણનમાં પરસ્પર કયા ભિન્નતા છે, તે બતાવવાનો પ્રયત્ન કરીશ

પૂર્વ દેશીય તીર્થો.

આની સાથે સંબંધ વરાવનારી કુલ પાંચ તીર્થમા-
ળાઓ છે:—

- ૧ પં ૦ વિજયસાગરવિરચિત ‘સમ્મેતશિખર-તીર્થ
માળા’ પૃ. ૧-૧૩
- ૨ પં ૦ હંસસોમવિરચિત ‘પૂર્વદેશીયચૈત્ય-પરિપાટી’
પૃ. ૧૪-૨૧.
- ૩ પં ૦ જયવિજયવિરચિત ‘સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા’
પૃ. ૨૨-૩૨.
- ૪ પં ૦ સૌભાગ્યવિજયવિરચિત ‘તીર્થમાળા’
પૃ. ૭૩-૧૦૦

૫ પં ૦ શીલવિજયવિરચિત ‘તીર્થમાળા’ પૃ. ૧૦૧-૧૩૧.

ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓમાં પહેલી તીર્થમાળા વિદ્યા-
સાગરના પ્રશિષ્ય અને સહજસાગરના શિષ્ય વિજયસાગરે બનાવી

છે. આ તીર્થમાળા બનાવ્યાનો સંવત્ કવિએ આપ્યો નથી; પરંતુ જે પ્રતિ ઉપરથી આ તીર્થમાળા છપાવવામાં આવી છે, તે પ્રતિ કર્તા વિજયસાગરના શિષ્ય હેતુસાગરે સં. ૧૭૧૭ માં કૃષ્ણગઢ (કિશનગઢ) માં લખેલી છે. આ ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સં. ૧૭૧૭ ની પહેલાં આ તીર્થમાળા બનેલી છે. વળી આ તીર્થમાળામાં પાલગંજ—સમ્મેતશિખરના રક્ષક રાજાનું નામ પૃથ્વીમલ્લ આપ્યું છે અને ઉપર બતાવેલી ત્રીજી તીર્થમાળામાં પં ૦ જયવિજયજીએ પણ પૃથ્વીચંદ્ર (પૃથ્વીમલ્લ) આપ્યું છે, એટલે આ તીર્થમાળા પણ લગભગ તે સમયની એટલે સં. ૧૬૬૪ ની આસપાસનીજ હોવાનું અનુમાન થાય છે.

આ તીર્થમાળામાં સમ્મેતશિખરની યાત્રા માટે આગરેથી નીકળેલા સંઘે જે જે તીર્થોની યાત્રાઓ કરી, તે બધાં તીર્થોનું વર્ણન આપવામાં આપ્યું છે. જે કે નામ તો કવિએ ‘ સમ્મેતશિખર—તીર્થમાળા ’ આપ્યું છે. કવિએ જણાવ્યું નથી કે—કયા સંઘવીએ આ સંઘ કાઢ્યો હતો અને તે કયારે કાઢ્યો હતો ? પરંતુ આ સંઘે પાટલીપુર (પટણા) ની યાત્રા વખતે ત્યાં હીરવિજયસૂરિના પગલાંની યાત્રા કર્યાનું કવિએ જણાવ્યું છે, એ ઉપરથી સમજાય છે કે આ સંઘ સ. ૧૬૫૨ પછી નીકળેલા હોવો જોઈએ. કારણ કે સ. ૧૬૫૨ માં હીરવિજયસૂરિએ કાળ કર્યો હતો, એટલે તે પછી સ્થાપન થયેલા તે પગલાંની જ્યારે આ સંઘે યાત્રા કરી છે, ત્યારે ઉપરનું અનુમાન બ્યાજબીજ જણાય છે.

બીજી ચૈત્યપરિપાટી હેમવિમલસૂરિના આજ્ઞાધારક કમલધર્મના શિષ્ય હંસસોમે બનાવી છે. કવિએ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી; પરંતુ ચંદેરી^૧થી નીકળેલા આ સંઘે સંવત્

૧ આ ગામ, ગ્વાલીયર સ્ટેટમાં આવેલ છે અને તે લલિતપુર સ્ટેશનથી લગભગ ૨૧ માઈલ ઉપર છે. આ ગામ પ્રાચીન સમયમાં પૂર જહોજલાલીવાળું હતું. ‘ આઈન-ઉ-અકબરી ’ માં લખ્યું છે કે અહિં ૧૪૦૦૦ પથ્થરનાં મકાનો અને ૧૨૦૦ મસજીદો હતી. અત્યારે તો માત્ર અહિં લગભગ ચાર હજાર માણસનીજ વસ્તી છે.

૧૫૬૫ માં આ યાત્રા કરી એમ જણાવ્યું છે, એથી સમજાય છે કે—આ તીર્થમાળાનો સમય ૧૫૬૫ નો છે. આમાં ચંદેરીથી નીકળેલા સંઘે પૂર્વદેશનાં જે જે તીર્થોની યાત્રા કરી તેનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. આ કવિએ પણ ચંદેરીથી ક્યા સંઘવીએ સંઘ કાઢ્યો હતો, એ જણાવ્યું નથી.

ત્રીજી તીર્થમાળા કલ્યાણવિજયજીના શિષ્ય જયવિજયે સં. ૧૬૬૪ માં બનાવી છે. સમ્મેતશિખરની યાત્રા માટે આગરાથી સંઘવી ખિંબૂ અને કુંઆરજીએ સંઘ કાઢ્યો હતો. આ સંઘે પૂર્વદેશના જે જે તીર્થોની યાત્રા કરી એનું એમાં વર્ણન છે.

ચોથી તીર્થમાળા કવિ હાલવિજયજીના શિષ્ય પં. સૌભાગ્યવિજયજીએ સં. ૧૭૫૦ માં બનાવી છે. આ કવિએ પોતાનો પરિચય તીર્થમાળાની અંતમાં સારી રીતે આપ્યો છે. (જુઓ પૃ. ૯૬—૧૦૦) આ તીર્થમાળામાં કવિએ કેવળ પૂર્વદેશનાં જ તીર્થોનું વર્ણન નથી કર્યું, પરંતુ ગુજરાત, કાઠીયાવાડ અને આરવાડનાં તીર્થોનું પણ વર્ણન કર્યું છે. કવિના કથન પ્રમાણે આ યાત્રાની શરૂઆત આગરાથી સં. ૧૭૪૬ નું ચાતુર્માસ પુર થયા પછી થયેલી છે:—

“ કર્યો આમાસો સત્તર છયાલિસે” શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેસલે;

આગરાથી શુભદિન સુભવાર જમુનાં કિતરી આવ્યા પાર. ” ૧૨

કવિએ આ યાત્રામાં સમ્મેતશિખરની યાત્રા કરી પાછા વળી પટણામાં વિજયપ્રભસૂરિની આજ્ઞાથી ચોમાસું કર્યું છે. પછી

૧ આ જયવિજયજીએ ‘ કલ્યાણવિજયગણિ રાસ ’ સં. ૧૬૫૫ ના આસો સુદિ ૫ ના દિવસે બનાવ્યો છે. તે સિવાય ‘ શોભન સ્તુતિની ટીકા ’ (સં. ૧૬૪૧) અને ‘ કલ્પદીપિકા ’ પણ બનાવેલ છે. ‘ કલ્પદીપિકા ’ નો ઉલ્લેખ તો કવિ ઋષભદાસે પણ ‘ હીરવિજયસૂરિરાસ ’ માં કર્યો છે:—

“ જસવિજય જયવિજય પન્થાસ કલ્પદીપિકા કીધી ખાસ ” પ. ૧૦૮

હીરવિજયસૂરિ ઋષભરની મુલાકાતે ગયા, ત્યારે આ જયવિજયજી પણ તેમની સાથેજ ગયા હતા.

એ માસું ઉતરે પટણની આસપાસનાં બધાં તીર્થોની યાત્રા કરી છે. એ પ્રમાણે પૂર્વ દેશનાં સમસ્ત તીર્થોની યાત્રાનું વર્ણન કરી ૧૩ મી ઠાલથી સોરઠ અને બીજાં ગુજરાત અને આરવાહનાં તીર્થોનું વર્ણન કર્યું છે. છેવટે આ તીર્થમાળા સં. ૧૭૫૦ માં પૂરી કરી છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે આ કવિએ સં. ૧૭૪૬ ના આતુર્માસ પછીથી સં. ૧૭૫૦ સુધી બ્યાં બ્યાં યાત્રાઓ કરી તેનું વર્ણન આપ્યું છે. કવિ પણ કહે છે:—

“ જે તીરથ ઇલ્લ માહિં વપાંજ્યાં નયલે દીઠાં તેહલ;

અણુદીઠાં પણ ભક્તિ વદુ ત્રિકાલ શહું તેહલ. શિદ ૧૩

(જૂઓ પૃ. ૯૯)

પાંચમી તીર્થમાળા પંચ શિવવિજયણના શિષ્ય કવિ શીલવિજયણએ સં. ૧૭૪૬ માં બનાવી છે. કવિએ આ તીર્થમાળામાં પૂર્વ, પશ્ચિમ, ઉત્તર, દક્ષિણ એમ ચારે દિશાનાં તીર્થોનું વર્ણન કર્યું છે. ખાસ કોઈ પણ સંઘે અથવા કવિએ પોતે કરેલા યાત્રાવાળા તીર્થોનું જ નહિ, પરન્તુ ‘ જોએલાં ’ અને ‘ સાંભળેલાં ’ તમામ તીર્થોનું વર્ણન આમાં કર્યું છે. કવિ પ્રારંભમાં જ કહે છે:—

“ જગમાં તીરથ સુદર જ્યોતિવત ઝમામ;

પલણીસ દીઠાં સાંભળ્યાં સુણતાં અમી રસાલ. ” ૩

(જૂઓ પૃ. ૧૦૧)

ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓમા પૂર્વદેશનાં તીર્થોનું વર્ણન કરવામા આવ્યું છે. આ તીર્થમાળાઓમાં મુખ્ય મુખ્ય જે જે તીર્થોનું, ખાસ કરીને કદયાણુકોનું વર્ણન કરવામા આવ્યું છે, તેમ ખાસ ખાસ જણવા જેવી જે જે હકીકતોનો ઉલ્લેખ તેમાં કરેલો છે, તેનો પરસ્પર મુકાબલો કરી જોઈએ. આ મુકાબલો કરવા પહેલા એક વાત કહી દેવી જરૂરની છે અને તે એ છે કે—

પંચ વિજયસાગરે પોતાની ‘ સમ્મેતશિખર-તીર્થમાળા ’ માં પ્રારંભની ત્રીણ કડીમાં જણાવ્યું છે કે—“ આગરાના દેરાસરમાં હીરવિજયસૂરિએ સં. ૧૬૪૮ માં પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. ” પરન્તુ તે ઠીક નથી. પંચ સૌભાગ્યવિજયણએ જણાવ્યું છે:—

“ અધિક પ્રતાપિ આગરે” સોહું શ્રાવિંતામણી જનમન મોહું. ”

સવત સોલસે આગણુચ્યાલીસઇ શ્રીગુર હીરવિજય સુજગિસઇ. ” ૬

અર્થાત્-૫૦ સૌભાગ્યવિજયજીના કથન પ્રમાણે અહિં સં. ૧૬૩૯ મા ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની પ્રતિષ્ઠા હીરવિજયસૂરિએ કરી હતી અને આ કથન ઠીક છે. કારણ કે હીરવિજયસૂરિ સં. ૧૬૩૯ મા આગરે પધાર્યા હતા અને તે તરફ ચાર ચોમાસાં કરી-એટલે સં. ૧૬૪૩ સુધી રહી પાછા ગુજરાતમા પધાર્યા હતા. મતલબ કે સં. ૧૬૪૮ મા તેઓ આગરે હતાજ નહિ. આથી જણાય છે કે-સવત લખવામા ભૂલ થયેલી છે.

ઉપર્યુક્ત પાચે તીર્થમાળાઓમા પૂર્વદેશના મુખ્ય જે જે તીર્થોનાં નામો છે તે આ છે:-મઉગામ, કૈાસંળી, પ્રયાગ, કાશી, બનારસ, સિંહપુરી, ચંદ્રાવતી, પટણા, બિહાર, પાવાપુરી, ગુણાયા, સમ્મેતશિખર, ઋબુવાલુકા, જંલીયામ, રાજગૃહી-રાજગૃહીના પાંચ પહાડો, નાલંદાપાડો, વડગામ, વાણિજગામ, ક્ષત્રિયકુંડ, બ્રાહ્મણકુંડ, કાકંદી, ચંપા (ભાગલપુર) મંદારગિરિ, ભથિલા, ભદ્રીલેપુર (દંતારા), અયોધ્યા, રતનપુરી, સ્વાવત્થી, કંપિલા, સૌરીપુર, હસ્તિનાપુર, અહિછત્તા અને મથુરા વિગેરે.

ઓછી વત્તી સંજ્યામા આ તીર્થોના નામો ઉપર્યુક્ત તીર્થ-માળાઓમા આવી જાય છે. ઉપરના તીર્થોનાં વર્ણનોમા કમ્ કમ્ તીર્થમાળાઓમાં કેટલો કેટલો ફરક આવે છે અથવા તેના સખં-ધમાં કોણે વિશેષ શુ લખ્યું છે, તેનું નિરીક્ષણ કરવા સાથ વર્તમાનમાં તેની શી સ્થિતિ છે, તે યજ્ઞ તપાસીએ.

સૌથી પહેલાં આપણે—

મઉગામ-કૈાસંળી^૧—

નું વર્ણન તપાસીએ. કૈાસંળીનું નામ ઉપરની પાચ તીર્થ-માળાઓ પૈકી પ્રથમની ચાર તીર્થમાળાઓમા આવે છે ૫૦ વિજ

૧ કવિઓના કથન પ્રમાણે મઉ ગામના નિશ્ચય ઉપરજ કૈાસંળીનો આધાર રહે છે ‘ મઉ ’ નામનાં અનેક ગામો છે, એક ઇંદાર સ્ટેટમા મઉની

યસાગરે શાહનદપુરથી ત્રણ ગાઉ મહિજામ અને ત્યાંથી નવકોસ કોશાળી ખતાવેલ છે. આવીજ રીતે ૫૦ જયવિજયે અને ૫૦ સૌભાગ્યવિજયે પણ ખતાવેલ છે. જ્યારે ૫૦ હંસસોમે

જાવણી કહેવાય છે તે, ખીજુ ખાંદા જીલ્લામાં મઉ નામની તહસીલ છે તે, ત્રીજું શાહનદપુરથી દક્ષિણમાં લગભગ ૬ માઇલ ઉપર આવેલ સાલક મઉ (Salak Matap) નામનું ન્હાનું ગામડું છે તે ચોથું આજમગદજીલ્લાની મહમ્મ દાખાદ તહસીલમાં છે તે અને પાંચમું મઉ અધમામ, જે અલાહાબાદ જીલ્લાની સારાઉન તહસીલમાં છે. તે વિગેરે. કવિઓએ જે મઉના ઉલ્લેખ કર્યો છે, તે મઉ, સાલક મઉ (Salak Matap) છે. કારણ કે આજ મઉ કવિઓના કથન પ્રમાણે શાહનદપુરથી દક્ષિણમાં ૭ માઇલ થાય છે. આ મઉથી કોશાળી નવ કોસ હોવાનું કવિઓ જણાવે છે. જો આ કથન સત્ય માનીએ તો અલાહાબાદ જીલ્લાના માનજહાનપુર તહસીલમાં જમના નદીના કાંઠે કોસમ ધનામ અને કોસમ ખીરાજ (Kosam inam અને Kosam Khiraj) નામનાં બે ગામે છે—જે અલાહાબાદથી લગભગ ૨૦ ગાઉ થાય છે તેજ કોશાળી હોવી જોઈએ કવિઓ તેટલુંજ આતરે ખતાવે છે. આ બંને ગામે નજીક નજીક છે સભવ છે કે પાછળથી આ એકજ ગામ બે વિભાગમાં વહેંચાય ગયું હોય. આ ગામની પાસેજ પશ્ચિમમાં પબોસા (Pabhosā) નામનું ગામ છે, જ્યાં પ્રાચીન કિલ્લો પણ છે તેમ તે જમનાને કિનારે છે. ૫૦ વિજયસાગરે જૂની કોશાળીનો ઉલ્લેખ કરી આદિ કિલ્લો હોવાનું જણાવ્યું છે.

‘ ઉત્પતિ સુખિદં પુરૂષ યદુની પદ્મપ્રભુ જિન જનમ ધ્વની,

તે કોશાળી જૂની તઓ. જ. ૧૨

જિનહર દો દહાં વદીજઈ ખમણાવસહી ખિજમતિ કીજઈ;

ગઠ ઉત્પતિ સુખીજઈ તઓ. ” જ. ૧૩

આવીજ રીતે જિનપ્રભસૂરિએ કોશાળીકુદપમાં કોશાળીનાં જે જે લક્ષણો ખતાવ્યા છે, તે ઉપરનાંજ લક્ષણોને મળતાં આવે છે. આ કુદપમાં તેમણે કયું છે —

“ જત્ય ચ હરજેળીઓ પુરિસકરપરંપરાણીચદ્વિદ્યાદિ
પજોચરણા મિયાવઈઅક્ષોવજળેજ દુર્ગં કારિયં, અજ્ઞ ચિ ચિ-
દ્વિ x x x x x જત્ય કાર્લિદીઅલલહરીઆલિગિજમા-
ખાજિ વળાજિ । ”

અંદરીથી સો કોસ કોશાંબી ખતાવી મહિમામતું' નામ આપ્યું નથી. ઉપર્યુક્ત કવિએ મહિમામતી મુગાવતીને કેવલજ્ઞાન થયાનું

આમાં ખતાવેલ દુર્ગ અને જમના આ બંને ચિત્રો ઉપર્યુક્ત કોશાંબીને ઉપયુક્ત થઇ પડે છે. આથી પણ એક વધારે જૂનું પ્રમાણ મળે છે. વિશેષાવશ્યમાન્ય-ટીકા સહિત ના પૃ. ૪૯૫ માં લખ્યું છે.—

“અત્રેવ ભરતક્ષત્રે યમુનાનદીકૂલે પૂર્વદિગ્બધૂકઠનિવેશિ-
તમુક્તાકલકઠિલકેવ કૌશામ્બી નામ નગરી ।”

આમાં પણ કોશાંબી જમના નદીના કાંઠે ખતાવવામાં આવી છે.

આ બધાં પ્રમાણો ઉપરથી એ નિશ્ચય ઉપર આવવું લગાવે શકા ભરેલું નથી કે—અત્યારે જે ગામને કોસમ ઇનામ અને કોસમ ખીરાજ કહેવામાં આવે છે, એજ પ્રાચીન કોશાંબી નગરી છે.

કોશાંબીના રાજા ઉદયનને ઉગ્જૈનનો રાજા ચંડપ્રધોત ઉગ્જૈન પકડી ગયેલ, ત્યાંથી છૂટો થઇને ઉદયન રાજા પાછો કોશાંબી આવેલ, આ પ્રસંગના વર્ણનમાં ત્રિશષ્ટિ શલાકાપુરૂપ ચરિત્રાન્તર્ગત મહાવીર ચરિત્ર (૧૦માપર્વ) ૧૧ મા સર્ગમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે—

‘યોજનાનાં ઘટં ગત્વા કૌશામ્બીં પ્રવિવેશ સઃ’ ૨૫૮

આમાં ઉગ્જૈનથી કોશાંબી સો યોજન એટલે ચારસો માઇલ હંધવાનું જણાવ્યું છે. અત્યારે ટ્રીગોમેટ્રીકલસર્વેના નકશામાં ઉગ્જૈનથી આજ કોસમ ચારસો માઇલ થાય છે.

પ્રસિદ્ધ યાત્રી ફાહિયાને કોશાંબીનું કેટલુંક વર્ણન કયું છે. તેણે પણ આજ કોસમખીરાજ અને કોસમઇનામને કોશાંબી તરીકે ખતાવી છે તેણે ઉપર ખતાવેલ પક્ષોસાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, ફાહિયાને આ કોસમના કેટલાંક સ્થાનો—સ્તૂપ અને ગોળીર વિહારનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે. આ સ્થાનો ખોદોનાં ખતાવવામાં આવ્યાં છે. વિદ્વાનોનો મત છે કે—ફાહિયાને આ વર્ણન નજરે ભેઠે નથી કર્યું, પરંતુ સારનાથમાં કેટલાક ખોદ સાધુઓના કથન પ્રમાણે લખ્યું છે.

આવીજ રીતે બીજા પણ અનેક પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોએ આ પ્રાચીન નગરી કોશાંબી સબધી ઉલ્લેખ કર્યો છે. જો કે તેમાં કેટલાકે રીવાં રોટમાં રીવાં શહેરથી પૂર્વમાં ૧૨ માઇલ ઉપર આવેલ ગૂર્ગી (Girga) ગામને કોશાંબી તરીકે ખતાવ્યું છે, પરંતુ વિદ્વાનોનો મોટો ભાગ આજ કોસમને કોશાંબી તરીકે ખતાવ્યું છે અને તેજ વધારે પ્રામાણિક જણાય છે.

જણાવે છે, પરંતુ વસ્તુતઃ તે ઠીક નથી. મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન કૌશાંબી નગરીમાં થયું હતું, એ સુપ્રસિદ્ધ વાત છે. જિનપ્રલસૂરિ, ‘કૌશાંબી કદપ’ માં પણ મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન કૌશાંબીમાં જ થયાનું જણાવે છે, એ બનવા જોગ છે કે-તે વખતની કૌશાંબી નગરીનો એક ભાગ આ મહિમામ પશ્ચ હોય. કારણ કે-મહિમામ અને કૌશાંબીની વચ્ચેમાં માત્ર નવકોસનું અંતર બતાવવામાં આવે છે અથવા એક એવી પણ કદપના થઈ શકે કે-પાછલના કોઈ સમયે કૌશાંબીમાંથી પગલાં ઉપાડીને મહિમામ સ્થાપન કર્યા હોય અને તે ઉપરથી કેટલાકોને એમ કહેવાનું કારણ મળ્યું હોય કે અહિં (મહિમામ) મૃગાવતીને કેવળજ્ઞાન થયું હતું, પરંતુ આ કિલકટ કદપના કરતાં પ્રથમની કદપના વધારે ઉપયુક્ત સમજાય છે.

૫૦ વિજયસાગરે મહિમામમાં એક મંદિર અને પંદર પ્રતિમાઓ તથા કૌશાંબીમાં બે મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. ૫૦ હંસમેમે કૌશાંબીમાં ૬૪ જિનબિંબો બતાવ્યાં છે (મંદિરોની સંખ્યા આપી નથી), જયવિજયે કેવળ કૌશાંબીમાં બે મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે, જ્યારે સૌલાગ્યવિજયજી મહિમામ પહેલાં બે મંદિરો હતા, પણ હાલમાં માત્ર સ્થાનજ છે એમ જણાવે છે અને કૌશાંબીમાં એક જીર્ણ મંદિર હોવાનું કહે છે. જિનપ્રલસૂરિના સમયમાં અહિં પદ્મપ્રભુનું મંદિર હતું અને તેમાં ‘ મહાવીર સ્વામિને પારણ્ણ કરાવી રહી છે એવા ભાવને બતાવનારી’ અંદનબાલાની મૂર્તિ હોવાનું ‘કૌશાંબીકદપ’ ના આ વાક્યથી જણાય છે:—

“જત્ય ચ વડમપ્પહચ્ચેઈય પારણ્ણકારાવણ્ણદસામિસંચિ-
વડિયા ચંદણવાલામ્બત્તી દીસઈ । ”

તીર્થમાળાઓમાં આ કૌશાંબી નગરીને પ્રયાગથી વીશકોશ બતાવવામાં આવે છે. વસ્તુતઃ તે પ્રયાગથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં ૩૮ માઇલ છે. આની નજીકનું તીર્થ

પ્રયાગ^૧

જેનું પ્રસિદ્ધ નામ અલાહાબાદ છે અને જેને પ્રાચીન ગ્રંથોમાં પુરિમતાલના નામથી ઓળખાવેલ છે, તેનો પણ ઉલ્લેખ પાંચે તીર્થમાળાઓમાં જોવામાં આવે છે. આ તીર્થની ખાસ એક હકીકત ઉલ્લેખનીય છે અને તે એ કે - પંચ હંસસોમે અહિંના અક્ષયવડની નીચે જિનેશ્વરનાં પગલાંની યાત્રા કર્યાનું જણાવ્યું છે, જ્યારે શીલવિજયજીને છોડીને બીજા કવિઓએ પગલાંના સ્થાનમાં શિવલિંગ જોયેલું છે. અહિં જિનપાદુકાના સ્થાનમાં શિવલિંગની સ્થાપના કોણે અને ક્યારે કરી ? એ સંબંધી પંચ વિજયસાગર જણાવે છે:—

“ સંવત સોલેડયાલ લાડમિથ્યાતીઅ.

રાયકલ્યાણ કુબુદિ હુઓ એ.

૨

તિણિ કોધો અન્યાય શિવલિંગ થાપીઅ,

ઉથાપી જિનપાદુકાએ ”

(૫-૩)

આજ વાતને પંચ સૌભાગ્યવિજયજી પણ ટેકો આપે છે.

૧ આ પ્રયાગને તીર્થ તરીકે માનવાનાં જે કારણો કવિઓએ ખતાવ્યાં છે, તેમાં મતભેદ પડે છે. પંચ હંસસોમ, અહિં આદિનાથ પ્રભુએ દીક્ષા લીધાનું જણાવે છે, પંચ જયવિજય, અહિં ‘ આદિનાથ પ્રભુ સમોસર્થો ’ એમ જણાવે છે, પંચ સૌભાગ્યવિજય, અહિં આદિનાથ પ્રભુએ પારણું કર્યાનું જણાવે છે; જ્યારે પંચ શીલવિજયજી પણ આદિનાથે અહિં વરશીતપ પૂરો કર્યાનું કહે છે.

કવિઓએ ખતાવેલાં ઉપર્યુક્ત કારણોમા પંચ જયવિજયજીએ ખતાવેલા કારણને છોડી બાકીના કારણો ઠીક નથી. કારણકે આદિનાથ પ્રભુની દીક્ષા થઈ છે અથોધ્યામાં અશોકવૃક્ષની નીચે અને આદિનાથ પ્રભુએ પારણું કર્યું છે હસ્તિનાપુરમાં. આદિનાથ પ્રભુના ચરિત્ર ઉપરથી સ્પષ્ટ જોવાય છે કે—આદિનાથપ્રભુને અહિં (પુરિમતાલ-હાલના પ્રયાગમાં) વટવૃક્ષની નીચે કેવળજ્ઞાન થયું હતું અને આજ કારણથી આ નગર જૈનતીર્થ તરીકે મનાતું આવ્યું છે, તેમ આજ કારણથી અક્ષયવડની નીચે પ્રભુનાં પગલાં પણ વિદ્યમાન હતાં.

“ સંવત સોલ્લ અડતાલિસે રે અકબર ફેરે રાજ;

રાયકલ્યાણુ કુલુદિઈ રે તિહાં ચાપા શિવસાજ રે સ-૧૧(૫-૭૭)

આવીજ રીતે ૫૦ જયવિજય પણ કથે છે:—

“ રાયકલ્યાણુ મિથ્યામતી એ કીધઉ તેણુ અન્યાય તઉ;

જિનપગલાં ગહાડીયાં એ ચાપા રૂઝ તેણુ કાય તઉ—૧૧ (૫. ૨૪)

આ ઉપરથી એ તો સ્પષ્ટ જણાય છે કે—આ સ્થળે પ્રથમ જિનેશ્વરના પગલા હતા, પરન્તુ પાછળથી સં. ૧૬૪૮માં જૈનોના દ્વેષી રાયકલ્યાણુ ^૧ કે જેને લાડવાણિયો બતાવવામાં આવે છે, તેણે આ પગલાને ઉત્થાપી શિવલિંગ સ્થાપન કર્યું હતું. આ શિવ-લિંગનો પણ પાછળથી ઔરંગઝેબે નાશ કર્યો હતો. હવે આપણે—

કાશી—ખનારસ.

તું વર્ણન તપાસીએ. કાશીમાં સુપાર્શ્વનાથ અને પાર્શ્વનાથનાં ચાર ચાર કલ્યાણક થયેલા, એના લીધે કાશી જૈનોનું પવિત્ર તીથ મનાય છે. ૫૦ વિજયસાગરે અહિં ગંગાતટે ત્રણ મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. ૫૦ હંસસોમે અહિં કેટલા મંદિર હતા, એ જણાવ્યું નથી, પરન્તુ પાર્શ્વનાથ અને સુપાર્શ્વનાથનાં અતિ રમ્ય સ્તૂપોની વદણા કરી, એમ જણાવે છે. આ કવિ “હવઈ દેષીજઈ જૂની કાસી આસસોજુરાઈ જે વાસી” એમ કહીને નવીકાશી અને જૂનીકાશીનો ભેદ બતાવે છે. અને આ જૂની કાશીમા પા-

૧ આ તે રાયકલ્યાણુ કાગે છે કે જેણે એક વખતે ખંભાતમાં જૈનોને ઘણી તકલીફ આપી હતી. જેના લીધે અકબર સુધી તે ફરિયાદ ગઇ હતી, અને અકબરે, તે વખતના અમદાવાદના કાકિમ મિર્જાખાન ઉપર તે રાયકલ્યાણુને શિક્ષા કરવા હુકમ લખ્યો હતો, ‘અકબરનામા’ ના ત્રીજા ભાગના અગ્રેજી અનુવાદના પે. ૬૮૩ માં, તથા બદાઉનીના બીજા ભાગના અગ્રેજી અનુવાદના પે. ૨૪૯ માં આ રાયકલ્યાણુનો ઉલ્લેખ જોવાય છે. તેમાં પણ આને વાણિયો બતાવ્યો છે. રાયકલ્યાણુ કરેલા ઉપર્યુક્ત ઉપદ્રવનું વિસ્તૃત વર્ણન સૂરીશ્ચર અને સમ્રાટ ના ૫ ૨૨૮ થી ૨૩૧ સુધી આપવામાં આવેલું છે.

ર્થનાથ અને સુપાર્થનાથના સ્તૂપ હોવાનું કહે છે. પંચ જયનિ-
જ્ય અહિં જે મંદિર હોવાનું જણાવે છે. જેમાં પાર્થનાથના મં-
દિરમાં ચોમુખજી અને પગલાં બતાવે છે, પંચ સૌભાગ્યવિજય
અને પંચ શીલવિજય ઉપરનાં મંદિરો પૈકી એક મંદિર હોવાનું
જણાવે છે. ૫૦ સૌભાગ્યવિજય બેલુપુરમાં બાટોનાં ઘરો હો-
વાનું જણાવે છે. અત્યારે પણ બેલુપુરમાં પાર્થનાથનું મંદિર છે,
અને એક જે બાટોનાં ઘરો છે.

શ્રીજિનપ્રભસૂરિ કાશીતીર્થકલ્પમાં કાશીના ચાર વિભાગ
કરી બતાવે છે. તે આ પ્રમાણે—

“ દેવવારાણસી, યત્ર વિશ્વનાથપ્રાસાદસ્તન્મધ્યે ચાશ્મનં જૈનં
ચતુર્વિંશતિપટ્ટં પૂજારૂઢમઘાપિ વિઘટે । દ્વિતીયા રાજધાની
વારાણસી, યત્રાઘત્વે યવનાઃ । તૃતીયા મદનવારાણસી । ચ-
તુર્થી વિજયવારાણસી ”

જિનપ્રભસૂરિ જેને દેવ વારાણસી કહે છે, ત્યાં વિશ્વનાથના
મંદિરમાં ચોવીસ તીર્થકરનો એક પાપાણનો પટ્ટ તેમના સમયસુધી
વિઘ્નમાન હોવાનું જણાવે છે. તેઓ એક સ્થળે એમ પણ
લખે છે કે—

“ વારાણસ્યાં વિશ્વેશ્વરમધ્યે શ્રીચંદ્રપ્રભઃ । ”

આ ઉપરથી એમ પણ જણાય છે કે—વિશ્વેશ્વરના મંદિરમાં
ચંદ્રપ્રભુની પણ મૂર્તિ હશે, તેઓ પાર્થનાથના મંદિરનો પરિચય
આપતાં કહે છે:—

“ અન્તર્વશં દન્તસ્થાતં તદ્દાગં નિકષા શ્રીપાર્શ્વનાથસ્ય
ચૈત્યમનેકપ્રતિમાવિશ્રૂપિતમાસ્તે । ”

આ દન્તખાત તળાવ કયું, તે અત્યારે કહી શકાય નહિ,

૧ અત્યારે કાશીમાં જે સ્થાન ‘મદનપુરા’ ના નામથી ઓળખાય
છે. એજ કદાચ તે વખતે ‘મદનવારાણસી’ હોય.

પરન્તુ સંભવ છે કે—આ મંદિર લોહપુરનું મંદિર હોય. કારણ કે—
લોહપુરની બજાર સઘનવન હતું. જે કે—અત્યારે તો ત્યાં પણ
ઘણાખરાં મકાનો બની ગયાં છે.

લોહપુર અને ભદ્રેની સિવાય શહેરમાં પણ અત્યારે બીજાં
૮ મંદિરો છે.

ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં આપેલ કાશીના વર્ણનમાં ખાસ
એક વાત વધુ ધ્યાન ખેંચે તેવી છે. 'પંચવિજયસાગરે લખ્યું છે—

‘ કાસીવાસી કાગ મૂકિષ મુગતિ લહધ

મગધિ મૂઓ નર ખર હુધ એ;

તીરથવાસી એમ અસમજસ બાપધ

જૈનતણા નિંદક પણા એ. ’ ૧ (પ. ૪)

આજ વાત 'પંચ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ ઉલ્લેખી છે. આ
ઉપરથી જણાય છે કે—જે કહેવત અત્યારે કાશીમાં બોલાય છે, તે
તે વખતે એટલે સત્તરમી અને અઠારમી શતાબ્દિમાં પણ ચાલતી
હતી. ‘ મગધમાં મરે તે ગધેડો થાય ’ આ કહેતી જૈનો ઉપરના
દ્રેષનુંજ પરિણામ હતું. જે વખતે કાશીમાં બ્રાહ્મણોનું જોર હતું,
તે વખતે મગધદેશમાં જૈનોનું સામ્રાજ્ય હતું. મગધદેશનાં બ્રાહ્મ-
ણકુટુંબો પણ જૈનધર્મ પાળતાં હતાં. આ કારણેજ બ્રાહ્મણોએ એ
કહેવત પ્રચલિત કરી કે—‘ મગધમાં મરે તે ગધેડો થાય છે. ’
કાશીમાં શ્રીમતી યશોવિજય જૈન પાઠશાળાના સ્થાપન થયા પછી
જૈનો પ્રત્યેના આ દ્રેષમાં કેટલો બધો ઘટાડો થયો છે, એ ત્યાં
જઈને અનુભવ કરનારને જણાયા સિવાય રહેતું નથી.
બનારસની પાસેજ

સિંહપુરી અને ચંદ્રાવતી.

નામના બે તીર્થો છે. આ તીર્થો અનુક્રમે ઐયાંસનાથ અને
ચંદ્રપ્રભુનાં ચાર કલ્યાણકોના લીધે તીર્થ તરીકે મનાય છે.

સિંહપૂરીના સંબંધમાં 'પંચ વિજયસાગર'નો ઉલ્લેખ ખાસ
વિચારણીય છે. તેમણે લખ્યું છે:—

“ ગંગાતટિદ્દહેડિ સીહપુરિ ત્રિષ્ણુ કાસ.

જનમ એવાંસનો એ,

નવા જીર્ણ દોષ ચૈત્ય પ્રતિમા પાદુકા

સેવધ સીહ સમીપથી એ. ” ૮ (પૃ. ૪)

આમાં વૃક્ષની નીચે જૈનમંદિર હોવાનું જણાવ્યું છે. હાલ તે પ્રમાણે નથી. હાલ ગામથી થોડે દૂર જંગલમાં શ્વેતામ્બરેનું મંદિર છે. ધર્મશાળા પણ છે. આની ચારે બાજુએ જંગલ આવેલું હોવાથી આ સ્થાન ધણું જ રમણીય લાગે છે. આ મંદિર અને ધર્મશાળા નવાં છે. કવિના ઉપયુક્ત કથનમાં ‘ સેવધ સીહ સમીપથી એ ’ આ વાક્ય વિચારણીય છે. બનારસની મુલાકાત લેનારાઓએ સારનાથની મુલાકાત જરૂર લીધી હશે. અહિં બહુ પ્રાચીન બૌદ્ધોનો એક સ્તૂપ^૧ છે, જે ૯૦ ફૂટ ઉંચો અને ૩૦૦ ફૂટના ઘેરાવાવાળો છે. અહિંની જમીનનું બૌદ્ધકામ થતાં પ્રાચીન બૌદ્ધ મૂર્તિઓ અને બીજી કેટલીક જૂની વસ્તુઓ જમીનમાંથી નિકળી છે. આ નિકળેલી વસ્તુઓમાં એક મોટો ચતુર્ભુજ સિંહ-પત્થરનો સિંહ કે જે પત્થરના થાંભલા ઉપર છે, તે પણ દર્શકોનું ચિત્ત આકર્ષી રહ્યો છે. સંભવ છે કે-આ સિંહ પ્રસ્તુત કવિના સમયમાં જમીનની અંદર નહિ, પરંતુ બહાર હોય અને તેથી કવિ ‘ સમીપમાં રહેલો સિંહ ભગવાનની સેવા કરી રહ્યો છે ’ એવા અલંકારમાં વિહર્યા હોય.

અંદ્રાવતી તીર્થ અહિંથી-સિંહપુરીથી ચાર ગાઉ અને બનારસથી સાત ગાઉ થાય છે.

પં ૦ વિજયસાગર આને માટે લખે છે:—

“ અંદ્રપુરિ ચાર કાશ ચદ્રપ્રભ જનમ

ચદનધ અરચિઉ ચઓતઃ એ.

પ્રભુ પગલા કૂલિ અંદ્રમાધવ હવડા

પ્રથમ ગુણકાણીઆ એ. ” ૯ (પૃ. ૪)

૧ આ સ્તૂપનો ઉલ્લેખ જિનપ્રભસૂરિએ કાશીકદપમાં આ પ્રમાણે કર્યો છે:—

“ અભ્યાઃ ક્રોશત્રિતયે ધર્મેષ્તા નામ સન્નિવેશો, ચત્ર ચોધિ-સત્ત્વસ્થોઽસ્તરશિકરશૃમ્બિતગગનમાયતનમ્ ” ।

આવીજ રીતે પંચ સૌભાગ્યવિજયલ એ પણ ચંદ્રમાધવ નામ આપ્યું છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે-જે પગલાં ચંદ્રપ્રભસ્વા- મિનાં હતાં, તે પગલાંને આ કવિઓના સમયમાં ‘ચંદ્રમાધવનાં પગલાં’ ના નામથી ઓળખાતા હશે.

કાશી છોડ્યા પછી આગળનાં તીર્થોની શરૂઆત

‘પાટલીપુત્ર.

થી થાય છે. આ એક ઇતિહાસ પ્રસિદ્ધ નગર છે. અહિં અનેક ઐતિ- હાસિક ઘટનાઓ બનેલી છે. ઉપરની તીર્થમાળાઓ પૈકી પંચ વિજયસાગરે, પંચ જયવિજયે અને પંચ સૌભાગ્યવિજયે પોત- પોતાની તીર્થમાળાઓમાં અહિંની ઐતિહાસિક ઘટનાઓનું વર્ણન સાડું કર્યું છે. અહિં દેરાસરોમાં બે દેરાસરો ગામમાં અને એક બેગમપુરામાં, જેને પંચ વિજયસાગર ‘ખમણાવસહી’ ના નામ- થી ઓળખાવે છે, એમ ત્રણ હતાં. અહિંના અનેક દર્શનીય સ્થાનોમાં હીરવિજયસૂરિનો સ્તૂપ, જેના ઉપર ‘પગલાં’ હોવાનું પંચ સૌભાગ્યવિજયલ જણાવે છે, તે પણ એક છે.

આ પાટલીપુત્ર (પટણા) ને પહેલાં કુસુમપુર પણ કહેતા શ્રીજિનપ્રભસૂરિ ‘પાટલીપુત્રકદ્ય’ મા કથે છે કે:—

“અસમકુસુમવહુલતયા ચ કુસુમપુરમિત્યાપિ રુદ્ધમ્”

પટણાથી પૂર્વ-દક્ષિણમાં લગભગ ૧૫-૧૬ ગાઉ ઉપર
ખિહાર.

નગર છે. પંચ વિજયસાગરે અને પંચ જયવિજયે અહિં ત્રણ મં- દિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. અત્યારે અહિં ચાર મંદિરો છે. ખાસ કરીને આ નગરી માટે આ કવિઓએ એક વાત જણાવવા જેવી જણાવી છે. તે એ કે-પ્રાચીન નગરીઓમાં જેને તુંગિયા નગરી

૧ પાટલીપુત્ર, કે જેનું અત્યારે પ્રસિદ્ધ નામ પટણા છે, તેની ઉત્પત્તિ અને ત્યાં બનેલા બનાવો સમઘીનું વર્ણન જિનપ્રભસૂરિએ ‘પાટલીપુત્રકદ્ય’ મા બહુ વિસ્તારથી કર્યું છે. ત્યાંથી જેવાની લલામણ કરવામાં આવે છે.

કહેવામાં આવે છે, તે આ બિહારજ છે. આ બિહારથી બે ગાઉ ઉપર 'તુંગી' નામનું ગામ છે, સંભવ છે આ 'તુંગી' એજ પ્રાચીન 'તુંગિયાનગરી' હોય અને તેટલા માટે આ બિહારનો પણ 'તુંગિયાનગરી' તરીકે ઉલ્લેખ આ કવિએ કર્યો હોય. આ સિવાય આ નગરીને 'તુંગિયાનગરી' કહેવાનું બીજું કંઈ પ્રમાણ મળતું નથી.

બિહારથી દક્ષિણમાં ત્રણ ગાઉ ઉપર—

પાવાપુરી.

છે. મહાવીર નિર્વાણથી પવિત્ર બનેલું આ પવિત્ર સ્થાન છે. જો કે આ ગામનું નામ તો પુરીજ છે, પરંતુ આની પાસેજ એક પાવા નામનું બીજું ગામ હોવાથી આની પ્રસિદ્ધિ પાવાપુરી ના નામથી અત્યારે પણ છે.

ઉપર્યુક્ત તીર્થભાજાઓમા આ તીર્થને માટે ખાસ કંઈ વિશેષ વાત લખવામાં આવી નથી. દરેકે અહિંના વિશાળ સરો-વરસ્થ મંદિરનું વર્ણન કર્યું છે. હા, પંચ સૌભાગ્યવિજયજીએ બે બાબતો ખાસ ધ્યાન ખેંચનારી કહી છે. તેમણે ઉલ્લેખ્યું છે:—

“કમલ સરોવર વીચ છેં ચિં જીવ્યોનિની રાસ, જીં

પિણ કોઇ વધ નવિ કરં ચિં અમરદેવની ભાસ. ’ જીં ૬ (પૃ. ૬૨)

આ પવિત્ર સ્થાનનાં જેણે દર્શન કર્યાં હશે તેને ખબર હશે કે—અત્યારે પણ આ સરોવરમા અસંખ્ય જીવો કલ્લોલ કરી રહ્યાં છે, પરંતુ તે જીવોને લોકો તરફનો લગાર ત્રાસ નથી, તેમ તે જીવો—સર્પાદિ જીવો—લોકોને પણ લગાર ત્રાસ આપતા નથી.

આ પાવાપુરીમાં પ્રતિવર્ષ દીવાળી ઉપર એક મહોટો મેળો ભરાય છે. ૪-૫ દિવસ આ મેળો રહે છે. દીવાળીના દિવસે રાત્રે તો આખી રાત લોકો જાગરણ કરે છે અને પ્રભુનો નિર્વાણ સમય ઘણી ધૂમધામથી ઉજવે છે. કવિ સૌભાગ્યવિજયજીના સમયમાં પણ આજ પ્રમાણે દીવાળી ઉપર મેળો ભરાતો અને મહોત્સવ થતો, એ તેમના નીચેના કથનથી જણાય છે:—

“ દીપોત્સવ ઉપર ધણા ચિં આવેં આવક લોક; ૭૦
 મહોત્સવ મનમાન્યા કરેં ચિં મુકી સપલો શોક. ૭૦ ૧૦
 પચરાત્રિ નિવસે સદા ચિં નરનારીના વૃંદ; ૭૦
 દાનપુષ્પ પૂળ કરેં ચિં જનમ સદૃશ કરે નદ. ” ૭૦ ૧૧ (પૃ. ૬૨)

આ પછી મગધદેશની નગરિયોમાં

રાજગૃહી

પણ ખાસ તીર્થસ્થાન છે. રાજગૃહી જેમ ઐતિહાસિક પ્રસિદ્ધ સ્થાન છે, તેમ તીર્થયાત્રા માટે મુખ્ય સ્થાન છે. અત્યારે આ ગામને રાજગિર (Rajgir) કહે છે. બિહારથી લગભગ દક્ષિણ-મા ૧૩-૧૪ માઈલ ઉપર આ ગામ છે. ઉપર્યુકત પાંચે તીર્થમા-ગાઓમા રાજગૃહી અને તેના પાંચ પહાડોનું વર્ણન કર્યું છે. પાંચે તીર્થમાગાઓમાં પાંચ પહાડોનાં નામો આ પ્રમાણે આપ્યાં છે:—
 વૈભારગિરિ, વિપુલગિરિ, ઉદયગિરિ, સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ.
 આ પહાડો ઉપર અનેક જિનમંદિરો હોવાનું જુદી જુદી તીર્થ-માગાઓમા જણાવ્યું છે. જેમ પં ૦ હંસસોમ, કે જેમણે સ. ૧૫૬૫ મા તીર્થમાગા બનાવી છે, તેમા પાંચ પહાડો ઉપર આ પ્રમાણે મંદિરો અને સ્થાનો બતાવ્યા છે:—

૧ વૈભારગિરિ ઉપર ચાવીસ દેરાસરો, અને તેમા સાતસો જિનબિંબો, આગળ વધીને બીજા શિખર ઉપર અગિયાર ગણધ-રના પગલા, રોહણિયાની ગુફા અને ધ્વજાશાલીભદ્રના કાઉસગિયા.

૨ વિપુલગિરિ ઉપર ૭ મંદિર.

૩ ઉદયગિરિ ઉપર ચામુખજી.

૪-૫ સુવર્ણગિરિ અને રત્નગિરિ ઉપર શું હતું, તે જણાવ્યું નથી. આ ઉપરાંત ઘરેણાંનો કૂવો અને વીરપોશાલનું સ્થાન વિગેરે પણ બતાવ્યું છે.

પં ૦ વિજયસાગર કહે છે કે-વીરપોશાલનો એક પથ્થર ૪૬ હાથ લાંબો છે. પં ૦ જયવિજયે વૈભારગિરિ ઉપર ૨૫ દેરાસરોની સંખ્યા આપી છે. તે ઉપરાંત આ કવિએ નગરમાં એક દેરાસર

હોવાનું પણ જણાવ્યું છે. અત્યારે ગામમાં ત્રણ દેરાસરો છે:—
પાર્શ્વનાથનું, આદીશ્વરનું અને મુનિમુખતસ્વામિનું.

૫૦ સૌભાગ્યવિજય તો અહિં ઘણું મંદિરો બતાવે છે:—
વૈભારગિરિ ઉપર ૫૨, વિપુલગિરિ ઉપર ૮, રત્નગિરિ ઉપર ૩,
મુવર્ણગિરિ ઉપર ૧૬, ઉદયગિરિ ઉપર ૧ અને ગામમાં ૧ એમ
મળી ૮૧ મંદિરોની સંખ્યા આપે છે.

આ સિવાય દરેક કવિ અહિંના ગરમ પાણીના કુડોનો પણ
ઉલ્લેખ કરે છે. ભગવતીસૂત્રના બીજા શતકના પાંચમા ઉદ્દેશમાં
પૃ. ૧૪૧ માં (આગમોદયસમિતિ તરફથી બહાર પડેલ) પણ
આ કુડોનું વર્ણન આવે છે, અત્યારે પણ આ કુડો વિદ્યમાન છે.

ઉપર્યુક્ત પહાડો ઉપર જે મંદિરો બતાવ્યાં છે, તેમા અ-
ત્યારે કેટલુંક પરિવર્તન થઇ ગયું છે. અત્યારે વૈભારગિરિ ઉપર
૭, ઉદયગિરિ ઉપર ૨, વિપુલગિરિ ઉપર ૬, મુવર્ણગિરિ ઉપર
૨ અને રત્નગિરિ ઉપર ૨ મંદિરો છે. આ ઉપરાન્ત તે પહાડો
ઉપર બીજાં મંદિરોનાં ખંડેરો પણ ઘણાં જોવાય છે.

આ રાજગૃહી અનેક નામોથી પ્રસિદ્ધ થઇ ચૂકી છે. શ્રીજિ-
નપ્રભસૂરિ વૈમારકવ્યમા કહે છે:—

“ ઉપત્યકાયમસ્યાદ્રેર્માતિ રાજગૃહં પુરમ્ ।

ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠાદિનામાન્યન્વશ્ચત્તદા તદા ॥ ૧૩ ॥

ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠચણકપુરર્ષમપુરામિધમ્ ।

કુશાગ્રપુરસંજ્ઞં ચ ક્રમાદ્રાજગૃહાહયમ્ ” ॥ ૧૪ ॥

આ ઉપરથી તેના આ નામો જણાય છે:—ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠ,
ચણકપુર, મહાપુર, કુશાગ્રપુર અને રાજગૃહ.

મહાવીરનાં ચૌદ ચોમાસાંથી અને જૌહોના વિશ્વવિદ્યાલયથી
પ્રસિદ્ધિ પામેલ ‘ નાલંદાનો પાડો ’ પણ આ રાજગૃહીની
નજીકજ છે. પ્રસ્તુત તીર્થમાળાઓમાં આ નાલંદાપાડાનો
પણ ઉલ્લેખ જોવાય છે. આ બધી તીર્થમાળાઓમાં ‘ અત્યારે આ

સ્થાનને ‘વડગામ’ કહેવામાં આવે છે. એમ જણાવ્યું છે. અત્યારે પણ આને વડગામ (Burgdon) કહે છે. અને તે રાજ-
શુદ્ધીથી ઉત્તરમાં લગભગ સાત માઈલ ઉપર આવેલું છે. આ વડ-
ગામ (નાલંદા પાડા) માં ૫૦ હંસસોમ પોત્તના સમયમાં
(સં. ૧૫૧૫ માં) સોલ મંદિર હોવાનું કથે છે:—

“ સોલ પ્રાસાદ તિહાં અછઠ જિનખિંબ નમીજી. ” (પૃ. ૧૭)

૫૦ વિજયસાગર અહિં બે મંદિરો હોવાનું જણાવે છે.

“ બિહું દેહરે એકસો પ્રતિમા નવિ લહધ બોધની ગણિમા. ” (પૃ. ૬)

૫૦ જયવિજય અહિં સત્તર મંદિર અને સત્તર પ્રતિમાઓ
હોવાનું કહે છે—

“ પ્રતિમા સતર સતર પ્રાસાદ એક એકસ્યું મડઈ વાદ. ” (પૃ. ૩૦)

અત્યારે ૫૦ સૌભાગ્યવિજય છ કહે છે—

“ એક પ્રાસાદ છે જિનતણો ચિં એકચૂલ ગામમાંહિ; છ૦

અવર પ્રાસાદ છે જૂના જિંકે ચિં પ્રતિમામાંહિ નાહિ. છ૦ ૨ (પૃ. ૬૧)

આ નાલંદા પાડા (વડગામ) ના વર્ણનમાં પ્રસ્તુત તીર્થ-
માળાઓનો એક શબ્દ બહુ વિચારણીય છે. બુદ્ધા બુદ્ધા કવિઓના
શબ્દો આમ છે.

“ ગાયમ ગુર પુગલાં કામિ પ્રગટી મુની પાવાની ખાણિ:

તસ પાસધ વાણિજગામ^૧ આણુ દોપાસક કમ. ” ૨૫ (પૃ. ૬)

૫૦ વિજયસાગર.

૧ આ વાણિજગામ નાલંદાની પાસે કહેવામાં આવ્યું છે, તે ઠીક નથી.
વાણિજગામ, એતો વૈશાલી નગરીની પાસે હોવું જોઈએ, કારણકે ‘કલ્પસૂત્ર’
ની સુખેાધિકાના પૃ. ૧૮૮ માં ભગવાને કરેલાં આતુર્માંસ ગણાવવામાં આવ્યાં
છે, ત્યાં વૈશાલી અને વાણિજગામની નિશાએ ભગવાને ૧૨ યોમાસાં કર્યાનું
જણાવ્યું છે:—“ વેસાલિં જગરિં વામિયગામં વ ખીસાય દુવાલસ
અંતરાવાસે વાસાવાસં ઉવાવય ” । અતએવ વૈશાલી અને વાણિજગામ
બન્ને નજીક હોવાં જોઈએ. અને વૈશાલી તો અહિંથી લગભગ સાડ માઈલ
ઉત્તરમાં આવેલી છે.

“ કલ્યાણક થૂલ પાસે” અન્નછંદ એ મુનિવર યાત્રાખાણુ. ” (પૃ. ૧૭)
—પં ૦ હંસસોમ.

“ દોસમ તેહનાણુ અહિનાણુ પુહવછ પ્રગટી યાત્રાખાણુ. ” (પૃ. ૩૦)
—પં ૦ જયવિજય.

“ ગૌતમ કેવલ તિહાં થયો ચિં યાત્રાખાણુ વિચાર. ” (પૃ. ૬૨)
—પં ૦ સૌભાગ્યવિજય

ઉપરની ચાર તીર્થભાગાઓ પૈકી ત્રણમાં ‘ યાત્રાખાણુ ’ શબ્દ છે, ત્યારે એકમા ‘ પાત્રાખાણુ ’ છે. સંભવ છે જૂનીપ્રતિના વાચન ભ્રમથી ‘ ય ’ ને બદલે ‘ પ ’ વંચાયે હોય. હવે આ ‘ યાત્રાખાણુ ’ તે શું ? શ્રીજિનપ્રભસૂરિએ વૈમારકન્ય માં નાલં-દાનું વર્ણન કરતા કહ્યું છે—

શ્રીગૌતમસ્પાયતનં કન્યાણસ્તૂપસમિધૌ ।

દૃષ્ટમાત્રમપિ પ્રીતિં પુષ્પાતિ પ્રણતાત્મનામ્ ॥ ૨૮ ॥

આ શ્લોકની પ્રતિષ્ઠનિરૂપ ઉપરની લીટીઓ છે. આ શ્લોકના પૂર્વાર્ધમાં કહ્યું છે કે કન્યાણકસ્તૂપની પાસે ગૌતમસ્વામિનું સ્થાન છે.

આ મિવાય ખીજું પણ એક પ્રમાણ એ છે કે—ભગવાને વૈશાલીથી વાણિજગામ પ્રતિ વિદાય કર્યો, ત્યારે તેઓ મંડિકિકા (મંડિકા) નદી ઉતર્યો છે જે નદીને અત્યારે મંડિક કહે છે જૂઓ ત્રિશદ્વિશલાકા પુરુષ ચરિત્ર, ૧૦ મુ. ૫૫ / મર્ગ ૧૩૬ એ શ્લોક—

“ તતઃ પ્રતસ્યે ભગવાન ગ્રામં વાણિજકં પ્રતિ ।

માર્ગે મં(ગં)ડિકિકાં નામ નર્વી નાવોત્તનાઃ ચ ॥૧૩૯॥

આ મંડિકિકા નદી તેજ વૈશાલીની પાસે છે, જે મુજદકરપુર જીલ્લામાં ખસાડપટ્ટી (Busadhputte) ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે. આ ખસાડપટ્ટી એ જૂની વૈશાલી છે. અહિ પ્રાચીનમદિરા અને ખંડહરો અત્યારે પણ વિદ્યમાન છે, આની પાસેજ વાણિજગામ હોવું જોઈએ. કનિંગહામ પણ આ ખસાડપટ્ટીની પાસેજ વાણિજગામ હોવાનું કહે છે. સંભવ છે અત્યારે જેને બજિઆ (Beejeet) ગામ કહે છે તેજ કદાચ તે વખતનું વાણિજગામ હોય.

તેજ વાત ઉપરની પંક્તિઓમાં છે. આ ઉપરથી ‘યાત્રાસ્થાન’ નો અર્થ ‘યાત્રાસ્થાન’ કરવો સર્વથા બંધબેસતો છે. બંગાળીમાં ‘સ્થા’ શબ્દ સ્થાન અર્થમાં વપરાય છે, જેમ જેસ્થાને (જે સ્થાને) સેસ્થાને (તે સ્થાને). આ સ્થાન ગૌતમસ્વામિનું સ્થાન હોવાથી આ સ્થાનને ‘યાત્રાસ્થાન’ બતાવ્યું છે.

આ પછી જ્યાં મહાવીર પ્રભુ સમોસર્યા હતા, તે ‘ગુણશીલ’ એત્ય અથવા

ગુણ્યાયા

તીર્થ જોઇએ. આ તીર્થનું વર્ણન માત્ર બેજ—પં ૦ વિજયસાગર અને પં ૦ સૌભાગ્યવિજયજીની—તીર્થમાળાઓમાં જોવામાં આવે છે. આમાં પં ૦ વિજયસાગરે માત્ર એટલું જ લખ્યું છે:—

“ ગામ ગુણાઉચ્ચ જણુ કહઈ ત્રિહુ કોસે તસ તીરે જી :

ચૈત્ય બહુ જેહ ગુણસિલ, સમોસર્યા જિહાં તીરે જી. ” ૧૭ (પ. ૬)

અત્યારે પં ૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ જણાવ્યું છે કે:—

“ રાજગૃહીથી પૂર્વદિશામાં ત્રણ કોસ ઉપર ગુણશીલ ચૈત્યની જગા છે, જેને ગુણ્યાયા કહેવામાં આવે છે. ”

અત્યારે જે ગુણ્યાયા માનવામાં આવે છે, તે રાજગૃહીથી

૧ મગધલી સૂત્ર ના ૧ લા શતકના ૧ લા ઉદ્દેશાના પૃ. ૬ માં ગુણશીલ ચૈત્યનો નિર્દેશ આ પ્રમાણે કરવામાં આવ્યો છે.

“ તસ્સ ણં રાયગિહસ્સ બહિયા નગરસ્સ ઉત્તરપુરચ્છિમે વિલીખાય ગુણસીલણ નામં ચેદ્દય હત્યા । ”

આ ઉપરથી જણાય છે કે—રાજગૃહની ઉત્તર-પશ્ચિમમાં આ સ્થાન હતું. અત્યારે જે સ્થાન માનવામાં આવે છે તે રાજગૃહીથી લગભગ દક્ષિણ પૂર્વમાં છે. અત્યારે અહિં ગુણ્યાયા કે ગુણશીલ નામનું કોઇ ગામ નથી. નવાદા રોશનથી લગભગ ત્રણેક માઈલ ઉપર તળાવની મધ્યમાં મહાવીરસ્વામીનું મંદિર છે. મંદિરમાં જવાને પુલ બાંધેલ છે. આને ગુણ્યાયા અથવા ગુણશીલ માનવામાં આવે છે.

ત્રણ કોસ નહિં પરંતુ દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ પાંચ-છ કોસ થાય છે.

આ પછી મહાવીર સ્વામીની જન્મભૂમિ તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામેલ

‘ક્ષત્રિયકુંડ’

તીર્થ છે. પ્રસ્તુત પાચ તીર્થમાળાઓ પૈકીની સૌથી જૂની તીર્થ-માળાના કર્તા પં ૦ હંસસોમ, જે આમલીવૃક્ષે પ્રભુએ આમલી-કોડા કરી હતી, તે આમલીનું વૃક્ષ જોયાનું લખે છે. તે ઉપરાંત સિદ્ધાર્થરાજનું ઘર (ઘરનું સ્થાન) ખતાવી ત્યાંથી બે ગાઉ આઘાણુ-કુંડ ગામ છે; એમ જણાવે છે. જ્યારે પં ૦ વિજયસાગર જણાવે છે કે-“ ક્ષત્રિયકુંડની તળેટીમાં બે દેરાસરો છે, સિદ્ધાર્થરાજનું ઘર

૧ ક્ષત્રિયકુંડ, કવિયોએ જે ક્ષત્રિયકુંડ, કુમારિયગામ, આઘાણુકુંડ ગામ, આમલીવૃક્ષ, જ્ઞાતવન વિગેરે સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે, તેજ અત્યારે પણ માન-યામાં આવે છે, અને ત્યાંજ લોકો યાત્રા કરવાને જમ છે, પરંતુ શેષખોળનું શિષ્યામ આ સ્થાનોને સ્થાપનારૂપે માનવા તરફ દોરી જાય છે. એવી અનેક ગ્રામીન નગરીઓ છે, કે જેનું મુખ્યસ્થાન નિશ્ચય કરવું કઠિનતા બરેલું છે. જે ક્ષત્રિયકુંડ અને તેને લગતાં બીજા સ્થાનો અત્યારે મનાય છે, તે સ્થાપના રૂપે છે, એમ માનવામાં અનેક કારણો છે.

શસ્ત્રોમાં ક્ષત્રિયકુંડ વૈશાલીની પાસે ખતાવવામાં આવેલ છે, એ વાત સુપ્રસિદ્ધ છે. હવે અનેક શોધોના પરિણામે એતો નિશ્ચય થઈ ચૂક્યું છે કે- મુજફ્ફરપુર જિલ્લામાં આવેલું બસાડપટ્ટી (Busadhpattar) એજ વૈશાલી નગરી છે. અહિં અનેક જીર્ણોદ્ધારો અને ખડકરો પણ વિદ્યમાન છે આ ગામ ગંડક (ગંડિકા) નદીની પાસેજ કાંઠા ઉપર આવેલું છે, અને તેજ પ્રમાણે હેમચંદ્રાચાર્ય ‘મહાવીરચરિત્ર’માં વૈશાલી ગંડિકા નદીની પાસેજ હોવાનું જણાવે છે. (જુઓ વાણિજગામ ઉપરની નોટ) આ પ્રમાણેથી આજ ગામ વૈશાલી નગરી છે, એમ માની શકાય છે. આ બસાડપટ્ટીની પાસેજ બ-સુકુંડ છે, જેને ડા. રેપ્સન વિગેરે વિદ્વાનો ક્ષત્રિયકુંડ તરીકે ઓળખાવે છે. આ વૈશાલી (બસાડપટ્ટી) થી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં લગભગ ૭ માઈલ ઉપર એક ગામ છે, જેનું નામ છે બામહણુગામ (Bamhahannwaha). આજ બામહણુગામ, ઝૂપભદ્રત આઘાણુવાળું ગામ હોય, તેમ સંભાવના થાય છે.

પર્વતપર હટું, ત્યાં એક બિનબિંબ છે. આહિંસી જે કોઈ જાણ-કુંડ (જાણજીકુંડ) ગામ છે. પર્વતથી નીચે ઉતરી કુમારિય ગામ જવાય છે, જ્યાં ભગવાનને પ્રથમ પરીચક્ષ થયો હતો. આહિં એક ચોતરા ઉપર વીરપ્રભુનાં પગલાં છે. ”

કવિયો જેને ક્ષત્રિયકુંડ અને જ્ઞાણજીગામ ખતાવે છે, એ તો વૈશાલીથી લગભગ સો માઇલ માપ છે, જ્યારે શાસ્ત્રોમાં તો વૈશાલીની પાસેજ ક્ષત્રિયકુંડ ખતાવવામાં આવેલ છે. એટલે ઉપરની કલ્પના વધારે વજનદાર માલૂમ પડે છે.

બીજી બાબત એ છે કે—અત્યારે જ્યાં કોરદઈ ગામ છે, ત્યાં ભગવાનને પ્રથમ ઉપસર્ગ થયાનું કવિયો જણાવે છે. તે પશુ ઠીક નથી; કારણ કે—ભગવાને ક્ષત્રિયકુંડમાં દીક્ષા લીધા પછી છટું પારણ કોણાકસન્નિવેશમાં કર્યાનું શાસ્ત્રોમા કથન છે. આ કોણાકસન્નિવેશ ક્યાં આવ્યું, એના સંબંધમાં મગવત્તી સૂત્ર ના ૬૬૨મા પેજના

“ તીસેજં નાલંદાપ વાહિરિયાવ અવૂરસામસે પત્થજં
કોણાપ નામં સન્નિવેસે હોત્થા ”

આ પાઠ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે નાલંદાની પાસે હતું. દીક્ષા લઈને આ કોણાકસન્નિવેશ તરફ જતા પહેલીજ રાત્રિએ કુમારિ ગામમા ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો છે. હવે કવિયોના કથન પ્રમાણે અને અત્યારે માનવામા આવે છે તે કોરદઈ અથવા કુમારિય ગામમા ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો કોઈ રીતે સંભવી શકતું નથી. કારણ કે વૈશાલી પાસેના ક્ષત્રિયકુંડથી આ ગામ દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ ૧૦૦ માઇલ ઉપર આવેલું છે. એટલે ભગવાન દિવસના ચોથા પહોરમા દીક્ષા લઈ વિહાર કરી સૂર્યાસ્ત પહેલાં સો માઇલનો વિહાર કરે, એ કેમ સંભવી શકે ! વળી નાલંદાની પાસેના જે કોણાકસન્નિવેશમાં ભગવાને છટું પારણ કર્યું હતું, તે સ્થાન તો વૈશાલી પાસેના ક્ષત્રિયકુંડથી દક્ષિણ-પૂર્વમાંજ લગભગ ૬૦ માઇલ થાય છે. અતઃ એ કદિ જનવા જોજનથી લાગતું કે—પહેલા દિવસે સો માઇલનો વિહાર કરીને ભગવાન પાછા તેજ રસ્તે કોણાકસન્નિવેશમા આવે. સુતરા ભગવાનને ઉપસર્ગ થયાનું સ્થાન વૈશાલી (ક્ષત્રિયકુંડ) અને નાલંદાપામ્પની વચમાં હોવું જોઈએ. એટલે એ યાત્રાની વચમાં—૬૦ માઇલના આંતરાની વચમાં—કોઈ કુમારિ અથવા એના અપભ્રંશવાળું ગામ હોવું જોઈએ કે જ્યાં ભગવાનને ઉપસર્ગ થયો હતો. આને માટે ‘ટીઓમેટ્રીક્સ-

પં૦ સૌભાગ્યવિજય લખે છે કે—“ પર્વતની તળેટીમાં ‘મથુરાપુર’ નામનું ગામ છે. અહિંથી બે ગાઉ દૂર બ્રાહ્મણકુંડ ગામ હતું, જ્યાં નૃસિંહદેવે બ્રાહ્મણનું સ્થાન હતું, હાલ ત્યાં નદી વહે છે. ગામ, હાલ કંઈજ નથી. માત્ર બે જુદાં દેરાસરો છે. પર્વત ઉપર એક દેરાસર છે, જેમાં વીરપ્રભુની મૂર્તિ છે. અહિંથી બે કોસ ઉપર જેને ક્ષત્રિયકુંડ કહેતા, એ સ્થાન છે પરંતુ કોઈ ત્યાં જતું નથી. બધા મંદિરના દર્શન કરી પાછા વળે છે. ગિરિથી ઉતરતાં કૌરાઈ ગામ આવે છે. અહિં વડનીચ વીરપ્રભુને પ્રથમ પરિચય થયો હતો. ”

પં૦ વિજયસાગરે જેને ‘કુમારિય’ ગામ ઉલ્લેખ્યું છે, તેનેજ પં૦ સૌભાગ્યવિજય ‘કૌરાઈ’ ગામ કહે છે.

આ ક્ષત્રિયકુંડને અત્યારે લછવાડ કહે છે. મહાવીર સ્વામિનું જ્યાં દીક્ષાકલ્યાણક થયું હતું, તે ‘જ્ઞાતવનખંડ’ એ આ પર્વત-જંગલ છે, એમ કહેવાય છે. અત્યારે પણ આ પહાડની તળેટીએ બે મંદિરો છે અને ઉપર મહાવીરસ્વામિનું મંદિર છે.

આની પાસે સુવિધિનાથના જન્મકલ્યાણકવાળું

કાકંદી

તીર્થ છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય ધન્ના આણુગારનું પણ આજ

સર્વે ના નકશામાં એક ગામ તરફ અમારું ધ્યાન ગયું છે, જેનું નામ છે કુસમર (Kusamara). આ ગામ ક્ષત્રિયકુંડ અથવા વૈશાલીથી નાલદાના રસ્તેજ લગભગ ૧૭-૧૮ માઇલ ઉપર આવેલું છે, પહેલા દિવસે દીક્ષા લીધા પછી ભગવાન આટલો વિહાર કરે એ સંભવિત પણ છે.

ઉપરનાં પ્રમાણોથી એમ માનવાને કારણ મળે છે કે—અત્યારે જેને ક્ષત્રિયકુંડ અને તેને લગતાં બીજાં સ્થાનો માનવામાં આવે છે, તે સ્થાપના છે. ન્યારે ખરું ક્ષત્રિયકુંડ વૈશાલી (Busa lhputte) ની પાસે જે ખસુકુંડ છે, તેજ હોવું જોઈએ.

૧ આ મથુરાપુર (Muthrapoor) પણ સદર પર્વતની પાસેજ આવેલું છે. અત્યારે આ પર્વત ઉપર લોકો લછવાડથી ચઢે છે. ન્યારે પં૦ સૌભાગ્યવિજયના સમયમાં લોકો મથુરાપુરથી ચઢતા હતા.

ધાન ખતાવે છે. આ તીર્થ ક્યાં આવ્યું, તે સંબંધી કવિઓએ જુદા જુદા મતો આપ્યા છે. ૫૦ વિજયસાગર બિહારથી પૂર્વમાં પચીસ ગાઉ ઉપર ખતાવે છે. ૫૦ હંસસોમ વર્તમાનમાં જેને ક્ષત્રિય-કુંડ (લછવાડ) કહેવામાં આવે છે, તેનાથી પાંચ કોસ દૂર ખતાવે છે, જ્યારે ૫૦ સૌભાગ્યવિજયજીએ બે કાકંદીનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. એક કાકંદી અત્યારે જેને ક્ષત્રિયકુંડ કહેવામાં આવે છે, તેનાથી ૪-૫ ગાઉ ઉપર ખતાવે છે, જ્યાં ધણા અનગાર થયાનું જણાવે છે અને બીજી કાકંદી ગોરખપુરથી પૂર્વમાં પચીસ કોસ ઉપર ખતાવે છે. જ્યાં સુવિધિનાથનું કલ્યાણક ખતાવે છે. ક્ષત્રિય-કુંડ પાસેની કાકંદીમા દેરાસર, મૂર્તિ કે પગલાં કંઈપણ હોવાનું કોઈએ પણ જણાવ્યું નથી, જ્યારે ગોરખપુરથી પૂર્વમાં પચીસ કોસ જે કાકંદી? સૌભાગ્યવિજયે ખતાવી છે, ત્યાં પગલાં હોવાનું તેઓ જણાવે છે. વર્તમાનમાં ક્ષત્રિયકુંડથી ઉત્તર પૂર્વમાં ૧૦-૧૨ માઈલ ઉપર જે કાકંદી માનવામાં આવે છે, ત્યાં પાર્શ્વનાથનું સાલમી શતાબ્દિમાં બનેલું મંદિર વિદ્યમાન છે.

ચંપાનગરી^૨

આ નગરી ભાગલપુરની પાસે આવેલી છે. ૫૮જાથી પૂર્વમાં લગભગ સો કોસ થાય છે, અહિં વાસુપૂજ્યનાં પાંચ કલ્યાણકો થયાં છે. ૫૦ સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે કે:—“ ચંપાથી દક્ષિણમાં

૧ દિગમ્બરોના ‘ યાત્રાદર્પણ ’ માં આ ગોરખપુરની પાસેની કાકંદીને તીર્થ તરીકે જણાવેલ છે. આ ગામનું નામ ખૂખંદા ખતાવવામાં આવ્યું છે અને તે ગોરખપુરથી બી. એન. ડબલ્યુ લાઈનના નોનવારે સ્ટેશનથી ૧૫ માઈલ ઉપર છે. અમારી ધારણા પ્રમાણે આજ ખૂખંદા, એ કાકંદી તીર્થ હોય તેમ જણાય છે.

૨ આ નગરી હાલ ચંપાનાલા ના નામથી ઓળખાય છે અને તે ભાગલપુરથી ૩ માઈલ ઉપર આવેલ છે. ભાગલપુરથી ચંપાનાલા સુધીમાં બે મંદિરો આવે છે. બન્નેમાં વાસુપૂજ્યસ્વામીની મૂર્તિઓ છે ચંપાનાલાની પાસેજ નાથનગર છે. અહિં પણ એક રમણીય મંદિર છે.

સોલ કોસ ઉપર મંદારગિરિ^૧ છે, અહિં વાસુપૂજ્યસ્વામિનું નિર્વાણ થયું હતું. અહિં પ્રતિમા અને પગલાં હોવાનું કહેવાય છે, પણ યાત્રાએ બહુ થોડાજ લોકો જાય છે. ”

આ તીર્થના સંબંધમાં પંચ વિજયસાગર ખાસ એક જાણુવા જેવી વાત કહે છે. તે કહે છે કે “ દેવસી નામના એક દીવા નાએ શ્વેતાંબરના આ તીર્થને ઉત્થાપીને દિગંબર તીર્થ બનાવ્યું હતું, પરંતુ તેના કુલનોજ નાશ થયો, અને પુત્ર પ્રપૌત્ર કોઈ રહ્યોજ નહીં. આથી ‘જે માણસ તીર્થને ઉત્થાપે એની આ દશા થાય ’ એવી કહેતી કહેવાય છે. ”

શ્રીમદ્દસીનાથ અને નમિનાથના કલ્યાણકો તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામેલ

મિથિલા.

પણ એક તીર્થ છે. આ ગામ પંચ વિજયસાગર હાજીપુરથી ઉત્તર મા ચાલીસ કોસ ઉપર બતાવે છે. આ તીર્થના સંબંધમાં પંચ વિજયસાગર કહે છે કે ‘સીતાનું પીયર’ આ સ્થાન કહેવાય છે. પંચ સૌભાગ્યવિજય આ સ્થાન પટણાથી ઉત્તરમાં પચાસ ગાઉ ઉપર બતાવે છે. તેને સીતામઢી^૨ ના નામથી પ્રસિદ્ધ જણાવે છે. ઉપ

૧ આ મંદારગિરિનું વણુ ન દિગમ્બરીય શાસ્ત્રાદર્પણ માં કરવામાં આવ્યું છે. તે ઉપરથી જણાય છે કે—ભાગલપુરથી દક્ષિણમાં ૧૬ કોસ ઉપર મંદારહિલ નામનું એક ન્દેશન છે. અહિંથી ૧ માઇલ ઉપર એક ન્દાનો પહાડ છે. આ પહાડ એજ મંદારગિરિ છે. કહેવાય છે કે અહિં વાસુપૂજ્યસ્વામિનું નિર્વાણ થયું હતું.

૨ અત્યારે પણ ગામનું (મિથિલાનું) નામ સીતામઢી (Sitala Mahal) જ છે. આ ગામ મુજફ્ફરપુર જિલ્લામાં દરબંગા જ ક્ષેત્રની ૪૨ માઇલ પશ્ચિમોત્તરમાં આવેલું છે અને તે લખણુદ્ધ નદીના કાંઠે છે. અહિં લગભગ નવ હજાર મનુષ્યોની વસ્તી છે.

આ નગરીનું બિનપ્રભસરિએ ‘મિથિલાકંદપ’ માં વર્ણન કર્યું છે. તેમાં પ્રારંભમાં વિદેહ દેશનું વર્ણન કરી પછી મિથિલાનું વર્ણન કર્યું છે. તેમના

સન્ત અહિં મહીનાથ અને નમિનાથના પગલાં છે, એમ પણ કહે છે. વળી અહિંથી ૧૪ કોસ ઉપર તે જનકપુરી^૧ હોવાનું જણાવે છે, કે જે જનકપુરી સીતાનું પીયર હતું. પાંચ શીલવિજયજી.

‘ મિથિલાનગરી મહીજિષ્ઠદ. ’ (૫૦ ૧૦૬)

એમ ગાઈને મહાલીનાથનું જન્મ કથાણુક મિથિલા ખતાવે છે. વસ્તુતઃ આ સ્થાન કયું તે ચોક્કસ કહી શકાતું નથી.

હવે પટણાથી દક્ષિણમાં પચાસ ગાઉ ઉપર

ભદિલપુર^૨

નામનું તીર્થ છે. શીતલનાથનું આ જન્મકથાણુક છે. આ ભદિ-

કથનમાં બે બાબતો મહત્વની છે. એક તો એ કે—આ દેશમાં તેમના સમયમાં સસ્કૃતના પ્રખર વિકાસો હતા. અને બીજી બાબત એ કે તે વખતે આ નગરી (મિથિલા) ‘ જગદ ’ (જગતી) ના નામથી પ્રસિદ્ધ હતી. તે કથન આ પ્રમાણે છે:—

“ पप पप बाबीकूबतलायनईओ य महुरोदना पाणयजण्
वि सकयभासाविसारया अणेगसत्थपसत्थअप्पत्थिजिउज य
जणा । तत्थ रिद्धित्थमियसमिद्धा मिहिला नाम नयरी होत्था ।
संपयं जगइत्ति पसिद्धा ”

ઉપર્યુક્ત સીતામઢીથી પશ્ચિમમાં લગભગ ૭ માઇલ ઉપર જમદીશપુર (Jugdees poor) નામનું ગામ છે. સંભવ છે, જેને જિનપ્રભસુરિ ‘જગદ’ કહે છે, તેજ આ જગદીશપુર હોય. જો આ કલ્પના સાચી હોય, તો અત્યારનું જગદીશપુર, એજ જિનપ્રભસુરિના સમયની મિથિલા નગરી કહી શકાય.

૧ આ જનકપુરિ પણ અત્યારે વિદ્યમાન છે જે જનકપુર (Jhank-poor) ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે. આ ગામ દરભંગા જંક્શનથી પશ્ચિમેતર જનકપુરરેડ નામનું સ્ટેશન છે, તેનાથી પૂર્વોત્તર ૨૪ માઇલ ઉપર છે. સીતામઢીથી પૂર્વોત્તરમાં છે તે લગભગ ૩૦ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

૨ અત્યારે આ તીર્થ વિચ્છેદ છે, પરન્તુ ગયા જીલ્લામાં હરવરિયા (Hutwareeb) નામનું એક નાનકડું ગામડું છે. તેને ભદીલપુર ગણ-

લપુર કયું ? એનો ખુલાસો કરતાં પં૦ સૌભાગ્યવિજય કહે છે:—

“ભદિલપુર બાપે છે શાસ્ત્રમાં રે હિવણાં નામ દુતારા જાસ રે.” પ૦ ૧.
(પ. ૮૬)

આ ઉપરથી જણાય છે કે—દુતારા ગામને તે વખતે લોકો ભદિલપુર માનતા હતા. સૌભાગ્યવિજયના કથન પ્રમાણે અહિં એક પર્વત છે. પર્વત ઉપર પાર્શ્વનાથનાં પગલાં છે. એક ગુફામાં સ્તૂપતફળા પાર્શ્વનાથની મૂર્તિ છે. પાસે એક સરોવર છે. પર્વતની પાસેજ દુતારા (હંતારા) ગામ છે, કે જ્યાં શીતલનાથનાં ચાર કલ્યાણક થયાં હતા.

હવે આપણે પૂર્વદેશનું જગપ્રસિદ્ધ

✓ સમ્મેતશિખર

તીર્થનું વર્ણન તપાસીએ. પાંચ તીર્થમાળાઓમા સમ્મેતશિખરનું વર્ણન ઓછું વત્તુ કરેલું છે. ચોવીસ તીર્થકરો પૈકી વીસ તીર્થકરો આજ પવિત્ર પર્વત ઉપર મુજિત પામ્યા હતા. કોઈ અપેક્ષાએ પં૦ વિજયસાગર તો આ સમ્મેતશિખર તીર્થને શત્રુંજયથી પણ અધિક વખાણે છે. તેઓ કહે છે:—

“ અધિકા એ ગિરિ ગિઃઅગ્રે સુત્રુજયી જાણ્યો જી. ” શ્રી. ૨ (પ. ૫)

વામાં આવે છે. પં૦ સૌભાગ્યવિજય જેને દુતારા કહે છે, તે મામ આ હટવરિયા (Hatwariya) થી દક્ષિણમા લગભગ ૪-૫ માઇલજ દૂર છે. આનું ખડું નામ છે હંતારા (Dhantara). પં૦ સૌભાગ્યવિજયજીના સમયમાં આ હંતારાને ભદિલપુર લોકો માનતા હતા, એમ તેમના કથનથી માન્ય પડે છે. અહિં કેટલીક પ્રાચીન મૂર્તિઓ અને ખડેહરો ધણા છે, એજ એની પ્રાચીનતાનાં સ્મરણ ચિહ્નો છે આનીજ પાસે એક પહાડ છે. કહેવાય છે કે આજ પહાડ એ ખડું ભદિલપુર તીર્થ છે. દિગમ્બરોના તીર્થયાત્રા દર્પણના પૃ. ૨૦૭થી ૨૧૨ સુધી આ તીર્થનું વિસ્તૃત વર્ણન આપ્યું છે, જે કે તેમાં પોતાનાં ગીત ગાયાં છે, પરન્તુ તેમાંથી આ સ્થાન ભદિલપુર તીર્થ હોવું જોઇએ, એવા કેટલાંક પ્રમાણો જરૂર મળે છે.

૫૦ જયવિજયે પણ કથ્યું છે:—

“ સમેતાચ્છ શત્રુજય તોલણ સીમ પર જિજ્ઞાસુર ધ્રુવ બોલઈ,
એહ વયજી નવિ ડોલઈ. ” ૪૯ (૫. ૨૮)

કવિ વિજયસાગરજીએ અને ૫૦ જયવિજયે સમ્રાટ-શિખરની આસપાસના મનુષ્યો અને આ ભૂમિની રસાળતાનું જે વર્ણન કર્યું છે, તે ખરેખર તે વખતની સ્થિતિનું જ્ઞાન કરાવે છે. આ કવિઓએ કરેલા વર્ણનનો સાર આ છે:—

“ લોકો લંગોટિયા છે. માથું ઉઘાડું રાખે છે અને માથે વાળના ગુંચલાં વધારે છે. સ્ત્રીયો કાંચળીયો પહેરતી નથી. ‘કાંચળી’ નામથી તો ત્યાં ગાળ ગણવામાં આવે છે. સ્ત્રીયો પણ કદરૂપી, ભૂતડી જેવી લાગે છે. માથું ઢાંકેલી કોઈ સ્ત્રીને તે જુઓ છે તો તેણીઓને બહુ આશ્ચર્ય થાય છે. ત્યાંના બીલો હાથમાં ધનુષ્ય અને બાણ લઈને ફરે છે. ”

આ પછી આગળ જતા આ કવિઓએ આ રસાળ દેશનું પ્રાકૃતિક વર્ણન કરી તે દેશમાં થતી વસ્તુઓ ફળ-ફૂલાદિ-ગણાવેલ છે.

સમ્રાટશિખરની યાત્રાએ જનારાઓને તે સમયમાં પણ ત્યાંના રાજાની સમ્મતિ મેળવવી પડતી હતી, તેમ આ તીર્થમા-ગાઓ ઉપરથી જણાય છે. ઉપરની પાંચ તીર્થમાગાઓ પૈકી સૌથી જૂની ૫૦ હંસસોમની તીર્થમાગામાં કહેવામાં આવ્યું છે:—

તત્તલદિ પાલઘંજુળ ગામ સપદ જનનદ કીધું મુકામ. (૫. ૧૯)

આમાં જે ‘ પાલઘંજુળ ’ ગામનું નામ આપ્યું છે, તેનું ખરું નામ ‘ પાલગંજ ’ છે. ૫૦ વિજયસાગર અને ૫૦ જય-

૧ આ પાલગંજ (Palgunj) અત્યારે પણ વિદ્યમાન છે. આ ગામ હજીરીયાજ જિલ્લામાં આવેલા મધુવન (Madhooaban) થી ઉત્તર પૂર્વમાં ૬-૭ માઇલ ઉપર અને ગિરડીહ (Giridih) થી દક્ષિણ પશ્ચિમમાં ૧૧-૧૨ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

વિજયે પોતાના સમયમાં સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં જે ગામ હતું, તેનું નામ પાલગંજ જે આપ્યું છે, વધુમાં તેમણે પાલગંજને રાજા પૃથ્વીચંદ્ર (પૃથ્વીસિંહ) હતો એમ પણ જણાવ્યું છે. જ્યારે પં૦ શ્રીહરિવિજયે રાજાનું નામ નથી આપ્યું. માત્ર એટલું જ જણાવ્યું છે:—

પાલગંજ તલહટી વસઇ રાજા ખત્રી મનિ ઉલ્હસિં૦” ૨૫ (પૃ. ૧૧૦)

પરન્તુ પં૦ સૌભાગ્યવિજયે આ બધાઓ કરતા કંઈક વિશેષ જણાવ્યું છે. તેઓ જણાવે છે કે—

“ બંગાળમાં આવેલા ઝરિયા^૧ ગામમાં રઘુનાથસિંઘ રાજા રાજ્ય કરે છે. તેના દીવાનનું નામ સોમદાસ છે. સમ્મેતશિખરની યાત્રાએ જતાં જે કોઈ યાત્રી અહિં આવે છે તેની પાસેથી અર્ધો રૂપિયો લઇને તેને આગળ વિદાય કરે છે વચમાં દલાલો પણ કર્યા કરે છે અને શ્રાવકોની ખુશામત કરે છે. તેઓ કહે છે કે—પાર્શ્વનાથના પાળેલા અમે રખવાળા છીએ, તમે સંઘ લઇને આવ્યા છો, માટે જે કંઈ લાવ્યા હો તે અમને આપો.”

આગળ ચાલતાં આ કવિ, રકુતરાસના રાજા કૃષ્ણસિંહ પણ દાણ લે છે, એમ જણાવે છે. વળી “સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં રઘુનાથપુરા ગામ છે. અહિં યાત્રાળુઓ એક વિશાળ વડની નીચે ઉતરે છે. અહિંથી બે ગાઉ સપાટ જમીન ઉપર ચાલ્યા પછી પહાડનો ચઢાવ આવે છે” એમ પણ કવિએ જણાવ્યું છે. આ પછી આ કવિ આખી એક ઢાળમાં આ મનોહર રસાળ પહાડનું વર્ણન કરી આ પહાડમાં થતી વનરૂપતિઓ વાઘ, સિંહ વિગેરે કેવા કેવા જાનવરો આ જંગલમાં રહે છે, તે પણ જણાવે છે.

૧ અત્યારે પણ આ ઝરિયા (Jheria) વિદ્યમાન છે, અને તે પાર્શ્વનાથ હીલથી પૂર્વ દક્ષિણમાં ૨૪-૨૫ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

૨ રકુતરાસ (Kutras) આ ગામ પાર્શ્વનાથ હીલથી પૂર્વ-દક્ષિણમાં લગભગ ૧૫ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

આ પછી પહાડ ઉપરનાં દર્શનીય સ્થાનો બતાવ્યાં છે, જેમાં દુ'કો, મંદિરો અને કુ'ડો વિગેરેનું વર્ણન છે. ઉપરની પાંચ તીર્થ-માળાઓ પૈકી ચાર તીર્થમાળાઓમાં સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં પાલગંજ ગામનું નામ આપ્યું છે, જ્યારે ૫૦ સૌભાગ્યવિજય-જીની તીર્થમાળામાં પાલગંજનું નામ નહિં આપતાં રઘુનાથપુ-રાનું નામ આપ્યું છે, એનું કારણ એ છે કે-આ તીર્થમાળામાં વર્ણવેલ સંઘ પહેલાં મુર્શિદાબાદ, કાશ્મિરનગર વિગેરે થઈ પાછા વળતાં વર્ધમાન,^૧ (અસ્થિગ્રામ), બકુલેસર,^૨ પંચેટ,^૩ રઘુના-થપુરા,^૪ બિંદા, દામોદર નદી, ઝરિયા અને કેતરાસ થઈને સમ્મે-તશિખર (પાર્શ્વનાથ હીલ) ગયેલ છે.

૫૦ સૌભાગ્યવિજય વર્ધમાન ગામનો ઉલ્લેખ કરતાં કથે છે:—

“ શક્તિપાંશુજ્ઞ કાંમ જસ કહેતા અસ્થિગ્રામ હો; સું
અબ વર્ધમાન વિખાતા જણે એ કેવલી વાતા હો. સું ૬
(પૃ. ૮૪)

મહાવીર સ્વામીને શૂલપાણીયશ્ત્રે જે ઠેકાણે ઉપસર્ગ કયો

૧ બંગાળમાં આવેલા બર્દવાન (Burdwan) જિલ્લાનું આ પાટન-ગર છે અને તે દામોદરનદના કાંઠા ઉપર આવેલું છે.

૨ વીરભૂમ જિલ્લાના તાંતીપારા (Tantipara) ગામથી દક્ષિ-ણમાં એક માઇલ ઉપર વાકેશ્વર નામના નાળાને કિનારે વાકેશ્વર નામનું સ્થાન છે, એજ આ બકુલેસર કહેવાય છે.

૩ પંચેટ (Panchet), આ ગામ માનભૂમ જિલ્લામાં આવેલા આસનસોલ સ્ટેશનથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં લગભગ ૧૩ માઇલ ઉપર આવેલું છે.

૪ આ રઘુનાથપુરા અને સમ્મેતશિખરની તળેટીમાં કવિએ રઘુનાથપુરા બતાવ્યું છે, તે જો જુદાં ગામો છે. આ રઘુનાથપુરા (Raghunathpur) માનભૂમ જિલ્લામાં આવેલા આસનસોલ સ્ટેશનથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં ૨૩-૨૪ માઇલ ઉપર અને ઉપર્યુક્ત પંચેટથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં લગભગ ૧૦ માઇલ ઉપર આવેલું છે, લગભગ ચાર હજાર માણસની વસ્તીનું આ ગામ છે.

હતો, તે અસ્થિઆમ, આજ વર્ધમાનના નામથી વિખ્યાત છે, એમ કવિ કહે છે, પરંતુ તે વાત સાચીજ છે, એમ માનતા નથી, એ એમના છેલ્લા શબ્દો—‘ જાણે એ કેવલી વાતાં હો ’ થી સ્પષ્ટ થાય છે. વસ્તુતઃ વર્ધમાનને અસ્થિઆમ માનવામાં ખાસ કંઈ પ્રમાણ મળતું નથી.

આવીજ રીતે બકલેસરમાં ગરમ પાણીના કુંડો હોવાનું, પંચેટમાં ગરુડનારાયણ રાજ રાજ્ય કરતો હતો તે, તેમજ ત્યાંના પર્વત ઉપર રઘુનાથજીનું મંદિર અને પાણીના ઘણા કુંડો હોવાનું પણ કવિએ જણાવ્યું છે.

ઉપર્યુક્ત રસ્તે થઈને સમ્મેતશિખર જતાં તળેટીમાં રઘુ-
નાથપુરા નામનું ગામ આવે છે, એમ કવિ જણાવે છે.

સમ્મેતશિખરથી ખાર ગાઉ ઉપર

રિઝુવાલુકા-જ'લીગામ ?

તીર્થ છે. આ તે સ્થાન છે કે-જ્યાં વીરપ્રભુને કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન

૧ મહાવીર સ્વામિને કેવળજ્ઞાન થયું હતું, એ જીજ્ઞુવાલિકા નદી અને જ'ભાય ગામનો અત્યારે પત્તો મેળવવાનું કાર્ય એટલુંજ કઠિન છે, જેટલું ક્ષત્રિયકુંડ વિગેરે નગરિયોનો પત્તો મેળવવાનું કાર્ય આપણે કઠિન જોઈ ગયા. અત્યારે જે સ્થાનને આપણે મહાવીરસ્વામિના કેવલજ્ઞાનનું સ્થાન માનીએ છીએ, એ સ્થાન તો આ તીર્થમાળાઓ પૈકીની એક પણ તીર્થમાળામાં બતાવવામાં આવ્યું નથી. સુતરાં, અત્યારે મનાતું સ્થાન કે જે ગિરડીહુથી સમ્મેતશિખર જતાં રસ્તામાં હગલમ હસ માઇલ ઉપર આવેલ છે. તે આ તીર્થમાળાઓના સમય પછીથી પ્રસિદ્ધિમાં આવેલું છે. મહાવીરના કેવલજ્ઞાનવાળા સ્થાને જે નદી હોવાનું શાસ્ત્રોમાં જણાવેલ છે, તે નદીનું નામ છે જીજ્ઞુવાલુકા, અને જે ગામનું નામ આપવામાં આવ્યું છે તે ગામ છે જ'લીયગામ; અને તે કવિ-યોના કથન પ્રમાણે સમ્મેતશિખરથી દક્ષિણ દિશામાં આવેલ છે. જ્યારે અત્યારે જે સ્થાન મનાય છે ત્યાં છે બરાકર (Barakar) નદી અને જ'લીયગામ કે તેના અપભ્રંશ વાળું તો કોઈ પણ ગામ નથી. તેમ આ નદી સમ્મેતશિખરથી ઉત્તર દિશામાં આવેલ છે. એટલે આ એક સ્થાપના છે, એ ચોક્કસ થાય

ચલુ' હતું. ઉપરની પાંચે તીર્થમાળાઓમાં આ સ્થાનનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે; પરંતુ એકે કર્તાએ આ સ્થળ એવેલું નથી. માત્ર લોકકથન ઉપરથી જ દરેકે તેનું કથન કર્યું છે અને તેથી જ દરેકના મતમાં ફેરફાર જણાય છે. પૃં વિજયસાગર કહે છે:—

“ ગિરિ આગિ કોએ બારું જપરિચો દેવ જીહારે;

રિલુવાલુઅ જ'લીગામ વીરહનિન કેવલ કામ.” ૧૨ (૫. ૮)

છે. જો કે અહિં એક દેરાસર અને ધર્મશાળા છે. પરંતુ તે નવા અનેક છે. આ મહિરનો જીર્ણોદ્ધાર સ. ૧૯૩૦ માં મુશિદાખાદ નિવાસી બાબુ ધનપતસિંહ-જીએ કરાવ્યાનો શિલાલેખ છે. પરંતુ તે શિલાલેખ નવો હોય તે ઉપરથી સિદ્ધ નથી થતું કે—આ સ્થાન કેવળજ્ઞાનવાળું સ્થાન છે.

હવે કેવળજ્ઞાનવાળું મુળ સ્થાન કયું, એ શોધવું જોઈએ. આને માંડ દર્શપાત્ર ચામુસ પ્રમાણુ કે ચિહ્ન નથીજ મળતું તીર્થમાળાઓના કર્તાઓએ પણ ખાસ કાંઈ નિશાન નથી બતાવ્યું. માત્ર સમ્મેતશિખરથી દક્ષિણ દિશામાં હોવાનું જણાવ્યું છે, અને સૌભાગ્યવિજયજીએ વધારામાં 'દામોદર નદી' ન્યા વહે છે ' એટલું કહ્યું છે, પરંતુ આટલા ઉપરથી કંઈ સ્થાનનો પત્તો મળી શકે નહિ. વળી 'ટ્રીગોમેટ્રીકલ સર્વે' ના નકશામાં તપાસ કરતા 'દામોદર નદી' ઉપર જ'લીયગામ જંતુ 'કાંઈ' ગામ પણ જણાતું નથી. આ સ્થાન સળપી એક કંપના થઈ શકે છે. અને તે એ ક--પાર્શ્વનાથ હીત (સમ્મેતશિખર) થી દક્ષિણ-પૂર્વમાં આજી (Ajay) નામની મોટી નદી વહે છે. આ નદીના એક કાંઠે લગભગ બે માઇલ ઉપર જમગામ (Jhamgam) નામનું પ્રાચીન ગામ છે, અહિં જૂનો કિલ્લો વિગેરે પણ છે. આ ગામ પાર્શ્વનાથ હીલથી દક્ષિણ-પૂર્વમાં લગભગ પચાસ માઇલ એટલે પચીસકે ગાઉ થાય છે. આજ આજી (Ajay) નદીની સાથે ઉપર્યુક્ત બરાકડ નદી આગળ વધીને મળી જઈ છે. એટલે એવી કલ્પના થઈ શકે છે કે—આ આજી નદી, એજ તે વખતની ઉલ્લુ (Ullu) નદી હોય, અને આ જમગામ, એજ તે વખતનું જ'લીયગામ હોય. અપભ્રંશ થતાં થતાં અત્યારે આ પ્રમાણેનાં નામો બન્યાં હોય. આ સ્થાનને મહાવીરસ્વામીના કેવળજ્ઞાનનું સ્થાન માનવામાં એનો પણ વિરોધ નથી આવતો કે—શાસ્ત્રમાં જ'લીયગામથી પાવાપુરી ૧૨ યોજન (૪૮ ગાઉ) બતાવવામાં આવેલ છે, કારણ કે આ જમગામથી પાવાપુરી લગભગ તેટલેજ દૂર થાય છે.

પાં હંસસોમે આ સ્થાન સમ્મેતશિખરથી વીસ કોશ ખતાવેલ છે; એટલુંજ નહિં, પરન્તુ ‘ધમ સુણીધં લોકાંની વાત’ એ વાક્યથી સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે-લોકોના કથનથી એમ જણાય છે. પાં જયવિજયે, સમ્મેતશિખરથી જાંલીયગામ કેટલું દૂર થાય છે, તે નથી ખતાવ્યું, પરન્તુ સમ્મેતશિખરથી જમણી બાજુ છે, એટલુંજ કહ્યું છે, અને પાં શીલવિજયજીએ તો નામ માત્રજ લીધા છે. જ્યારે પાં સૌભાગ્યવિજયજી કહે છે.—

“ ગિરિથી દૂરે દક્ષિણે ત્રિશિ દપિયં રિજુવાલુકા રે નામ, સં

દામોદર તટની દમણા વહેં પીરજિન કેવલ કાંમ ” સ. હુ. ૧૮ (૫ ૮૮)

ઉપર્યુક્ત કથનો ઉપરથી જાણવાલુકા અને જાંલીય-ગામનો નિશ્ચય થઇ શકતો નથી કે તે કયા છે અને અત્યારે ત્યાં શું છે ?

કાશીથી પૂર્વ તરફના તીર્થો વર્ણવ્યા પછી કાશીથી આ તરફના તીર્થોનું વર્ણન કવિએ કરે છે. કાશીથી આ તરફ સાઠ કોસ ઉપર આવેલ,

અયોધ્યા^૧

તીર્થ છે પાં વિજયસાગર કેટલાક આચાર્યોના મતને અનુસરી કહે છે.—

૧ દ્વેષાગ્રાથી ઉતર-પૂર્વમાં ૩-૪ માઇલ ઉપર ઘાઘરા નદીને કાંઠે આ નગરી આવેલી છે. જિનપ્રભસૂરિ ‘અયોધ્યા કથ’ માં આ નગરીના આઠ નામો ખતાવે છે —

“ અડજમાપ પગદ્વિયાઈ, જહાઃ-અડજહા, અવજહા, કોસલા. ઘિનીયા, સાકેયં, ફલ્લાગુભૂમી, રામપુરી, ઉત્તરકોસલ સિ. ”

તે આઠ નામો આ છે —અયોધ્યા, અવધ્યા, કોસલા, વિનીતા, સાકેત ઇક્ષ્વાકુભૂમી, રામપુરી અને ઉત્તરકોસલા.

અહિંના કેટલાક રથાનોનો જિનપ્રભસૂરિ પણ ઉલ્લેખ કરે છે, તેઓ કહે છે—

“ પંચ તીર્થક્રમ જનમીઆ મૂલ અયોધ્યા દ્વારિ.

નભી ચિતિ ધાપી ઇલાં, દમ ગોલમ માલ મગિ ” મ. ૧ (૫૧૧)

પંચ વિજયસાગર, પંચ જયવિજય, પંચ સૌભાગ્યવિજય અને પંચ શીલવિજયજીએ અયોધ્યાનું વર્ણન કર્યું છે. તેમાં સીતાનો ધીજકુંડ, જ્યાં સીતાએ અગ્નિ પ્રવેશ કર્યો હતો, તે કુંડ, રામચંદ્રજીનાં પગલાં, અને બીજાં પણ સ્થાનોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. પંચ હંસસોમે સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે “ મહાપલદેવ, અજીતનાથ, અભિનંદન, સુમતિનાથ અને અનંતાનાથની જન્મભૂમી આ અયોધ્યા છે. અહિં અત્યારે જેને સ્વર્ગ દ્વાર કહેવામાં આવે છે, ત્યાં મહાદેવી માતાનું નિર્વાણ થયેલ, એમ કહેવામાં આવે છે. આ અયોધ્યાની પાસે સરયૂ નદી છે. નગરમાં મહાવીરસ્વામીની મૂર્તિ છે. ”

જત્ય અજ્ઞ વિ નાભિરાયમંદિરં । જત્ય પાસનાદવાહિયા સીયાકુંડં સહસ્તધારં ચ । પાચારદ્વિજો ય મત્તગદ્વજક્ષો, અજ્ઞ વિ જસ્મ અગ્ને કરિણો ન મંચરંતિ. સંચરંતિ કા તા મરંતિ, ગોપયરાઈણિ અગેગાણિ ય લોહયતિસ્થાણિ વદંતિ । ”

અર્થાત્—જ્યાં આજ પણ નાભિરામનું મંદિર છે, જ્યાં પાર્શ્વનાથવાટિકા, સીતાકુંડ અને સહસ્રધાર છે વળી પ્રાકારમાં રહેલ મત્તગદ્વજક્ષો, જેની નાગવ હાથી આજ પણ જાલ શકતો નથી, અને જાય છે ના મરી જાય છે. તેમજ ગોપતાર આદિ અનેક લોકિક તીર્થો પણ છે. ”

અત્યારે અહિં શ્વેતાશ્વરેનું માત્ર એકજ અજિતનાથનું મંદિર કહેવા મહોક્ષામાં છે, તેમાં જુદા જુદા તીર્થ કરેલાં કલ્યાણકાની સ્થાપના વિગેરે છે.

૧ આ સ્વર્ગ દ્વારનો ઉલ્લેખ જિનપ્રભસરિએ પણ ‘અયોધ્યા કથ’માં કર્યો છે —

“ જત્ય ઘગ્ધરવહો મરકનદ્વ મમ મિલિતા સગ્ગદુવારં તિ પમિદ્ધિમાવજ્ઞો । ”

ઘગ્ધર, જેને અત્યારે ઘાઘર કહેવામાં આવે છે. તે અને સરયૂ નદીનો જ્યાં સંગમ થયો છે, તે સ્થાનને જિનપ્રભસરિ ‘સ્વર્ગદ્વાર’ બતાવે છે. અત્યારે આ નામનો એક મહોક્ષો છે જ્યાં દ્વિગમ્ધરેનું એક મંદિર છે.

આ ગિયાય વિશેષ કર્મ હુકીકત જણાવી નથી. અયોધ્યાથી
તીર કોણ ઉપર

સાવત્રી^૧

તીર્થ યતાવ્યુ છે આહિ સુલવનાથના જન્મ થયેલો છે, પંઠ
ઓબાગ્યવિજય કહે છે કે—

“ જહો ને સાવત્રીને કહે, જહો સ્વણાં તિહાના લોક;

જહો નાંમે કોના ગાંમડાં, જહો વન ગહવર છે થોક. સુ. ૬

(પ. ૬૪)

૧ અયોધ્યાથી ઉતરમાં બલરામપુર ગ્રેશનથી ૧૨ માઇલ અને જે
અંકનાનો ઉપર ઉલેખ કર્યો છે, તેનાથી ૫ માઇલ ઉપર ‘ સહૈતમહેત ’ નો
કિલ્લો છે. આનેજ આત્યારે સાવત્રી તીર્થ માનવામાં આવે છે. આ કિલ્લામાં
ગોક ખાલી મંદિર છે, જેને સંભવનાથનું મંદિર કહેવામાં આવે છે જિનપ્રભ-
સરિના સમયમાં પણ આજ સહૈતમહેતને સાવત્રી તીર્થ માનવામાં આવતું
હતું, એમ એમના ‘ સાવત્રીકટપ ’ ના “ સંપદકાલે મહેઠિ ત્તિ રૂઢા ”
આ શાલોથી માત્રમ પડે છે. જિનપ્રભસરિ, અંહિના એક મંદિરનું અને રક્ત
અશોકવૃક્ષનું વર્ણન આપે છે, તે ખાસ ધ્યાન ખેંચનારું છે. તેઓ કહે છે —

“ જત્થ અજ્ઞ વિ ઘણગહણવણમડ્ઢિય સિરિસંભવનાહપડિ-
માવિભૂમિયં ગયણગલગ્ગમ્મિહરં પામટ્ટિયજિણવિવમંહિયદેડ-
લિયાઅલંકરિયં જિણમવણં ચિટ્ટહ પાચારપરિયરિયં । તસ્મ ચેઈ-
યસ્મવુવાગઅદૂરમામંતે વિલ્લિરડલ્લમિરં અનુલ્લપલ્લવસિણિજ્ઞ-
હહાઝાં મહલ્લમાહામિગમો ગ્ગામોયપાયથો દોમ્મહ ॥ ”

અત્યારે જે મંદિર છે તેજ આ મંદિર હોય તેમ જણાય છે. પગનું
અત્યારે આ મંદિરમાં મર્તિ વિશેષ કર્મ નથી.

અત્યારે જેને સેતમહેત (Set Mahot) કહેવામાં આવે છે, તેનાં
કેટલાંક ૫ ડીપરો ખોડા જગામાં છે, ત્યારે કેટલાંક બેરાકથ (Bahraich)
જગામાં આવેલી રાષ્ટ્રી નદીના દક્ષિણ કાંડા ઉપર પણ છે. આ નદી તે છે કે
જેનો શાસ્ત્રકારે કિરાવતી નદી કહે છે.

આ ઉપરથી જણાય છે કે—મુપ્રસિદ્ધ સાવરથી નગરી, એ અત્યારનું કોના (અકોના) નામનું ગામડું છે. આ ક્ષિત્તિ અહિં પ્રતિમા અને પગલાં હોવાનું જણાવી આ વનખંડને દંડક દેશની સીમા હોવાનું કહે છે:—

“ જિહો તિન વનખંડે જાણુને જહો ડંડક દેશની સીમ, સુ ૭
(૫. ૬૪)

૫૦ વિજયસાગર આ સાવરથી દરિયાબાદથી ત્રીસ આઉ ઉપર હોવાનું જણાવે છે:—

“ દેયું દરિયાબાદથી દોષ ત્રિશિં કોસ ત્રીસઃ
સાવરથી મંભારીધ શંભવ જન્મ જગીસ. મ. ૯ (૫. ૧૨)

અયોધ્યાથી લગભગ સાત કોસ ઉપર

રત્નપુરી

નામનું તીર્થ છે. ધર્મનાથનાં અહિં કલ્યાણકો થયેલ છે. ૫૦ જયવિજયે અહિં એ મંદિરો હોવાનું જણાવ્યું છે. તેમાં પગલાં અને ત્રણ પ્રતિમાઓ બતાવી છે. ૫૦ સોભાગ્યવિજય કહે છે કે— આ ગામને અત્યારે ‘ રોઘનાઇ ’ કહે છે.

૧ આ તીર્થ, આઉધ એન્ડ રોહિલખંડ રેલવેના સોહાવલ સ્ટેશનથી લગભગ દોઢ-એ માઇલ ઉપર આવેલું છે. અત્યારે પણ આ ગામને ‘ રોનાઇ ’ કહે છે. જિનપ્રભસુરિના સમયમાં આ ગામ રત્નવાહુના નામથી પ્રસિદ્ધ હોય, એમ કદ્ય ઉપરથી જણાય છે. વળી જિનપ્રભસુરિના સમયમાં અહિં ધર્મનાથનું મંદિર અને તેમાં નાગમર્તિ યુક્ત ધર્મનાથની પ્રતિમા હોવાનું પણ જણાવે છે. તેમના શબ્દો આ છે:—

“ તत्र च तथैव नागमूर्तिपरिवारिता धीर्धर्मनाथप्रतिमा-
ऽथापि मध्यगृह्णियात्रिकजनेरनेकविधप्रभावप्रभावनापुरस्सरं
पूज्यते । ”

અત્યારે અહિં એ મંદિરો છે. પાર્શ્વનાથનું અને અપભ્રેવપ્રભુનું.

કંપિલા

તીર્થ પણ કલ્યાણકલ્પમીજ છે. વિમલનાથનો અહિં જન્મ થયો હતો. પંઠજયવિજય અહિં 'વિમલવિહાર' અને વિમલનાથના પગલાં હોવાનું જણાવે છે. પંઠવિજયસાગર અને પંઠસોલાગ્ય-વિજયજી કંપિલાની પાસેના પટિયારીનો પણ ઉલ્લેખ કરે છે.

આ તીર્થ પછી

સોરીપુર

તીર્થ છે. પંઠજયવિજય પ્રીરોજગાદ, ચંદવાડ અને તેની પાસેના સરપડી ગામથી આ તીર્થ ત્રણ કોસ ઉપર આવેલું છે, અને અહિં સાત મંદિર છે, એમ કથે છે.

ઉપરની પાંચે તીર્થમાળાઓમાં ઉપર પ્રમાણે થોડે ઘણે અંશે ઉપર પ્રમાણે પૂર્વદેશના તીર્થો (ખાસ ખાસ કલ્યાણકલ્પમીવાળા તીર્થો) નું વર્ણન કર્યું છે. તે ઉપરાન્ત કોઈ કોઈ તીર્થમાળામાં પૂર્વદેશનાં તીર્થોમાંજ કેટલાક વધારાના તીર્થો ગણાવ્યાં છે.

જેમાં મુખ્ય

૧ કંકાપાદ જગમાં આવેલા કાયમગંજથી ઉતર-પશ્ચિમમાં ૬ માઈલન ઉપર આ ગામ આવેલું છે. અહિં એક વિમલનાથનું મંદિર છે. સામાન્યવિજયજી નં પટિયારીનો ઉલ્લેખ કરે છે, એ પટિયારી (Pitiyari) બીજી કંક નહિ, પરંતુ કંપીલાથી ઉતર-પશ્ચિમમાં ૧૮-૨૬ માઈલ ઉપર આવેલું એક ગામ છે. વધુ માટે જુઓ—ગિતપ્રભમંદિર કામ્પિલ્યપુરકલ્પ ।

૨ આ મ્થાન મિત્રોલાખાદથી ૧૭ કોસ ઉપર જમના નદીના કાંઠે આવેલું છે. નેમનાથપ્રભુના જન્મ કલ્યાણકલ્પના તીર્થ આ ગામ તીર્થ તરીકે મનાય છે. જગદ્ગુરુ હીંગવિજયમુનિ મહારાજ આગરેથી અહિં પધાર્યા હતા અને તેમનાજ સમયમાં અહિંનો ઉદ્ધાર થયેલો, પરંતુ તે પછા અહિંનાં મંદિરોનો ઉદ્ધાર થયો જણાવેતો નથી. અહિં હાલ એક પહાડીપર પાંચ મંદિરો છે, જેમાંનાં ચાર તો ખાલીજ છે અને એકમાં નેમનાથનાં પગલાં છે.

અહિરજીતા.^૧

છ. આ તીર્થના સંબંધમાં પંચવિજયસાગરે બીજું કંઈ જ લખ્યું નથી. માત્ર નામજ લીધું છે. પંચસૈલાગ્યવિજયજીએ અહિરજીતા નગરી આગરાથી ઇશાન કોણમાં કુરૂગંજના પ્રદેશમાં હોવાનું જ માત્ર જણાવ્યું છે. જ્યારે પંચશીલવિજય-જીએ અહિરજીતા નગરીને મેવાત દેશમાં હોવાનું જણાવી પાર્શ્વનાથના તીર્થ તરીકે બતાવી છે. આ સિવાય કોઈએ કંઈ વિશેષ કહ્યું નથી.

હસ્તિનાપુર^૨

તીર્થનો પણ ઉલ્લેખ કોઈ કોઈએ કર્યો છે. તેમજ પંચ વિ-

૧ અહિરજીતા ખરેલી જલ્લામાં એઆનલા (Anla) નામનું ગામ છે, તેની ઉત્તરમાં ૮ માઇલ ઉપર રામનગર (Ramnagar) નામનું ગામ છે. આ રામનગરથી દક્ષિણમાં ૩૫ માઇલના ધંરાવામાં કેટલાક ખ-ડીયંગ છે. આનેજ અહિરજીતા કહેવામાં આવે છે જિનપ્રભસૂરિએ ‘ અહિ-જીતાકલ્પ મા, અહિરજીતાની ઉત્પત્તિ, પાર્શ્વનાથ પ્રભુનું મંદિર, તેની પૂર્વ દિ-શમાં આવેલા સાત કુંડો, મહાર્ચન્યની નજીક સિદ્ધક્ષત્રમાં ધરજુંદ પદ્માવતીયુક્ત પાર્શ્વનાથ પ્રભુનું મંદિર ગઢની પાસે નેમિનાથની મૂર્તિ સહિત સિદ્ધ અને શુદ્ધર્થો યુક્ત આખાની લુપ્ત હાથમાં છે જેને એવી સિદ્ધવાલનવાળી અપ્પાંચવી, તેમજ બીજા પણ કેટલાં લોકિક તીર્થો વિગેરેનું વર્ણન કર્યું છે. અન્યાયે તેના ‘મનિચિહ્ન’—ખડિયરાજ માત્ર જ પ્રાચીન શેષ ખાળના પરિણામે અન્યારમ્-ધ્રીમાં ઠેરોના ને જે પ્રાચીનમાં પ્રાચીન સ્તૂપો જાહેરમાં આવ્યા છે, તેમાં અહિનો પણ એક સ્તૂપ છે. અને બીજાં મયુરાનો.

૨ હસ્તિનાપુર. અહિ શાન્તિનાથ, કુંથુનાથ, અને અરનાથનો જન્મ થયેલાં હોઇ આ સ્થાન તીર્થ તરીકે મનાય છે. ભક્તિનાથપ્રભુ પણ અહિં સમો-સર્ગા હતા. ઋષભદેવપ્રભુએ વરસીતપત્નું પારણ્ણ પણ અહિજ કર્યું હતું. જિન-પ્રભસૂરિના સમયમાં અહિ શાન્તિ કુંથુ, અર અને ભક્તિનાથ—એ ચારે પ્રભુનાં ચાર મંદિરો હતા. ‘ હસ્તિનાપુરકલ્પ ’ માં લખ્યું છે.—

“ તત્થ મહાનયરે સંતિકુંથુઅરમહિજિનાજં ચેદયાઈ મજ-હરાઈ । ”

જયસાગરે કહ્યું છે:—“શાન્તિ, કુંથુ અને અરનાથનો અહિં જન્મ થયો હતો. આગરાથી ઉત્તરમાં દોઢસો કોસ થાય છે, પાંચ પાંડવો અને પાંચ ચક્રવર્તી અહિં થયા છે; વળી અહિં પાંચ ધૂલ છે અને પાંચ જિનમૂર્તિયો છે.” પંચ સૌભાગ્યવિજયજીએ પણ લગભગ પંચ વિજયસાગરની માફક વર્ણન કર્યું છે. ફરક માત્ર એટલો છે કે આમણે આ સ્થાન દિલ્લીથી પૂર્વ દિશામાં ચાલીસ કોસ બતાવ્યું છે, અને પાંચ સ્તૂપને બદલે ત્રણ સ્તૂપ બતાવ્યા છે.

અમ્મજ

મથુરા.^૧

તીર્થના પણ કોઈ કોઈ તીર્થમાળામાં ઉલ્લેખ જોવાય છે. પંચ વિજયસાગરે આનું નામ માત્ર લીધું છે. પંચ સૌભાગ્યવિજયજીએ આ તીર્થ મહાવીરસ્વામીના તીર્થ તરીકે પ્રસિદ્ધ બતાવ્યું છે. જ્યારે પંચ શીલવિજયજીએ જમના નદીના કાંઠે આ ગામ હોવાનું બતાવી નેમનાથના તીર્થ તરીકે આને પ્રસિદ્ધ બતાવ્યું છે.

એ પ્રમાણે પૂર્વદેશીય તીર્થાનું વર્ણન ઉપર્યુક્ત પાંચ તીર્થમાળાઓમાં કરવામાં આવેલ છે.

અહિં અગાદેવીનું મંદિર હોવાનું પણ જણાવ્યું છે, પરંતુ સં. ૧૬૨૬ સુધી અહિં એક મંદિર નહોતું. માત્ર એક ઝાડ નીચે પગલા હતાં. સં. ૧૬૨૬ માં અહિં એક મંદિર બન્યા પછી આ નીચે પાછું બહારમાં આવ્યું છે કાંતવાય છે કે—અહિંથી માધન—સવામાધન ઉપર મડપલદેવનાં પણ પગલાં છે.

૧ મથુરા જમના નદીને કિનારે આ એક પ્રાચીન શહેર છે. અન્યારે લગભગ સાઠ હજાર માણસોની વસ્તી છે. એક વખતે આ સ્થાન જૈનતીર્થ તરીકે મશહૂર હતું, જ્યારે અત્યારે જૈનોની વસ્તી (પચાસ દિગમ્બરોના ઘરો સિવાય) બિલકુલ નથી. ક્રિષ્નામંડીમાં એક પાશ્વનાથનું મંદિર છે. અહિંની શોધખોળના પરિણામે ધણી પ્રાચીન વસ્તુઓ અને જૂના શિલાલેખો મળ્યા છે. કંઠાલીટી-જામાં જે એક જૈન સ્તૂપ છે. તે અત્યારસુધીમાં પ્રાપ્ત થયેલા જૂનામાં જૂના બે સ્તૂપો પૈકીનો એક છે. વધુ માટે જુઓ ‘જૈનસ્તૂપાલ્ક ઓફ મથુરા.’ કર્તા વિન્સેન્ટ. એ. સ્મીથ.

શત્રુજય.

શત્રુજય (સિદ્ધાચલ) તીર્થના વર્ણનવાળી આ સંગ્રહમાં આઠ તીર્થમાળાઓ છે:—

૧ પં ૦ દેવચંદ્ર વિરચિત ‘શત્રુજયતીર્થ-પરિપાટી’

પૃ. ૩૮-૪૭

૨ પં ૦ સૌભાગ્યવિજય વિરચિત ‘તીર્થમાળા’

પૃ. ૭૩-૧૦૦

૩ ‘શત્રુજયચૈત્ય પરિપાટી’

પૃ. ૧૫૪-૧૫૮

૪ પં ૦ વિનીતકુશલ વિરચિત ‘શત્રુજય તીર્થયાત્રા’

પૃ. ૧૫૬-૧૬૫

૫ કવિ લાવણ્યસમય વિરચિત ‘આદિનાથ-ભાસ’

પૃ. ૧૬૬-૧૬૮

૬ પં ૦ વિનીતકુશલ વિરચિત ‘શત્રુજયસ્તવન’

પૃ. ૧૭૪-૧૭૫

૭ પં ૦ મતિરત્ન વિરચિત ‘સિદ્ધાચલ-તીર્થયાત્રા’

પૃ. ૧૭૬-૧૮૮

૮ પીમા વિરચિત ‘શત્રુજયચૈત્ય પરિપાટી’

પૃ. ૧૮૫-૧૮૭

ઉપરની આઠ તીર્થમાળાઓ પૈકી પહેલી તીર્થમાળા ઉપાધ્યાય ભાનુચંદ્રજીના શિષ્ય પં ૦ દેવચંદ્રજીએ બનાવી છે. જ્યે કે કવિએ રચ્યાનો સંવત નથી આપ્યો, પરંતુ સિદ્ધાચલની આ યાત્રા તેમણે

“સોલ પચાણ્વિંશો સાર માહ વદિ ચૌદસિ સુરવાર” (પૃ. ૪૩)

સં. ૧૬૯૫ ના મહા વદિ ૧૪ ને સુરવારે કરેલી છે, તે ઉપરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે—આમાં જે સમયનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, તે સમય સં. ૧૬૯૫ નો જોડો સત્તરમી સદીની લગભગ આખરનો છે. કવિ જણાવે છે કે—૧૬૯૫નું ચાતુંમાંસ ઈદરમાં કરીને યાત્રા

માટે નીકળ્યા હતા. ઈડરથી જો રસ્તે થઈને તેમણે યાત્રા કરી છે તે આ છે—પ્રીચોટ, (પ્રીચોદ) વલાસણ, વડનગર, વીસનગર, સિવાલા (સાઉલા-Saola), મહેસાણા, અમદાવાદ અને પાલીતાણા. અમદાવાદ પછી ક્યાં ક્યાં ગામો ઉપર થઈને પાલીતાણે ગયા તે જણાવ્યું નથી.

બીજી કવિ લાલવિજયજીના શિષ્ય પં० સૌભાગ્યવિજયજીએ સં. ૧૭૫૦ માં બનાવી છે. આ તીર્થમાળા જો કે ખાસ સિદ્ધાચલની યાત્રા નિમિત્તે બનાવવામાં આવી નથી. આમા ચારે દિશાઓનાં તીર્થોનું વર્ણન છે, તેમાં સિદ્ધાચલનું વર્ણન પણ ઠીક ઠીક કરેલ હોવાથી આ વિભાગમાં પણ તેની ગણતરી કરી છે. આ સિદ્ધાચલનું વર્ણન પૃ. ૯૬માં છે.

ત્રીજી ‘ શત્રુજય ચૈત્ય-પરિપાટી ’ કોણે કયારે? બનાવી છે, એ કંઈ કૃતિ ઉપરથી જણાતું નથી. આમા કેવળ શત્રુજયનાં મંદિરો અને અન્વાન્ય દર્શનીય સ્થાનોનો નામોલ્લેખ કરવામા આવ્યો છે.

ચોથી પં० સુમતિકુશલના પ્રશિષ્ય અને પં० વિવેકકુશલના શિષ્ય પં० વિનીતકુશલે બનાવી છે. આમાં સં. ૧૭૨૨ માં કરેલી યાત્રાનું વર્ણન છે. જૂનાગઢના રહેવાસી સંઘવી સહસવીરના સાત પુત્રો પૈકીના એક રાજસીએ સં. ૧૭૨૨ ના આસા

૧ આ કૃતિ રચ્યાનો સવત જણાવવામા આવ્યો નથી, પરંતુ તેના સમયને માટે એક કદપના અધ લેકે છે. તે એ કે કવિએ સિદ્ધાચલના વર્ણનમા સમરાશાહના ઉદ્ધારનો ઉલ્લેખ કર્યો છે:—

“ થાપીર્ગે એ સમરિ નરિંદ મૂલગભારઈ આદિપહો ” ૨૧ (પ. ૧૫૬)

આ ઉપરથી એ કદપના કરવી લગારે મુશ્કેલ નથી કે—આ કૃતિ સમરાશાહના ઉદ્ધાર પછીની એટલે ૧૩૭૮ પછીની છે. બીજી રીતે જોઈએ તો કર્મશિાએ કરાવેલા ઉદ્ધારનો ઉલ્લેખ આમાં થયો નથી, એટલે કર્મશિાના ઉદ્ધાર પહેલાંની એટલે સં. ૧૫૮૭ પહેલાંની આ કૃતિ છે, એમ કહેવું પણ ખોટું નથી. નિદાન, સં. ૧૩૭૮ થી ૧૫૮૭ ની વચમાં આકૃતિ બનેલી સિદ્ધ થાય છે.

મુદિ ૧૦ (વિજયાદશમી) ના દિવસે ' સંઘવી ' તિહાર કાઢી પણ વદિ ૧ ને શુક્રવારના દિવસે સિદ્ધાચલના સંઘ કાઢ્યા હતા. આ વખતે જુનાગઢમાં નવાળ સરદારખાન સભ્ય કરતે હતા, જેમ કવિ જણાવે છે. સંઘસીના આ સંઘ સાથે દીવ, પાટણ, (પ્રભા-સપાટણ,) વેરાવળ અને ચૌરખંડરના સંઘો મળી ગયા હતા. આ સંઘ વડાલ થઇ રાણપુર આવ્યો, ત્યારે અહિં ધોસણ અને મહેવડીનો સંઘ પણ ભેગો થઇ ગયો. અહિંથી આવળ વધી સંઘ પાલીતાણે પહોંચ્યો. આ વખતે સંઘવીએ લેણેથી વિજય-પ્રભસૂરિને પાલીતાણે તેડાવ્યા. સંઘવીની વિનંતિને માન આપી વિજયપ્રભસૂરિ એકસો પંચાવન સાધુ સાથે પાલીતાણે પધાર્યા અને સંઘવીને ત્યાં પગલાં કર્યા.

પાંચમી કવિ લાવણ્યસમયે બનાવેલ ' આદિનાથ-ભાસ ' છે. કવિએ આ ભાસ રચ્યાનો સંવત્ આખો નથી; પરંતુ આમાં સિદ્ધાચલના છ ઉદ્ધારનું ટૂંકમાં વર્ણન કરી સાતમા ઉદ્ધારનું વર્ણન કર્યું છે. સાતમા ઉદ્ધાર ' કર્મસિંહે (કર્મશાહે) કરાવ્યાનું જણાવ્યું છે. કવિ કહે છે કે:—

“ સવત પતંગ વરસ સીન્યાસીઠ વદિ વૈશાખ લગન પ્રકાસીઠ. ” ૧૧

પરકાસીઠ વરલગન પંચમિ ત્રિચિ ત્રાહણિ જોતરી;

ઉત્તર દક્ષિણ પૂરવ પશ્ચિમ પાડવઠ કંકોતરી. ” (પ. ૧૬૭)

આ ઉપરથી જણાય છે કે-સં. ૧૫૮૭ ના વૈશાખ વદિ પના દિવસે કર્મસિંહે (કર્મશાએ) પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. આ ઉપરથી એ અનુમાન સહજ કરી શકાય છે કે-કવિની આ કૃતિ સં. ૧૫૮૭ પછીની છે.

છઠું વિનીતકુશલ વિરચિત ' શત્રુજય સ્તવન ' છે. આ વિનીતકુશલ તે છે, કે જેમની સં. ૧૭૨૨ માં બનાવેલી તીર્થમા-

૧ આ ઉદ્ધાર સંઘવી બહુ લાંબી સંસ્કૃત પ્રશસ્તિ કવિ લાવણ્યસમયે રચી છે. આ પ્રશસ્તિ સિદ્ધાચળ ઉપર સૌથી મોટા અને મુખ્ય મંદિરના પૂર્વ-દ્વારના એક ચાંબલા ઉપર વિલિખાન છે. તેમ ' શત્રુજયમાત્રા પ્રબંધ ' માં પણ વિગતારથી વર્ણન કર્યું છે.

જાનો પરિચય ઉપર કરાવવામાં આવ્યો છે. આ કવિએ આ સ્તવન પણ તેજ સમયે સિદ્ધાચલમાં બનાવેલું છે. કારણ કે તેઓ પોતે કહે છે:-

“ સંવત સત્તર ખાવીસની રે લાલભાહ સુદિ પંચમી સાર, મન
સંધ સાથે જત્રા કરી રે લાલ સફળ કર્યો જવાર, મન

સે ૧ (પૃ. ૧૭૪)

આમા કવિ સં ૧૭૨૨ ના મહા સુ. ૫ ના દિવસે યાત્રા કર્યાનું જણાવે છે. જ્યારે ઉપર ચોથી તીર્થમાળામાં પણ આજ સંબંધનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, એટલે એમાં સંકેત એવું નથી જ કે-આ સ્તવન પણ તે સમયે જ બનાવેલું છે.

સાતમી ‘સિદ્ધાચળ-તીર્થયાત્રા’ ઉપાધ્યાય દીપચંદ્રજીના પ્રશિષ્ય અને પં ૦ દેવચંદ્રજીના શિષ્ય મતિરત્ને બનાવી છે. કવિએ રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી. આમાં સૂસ્તથી સિદ્ધાચલની યાત્રાએ નીકળેલા સંધાનું વર્ણન છે. આ સંધ. મૂળ પાટણના

૧ ઉદયસાગરસૂરિ નામના એક આચાર્યે ‘જ્ઞાનપ્રવાશિકા’ નામનો ગ્રંથ પાલીતાણામાં રચ્યો છે. આ ગ્રંથની પ્રશસ્તિમાં કર્તાએ લખ્યું છે

“ શ્રીમાલિનશે મુરુદેવમક્ત.

કીકાસુત. શ્રીકચરુમિધાન. ।

તદીયમંધેન સમં ચ યાત્રાં

કુર્ચન્ કૃતોઽયં જિનરાજમક્તયૈ ” ॥ ૮ ॥

અર્થાત્—દેવ ગુરુભક્ત કીકાના પુત્ર કચરાએ કાદેલા સંધની સાથે યાત્રા કરતા જિનરાજની ભક્તિને માટે આ ગ્રંથ રચ્યો છે. (જૂઓ, પીટર્સનનો ત્રીજો રીપોર્ટ પૃ ૨૩૯)

જે સંધનું પ્રસ્તુત તીર્થમાળામાં વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, તેજ મધ આ છે. આ ગ્રંથ રચ્યાનો સંવત્ કર્તાએ આ આપ્યો છે.

“ સર્વેઽધિભક્ષાદૈદુમિતે સુરભ્યે શ્રીપીપમાસે ચ ચલક્ષપદ્મે ।

શ્રીપૂર્ણિમાયાં શશિવાસરે ચ શ્રીપાદલિતારુણપુરે સુરાષ્ટ્રે ” ॥૬॥

અર્થાત્—પાલીતાણામાં સં. ૧૮૦૪ ના પોષ સુદિ ૧૫ ને સોમવારના દિવસે આ ગ્રંથની રચના કરેલી છે. સુતરાં કચરા કીકાએ આ ગ્રંથ ૧૮૦૪ માં કાઢ્યો હતો એ વાત સિદ્ધ થાય છે

રહીશ, પરન્તુ પાછળથી સૂરતમાં આવી વસેલ રવજીરામ કુલના
શા કચેરા કીકાએ કાર્તિક સુ. ૧૩ (સંવત જાણ્યો નથી) ના
દિવસે કાઢ્યો હતો. રૂપચંદ નામના ગૃહસ્થે પણ સંઘની તરીકે
તેમાં જોડાયા હતા. હું મસઘી દરિયા ભાગે વિદાય થઈ આ સંઘ
ભાવનગર અંદર ઉતર્યો હતો. ભાવનગરમાં આ વખતે રાજા
ભાવસિંહજી રાજ્ય કરતા હતા. ભાવનગરથી વરતેજ, કુનાડ થઈ
સંઘ પાલીતાણે આવ્યો હતો. આ સંઘમાં ભાવનગરથી ૫૦
ઉત્તમવિજયજી સાથે આજ્યા હતા.

આઠમી ખીમા જામના કવિએ બનાવેલી ' શત્રુજય ચૈત્ય
પરિપાટી ' છે. આ ' ખીમા ' કોણ તે કંઈ જાણાવવામાં આવ્યું
નથી, તેમ રચ્યાનો સંવત પણ આવ્યો નથી. આમાં કેવળ શત્રુ-
જય ઉપરનાં મંદિરો અને દર્શનીય સ્થાનોનું વર્ણન છે.

ઉપરની આઠે તીર્થમાળાઓ યથાચિ શત્રુજયને લગતી છે,
પરન્તુ વસ્તુતઃ શત્રુજયની હકીકત સારા રૂપમાં પૂરી પાડમાર
નો પહેલી, બીજી, ત્રીજી અને આઠમી એ ચાર તીર્થમાળાઓજ
છે. બાકીની તીર્થમાળાઓમા કાંતો સંઘના વર્ણનો છે, અને કાંતો
શત્રુજયની સ્તુતિ અને નામ માત્ર જાણાવેલ છે. આ ચારે તીર્થ-
માળાઓમા સિદ્ધાયલનાં મંદિરો, પાદુકાઓ અને અન્યાન્ય
દર્શનીય સ્થાનોના ઓછી વત્તી સંખ્યામાં નામો જાણાવવામાં
આવ્યા છે જેમાંનાં મુખ્ય આ છે:—

લલિતસરોવર, ત્રડપલપાદુકા, કુમરવિહાર, ત્રડપલદેવની
માતા-મજપર ખેઠેલ, શાન્તિનાથનું મંદિર, ચોમુખજી, પાંચ
પાંડવ, અદબદ, કુવડયક્ષ, બાઘણપોળ, છીયાવસહી, મોદહાવ-

૧ કવિએ આ તીર્થમાળામાં સિદ્ધાયલનાં જે જે સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું
છે. તેમાં દેસલવસહીનું પણ નામ છે. દેસલ એ જઢા ઉદ્ધારક સમરાસાહેબનો
પિતા થતો. આ દેસલવસહી સમરાસાહેબ બનાવેલ છે. સમરાસાહેબ
૧૩૭૮ માં ઉદ્ધાર કરાવ્યો હતો. આ ઉપરથી સહજ-સમજાય છે કે આ કૃતિ
સ. ૧૩૭૮ પછીની છે.

સહી, ટોટરાવિહાર, શ્વર્ગશિહણ, રાણમતીની ઘેરી, થંભણ પાર્શ્વનાથ, નેમિનાથનું મંદિર (ગિરિનારની સ્થાપના), જયમ-
હનો પ્રાસાદ, તેજપાલનું મંદિર, ખરતર વસહી, તિલકાતોરણ,
શામળાપાર્શ્વનાથ, રાયણવૃક્ષ, કલિકુંડ, પુંડરીકલ, સૂરજકુંડ,
હીમકુંડ, ઉલખાઝોલ, સહસ્રકૂટ, ચેલણતલાવડી અને સિદ્ધવડ
વિગેરે.

ઉપરની તીર્થમાળાઓમાં કર્તાના નામ વિનાની ‘ શત્રુંજય
ચૈત્ય-પરિપાટી ’ અને ‘ ખીમા ’ ની ‘ શત્રુંજય ચૈત્ય પરિપાટી ’ માં
ઉપરનાં નામો ઉપરાન્ત કેટલાંક વિશેષ નામો છે. તે નામો
આ છે:—

ધર્મસિંહનું મંદિર, નરસિંહનું^૧ મંદિર, લાધુવસહી, લે-
શ્યાવસહી, શ્વર્ગશિહ, સાંખપ્રદ્યુમ્નકુમાર, સમળીવિહાર, દેસલવ-
સહી, વીસવિહરમાન, સમ્મેતશિખર, યોખાવસહી, સોખલવ-
સહી, વિગેરે.

૧ નરસિંહ, એ સુપ્રસિદ્ધ પેથડશાહનો ભાઈ થતો હતો. પેથડશાહને
સંય કાઢવાની મંજૂરી થતાં પોતાના ભાઈઓને એકત્રિત કરી વિચાર ચલાવે છે,
તે વખતનું વર્ણન કરતાં પેથડશાહના કર્તા લખે છે:—

“ અષ્ટમીય પેથડ પાટે બંધવ બોલવમ્.

નરસીહ રતન કારે મનિ મત્ર ચલાવમ્. ” ૮

પેથડ વિગેરે તેઓ સાત ભાઈ હતા. એ પચ્ચ કર્તાએ આગળ ચાલતાં
રપણ કર્યું છે:—

“ માતે બંધવિ કાયઉ વિચાર સવિહું કાળિ સિહિ નરસીખ્ બાર, ” ૧૨

(જુઓ, પ્રાચીન ગુર્જર-કાવ્ય મંત્રલ, પર્વશિષ્ટ પૃ. ૨૪-૨૫.)

ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થો.

આની સાથે સંબંધ ધરાવનારી આ સંગ્રહમાં પાંચ તીર્થ-
માળાઓ છે:—

- ૧ પં ૦ મેઘ વિરચિત 'તીર્થમાળા' પૃ. ૪૮-૫૬
- ૨ પં ૦ મહિમા વિરચિત 'ચૈત્યપરિપાટી' પૃ. ૫૭-૬૧
- ૩ પં ૦ સૌભાગ્યવિજય વિરચિત 'તીર્થમાળા' પૃ. ૭૭-૧૦૦
- ૪ પં ૦ શીલવિજય વિરચિત 'તીર્થમાળા' પૃ. ૧૦૧-૧૩૧
- ૫ જ્ઞાનવિમલસૂરિ વિરચિત 'તીર્થમાળા' પૃ. ૧૩૨-૧૪૦

ઉપરની પાંચ તીર્થમાળાઓ પૈકી પહેલી તીર્થમાળા
પં ૦ મેઘ' બનાવી છે. આ મેઘ કોણ ? તે તીર્થમાળા ઉપરથી
જણાતું નથી. કારણ કે કવિએ પોતાનો વિશેષ પરિચય આપ્યો
નથી, તેમ આ તીર્થમાળા બનાવ્યાનો સંવત્ પણ આપ્યો નથી.
એટલે ક્યા સમયની આ તીર્થમાળા છે, એ પણ કહી શકાતું નથી.
આ તીર્થમાળામા ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ અને મેવાડનાં
પ્રસિદ્ધ તીર્થો અને ગામોના મંદિરોનો ઉલ્લેખ કરેલો છે. તેમાં
પણ ગામનું નામ અને ક્યા લગવાનું મુખ્ય છે તેજ માત્ર જાતાંજુ
છે. કોઈ કોઈ સ્થળે કંઈક વિસ્તૃત વર્ણન પણ કર્યું છે. જેમ
આબૂનું વર્ણન. આબૂનાં મંદિરોનો ઉલ્લેખ કરતાં કવિએ વિમલ
મંત્રીએ કેવી રીતે ત્યાં મંદિરો બનાવ્યાં તેનું વર્ણન કર્યું છે.
આવીજ રીતે 'ચડાઉલિ' નું વર્ણન ખાસ ધ્યાન ખેંચે છે.

૧ આ મેઘ (મેહ) તેજ છે કે-જેમણે ' નવસારી સ્તાવન ' અને
સ. ૧૪૯૬ કાર્તિકમાસમાં રાણકપુરતીર્થનું સ્તાવન બનાવ્યું છે. તેઓ
સોમસુંદરસૂરિના સમયમાં થયા છે, એ નિશ્ચય થાય છે.

૨ ચડાઉલિ, એ અત્યારે ચંદ્રાવતીના નામથી ઓળખાય છે. આ
ગામ આબૂરાડથી દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં લગભગ ચાર માઇલ ઉપર આવેલું છે.

ને ' ચડાઉલી ' મા અત્યારે એક પણ મંદિર નથી અને ગામ પણ નાનકડું છે, તે ચડાઉલિનું કવિ કેવું વર્ણન કરે છે:—

“નગર ચડાઉલિના ગુણ ઘણા ભવણ અદ્વરધ છદ જિજ્ઞાસુ;
ચક્રાસી ચડુટે હિવ કિરક હામિ હામિ દીસધ જૂંહરિક. ૨૬
મૂલનાયક શ્રીનાભિમલ્હારિ જિજ્ઞા દીકધ મનિ હર્ષ અપાર;
કરધ પૂજ શ્રાવક મનિ હસી નગર ચડાઉલિ લંકા જિસી. ” ૨૭

(પૃ. ૫૦)

આ ઉપરથી જણાય છે કે કવિના સમયમાં અહિં ૧૮ જિન મંદિરો હતા.

આ તીર્થમાળામાં જે જે તીર્થો અને ગામોનાં નામો ઉલ્લેખ્યાં છે, તે અનુક્રમે છે, એમ કંઈ નથી. પ્રારંભમાં શત્રુંજયનું નામ આપી પછી ગિરિનારનું અને અષ્ટાપદનું આપી ભરૂચ, સોપારા, ખંભાત એમ નામો આપ્યાં છે. આવી રીતે મારવાડ મેવાડના તીર્થોના પણ અનુક્રમ સાચવ્યો જોવાતો નથી. એકંદરે કવિ આ તીર્થમાળામાં એકસો વીશ તીર્થોનું વર્ણન કર્યાનું જણાવે છે:—

“ એકમઉ તીરથ ત્રિસાતર નાય

છણિધ ભણિધ દુદ્ધ સચિહ પ્રણામ. ૮૮ (પૃ. ૫૬)

આ ઉપરાંત આ તીર્થમાળામાં વિશેષ કંઈ જણવા જેવી હકીકત જણાતી નથી.

બીજી આગમ ગરુડીય પૃં ૦ મહિમા વિરચિત ચૈત્યપરિ-
પાટી ' છે. આ મહિમા કોણ, તે પણ આ કૃતિ ઉપરથી જણાતું નથી. કારણ કે—આ કવિએ પણ પોતાનો વિશેષ કંઈ પરિચય આપ્યો નથી. કવિએ આ ચૈત્યપરિપાટી રચ્યાનો પૂરો સંવત આપ્યો નથી. માત્ર છેલ્લી કડીમાં એટલું જ જણાવ્યું છે કે—

“ આવીસ શ્રાવણ પષિ ત્રોજ ભડી ગુરૂવાર

ગાડીમંડળ ધ્યાનથી રિદ્ધિ વ્રદ્ધિ ભડાર. ” સં. તી. ૧૧ (પૃ. ૬૧)

પ્રાકૃતમાં આ ગામનું નામ ' જહાવહરી ' થાય છે. જ્યારે સંસ્કૃતમાં ' જહાવહરી ' ના નામથી ઉલ્લેખ્યું છે. આ તેજ અંજલિ છે, જ્યાં પરમાર વારા-
વર્ષ રાજ્ય સંભળ કરતો હતો અને જ્યાં વિમલમંત્રી પાટણ છાંડી રહ્યો હતો.

આમાં સૈકો જણાવ્યો નથી. માત્ર સૈકા ઉપરના વર્ષ ૨૨ જણાવી આપણુ પક્ષની વીજને શુરવારે આ પરિપાટી રચી, એમ જણાવે છે^૧. વળી આમાં વર્ણવેલ તીર્થોનાં નામો પૂરાં કરી કવિ કહે છે—

“ સંવત એકવીસ બેટીયા બપલાંજન બગવંત ” સં ૦ તી ૦ ૬
(પ. ૬૧)

આમાં પણ સૈકો ન બતાવી માત્ર ચાલુવર્ષ ‘ એકવીસસુ ’ બતાવેલ છે. ઉપરનાં બે કથનોથી સ્પષ્ટ થાય છે કે—કવિએ ૨૧ મા વર્ષમાં યાત્રા પૂરી કરી, અને બાવીશમાં વર્ષમાં આ ચૈત્યપરિપાટી બનાવી.

આમાં વર્ણવેલ તીર્થોની યાત્રા અમદાવાદથી શરૂ કરી છે અને ગુજરાત અને મારવાડનાં ગામોનાં મંદિરો ગણાવી પૂરી કરી છે. આ તીર્થમાળામાં ખાસ એક વિશેષતા છે. અને તે એ કે—આ કૃતિમાં કવિનો ઉદ્દેશ્ય મૂર્તિયોની સંખ્યા બતાવવાનો છે અને તેથી તેઓ પ્રત્યેક ગામનાં મંદિરોમાં કેટલી કેટલી મૂર્તિયો—જિનજિ બે છે, તેની સંખ્યા બતાવતા ગયેલ છે. પોતાનો આ ઉદ્દેશ્ય કવિએ શબ્દોમાં પણ વ્યક્ત કર્યો છે:—

“ સખ્યા કહું જિનજિબની કે લો અગથી આલસ છાડિ રે ” મા ૦ પ્ર ૦ ૨
(પ. ૫૭)

છેવટ જતાં આમાં પ્રશ્નિત સંખ્યા કવિના શબ્દોમાં કહીએ તો આટલી છે:—

“ સહિસ ઉગણીસ નિ જાપરિ બાવન છિ ગુણવંત ” સં ૦ (પ. ૬૧)

૧ કવિએ આ તીર્થમાળામાં જે જે તીર્થોનું વર્ણન કર્યું છે, તેમાં ‘ કાપડહેડા ’ તીર્થનું પણ નામ છે. ‘ કાપડહેડા ’ તીર્થની ઉત્પત્તિ સં. ૧૬૪૮માં થયેલી છે, એ વાત મુનિ પ્રભાકરન વિરચિત ‘ કાપડહેડા ’ રાસથી અને ‘ કાપડ ’ ના શિલાલેખોથી સિદ્ધ થાય છે. સુતરાં, કવિની આ રચના અદ્વારથી ૨૨ મા વર્ષમાં (૧૭૨૨) માં બનેલી છે, એ કલ્પના કરવી તે નહિંજ ગણાય.

એકંદર એગણીસ હજાર અને આઠન બિનખિઓ આમાં જણાવ્યાં છે.

ત્રીજી પાંચ સૌભાગ્યવિજયજી વિરચિત તીર્થમાળા છે. આ તીર્થમાળાનો પરિચય પહેલાં કરાવ્યો છે. આ તીર્થમાળામાં જેમ પૂર્વદેશીય તીર્થોનું વર્ણન છે, તેમ મુળદાત, મારવાડ, મેવાડ, મેવાત અને દક્ષિણનાં તીર્થોનું પણ દ્રઢકમાં વર્ણન કર્યું છે. આ વર્ણનમાં કવિએ દેરાસરો અને મૂર્તિઓની સંખ્યા બતાવી નથી, પરંતુ ગામ અને ત્યાંના મુખ્ય મંદિરનું નામજ ઉલ્લેખનું છે. દક્ષિણનાં જે તીર્થોનાં નામો આપ્યાં છે, તેમાં મોટા ભાગ દિગંબર તીર્થોનો છે. માંજીનુંગી, જોમહરવામી વિશેરે. આ વર્ણનમાં એક બે ખાસ વિશેષતાઓ છે. હાહોરમાં જહાંગીર બાદશાહે ‘અષ્ટોત્તરી સ્તાવ’ કરાવ્યું હતું, તેનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. બીજી વિશેષતા આ છે:-

“સેતબંધરામેશ્વર પાસે જૈનરાજ છે આજી” (૫૬૮)

આ ઉપરથી જણાય છે કે-સં. ૧૭૫૦ ની લગભગમાં દક્ષિણમાં જૈનરાજ વિદ્યમાન હતા. દક્ષિણમાં દિગંબરોની વિશેષતા હોમ સંજવ છે કે-આ રાજ પણ કોઇ દિગંબરજ હશે.

પાંચમી રીસલવિજયજીની ‘તીર્થમાળા’ છે. આ તીર્થમાળાનો પરિચય પણ પહેલાં કરાવ્યો છે. આ કવિએ જોમોના નામો ગણાવતાં પ્રસંગે પ્રસંગે કેટલાક ઐતિહાસિક પુરૂષો અને રાજાઓનાં વિવેચનો વિશેષ કર્યાં છે. જેમ રાણકપુરના મંદિરના કર્તાનું (પૃ. ૧૦૬), મપ્રતિયબનું (પૃ. ૧૦૭), ભોજ સંઘવીનું (પૃ. ૧૧૪), દેવસય રાજાનું (૧૧૭), અંભાતનાં શ્રાવકોનું (પૃ. ૧૨૩) અને અમદાવાદનાં શ્રાવકોનું (પૃ. ૧૨૪).

કવિનો ઉદ્દેશ પ્રશિષ્ટ, પૂર્વ, દક્ષિણ અને ઉત્તર—એ ચાર દિશાઓનાં તીર્થોનું વર્ણન કરવાનો છે અને તે પ્રમાણે પ્રશિષ્ટ દિશાનાં તીર્થોનું વર્ણન કરી અતે એક એક કડીનો કળાશ

આર્યો છે. ચારે દિશાનાં વર્ણનોમાં નિમ્નલિખિત દેશોનો કવિએ સમાવેશ કર્યો છે:—

૧ પશ્ચિમ દિશામાં અઘિયાવાડ, કચ્છ, સિંધ અને આરવાડનો સમાવેશ કર્યો છે.

૨ પૂર્વ દિશામાં ગંગાગચથી લઈ અરબી, મળખ, ખંજાલ અને મેવાડનો સમાવેશ કર્યો છે.

૩ દક્ષિણમાં ખાનદેશથી શરૂ કરી દ્રાવિડ, મલખાર, વીજાપુર તથા સુરત જીહો અને ગુજરાતનો સમાવેશ કર્યો છે.

૪ ઉત્તરમાં દિલ્લી, પંજાબ, અરબીર, મુલતાન અને લાટ દેશનો સમાવેશ કર્યો છે.

આ કવિએ દક્ષિણનું જે વર્ણન કર્યું છે, તેમાં મોટા ભાગે દિગમ્બર તીર્થાતું વર્ણન છે. કવિનું કેટલુંક વર્ણન બહુ ધ્યાન ખેંચનારું છે. કાંચીના વર્ણનમાં કવિએ કાંચીને જે વિભાગમાં વિભક્ત કરી બતાવી છે. જૈન કાંચી અને શિવ કાંચી. (જૂઓ. પૃ. ૧૧૭) મલખાર અને કલિકોટના વર્ણનમાં કવિ કહે છે:—

“ ઘાટ ઉતરી આત્મા મલખારિ કલિકોટ બંદિર અતિહિ ઉદાર:

જિન મંદિર એતાંખર તણુ આપારી ગુજરે તિહાં ભણું. ” ૭૭

(પ. ૧૧૬)

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ સમજાય છે કે—કવિના સમયમાં મલખાર અને કલિકોટમાં એતામ્બર મંદિર હતું, તેમ ત્યાં ગુજરે વાણિયાઓ પણ વસતા હતા.

કવિના વર્ણન ઉપરથી એક ખાસ બાબત જેવી વાત મળે છે અને તે એ કે—આચારે જૈનધર્મ જેમ વાણિયાનો યત્ન પડ્યો છે, તેમ તે વખતે નહોતું. દક્ષિણમાં તે વખતે ચારે વર્ણના લોકો જૈનધર્મ પાળતા હતા. કવિ એક સ્થળે કહે છે:—

ચાર વર્ણના આયક ભદ્ર ખાત્રિ વૈસ્ય નિ સદ્ર:

નાનિતણો એહજ વિવહાર ગિચ્છા એવ તણે પરિહાર. ” ૮૩

(પ. ૧૧૬)

આ કથન રૂપક કરે છે કે બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય અને શૂદ્ર એ ચારે વર્ણના લોકો જૈનધર્મ પાળતા હતા. સાતિનો વ્યવહાર જ એ પ્રમાણે હતો. જે લોકો જૈનધર્મી હતા, તેઓ છતર દેવોને માનતા પણ નહોતા.

ગ્રેશક એ વાત ખરી કે—આ લોકો પ્રાયઃ દિગમ્બર જૈન હશે. શ્વેતામ્બર નહિ, કારણ કે—એ દેશોમાં શ્વેતામ્બર સાધુઓનો પરિચય સેંકડો વર્ષોથી ઓછો થઈ ગયેલો, અત્યારે પણ દક્ષિણના જોડા પ્રદેશમાં બ્રાહ્મણાદિ લોકો જૈનધર્મ પાળે છે.

આ ઉપરાન્ત બીજું પણ કેટલુંક જાણવા જેવું ઐતિહાસિક વર્ણન કર્યું છે.

પાંચમી જ્ઞાનવિમલસૂરિ વિરચિત ‘તીર્થમાળા’ છે. સં. ૧૭૫૫ ના જ્યેષ્ઠ સુ. ૧૦ ના દિવસે કવિએ આ તીર્થમાળા રચી છે, એમ છેલ્લી કડી ઉપરથી જણાય છે. કવિએ આ યાત્રા સૂરતથી શરૂ કરી છે સૂરતથી પ્રારંભ કરી રાનેર, ભરૂચ, ગંધાર, કાવી વિગેરે તીર્થોનું વર્ણન કરી ગુજરાતનાં કેટલાંક ગામોનાં તીર્થો બતાવ્યાં છે, તે પછી મારવાડનાં તીર્થો વર્ણવ્યાં છે. મારવાડનાં તીર્થોની યાત્રા કરી સિદ્ધપુર, મહેસાણા અને અમદાવાદ થઈ પાછા સૂરત આવ્યા છે. કવિ કહે છે કે—

“વિધિર્યુ છઠ્ઠી પાલતા સું પરમાસે” કરી યાત્ર. ” સાં (પ. ૧૪૦)

આ તીર્થમાળામાં વર્ણિત યાત્રા કવિના કથન પ્રમાણે છ મહીને પૂરી થઈ છે અને તે છરી પાળતાં કરી છે.

આ સિવાય આ તીર્થમાળામાં વિશેષ હકીકત જાણવા જેવી કંઈ જણાતી નથી.

ઉપરની પાંચે તીર્થમાળાઓમાં ગુજરાત, કાઠિયાવાડ, મારવાડ, મેવાડ અને દક્ષિણનાં તીર્થોનું વર્ણન આવી જાય છે, અને તેજ પ્રમાણે પૂર્વદેશનાં તીર્થોનું વર્ણન કરનારી તીર્થમાળાઓ આપણે જોઈ ગયા. હવે આપણે એ તીર્થમાળાઓનું નિરીક્ષણ કરીએ; કે જેમાં પાશ્વર્થનાથનાં તીર્થો અને નામો બતાવવામાં આવ્યાં છે.

પાર્શ્વનાથનાં તીર્થો.

કેવળ પાર્શ્વનાથનાં તીર્થો જતાવનારી આ સંગ્રહમાં ચાર તીર્થમાળાઓ છે:—

- ૧ પં ૦ કલ્યાણસાગર વિરચિત ‘ પાર્શ્વનાથ ચૈત્ય પરિપાટી ’
પૃ. ૭૦-૭૨
- ૨ મેઘવિજય ઉપાધ્યાય વિરચિત ‘ પાર્શ્વનાથ નામમાલા ’
પૃ. ૧૪૬-૧૫૩
- ૩ પં ૦ રત્નકુશલ વિરચિત ‘ પાર્શ્વનાથસંખ્યા સ્તવન ’
પૃ. ૧૬૬-૧૭૦
- ૪ શાંતિકુશલ વિરચિત ‘ ગોડીપાર્શ્વનાથસ્તવન ’
પૃ. ૧૬૮-૨૦૦

ઉપરની ચાર તીર્થમાળાઓ પૈકી પહેલી ‘ પાર્શ્વનાથ ચૈત્ય પરિપાટી ’ પં ૦ ચારિત્રસાગરના શિષ્ય કલ્યાણસાગરે જનાવી છે. કર્તાએ રચ્યાનો સંવત્ આખ્યો નથી. આ તીર્થમાળામાં સંજેશ્વરથી શરૂ કરીને ગુજરાત, કાઠિયાવાડ અને મારવાડ, મેવાડનાં જે જે ગામોમાં પાર્શ્વનાથ ખિરાજમાન હતા, તે તે ગામોનાં નામો આખ્યાં છે. કવિએ અન્તમાં પાર્શ્વનાથની આરાધનાથી કેવાં કેવાં વિદ્વો દૂર થાય છે, અને કેવું કૃણ મળે છે, તે જણાવ્યું છે તે ઉપરાન્ત એ પણ સ્પષ્ટ કર્યું છે કે—આ તીર્થમાળામાં પાર્શ્વનાથનાં ૧૦૮ તીર્થો ગણાવવામાં આવ્યાં છે, કવિના શબ્દો આ છે:—

“ એકસો આઠે આગસા એ તીરથ હો જનના સાધાર; ” ૨૯

(પૃ. ૭૨)

બીજી મેઘવિજય ઉપાધ્યાય વિરચિત ‘ પાર્શ્વનાથ નામ-માલા ’ છે. આ મેઘવિજય તે વિજયપ્રલસૂરિના સમયમાં થયેલ

૧ આ કલ્યાણસાગર તેમના સમયના એટલે અઢારમી શતાબ્દના પ્રારંભ ક્ષણના અનેક વિદ્વાનો પૈકીના એક વિદ્વાન તરીકે વિખ્યાત થઈ ગયા છે. આ તીર્થમાળા ઉપરાન્ત તેમની પદ્યાવતીસ્તોત્ર, ભવાનીસ્તોત્ર, ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર, સંજેશ્વરપાર્શ્વનાથ સ્તવન, શિક્ષા સંજગ્રય અને આત્મબોધ સંજગ્રય વિગેરે કૃતિયો પણ જોવાય છે.

કૃપાવિજયના શિષ્ય થતા હતા. છેલ્લી કડી ઉપરથી જણાય છે કે આ નામમાલા કવિએ દીવળદ્વિરમાં બનાવી હતી. કવિના આ શબ્દો—“ સંવત્ ૧૭૨૧ વર્ષે મદારક શ્રી ૧૦૬ શ્રીવિજયગ્રમ-
સ્રીશ્વરચરણસેવાં કુર્વતા ચતુર્માસકમધ્યે પં૦ મેઘવિજયેન
કૃતા લિખિતા ચ શ્રીશત્રુંજયાદિતીર્થયાત્રાસંઘપતિપદ્મમક્ત
વસા૦ શ્રીનેમીદાસ સામીદાસ વીરદાસ પઠનાર્થમ્ । ”—૨૫૪
બતાવે છે કે—પં૦ મેઘવિજયે વિજયપ્રભસૂરિની સાથે કરેલા ચોમા-
સામાં સં. ૧૭૨૧ માં આ કૃતિ કરી છે.

આ નામમાલામાં પણ જે જે ગામોમાં પાર્શ્વનાથ બિરાજ-
માન હતા, તે ગામોનાં નામો આપ્યાં છે. અને તેવાં ૧૦૮ નામો
આપ્યાંતું ‘અઠોત્તરસહિ પરણામર્ઘ’ શબ્દથી કહે છે. આમાં પણ
ગુજરાત-કાઠીયાવાડ અને મારવાડનાં ગામોનાં નામો આવી
જાય છે.

શ્રીભુતું પં૦ રત્નકુશલ વિરચિતું ‘પાર્શ્વનાથ સંખ્યા રત-
વન ’ છે. રત્નકુશલે પોતાના પરિચયમાં માત્ર અંતમાં એટલુંજ
કહ્યું છે:—

“ ગણિ દામા શિષ્ય રત્નકુશલ^૧ લગતિષ્ઠ કલમ કે આપો અરણ્ય-
વાસ ” ૨૦ (પૃ ૧૭૦)

આ ઉપરથી સમજાય છે કે—તેમના ગુરુનું નામ ‘દામા હતું

૧ આ રત્નકુશલ સતરમી શતાબ્દની મધ્યમા થયા છે. તેમણે
‘ પંચાશકવૃત્તિ ’ ની એક પ્રતિ લખી છે તેની અંતમાં લખેલી પંક્તિઓ
ઉપરથી તેમનો સમય અને તેમના ગુરુનો પણ પરિચય મળી જાય છે. તે
પંક્તિઓ આ છે:—

“ સંવત્ ૧૬૫૨ વર્ષે આશ્વિનસિતપંચમીદિને । રવિવારે ।
ઉદ્યા ગ્રામે । પંડિતોત્તમ પં૦ શ્રી ૫ મેઘવિજયે શિષ્ય શ્રીદામર્ષિ-
ગણિભેદુચરણારવિદંબંચરીકાયમાનવિમેયાણુંરત્નકુશલગણિનાલે-
લિ... ”

(મારા પ્રસસ્તિ સંગ્રહમાંથી)

આમાં પણ પાર્શ્વનાથનાંજ નામો બતાવ્યાં છે, પરંતુ ઉપરની જે તીર્થમાળાઓ કરતાં બહુજ થોડાં. રચ્યાનો સંવત્ કવિએ આપ્યો નથી.

ચોથું શાંતિકુશલ વિરચિત ‘ગોડીપાર્શ્વનાથ સ્તવન’ છે. કવિએ આપેલા પરિચય ઉપરથી જણાય છે કે—તેઓ વિનયકુશલના શિષ્ય થતા હતા. વળી ૩૧ મી કડી ઉપરથી એ પણ જણાય છે કે—વિજયસેનસૂરિના સમયમાં સં ૧૬૬૭ માં આ સ્તવન બનાવ્યું છે. યદ્યપિ કવિએ આ કૃતિને ‘સ્તવન’ તરીકે ઓળખાવી છે, પરંતુ વસ્તુતઃ ઉપરની ત્રણ કૃતિયોની માફક આમાં પણ પાર્શ્વનાથનાં નામોજ બતાવવામાં આવ્યાં છે. જો કે—છેવટ જતાં થોડીક કડીઓમાં પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે.

ઉપરની ચારે તીર્થમાળાઓમાં ઓછી વત્તી સંખ્યામાં પાર્શ્વનાથનાં નામો ગણાવવામાં આવ્યાં છે, તેમાં મુખ્ય આ છે:—

સંખેશ્વર, નવખડા, ગાડરિયા, જીરાઉલા, પંચાસરા, પાહલણ, પોસીના, અમીઝરા, લોઢણ, નવપલ્લવ, કરંહડા, ચિંતામણિ, નવલખા, લીડલંજણ, અંતરીક, અવંતી, મગસી, ફલોધી, અળરા, ગોડી, વરકાણા, અરિગજન, ચેલણ, હોકરિયો, સમફણા, થલણ, ભાલા, મોઢેરા, સહસ્રફણા, પંચાસરા, કોકા, કંસારી, ભટેવા, વાડી, નવરેખ, વિધનહરા, ઝોટિંગો, કાપરહેડા, અહિછતા, શામળા, રાવણ, સમીના, દૂધાધારી, નારિંગ, માણિક્ય, ધૃતકલ્લોલ, શુદ્ધદંતી, નવફણા, નવસારી, ચાંચલીઆ અને દાદો વિગેરે.

જો કે—આ તીર્થમાળાઓમાં બીજાં ઘણાં નામો એટલે બધાં મળીને એકસો આઠ નામો આપવામાં આવ્યાં છે, પરંતુ અહિં સારમાં માત્ર પ્રસિદ્ધ નામોનોજ ઉલ્લેખ કર્યો છે.

પરચૂરણ વિભાગ.

આ સંગ્રહમાં ૬ તીર્થમાળાઓનો સમાવેશ થાય છે. જેમાંની ૨ સૂરત સંબંધી છે, ૧ ગિરિનાર સંબંધી, ૧ શાસ્ત્રવત તીર્થ સંબંધી, ૧ જેસલમેર સંબંધી અને ૧ કાવી તીર્થ સંબંધી. તે તીર્થમાળાઓ આ છે:—

૧ રત્નસિંહસૂરિશિષ્ય વિરચિત ‘ગિરિનાર તીર્થમાળા’

પૃ. ૩૩-૩૭

૨ લાધાસાહુ વિરચિત ‘સૂરત ચૈત્ય પરિપાટી’

પૃ. ૬૨-૬૯

૩ કીર્તિ મેડુ વિરચિત ‘શાશ્વત તીર્થમાળા’

પૃ. ૧૪૧-૧૪૫

૪ જિનમુખસૂરિ વિરચિત ‘જેસલમેર ચૈત્ય પરિપાટી’

પૃ. ૧૪૬-૧૪૮

૫ કવિ દીપવિજય વિરચિત ‘કાવી તીર્થવર્ણન’

પૃ. ૧૭૧-૧૭૩

૬ વિનયવિજયોપાધ્યાય વિરચિત ‘સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી’

પૃ. ૧૮૯-૧૯૪

ઉપરની છ તીર્થમાળાઓમા પહેલી ‘ગિરિનારતીર્થ’ સંબંધી છે.

ગિરિનાર તીર્થ.

આ તીર્થમાળાના કર્તા છે રત્નસિંહસૂરિના શિષ્ય. તેમનું નામ જણાવવામા આવ્યુ નથી. તેમ રચ્યાનો સંવત્? પણ આપ્યો

૧ કવિએ યદ્યપિ આ તીર્થમાળા રચ્યાનો સંવત્ આપ્યો નથી, પરન્તુ અહિંનાં મંદિરો બનાવનાર તથા ઉદ્ધાર કરાવનારનાં જે નામો આપ્યાં છે, તેમાં વ્યંજ શાણા અને ભૂંભવનું નામ આપ્યું છે, આ શાણા અને ભૂંભવ વિક્રમની સોળમી શતાબ્દિમા થયા છે, એવું ગિરિનાર ઉપરના એક લેખથી માલૂમ પડે છે, અતઃ એવ આ કૃતિ સોળમી શતાબ્દિની—ખાસ કરીને સં. ૧૫૨૩ પછીની—છં, એ વાત નિર્વિવાદ છે. શાણા અને ભૂંભવવાળો શિલાલેખ આ છે:—

નથી. 'કર્તાએ આ તીર્થમાળામાં [ગરિનારતીર્થનું]—સ્થાનાં દર્શનીય સ્થાનોનું વર્ણન કર્યું છે, એટલું જ નહિં પરંતુ આ તીર્થ ઉપરનાં મંદિરો બનાવનાર અને ઉદ્ધાર કરાવનારાઓનો પણ પરિચય આપ્યો છે. આવા જે જે પુરૂષોનાં નામો કવિએ આમાં આપ્યાં છે, તેમાંના મુખ્ય આ છે:—

વસ્તુપાલ, ધરણીગ, સલખ, સમરસિંહ, ધૂંધલ, તેજપાલ, આંખો, પૂનાશાહ, સિદ્ધરાજ જયસિંહ, સાંજણ, ગોખા, શાણો, ભૂંલવ, નરપાલ, સાલિંગ, મેલા, રામસિંહ, ડૂંગર, ચીતર અને સામલ વિગેરે.

કવિએ અહિંનાં જે જે મુખ્ય સ્થાનોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેમાં સૌથી પહેલાંજ તેણે તેજલપુરનું^૧ નામ ઉલ્લેખ્યું છે, આ

“ સંવત્ ૧૬૨૩ વર્ષે વૈશાખ સુદિ ૧૩ ગુરો બીજુદ્ધતપાપક્ષે
શ્રીગચ્છનાયકમહારકશ્રીરત્નસિંહસૂરીનાં તથા મહાંડક્યવલ્લભ-
સૂરીનાં [ચ] ઉપદેશેન । વ્યં બીશાળા સંઃ મૂંભવમ્મુલ્લભી-
મંદેન શ્રીવિમલનાથપત્નિકરઃ કારિતઃ પ્રતિષ્ઠિતો ગચ્છાધીશ-
પૂજ્યશ્રીજ્ઞાનસાગરસૂરિભિ ”

જે રત્નસિંહનરિના શિષ્ય આ તીર્થ માળા બનાવી છે, તેજ રત્નસિંહસૂ-
રિના ઉપદેશથી ઉપયુક્ત શ્રાવકોએ અહિં મ ૧૫૨૩ માં વિમલનાથનું પરિકર
બનાવી પ્રતિષ્ઠા કરાવી છે, એટલે કવિનો સમય અનાયાસ મોળની શતાબ્દિનો
સિદ્ધ થાય છે

૧ આ તેજલપુર વસ્તુપાલે પોતાના ભાઈ તેજપાલના નામથી વસા-
વ્યાનું કવિ જણાવે છે. પરંતુ તે હીક નથી. આ તેજલપુર ખાસ મત્રી તેજપાલે
પોતાના નામથી વસાવ્યું હતું. એનું પ્રમાણ એ છે કે—

નાગેન્દ્રગચ્છીય વિજયસેનસૂરિ, કે જેઓ તેરમી શતાબ્દિમાં—વસ્તુપાલ-
તેજપાલના સમયમાજ થયા છે અને જેઓ વસ્તુપાલ—તેજપાલના ગુરૂ થાય છે,
તેમણે ‘ રેવંતગિરિરાસુ ’ માં લખ્યું છે.—

‘ તેજપાલિ ગિરનારતલે તેજલપુર નિયનામિ;
હરિઉ ગદમદપવપવ્ મણુહરે શ્રિ આરામિ. ” ૬

ઉપરાન્ત અહિંના જે જે સ્થાનો આમાં વર્ણવ્યાં છે, તેમાં મુખ્ય આ છે:—

મુવર્ણુરેખા નદી, દામોદર, કાલમેઘ, નેમનાથનું મંદિર, પાંપામઢી, શત્રુંજયાવતાર, સમ્મેતશિખર અને અષ્ટાપદની સ્થાપના, કપર્દી મહારાજ, મરૂદેવીમાતા, તિલકપ્રાસાદ, રાજ-મતીનુ સ્થાન, કંચનવિહાર, ગંગાવતારકુડ, અંબિકામાતા, સિદ્ધવજ્રાયગ, સહસાવન, લાખાવન અને ચંદ્રગુફા^૧ વિગેરે.

સૂરત.

સૂરત શહેરના મંદિરોનું વર્ણન કરનારી ઉપરની તીર્થમા-જાઓમાં જે તીર્થમાજાઓ છે. એક કટૂકમતીય લાધાશાહ વિરચિત ‘સૂરતચૈત્યપરિપાટી’ અને બીજી ઉપાધ્યાય શ્રી-વિનયવિજયજીવિરચિત ‘સૂર્યપુરચૈત્યપરિપાટી’ લાધા-શાહે^૨ આ ‘સૂરતચૈત્યપરિપાટી’ સ. ૧૭૬૩ ના માગશર વદિ

આવીજ રીતે જિનપ્રભસૂરિએ પણ રૈવતકલ્પમા વર્ણવ્યું છે:—

“તત્થ તેજપાલમંતિણા નિરનારતલે નિમ્મનામંકિમ્મં તેજજ-પુરં પચરગદ્દમદપદ્મામંદિરઆરામરમ્મં નિમ્માવિઝં ।”

આ ઉપરથી એટલું થાય છે કે—આ તેજજપુર મત્રી તેજપાલેજ વસાવ્યું હતું, નહિ કે તેના ભાઈ વસ્તુપાલે. અન્યાય આ ગામ વિષયમાં નથી.

૧ આ સ્થાનો સમગ્રી કયુ ધ્યાન કર્યાં છે. અને તેની ઉત્પત્તિ બી રીતે થઈ, એ બાબતોની માહિતી નાગેન્દ્રગચ્છીય વિજયસેનસૂરિકે રેવંતનિરિ-રાસુ, જિનપ્રભસૂરિકે રેવતકલ્પમંસેવો, રૈવતકલ્પ નથા ધર્મધોપસૂરિ-કેટ નિરિનારકલ્પ માં સારી રીત આપવામાં આવી છે. આ કૃતિઓ ગાયક-વાડ એશિયન્ટલ સિરીઝ માં પ્રાચીન-ગુર્જર કાલ્ય-મંસ્રહ ના ભાગ ૧ લામાં પ્રસિદ્ધ થઈ છે, ત્યાંથી જાણ લેવાની ભલામણ છે.

૨ આજ લાધાશાહે વિ.સ. ૧૭૬૫ માં શિવચંદ્રજીનારાસ બનાવ્યો છે. આ રાસમાં કવિ પોતાને ગચ્છના ગચ્છપતિ નરસિંહ પોતે બોળાયાવે છે:—

“કુડ્યામતિ ગચ્છપતિ સાહજ લાધો કવિરાય
તિલું રાસ રચ્યો એ સુજાત લખુત સુખ થાય. ” ૧૧

(મારી પામેના પ્રશન્તિ અગ્રહમાંથી)

૧૦ ના દિવસે સૂરતમાં ચોમાસુ સહીને બનાવી છે. કવિ લાખાએ સૂરતના દેરાસરોનાં નામોજ માત્ર નથી આપ્યાં, પરન્તુ પ્રત્યેક દેરાસર કયા કયા પુરામાં આવ્યું તે, પરામાં કેટલાં મહોટાં દેરાસરો અને કેટલાં ઘર દેરાસરો છે તે, અને પ્રત્યેક દેરાસરની પાષાણ અને ધાતુની મૂર્તિયોની, પંચતીર્થી, પટ, પાટલી અને સિદ્ધચક્ર વિગેરેની પણ સંખ્યા બતાવેલી છે. કવિએ પ્રત્યેક ઢાળની અંતે બગે ફૂલા આપી એક એક ઢાળમાં વર્ણવેલ મંદિરો, ઘર દેરાસરો અને જિનજિંઓની સંખ્યા આપી છે. એવી રીતે ત્રણ ઢાળોમાં કવિએ સૂરતનાં-સૂરત અને પરાનાં મંદિરોનું વર્ણન કર્યું છે. છવ્ઠી ત્રીજી ઢાળની અંતમાં કવિ મંદિરો, ઘરદેરાસરો અને જિંઓની કુલ સંખ્યા આ પ્રમાણે આપે છે:—

નગરમાંત્ર ત્રણ બુયરા દેહરાં દશ શ્રીકાર,
 દાયમય પાણીસ છે દેહગસર મનોહાર. ૧
 મગ્યાલં મગવે થઈ બિબ મળ્યા કહું તેહ.
 તીન હગર નવમં અધિક ખાલોતર પ્રભુમ તંહ. ૨
 (પૃ. ૬૭)

અંતરેક-૧૦ મહોટા દેરા, ૨૩૫ ઘરદેરાસરો અને ૩૬૭૨ જિન જિંઓ સૂરતમાં હતાં

આથી ઢાળની પાંચમી કડીથી કવિએ જિનજિંઓ વિગેરેની સંખ્યા જેમ બહુ કપટ રીતે આપી છે, તેવી રીતે તીર્થમાળાની અંતમાં ગણના પણ સંખ્યા બતાવી છે તે આ પ્રમાણે:—

“ શ્રીસૂરત મધે દેહરા ૧૦ છે, દેરાસર (ઘરદેરાસર) ૨૩૫, બુયરા ૩, પ્રતિમા એકેકી ગણતા ૩૬૭૮, પંચતીર્થીની ૫, ચોવી-સવટાની ૨૪, એકલમલ, પટ, પાટલી, સિદ્ધચક્ર, ચૌમુખ સર્વે થઇને ૧૦૦૪૧ છઈ. ”

(જુઓ પૃ. ૬૮)

ઉપાધ્યાય વિનયવિજયજીએ ‘સૂર્યપુર ચૈત્ય પરિપાટી’ નાં ૧૬૮૯ માં બનાવી છે. ઉપાધ્યાયજીએ આ પરિપાટી એકંદર

૧૪ કડિયોમાં પૂરી કરી છે. જેમાંની પ્રથમની અગિયાર કડિઓમાં સૂરતના અગિયાર દેરાસરોનાં નામો આપ્યાં છે. પ્રત્યેક કડીમાં દેરાસરમાં બિરાજમાન મુખ્ય ભગવાનનું નામ-જેના નામથી દેરાસર પ્રસિદ્ધ હોય તે ભગવાનનું નામ-આખી સ્તુતિ કરી છે. તે ઉપરાન્ત મૂર્તિયોની સંખ્યા કે એવી બીજી બાબત કંઈ બતાવી નથી. બારમી અને તેરમી કડીમાં રાનેર, વલસાડ, ગણદેવી, નવસારી અને હાંસોટમાં બિરાજમાન પ્રભુની સ્તુતિ કરી ૧૪ મી કડીમાં પોતાનો પરિચય આપ્યો છે. જેમાં વિજયસિંહસૂરિના શિષ્ય કીર્તિવિજય અને તેમના શિષ્ય વિનયવિજયે આ કૃતિ કર્યાનું જણાવ્યું છે. આ ઉપાધ્યાયજીએ સૂરતના જે ૧૧ દેરાસરોના નામો ગણાવ્યાં છે તે અનુક્રમે આ છે:—૧ ઋષભદેવનું, ૨ શાન્તિનાથનું, ૩ ધર્મનાથનું, ૪ પાર્શ્વનાથનું, ૫ સંભવનાથનું, ૬ ધર્મનાથનું, ૭ અભિનંદનનું, ૮ પાર્શ્વનાથનું, ૯ કુચુનાથનું, ૧૦ અજિતનાથનું અને ૧૧ ચિંતામણિપાર્શ્વનાથનું.

શાશ્વતતીર્થ.

ઉપરની છ તીર્થમાળાઓ પૈકી ત્રીજી ‘તીર્થમાળા’ શાશ્વતતીર્થો સંબંધી છે. આ તીર્થમાળાના કર્તા છે વાચનાચાર્ય ‘કીર્તિભેડ’. કર્તાએ પોતાનો વિશેષ પરિચય આપ્યો નથી, તેમ આ તીર્થમાળા રચ્યાનો સવત્ પાણુ આપ્યો નથી. કવિએ આ તીર્થમાળામાં શાશ્વત તીર્થોની સંખ્યા બતાવી છે, જેમાં ગત ચૌવીસી, વર્તમાન ચૌવીસી, અનાગત ચૌવીસી, વીસ વિહરમાન, ૪ શાશ્વત અને તે ઉપરાન્ત સ્વર્ગ, પાતાલ અને તિર્યગ્લોકની તમામ શાશ્વત જિનબિગોની સંખ્યા બતાવી છે, એટલુંજ નહિ.

૧ આ કીર્તિભેડ વિક્રમની પંદરમી શતાબ્દિમાં થયા છે પ્રરણ કે—તેમણે, નાગપુર તપાગચ્છીય રત્નશેખરસરિત્ ‘દિનશુદ્ધિપ્રદોષિકા’ ની પોતે લખેલી પ્રતિની અતમાં ‘સંવત્ ૧૪૯૭ વર્ષે કાર્તિક માસિ લિખિતા વાં ૦ કીર્તિમેરુણા’ એમ લખેલ છે.

પરન્તુ આ લોકમાં સમેતશિખર, શત્રુંજય, સોપારા, જરાઉલા, ફલવર્ધિ, રતનપુર, સાચાર, ખંભાત, ઘોઘા વિગેરે ગામોમાં જ્યાં જ્યાં અલૌકિક જિનબિંબો હોય તેને વહણા કરી છે. એ પ્રમાણે તમામ જિનબિંબોની સ્તવના કરી કર્તાએ પાંચમહાવ્રતધારી સાધુઓને વંદન કર્યું છે. એકદર ૨૮ કડિયોમાં આ તીર્થમાળા સમાપ્ત કરી છે.

જેસલમેર તીર્થ.

આ તીર્થ સંખ ધી ઉપરની છ તીર્થમાળાઓ પૈકી એક તીર્થ-માળા છે, જે જિનસુખસૂરિ^૧ નામના આચાર્યે બનાવી છે. કર્તાએ પાતાનો પરિચય આપ્યો નથી, પરન્તુ આ ચૈત્યપરિપાટી રચ્યાનો સંવત ૧૭૭૧ આપ્યો છે. આ તીર્થમાળામાં કવિએ જેસલમેરનાં ખાસ ખાસ મંદિરોનું વર્ણન કર્યું છે. મંદિરોનુંજ વર્ણન નથી કર્યું, કિન્તુ પ્રત્યેક મંદિરમા કેટલા કેટલા જિનબિંબો છે, તેની સંખ્યા પણ આપી છે. આમાં એકદર ૮ મંદિરોનું વર્ણન કર્યું છે. તે ૮ મંદિરો આ છે:—૧ મહાવીરનું, ૨ આદિનાથનું, ૩ ચંદ્ર-પ્રભુનું, ૪ અષ્ટાપદનું, ૫ શાન્તિનાથનું, ૬ સંભવનાથનું, ૭ શી-તલનાથનું અને ૮ પાર્શ્વનાથનું. આ આઠે મંદિરોમાં જિનબિંબોની સંખ્યા કેટલી હતી, તે સંખ ધી કવિ સ્પષ્ટ કહે છે:—

‘મમ મહા આઠ પ્રાસાદમાંલે બિંબ પેતાલીસસે,
ચારાસી ડાપર સરખ જિનવર વદતા ચિત બિલ્લમે’

(પૃ. ૧૪૮)

એકંદર આઠે દેરાસરોમાં ૪૫૮૪ જિનબિંબોની સંખ્યા આપી છે.

૧ જિનસુખસૂરિ. તેમનો જન્મ સ. ૧૭૩૬ ના માર્ગશીર્ષ સુદિ ૧૫ મે થયો હતો. પિતાનું નામ રૂપસી અને માતાનું નામ સુરૂપા હતું. સં. ૧૭૫૧ માં મુ. ૫ પુણ્યપાલસરમાં દીક્ષા, દીક્ષાનું નામ સુખકીર્તિ. સં. ૧૭૬૩ માં સરિપદ અને ૧૭૮૦ના જ્યેષ્ઠ વદિ ૧૦ મે રીણી નગરમા સ્વર્ગવાસ. વધુ માટે જુઓ રત્નમાગર ભાગ ૨ જો, પૃ. ૧૩૦.

કાવીતીર્થ.

કવિવર દીપવિજયજીએ સં. ૧૮૮૬ માં આ તીર્થની તીર્થ માળા બનાવી છે. કાવીમા હાલ બે જિનમંદિરો છે. આ બન્ને દેરાસરો ‘સાસુ-વહુના દેરાસરો’ ના નામથી પ્રસિદ્ધ છે. આ પ્રમાણે ‘સાસુ-વહુનાં દેરા’ શા માટે કહેવાય છે ? એ કારણ કવિએ આ તીર્થમાળામાં બતાવ્યું છે. અર્થાત્ આ બન્ને દેરાસરોની ઉત્પત્તિ આમાં વર્ણવી છે. કવિએ આ બન્ને દેરાસરોની ઉત્પત્તિનું જે વર્ણન કર્યું છે, તેનો ટૂંક સાર આ છે:—

વડનગરના રહેવાની નાગરજ્ઞાતીય અને ભદ્રસિવાણા ગાત્રીય ગાંધી દેખાલ ખંભાતમાં આવીને રહેવા લાગ્યો. વ્યાપાર કરતાં તેણે કોટી દ્રવ્ય પેદા કર્યું. તેનો પુત્ર અહુઓ ગાંધી હતો, અને તેનો પુત્ર લાડકો ગાંધી હતો. લાડકાને બે પુત્રો થયા.—વાડુઓ અને ગંગાધર. વાડુઆને બે સ્ત્રીઓ હતી.—પોપટી અને હીરાબાઈ. હીરાબાઈને ત્રણ પુત્રો થયા—કુચરજી, ધર્મદાસ અને સુવીર. કુચરજીની એક સ્ત્રી હતી જેનું નામ હતું વીરાંબાઈ

આ કુટુંબે કાવીમા એક જિનમંદિર બનાવ્યું. અને સં. ૧૬૪૯ માં વિજયસેનસૂરિના હાથે તેમાં ઋષભદેવ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

એક વખત હીરાંબાઈ સાસુ અને વીરાંબાઈ વહુ આ મંદિરમાં દર્શન કરવાને આવેલાં. તે વખતે વહુ ઊંચી અને મંદિરનું બારણું નીચું હોવાના કારણે, વહુએ સાસુને ધીરે રહીને કહ્યું. “બાઈજી ! મંદિરનું શિખરતો બહુ ઊંચું બનાવ્યું, પણ બારણું બહુ નીચું કર્યું.” વહુનું આ વચન સાંભળી સાસુને રીસ ચઢી, તેણીએ વહુને મહેલ મારતાં કહ્યું.—“વહુજી ! તમને હોંશ હોય તો પીયરથી દ્રવ્ય મંગાવી મહોટા શિખરવાળું મંદિર બનાવો અને તેનું બારણું સમજી વિચારીને ઊંચું-નીચું કરાવો.”

સાસુના મહેલુ ઉપર વહુને ચટકો લાગ્યો. તેણીએ તત્કાળ પીચરથી દ્રવ્ય મંગાવ્યું, અને સંવત ૧૬૫૦ માં મંદિરનું ખાત મુહૂર્ત કર્યું. પાંચ વર્ષે મંદિર પૂરું થયું. મંદિરનું નામ રત્નલિ-લ્લક રાખ્યું. અને તેજ વિજયસેનસૂરિના હાથે તેમાં સંવત ૧૬૫૫ ના શ્રાવણ સુદિ ૬ ના દિવસે ધર્મનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

ખસ, આજ ઉપરથી આ બન્ને દેરાસરો 'સાસુ વહુનાં દેરાસરો' ના નામથી પ્રસિદ્ધ થયાં. અત્યારે પણ આ બન્ને મંદિરો વિદ્યમાન છે.

કવિ અન્તે કથે છે કે—

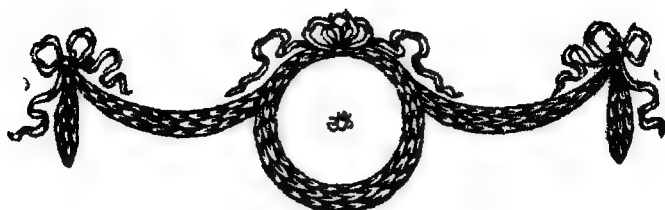
જળસરનો સંઘ દીપનો વિં અં તીરથનો રખવાસઃ ગું
તીરથની રખ્યા કંઠે વિં પુન્યનણી પરનાલ " ગું ૫

(પૃ. ૧૭૩)

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે સમયે—કવિના સમયમાં આ તીર્થની સાર સભાળ જળસરનો સંઘ રાખતો હતો જ્યારે અત્યારે ખલાતના એક ગૃહસ્થે રાખે છે.

૧ ઉપરના બન્ને દેરાસરોમાં દેરાસરોના બનાવનારાઓનો પૂર્ણ પરિચય આપનારા શિલાલેખો વિદ્યમાન છે. આ શિલાલેખોમાં પણ કવિએ દેરાસરોના બનાવનારાઓનાં જે નામો આપ્યાં છે, તેજ નામો આપેલાં છે. પરન્તુ સાસુ વહુના મેલુ સંબંધી જે કથા ઉલ્લેખી છે, તે કથાનો એક અંશપણ શિલાલેખોમાંથી મળતો નથી. આ ઉપરથી જણાય છે કે કવિએ દત્તકથા ઉપરથીજ આ કથા આ તીર્થમાળામાં આપી હશે. આ બન્ને મંદિરોના શિલાલેખો મારી પાસેના લેખસ ગ્રહમાં વિદ્યમાન છે.

પં૦-વિજયસાગરવિરચિત

સમ્મેતશિખર-તીર્થમાલા.

પ્રભુમીય પ્રથમ પરમેસરે જી આગરાનગર સિંજુગાર કંઈ;

પાસ ચિંતામણિ જી.

પરતિષ્ઠ પરતા એ પૂરવઈ જી સુગતિ મુગતિ દાતાર કંઈ. પા૦ ૧

એકવાર ને સિર નામીઈ જી પામીઈ કોડિ કલ્યાણ કંઈ; પા૦

સામીસેવા ફલ સહુ કહઈ જી મહમહઈ પરિમલ કપુર કંઈ. પા૦ ૨

આનંદદાયક આગરઈ જી દેવ દેહરાસર સાલ કંઈ; પા૦

સઈંદ્ય હીરગુરૂ થાપીયા જી સંવત સોલ અડયાલ કંઈ. પા૦ ૩

રાજરાણિમ ઋદ્ધિ રંગરવી જી રાગ રમણિ રંગરેલિ કંઈ; પા૦

ગિરૂઅડઈ ગયવર ગોરડી જી ગરજતા ગજ ગુરૂ ગેલિ કંઈ. પા૦ ૪

તેહ પ્રભુપાસ સુપસાહિલઈ જી તપગચ્છગુરૂકલ વાસ કંઈ; પા૦

નગર રતનાગર આગરઈ જી રહીય ચઉમાસિ ઉલ્હાસિ કંઈ. પા૦ ૫

પંચકલ્યાણક ભૂમિકા જી ફરસતાં ફલ બહુ ભેઈ કંઈ; પા૦

પૂરવ ઉત્તર પૂજઈ જી નિહાં નિન ચૈત્યગિંગ હોઈ કંઈ. પા૦ ૬

સુગુરૂ ગીતારથ સુખિ સુણી જી પુસ્તક વાત પરતીતિ કંઈ; પા૦

જનમકલ્યાણક ભેટિવા જી અલખ્યો હું નિજચિત્ત કંઈ. પા૦ ૭

વંદીય દશદોય દેહરે ૐ જિંઝ બહુ ધાતુમય માણિ કંઈ; પાં ૦
 હરસણુ કરીય દેહરાસરે ૐ આગરા પ્રથમ પ્રયાણુ કંઈ. પાં ૦ ૮
 પુન્યવંતા જગિ જે નરા ૐ જે કરઈ તીરથ પુદ્ધિ કંઈ; પાં ૦
 જિમજિમ તીરથ સેવીઈ ૐ તિમ તિમ સમક્ષિત મુદ્ધિ કંઈ. પાં ૦ ૯

॥ દાહ ૧ ॥

શુભ શકુને શ્રીઅ સંધસમેલા મલિયા સજ્જન સહુઅ સમેલા;
 બોલઈ મંગલવેલા તઓ જયુ જયુ બોલઈ મંગલવેલા. ૧
 વ્યવહારી કરિ દક્ષિણ વલિઓ હય સપલાંણો સાંમે મિલિઓ;
 ગલ ગર્જિત ગજરાજ તઓ. જ૦ ૨
 વામા વાયસ પૂરઈ આસ ખર ડવો દક્ષણ દિશિ આસ;
 તાસ શકુન પંચાસ તઓ. જ૦ ૩
 ઈમ અનેકશુભ શકુન વિચારી મિલિઅ સવચ્છ દોઈ ગાય તિવારિં;
 પહુતા યમુનાપારિં તઓ. જ૦ ૪
 કુંથુનાથ પ્રભુ પાસ જિણેસર દોઈ જિણુહર પૂળું અલવેસર;
 કેસર અંદન કુમ્ભે તઓ. જ૦ ૫
 ખાર કેસ પીરોળવાદિં મુનિસુવ્રત પૂળું પ્રાસાદિં;
 દેહરાસરિ ઋષભાદિં તઓ. જ૦ ૬
 દોદસો કેસ સાહિબદાપુર મિલિં જિહાં દશદિશિ દેસાઉર;
 દેહરાસરિ બહુ દેવ તઓ. જ. ૭
 તિહાંથકી ત્રિણિ ગાઉ મહગામ જિણુહર એક તિહાં જ્યુ હામ;
 પ્રતિમા પનર પ્રજ્ઞામ તઓ. જ૦ ૮
 મૃગાવતી તિહાં કેવલ પામ્યું અંદનખાલા અરણિ શિર નામ્યું;
 ઇણિપરિ સૂધઈ ખામ્યું તઓ. જ૦ ૯
 માસી પગિ લાગી સુકુમાલા વચણ વદઈ તવ અંદનખાલા;
 કેવલ લહઈઅ રશાલા તઓ. જ૦ ૧૦

તિહાંથીકી નવકોશ કોસંળી બાણે અંમરપુરી પ્રતિબિંબિ;
 યમુનાતીર વિલંબી તઓ. જ૦ ૧૧
 ઉત્પત્તિ સુણિયે પુરૂષ બહુની પદ્મપ્રભુ જિન જનમધૂની;
 તે કોશંળી બૂની તઓ. જ૦ ૧૨
 જિનહર દો ઇહાં વંદીજઈ ખમણાવસહી ખિજમતિ કીજઈ;
 ગઢ ઉત્પત્તિ સુણીજઈ તઓ. જ૦ ૧૩
 ચંદનબાલ છમાસી તપસી પ્રતિલાજ્યો જિણુવીરો હરસી;
 વૃષ્ટિ કોઠિ ધન વરસી તઓ. જ૦ ૧૪
 ઋષિ અનાથી ઇહાંના વાસી નયણહ વેચણ જિણિ અહિઆસી;
 અવધિ કહીય છમાસી તઓ. જ૦ ૧૫
 પહિણું સમકિત એહથી લાધું શ્રેણિકરાય જિણુપદ આંધું;
 ધના સરોવર આંધું તઓ. જ૦ ૧૬
 વીસ કોસ પિરાગ તિહાંથી સીધો અર્ધિંકપુત્ર જિહાંથી;
 પ્રગટ્યો તીર્થ તિહાંથી તઓ. જ૦ ૧૭

॥ ઢાલ ૨ ॥

જિહાં બહુલો મિથ્યાત લોક મકરિ નાહિં
 કુચુર પ્રવાહિં પાંતર્યા એ;
 ગંગા યમુના સંગિં અંગ પખાલિં એ
 અંતરંગમલ નવિ ટલઈ એ. ૧
 અખખવડનઈ હેઠિ જિનપારણકામિ
 ભૂહિરઈ ભગવંતપાદુકા એ;
 સંવત સોલેકયાલ લાડ મિથ્યાતીઅ
 સચકલ્યાણ કુચુદિ હુઓ એ. ૨
 તિણિ કીધો અન્યાય શિવલિંગ થાપીઅ
 ઉથાપી જિનપાદુકા એ;
 કોસ ચ્યાલીસ સુપાસ પાસ જનમભૂમિ
 કાસીદેશ વાણારસી એ. ૩

ગંગાતટિ ત્રિષ્ણિ ચૈત્ય વલિ જિનપાદુકા
 પૂજી અગર ઉષેવીય એ;
 દીસઈ નગર મગારિં પગિ ર જિનપ્રતિમા
 આન નહી શિવલિંગનો એ. ૪

એક વહઈ વેદાંત અવર સહુ મિથ્યા
 હરિહર ભજન ભલો કરો એ;
 એક વડા અવધૂત લાંગ જટાભૂટ
 ત્રીકમસું તાલી દિય એ. ૫

કાસીવાસી કાગ મૂર્છિ મુગતિ લહઈ
 મગધિ મૂચો નર ખર હુઈ એ;
 તીરથવાસી એમ અસમંજસ ભાષઈ
 જૈનતણા નિંદક ઘણા એ. ૬

દેવો કલિયુગ ભેર સમકિતપર્યાય
 ઇષ્ટિપુરિ વસતા સહિ ઘટઈ એ;
 ઇષ્ટિપુરિ હરિચંદ રાય વાચા પાલિવા
 પાણહ ધરિ પાણી વહું એ. ૭

ગંગાતટિ દૂહૈઠિ સીહપુરિ ત્રિષ્ણિ કોસ
 જનમ શ્રેયાંસનો એ;
 નવા જીર્ણ દોઈ ચૈત્ય પ્રતિમા પાદુકા
 સેવઈ સીહ સમીપથી એ. ૮

ચંદ્રપુરિ ચ્યાર કોશ ચંદ્રપ્રભ જનમ
 ચંદનઈ ચરચિર્ઠિ ચચોતરું એ;
 પૂજું પગલા કૂલિં ચંદ્રમાધવ હવડાં
 પ્રથમ ગુણકાણીઆ એ. ૯

આવી ગંગા પાર કોસ નવાણું એ
 પહુંતા પુરવર પાહલી એ;

પટણું લોકપ્રસિદ્ધ શ્રેષ્ઠિક કોષ્ઠિક
પુત્ર ઉદાઈ થાપીઓ એ. ૧૦

તત્પદે નવ નંદ કલિયુગિ કુલહીણ
રાજા કુલવંત કિંકરા એ;
તત્પદે અદ્રગુપ્તિ બિંદુસાર વલી
અશોક કુષ્માલહ માલવઈ એ. ૧૧

તસ મુત સંપ્રતિ ભૂપ સવા લાષ ચૈત્ય
કોડિસવાં બિંબ કરાવીઆ એ;
ઇષ્ટિપુરિં શ્રાવક સીહ ચાણાચક મુહતો
ત્રિષ્ટિ જિનધર્મ જગાવીઓ એ. ૧૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

પહુતા પુરવર પાડલી લેટયા શ્રીગુરૂ હીરો લ;
થૂલિ નમું થિર થાપના નંદ પહાડીની તીરો લ. ૧
શ્રીજિનવર ઇમ ઉપદિસિં ઇંદ્ર સુણો અમ વાણ્યો લ,
અધિકો એ ગિરિ ગિરિઅડો સુત્રુંબથી બણ્યો લ. શ્રી૦ ૨

દીકો હુંગર દુઃખ હરઈ મહિમા મેરૂ સમાણ્યો લ,
સમેતાચલ સમરીઈ જિહાં જિન વીસ નિરવાણ્યો લ. શ્રી૦ ૩

સીરીઓ સુદર્શન પાદુકા થૂલિભદ્ર બહિનડ સાતો લ;
અવર અનેક ઇહાં હૂઆ પુહુવી પુરૂષ વિખ્યાતો લ. શ્રી૦ ૪

નયરિ મગારિં દોઈ દેહરા પમણાવસહી એકો લ;
જિંબ બહુઅ દેહરાસરે ઘરિ ૨ નમુંઅ વિવેકો લ. શ્રી૦ ૫

સ ઘ મિદ્યો શ્રીઅ આગરા પાડલીપુરનઓ સમેદ્યો લ;
વલીઅ મિદ્યો સંઘ માલવી દ્વધિં સાકર લેલો લ. શ્રી૦ ૬

આલોચી આહંબરિ બદરે ઘાડ્યા દામો લ,
તરલ તુરંગમ પાપર્યા વૃષભ વહઈ ઠામિ ઠામો લ. શ્રી૦ ૭

સપર સુધાસણ પાલખી ચતુર ચઠ્ઠ ચક્રોલો જી; શ્રી૦ ૮
 પગિ ૨ જિનપદ પૂજતાં ધનસારાદિક ચોલો જી.
 વાનર વનિ જન મન ખુસી તિહાં જેલિં ખિલુમાત્રો જી; શ્રી૦ ૯
 પ્રગટ દિગપટ દેહરે વૈકંઠપુરિ કરી યાત્રો જી.
 કોશ ઇચ્છાર વિહારપુરિં તિહાં નમું ત્રિલિ ચૈત્યો જી; શ્રી૦ ૧૦
 એક દિગખર દેહરું ફરિ કરું હુઃખ દૈત્યો જી.
 કોશ ત્રિહું અ તિહાંયકી પાવાપુરીઅ પ્રસિદ્ધો જી, શ્રી૦ ૧૧
 જલ થલ ચૂલ જિહાં ભલા જિહાં જલ તિહાં જિન સિદ્ધો જી.
 બાર ભેઅણુ જાંભીગામથી દેવે કીધો ઉલોતો જી; શ્રી૦ ૧૨
 ત્રિગડધ બીજઈ પ્રગડા સમઈ ઇલિપુરિ વીર પહુંતો જી.
 ઇલિપુરિ બહુ પ્રતિખૂઝ્યા બાંભણુ સયચક્રમાલો જી; શ્રી૦ ૧૩
 ગોયમ ગણુહર દિક્ષિઆ દિખી ચંદનબાલો જી.
 કાલી માસ અમાવસિં સોલ પહર ઉપદેસો જી; શ્રી૦ ૧૪
 કાસી કોશલ પોસહી સીધા વીર જિણેશો જી.
 નખ ચૂટીઅ માટી ગ્રહી લોકે લીધી રાખો જી; શ્રી૦ ૧૫
 જિનનિર્વાણુ મહી તિહાં પાલિપણિં સર સાખ્યો જી.
 પુરતક વાત મીઠી હુઈ જળ તે દીઠી ભૂખ્યો જી; શ્રી૦ ૧૬
 બલિહારી ગુરૂ બોલડે સમરિ ૨ મનિ ધૂખ્યો જી.
 ગામ ગુણાગિઅ જણુ કહઈં ત્રિહું કોસે તસ તીરો જી; શ્રી૦ ૧૭
 ચૈત્ય ભલુ જેહ ગુણસિલં સમોસર્યાં જિહાં વીરો જી.
 નયર નવાંદઈ જિન વાંદીઆ નવ કોસે નવસાલો જી; શ્રી૦ ૧૮
 ગોમા ઘાટીઅ સંચર્યાં સતોપી ઘટવાલો જી.
 તીરથભૂમિં ન નિંદીઈ તોઈ કહું દોઈ બોલો જી; શ્રી૦ ૧૯
 લોક સહુઅ લંગોટીઆ શિરિ બુડો તનુ પોલો જી.
 નારિ ન પિહિરેં કોઈ કાંચલી કાંચલી નામિં જાલ્યો જી;

જેઓ અચરિત ઇમ કહિં સંઘની નારિ નીહાલ્યો છ.	શ્રી૦ ૨૦
બાહું તેહ કુદેસડો જિહાં એ નારિ કુનાર્યો છ;	
શિર ઢાંકિં કિસું કોઢિણી એ અવતાર નિવાર્યો છ.	શ્રી૦ ૨૧
ચૂલા કૂંકિં એ સુખિણી કાસું બાહિં નાકો છ;	
રૂંપિ રસોઇય નીપન્નિં અમઘરિ સૂરિજપાકો છ.	શ્રી૦ ૨૨
મીઠા મેવા મહુઆ હુઆ ભલા ર ભલ ભોગો છ;	
બહુલ કતૂહલ જંગલિં સહુઅ સરાહિં લોકો છ.	શ્રી૦ ૨૩
કટહલ વઠહલ ફલ વડાં ચારોલીઅ વિદામો છ;	
હરડઇ પીંપરિ પીંપલીમૂલ ફણસ ફલ નામો છ.	શ્રી૦ ૨૪
ગજ ટોલાં ઢોલાં વનિ અરિં ગાંડા સાવજરાભો છ;	
જરખાં અજગર ગરજતાં બારહસીંગા અગાભો છ.	શ્રી૦ ૨૫
કોઈ ન ઓલખઇં ઓપધિ જલ થલ રૂંપ વિશેષો છ;	
જંગલિ ભેયાં તે જેહનો લિખ્યો ન નાઇ લેષો છ.	શ્રી૦ ૨૬

દૂહા.

ઢીઠો હુંગર ફરિથી અટવી અટક ઉલાંધિ;	
પાલિગંભ ગિરિ તલહટી પામી કુશલે સંગિ.	૧
સંઘપતિ ભૂપતિ ભેટિઓ ભરિ ર ભેટણ પાત્ર;	
અહો અહું દેસાઉરી દેવ કરાવો યાત્ર.	૨

॥ ઢાલ ૪ ॥

તવ ભૂપતિ બોલઇ ભલ્લ નામિં જે પૃથિવીમલ્લ;	
અબ જીવિત સફલ હમારૂં ભે ફરિસજી ઢીકું તુહારૂં.	૧
હમરચું તુહા મહોત વધારો ગિરિ ઉપરિ તુહોઅ પધારો;	
સીધા જસ શ્રીજિનવીસ કરિ જાત્રા નઇ નામું સીસ.	૨
આદેશ લહી નરપતિનો સવિ સંગ અડઇ સયજતનો;	

- તપ હુઓ અચરિજ એહ વિણવાદલિ વૂઠો મેહ. ૩
- કાશુણ સુદિ સુર ગુરવારિં પચિમદિન દેવ જીહારિં;
કરી તીરથ તપ ઉપવાસ ગાવિં ગુણ ગોરી ભાસ. ૪
- નરનારી પહિરી ઓઠી પૂજિં પ્રભુપ્રતિમા પોઠી;
ફરસિં વલી વીસે હુંક દાલી મલ મૂત્ર નહ થૂંક. ૫
- શ્રીઅ અણત સંભવ અભિનંદન શ્રીઅસુમતિ પદમપ્રભુ નદનં;
સુપાર્થ અંદ્રપ્રભુ સુવિધિ શીતલ શ્રેયાંસ વિમલ વિધિ. ૬
- શ્રીઅ અનંત અનઈ ધર્મ સંતિ કુંથુ અર મલિલ નમું એકાંતિ;
મુનિસુવ્રત શ્રીનમિ પાસ ઇહાં કીધો કર્મ વિણાસ. ૭
- કીધો અણસણ જિહાં રહી ઉભ તિહાં દેવે થાપ્યા થૂલ;
મહી માંડયા જિનવરપાય મોટો એ મુગતિ ઉપાય. ૮
- સીધો જિહાં શીલસનાહ કરી અણસણનો નિરવાહ;
લપલવલગિ રૂપીરાય રૂલિઓ આલોઅણઠાય. ૯
- પ્રતિજોધીય જયતો જાટ જસભદ્ર ગ્રહી ગિરિવાટ;
અપભદ્ર ગુર પાલિત ઇહાં જાત્રા કરતા નિત. ૧૦
- અવદાત ઘણા છિં ગિરિના કહવાઈ કિમ બહુપરિના;
ભવ્ય હુઇ તે એ ગિરિ ફરસિં જિહાં નિશદિન જલહર વરસઈ. ૧૧
- ગિરિ આગિં કેશે ખારે જીપરિથી દેવ જીહારે;
રિજીવાલુઅ જંભીગામ વીરહજિન કેવલ ઠામ. ૧૨
- ઇમ યાત્ર કરી નિરદંભ તલહટીઈ પારણારંભ;
સંઘભગતિ કરી સાહ તોડઈ સાહ રૂપણ જગજિ જોડઈ. ૧૩
- તિહાંથી હવિં કીધ પચાણું વાટિં છઈ ચંપ વખાણું;
શ્રેણિક સુત કેણિઅવાસી તિહાં વીર રહ્યા ચઉમાસી. ૧૪
- સદહતા જે ગુરૂવચણે તેહ નયરી દીડી નયણે,
વીર શ્રમણોપાસક રહતા તે તુંગીઆ નયરી પહુતા. ૧૫

રાજગૃહી કેસે સાતે તિહાંથી પહુતા પરભાતે;	
જિહાં જનમ્યા સુત્રતસ્વામી તિહાં પર્વત પંચે નામી.	૧૬
વૈભાર વિપુલગિરિ ઉદયગિરિ સુવર્ણ રતનગિરિ સદય;	
વૈભાર ઉપરિ નિશદીસ ધર વસતાં સહસ્રછત્રીસ.	૧૭
ગિરિ પંચે દઝોઢસો ચૈત્ય ત્રિષ્ણસિંત્રિષ્ણ ણિંળ સમેત;	
સીધા ગણધર જિહાં ઇચ્ચાર વંદું તસપદ આકાર.	૧૮
સાહ સાલિભદ્ર ઇહાં ધન્નો હુઆ ધર્મ કીઓ એકમન્નો;	
અણુસણ શિલિં કાઉસગ લેવી રહીઆ શાલો બહિનેવી.	૧૯
મુનિ મેઘ અભય કઇવન્નો બીજો કાકંદી ધન્નો;	
એણે કીધો સથારો રાખ્યો નવિ દુઃખ ઉધારો.	૨૦
હાંસાંપુરિ બ્રહ્મા ક્યો તેહ. ઉપરિ ગોમઠ હૂઓ;	
એક પત્થર વીર પોસાલ લાંબી છંછ હાથ છ્યાલ.	૨૧
ઉન્હાજલ ચઉદઇ કુંડ લીઝઇ જિહાં ધાન અપ ડ;	
પંચે ગિરિ એ સિદ્ધિખેત્ર નિરખંતાં નિરમલ નેત્ર.	૨૨
બાહિરિ નાલંદોપાડો સુણ્યો તસ પુન્ય પવાડો;	
વીર ચઉદ રહ્યા ચઉમાસ હવડાં વડગામ નિવાસ.	૨૩
ધર વસતાં શ્રેણિક વારઇ સાઢી કુલ કેડી બારઇ;	
ખિહું દેહરે એકસો પ્રતિમા નવિ લહીઇ બોધની ગણિમા.	૨૪
ગોયમ ગુર પુગલાં કામિ પ્રગટી મુનિ પાત્રાની બાણિ;	
તસ પાસઇ વાણિજગામ આણુ દોપાસક કામ.	૨૫
દીકા તે તીરથ કહીઆ ન ગિણું જે ખુણુઇ રહિઆ;	
હરખ્યા બહુ તીરથ અટણુઇ આવ્યા ચઉમાસું પટણુઇ.	૨૬

કેલશ.

તપગચ્છપતિ શતશ્રાબા પસર્યો પરંપરા પરિવાર,
પરિધલ પરિમલ પહુવી પ્રગચ્છઓ પારિભાત જિમ સાર;

વિજયસેનસૂરિ પ્રકટ પટોધર વિજયદેવસૂરીશ,
સહજસાગર ગુરૂ સીસ સુહંકર પૂગી સકલ જગીસ.

૨૭

॥ ઢાલ ૫ ॥

ખાંતિ પરી પત્રીકુંડની ભાંણી જનમકલ્યાણ હો વીરજ;
ચૈત્ર સુકલ તેરસિ દિને યાત્ર ચઢી સુપ્રભાણ હો વીરજ.

ખાંતિ પરી પત્રીકુંડની. ૧

માસ વસંતિ વન વિસ્તરઠ મયલાચલના વાય હો;	વી૦
વનરાજ કૂલી ભલી પરિમલ પુહવી ન માય હો.	વી૦ ૨
મયોરિય મચકુંદ મોગરા મરૂઆ મંજરિવંત હો;	વી૦
વઉલસિરિ વલી પાડલી ભુંગયુગલ વિલસંતિ હો.	વી૦ ૩
કુસુમકલી મનિ મોકલી ગિમણા દમણાની ભેડિ હો;	વી૦
તલહટીઈં દોય દેહરા પૂળ્યા જિન મનિ કોડિ હો.	વી૦ ૪
સિદ્ધારથ ધર ગિરિશિરિ તિહાં વંદું એક ણિંખ હો;	વી૦
ખિહું કોશે પ્રહ્લકુંડ છછ વીરહ મૂલકુદુંજ હો.	વી૦ ૫
પૂજ્ય ગિરથકી ઉત્તર્યા ગામિ કુમારિય ભય હો;	વી૦
પ્રથમ પરીસહ ચઉતરઈં વંદા વીરના પાય હો.	વી૦ ૬
સુવિધિ જનમભૂમિં વાંદીયઈ કાકંદી કોસ સાત હો;	વી૦
કોસ છવીસ વિહારથી પૂર્વદિશિં દોય યાત્ર હો.	વી૦ ૭
પટ્ટણાથી દિશિ પૂરવિં સો કોશે પુર અંપ હો;	વી૦
કલ્યાણક વાસુ પૂજ્યનાં પંચ નમીજઈ આપ હો.	વી૦ ૮
દિવાનો એક દેવસી કીધી તેણિં ઉપાધિ હો;	વી૦
શ્વેતાંબર ચિત્તિ ઉથપી થાપી દિગપટ વ્યાધિ હો.	વી૦ ૯
પિણ પરપુત્ર સપુત્ર કો ન હૂઓ કો એ સંભાલિ હો;	વી૦
જે નર તીરથ ઉથપઈ તેહનિ મોટી ગાલ્ય હો.	વી૦ ૧૦

ચંપવશાથી જણ્યું કહિ અંગ વહઈ તસ હેઠિ હો;	વી૦
સતીઅ સુભદ્રા ઇહાં હૂઈ હૂઓ સુદર્શન શેઠ હો.	વી૦ ૧૧
હાજીપુર ઉત્તરદિશિં કોસ વડા આલીસ હો;	વી૦
મહિમા મહિ નમીસરૂ જનમ્યા હોય જગદીસ હો.	વી૦ ૧૨
પ્રભુપગ આગિં લોટિંગણાં લીધાં સીધાસિં કામ હો;	વી૦
લોક કહિં એ સુલખખણી સીતાપીઠર કામ હો.	વી૦ ૧૩
પદ્મણીથી દક્ષિણ ગયા મારગિ કોસ પંચાસ હો;	વી૦
શીતલ જનમ મહિ લહી ભદ્રપુર બહુ આસ હો.	વી૦ ૧૪
સુલસા નિસુલિ સંદેસડો કહઈ અંબડ જિનવાણી હો;	વી૦
કન્હ સહોદર ઇણિપુરિં ચંદલા સહિનાણુ હો.	વી૦ ૧૫

॥ ઢાલ ૬ ॥

મધુકર મોહ્યો માલતી પરીમલ બહુલો જાસ;	મ૦
મુઝ મન મોહ્યું ઇણિંગિરિ જાણું કીજઈ વાસ.	મ૦ ૧
પૂરવ યાત્રા મિં કરી સંભારિ પરિવાર;	મ૦
દેયો દરસણુ આપણું વલી મુઝ બીજવાર.	મ૦ ૨
માનિ નિહોરો માહરો કરિ મુઝ પંપનું દાન;	મ૦
પંપ બલિં ભડી મિલું ઇહથી કરસ્યું ધ્યાન.	મ૦ ૩
બલિં એ માનવ ભવ લક્ષ્યો ધર્માધર્મ વિચાર;	મ૦
તીરથયાત્રા મિં કરી જનમ લગઈઅ વિચાર.	મ૦ ૪
ધરનિં સિદ્ધિ શ્રવણિ હૂઆ કાશીથી કોસ સાઠિ;	મ૦
અડક અયોધ્યા આવિઆ જેવાસિ વરૂ કાઠિ.	મ૦ ૫
પંચ તીર્થકર જનમીઆ મૂલ અયોધ્યા દરિ;	મ૦
જાણી થિતિ થાપી ઇહાં ઇમ બોલઈ બહુ સૂરિ.	મ૦ ૬
બહુલ કુતૂહલ લોકના રામધરણી ખીજકુંડ;	મ૦
હરિચંદ્રઈ લીધો ઇહાં હરિણી હુલા દંડ.	મ૦ ૭

સત કોસે સરજીતટઇ ધર્મજિણેસર જન્મ;	મ૦
રંગિ રણાઈ પ્રણમીઈ લાજઈ ભવલય ભર્મ.	મ૦ ૮
દેધું દરિઆખાદથી દોઇ દિશિં કોસ ત્રીસ;	મ૦
સાવત્થી સંભારીઈ શંભવ જન્મ જગીસ.	મ૦ ૯
ખ ધક મુનિ પીડ્યા ઇહાં તિહાં ઊગઇ વિષભાતિ;	મ૦
ઊગઇ કિરીઆઇતો કડૂ દંડકવનિ અવદાતિ.	મ૦ ૧૦
પિટીઆરિ પુરિ કંપિલા વિમલ જનમ વદેસ;	મ૦
ચુલણીચરિત્ર સંભાલયો બ્રહ્મદત્ત. પરવેસ.	મ૦ ૧૧
કેસરવનરાય સંજતી ગર્દભિલિ ગુરૂપાસિ;	મ૦
ગંગાતટિ વ્રત જિયરઇ દૂપદી પીહરવાસિ.	મ૦ ૧૨
સુર પૂજઇ સોરીપુરિ સામલવરણો નેમિ;	મ૦
ચંદ્રપ્રભ ચંદ્રવાડિમાં રૂપડિ રાધું પ્રેમ.	મ૦ ૧૩
હુતિયણુઊરિ હરખઇ હીઓ શાંતિ કુંથુ અર જન્મ;	મ૦
આગરાથી દિશિ ઉત્તરિં દોઢસો કોશે મર્મ.	મ૦ ૧૪
પાંડવ પંચ હુઆ ઇહાં પંચ હુઆ ચકવર્તિં;	મ૦
પંચ નમું થૈલ થાપના પંચ નમુ જિનમુર્તિં.	મ૦ ૧૫
અહિચ્છતઇ ઉત્તમ નમઇ મથુરા ગઢગ્વાલેર;	મ૦
ઊજ્જલગિરિ વિમલાચલિં દિલ્લી જેસલમેર.	મ૦ ૧૬
ચંદ્રપ્રભ ચિંતા હરઇ માલપુરઇ મનલાડિ;	મ૦
સુખ સાખી સંજેસરો થંભણુ બંભણુવાડિ.	મ૦ ૧૭
રાણિગપુર રૂલિઆમણો વરદાઈ વરકાણુ;	મ૦
આખૂ આરાસણિ નમું ફલવધિ સફલ મંડાણુ.	મ૦ ૧૮
જે મિં તીરથ સંકલ્યા નયણિ નિહાલ્યા જેહ;	મ૦
મહિયલિ અવર અનેક છિં નમોર મુઝ તેહ.	મ૦ ૧૯
તીરથ સેવા જઓ ફલઇ તઓ જાયું જગદીશ;	મ૦

સુલહબોહી તો હું હુયો રમયો તુલ પાએ સીસ.	મ૦ ૨૦
વિનય કરી કરૂં વંદના હોયો હીયાપદેસ;	મ૦
સુહાખમા એ જિનતણી નિશ્ચય સાડું સેવ.	મ૦ ૨૧
આણગામિં ફલ એ હોયો જનમિ ૨ ઉપગાર;	મ૦
તીરથમાલા સફલી ફલઓ શતશાખા પરિવાર.	મ૦ ૨૨

કલસ.

ઇતિ તીરથમાલા અતિરસાલા પૂરવ ઉત્તર વર્ષવી,	
સમકિત્તવેલી સુષ્ટિ સહેલી સફલ ફલી નવપક્ષવી;	
તપગચ્છરાબા બહુ દિવાબા વિજયસેનસૂરીસરો,	
તસ્સ પદ્મિ પૂરો જિસઓ સૂરઓ વિજયદેવયતીસરો.	૨૩
તસ ગચ્છિ સજઇ ભવિ નિવાજઈ વાચક વિદ્યાસાગરો,	
તસ સીસ પંડિત સુગુણમંડિત સહજસાગર ગણિવરો;	
વીસાસઓ ચઢવીસ જિનવર કલ્યાણુક વાત્રા કરી,	
તસ સીસલેસિં પૂરવદેશિં વિજયસાગર બહુ સુખકરી.	
ચૂઈ બણી બહુ સુખ ધરી.	૨૪

ઇતિ શ્રીસંમેતશિખરગિરિતીર્થમાલાસ્તવનં સંપૂર્ણ સકલ-
પંડિતમંડિતાખંડલાયમાનપંડિતશ્રી૧૯વિજયસાગરગણિશિષ્યગણિ-
હેતુસાગર લિપીકૃતં.

શ્રીકૃષ્ણગઢમહાનગરે સંવત્ ૧૭૧૭ વર્ષે શ્રીચિંતામણિપા-
શ્વનાથપ્રસાદાત્.

શુભં ભવતુ.

॥ अहम् ॥

૫૦-હંસસોમવિરચિત

પૂર્વદેશીય ચૈત્ય-પરિપાટી.

સંતિજિજ્ઞેસર નમીઅ પાય મન વંચિત કામી,
પછઈ સહિગુરૂ અરણ્યકમલ ભાવિ સિર નામી;
ચૈત્રપ્રવાડી રચિસુહેવ પૂરવદિસિ કેરી,
દિધ્યા નાથુ નિરવાથુ ઠાણુ તિથિ ભૂમિ ભલેરી. ૧

અ દેરીનયરીથિકી સો કોસ કોસ ખી,
જમુનાતટિ જે વસઇ નયર મન રહિઉં વિલંખી;
શ્રીપઉમપ્પહ જનમભૂમિ દેષી હરપીજઇ,
અઉસદ્ધિ ખિંખસ્યુ પૂજ કરી ભાવના ભાવીજઇ. ૨

અરમ જિજ્ઞેસર પારણૂં એ હૂઉં જિજ્ઞ કામિ,
અંદનખાલ કરાવીઉં એ પુહુતી સિવગામિ;
તિહાંથી આગલિ મનહ રગિ હર્ષઇ આલીજઇ,
પ અવીસ કોસ પ્રયાગતિત્થ નયણે નિરપીજઇ. ૩

સરવ સંગ પરિત્યાગ કરી ચિહું સહસ્સે સાથઇ,
અધ્ધઅયવડતલિ વ્રત લિઉં પહિલું આદિનાથઇ;
તિથિ કારણુ પ્રયાગ નામ એ લોક પ્રસિદ્ધઉ,
પાયકમલ પૂજ કરી માનવ ફલ લીદ્ધઉ. ૪

ગંગા જમુના સરસતિ ત્રિવેણી સંગમ,
 વેણી માધવ લોકનંદ તીરથ છંદ જંગમ;
 તિહાંથી આગલિ છહજ કોસ સીકંદર ગમ,
 ખમણાવસહી પૂજીય પાસ જિણુવર કામ. ૫

વસ્તુ.

સંતિ જિણુવર ૨ નમીઅ ગુરૂપાદ,
 ચંદેરીથી ચાલતાં સો કોસ કોસંબી નયરી,
 શ્રીપદમ્બપદ જનમજૂમી વીરનાહ પારણું;
 કરાવીઅ ગંગા જમુના દેખી કરી વંદુ તિત્થપયાગ,
 આગલિ સીકંદરપુરં પાસનાહ જુહારિ. ૬

ભાષા.

તિહાં હુંતી હિવ કીધ પયણું તીસ કોસ વાણારસિ જાણું,
 હંધકંધ હરખ આણું;
 ગઢ મઢ મંદિર પોલિ સુચંગ ચોહટઈ દીસઈ નવનવ રંગ,
 ગંગાનંદ વધાણું. ૭
 ગંગા નિરમલ નીર સનાન પહરી ધોતિ ધરી મન ધ્યાન,
 કીજઈ ચૈત્રપ્રવાહિ;
 નયરમાહિં શ્રીપાસ સુપાસ પૂજ્યા સામિ લીલ વિલાસ,
 પૂરં મનહરૂંહાહિ. ૮
 હવઈ દેખીજઈ જૂની કાસી આસસેણુરાઈ જે વાસી,
 ભવિઆ ફરિ બઈ નાસી;
 પાસસુપાસ તીથંકર જનમ તેહનાં થૂલ અચ્છઈ અતિરમ્મ,
 પ્રતિમા પૂજ્યઈ ધરમ. ૯
 પાસ સુપાસહ જનમહ બાણી સચલતીરથના પાણી આણી,
 ઈંદ્રઈ નિરમિત દૂપ;
 તે દેખીનઈ આણુંહ હુઉ પાસઈ કમઠ તપ તપઈ જૂઉ,
 દીસઈ કોપ સરૂપ. ૧૦

ગંગાતટ મનકેસર લીરથ, સાધઈ લોક બહુ પરમારથ,
 મરહઠ કેરં ઠામ;
 તિષ્ઠિ ઠામિ ક્રીધી રથવાલી હરિચંદ્રાઈ વાચા પાલી,
 રાષિઈ સાચું નામ. ૧૧

ઠાસી હુંતી પૂરવ પંથિઈ દોઢ કોસ સીહાપુર અચ્છઈ,
 શ્રીશ્રેયાંસહ જનમ;
 તે વંદી આગલિ પંચ કોસ ચંદ્રાવતી કરિઓ પ્રવેસ,
 ચંદ્રપ્રભ તિહાં જનમ. ૧૨

પ્રતિમા થૂલ અછઈ બેહૂ સાર તે પૂજતાં ન લાગઈ વાર,
 પૂટઈ પાપ અપાર;
 હવઈ ગંગાનઈ બિતરીઈ પછઈ મગધદેસ સાંચરીઈ,
 કોસ વીસા સોપાર. ૧૩

રાજગૃહપુર નચણે દીઠઉં તતપિષ્ઠ હીઅડઈ અમીપઈઠઉં,
 પૂરવ પુણ્ય સંભાર;
 અઉંદ કુંડ ઉન્હઈ જલ ભરિઆં અંગ પખાલી પાજઈ ચઢીઆ,
 પુહુતી ગિરિ વૈભાર. ૧૪

તે ઉપરિ ચઉવીસ પ્રાસાદ દેવલોકસ્થ મંડઈ વાદ,
 દેહરી ઝાકઝમાલ;
 મૂલનાયક મુનિસુવ્રતસામી દરસણુ ભવિઆ આણુંદ પામી,
 પૂજ રચઈ સુવિસાલ. ૧૫

સઘલે દેહરે સાતસઈ દેવ સુરનર કિંનર સારઈ સેવ,
 આગલિ મોટઉં શૃંગ;
 અરથ કોસ તે ઊંચો સુણ્પીઈ ઇચ્ચારઈ ગણધર તિહાં થુણ્પીઈ,
 વાંદીજઈ ધરિ રંગ. ૧૬

રોહણીઆની ગુફા જવ દીઠી પુસ્તક વાત હુઈ સવિ મીઠી,
 અઠોત્તર સોખાર;

ભત્ર કરી સારિયા સવિ કામ આગલિ ધત્તા સાલિભદ્ર ભત્ર,
કાઉમળીઆ યેહુ સાર. ૧૭

વૈભારગિરિ હુંતી ઊતરીઈ જઈ વિપુલગિરિ ઊપરિ ચઢીઈ,
લોટિયા પાસનિલિંઈ;
છઈ પ્રસાદઈ પૂજ કરીનઈ સાહમો ઉદ્યાગિરિ દેખીનઈ,
ચઉમુખ નમુ નરિંઈ. ૧૮

સોવનગિરિ નયણે નિહાલું પાપપંક સવિ ફરિ ટાલું,
જેઉં નયર વિસાલ;
શ્રેણિક સાલિભદ્ર ધત્તાવાસ ગ્રહણઈ ભરિયો ફૂડ પાસ,
દેખૂ વીરપોસાલ. ૧૯

વરતુ.

નયર કાસી નયર કાસી પાસ મુપાસ,
ચંદ્રાવતી ચંદ્રપ્રભ સીહપુર શ્રેયાંસ જિનવર,
હવિ ગંગાનઈ ઊતરીઈ રાજગ્રહી નયરી મનોહર;
વૈભારગિરિ વિપુલગિરિ ઊપરિ બહુ પ્રાસાદ,
તે વાંદીનઈ ઊતરિયા છત્યઉ કલિસું વાદ. ૨૦

ભાષા.

પશ્ચિમ પોલઈ સમોસરણ વીરહ દેખીજઈ,
નાલંદઈ પાઠઈ ચઉદ ચઉમાસ મુણીજઈ;
હવડાં લોક પ્રસિદ્ધ તે વડગામ કહીજઈ,
સોલ પ્રાસાદ તિહાં અછઈ જિનગિંબ નમીજઈ;
કલ્યાણક થૂલ પાસઈ અચ્છઈ એ મુનિવર યાત્રાખાણિ,
તે યુગતિઈ રચું જોઈઈ નિરમાલડી એ કીધી પાપની હાણિ.
મણોરહીએ કીધી પાપની હાણિ. ૨૧

રાજગ્રહથી ત્રીન કોસ પાવાપુર નયરી,
રજગુસમાઈ વીરનાહ પુહુતા જિવનયરી;

તે બાઈ જવ ભેઈઈ પાલીજઈ છયરી,
 પૂજ્યા જિનવર પાહુકા નાઠા સવિ વયરી;
 દોઈ થૂભ સોહામણા એ ટાલઈ મન અસમાહિ,
 પાસ જિણેસર ગાયસ્થું નિરમાલડી એ સજલ સરોવરમાહિ.
 મણેા ૦ ૨૨

હવઈ આલિયા ક્ષત્રીકુંડ મનિ ભાવ ધરીજઈ,
 તીસ કોસ પંથઈ ગયા દેવલ દેવીજઈ;
 નિરમલ કુંડિ કરી સનાન ધોઅતિ પહિરીજઈ,
 વીરનાહ વંદી કરી મહાપૂજ રચીજઈ;
 બાલપણિ કીડા કરી એ દેવી આમલી રૂપ,
 રાયસિદ્ધારથ તિહાં ધરઈ નિરં પેપતાં ગઈ ત્રસ બૂધ. મણેા ૦ ૨૩
 દોઈ કોસ પાસિઈ અચ્છઈ માહણકુડગામ,
 દેવાણુંદાતણી કૂષિ અવતરવા ઠામ;
 તે પ્રતિમા વદી કરી સારિયા સવિ કામ,
 પંચ કોસ કાક દનયર શ્રીસુવિધહ જનમ;
 તે વદીજઈ ભાવસિઉ એ આગલિ ચ પ વપાણિ,
 સાઠિ કોસ તિહાંથીકી નીરં વાસુપૂજ્ય હીઅડલઈ આણિ. મણેા ૦ ૨૪
 પાછા પુહુતા વલી વિહાર રાજગ્રહી પાસઈ,
 તુંગિઆ નયરી પ્રથમ નાથ આગમ ઇમ ભાસઈ;
 વીરનાહ વંદી કરી પૂરું મન આસ,
 ભાવના ભાવઈ ગોરડી ગાઈ નિતુ રાસ;
 વીરનાહ નિહાલતાં એ નયણે ત્રિપતિ ન હુંતિ,
 વંછિત સારી પૂરવઈ નિરં ભાંજઈ લવની પ્રાંતિ. મણેા ૦ ૨૫

ભાષા.

સમેતિસિષરિ હવઈ ભત્ર કરેસિઉં પાવાપુર પંથિં આલેસિઉં,
 ટાલેસિઉં દુહરાસિ તું; જય જય ટાં

અસી કોસ તિહાંથી જાણું તિથિ વાટઈ હવિ કીધ ખ્યાણું,
આણું મનિ સુલલાવ તુ. જય જય આ૦ ૨૬

વાટઈ તીરથ દોઈ વંદિસિઈ પહિલું મહિઅલનયર જાએસુ,
ધ્યાએસુ આદિનાથ તુ, જય જય ધ્યા૦;
તિહાં હુંતી ભદિલપુર રહિસ્યું સીતલનાથ નમી ગહગહસ્યું,
લહસ્યું મુગતિનો સાથ તુ. જય જય લ૦ ૨૭

આગલિ અછઈ વિસમી વાટ સાથઈ લીજઈ કોલીના થાટ,
વાટ કરઈ સવિ સુદ્ધ તુ, જય જય વા૦;
કોસ પચાસઈ ચંપાનયરી આગલિ જાતાં પાલઈ છહરી,
વયરી દૂરિ કીધ તુ. જય જય વ૦ ૨૮

તલહટ્ટિ પાલઈ ગુંજગામ સઘઈ જઈનઈ કીધું મુકામ,
રાય દુગ્ગો તિહાં લીધ તુ, જય જય રા૦;
સાત કોસ છાઈ વિસમી વાટ વાઘ સિંઘ હાથીનાં રાજ,
ચઢતાં સીઝઈ કાજ તુ. જય જય ચ૦ ૨૯

વંસજાલનાં મોટાં રણુ ડાગા જિમણા કઢલીવણુ,
જે દેષઈ તે ધન તુ, જય જય જે૦;
ઉપરિ શ્રીસ ધ જળ સદ્વાવઈ વીસ થૂલ દેષી વદ્ધાવઈ,
ગાઈ ગીત રસાલ તુ. જય જય ગા૦ ૩૦

થૂલ વિચાલઈ કુંડ ત્રિકોણૂં પાસઈ હાથી વેલઈ જોણૂં,
ઘોણૂં પાપહપંક તુ, જય જય ઘો૦;
નિરમલ નીરઈ અંગ પષાલી ધોઅતિ પહિરઈ દક્ષણદાલી,
ટાલી મનની સંક તુ. જય જય ટા૦ ૩૧

પંચામૃત હવઈ કલસ લરીજઈ પ્રતિમા માંડી સનાત કરીજઈ,
ઊઘેવીજઈ ધૂપ તુ, જય જય ઊ૦;
ધજ દેઈ આરતી ઊતારી મંગલવઈ કાજ સવિ સારી,
વારી દુરગતિ દૂપ તુ. જય જય વા૦ ૩૨

સસિન્ધવણી મૃગનયણી ખાલી જિણવર ભાસ ફીઈ રહીઆલી,
 નાયઈ વાલી અંગ તુ, જય જય નાં;
 તેણિ અવસર વરસઈ મેઘમાલી જઈ તાપ નઈ લીજઈ ફાલી,
 ચાલી અતિહિ સુરંગ તુ. જય જય ચોં ૩૩
 સમેતસિખર આગલિ વીસ કોસ રઘુવાલુકાનઈનઈ પાસઈ,
 જંભીગામ વિસાલ તુ, જય જય જંં;
 વર્દમાન તિહાં નાણુ ભણીજઈ સુમુખિ જિનહર વીર નમીજઈ,
 આણી ભાવ રસાલ તુ. જય જય આં ૩૪
 ઇમ સુણીઈ લોકાંની વાત તિહાં જઈનઈ કીધી ભાત,
 ઇહાંથી કીજઈ ધ્યાન તુ, જય જય ઇં;
 વીસથૂલ પ્રતેકઈ વંદુ પાપરાસિ હુંસય નિકંદું,
 છેદું મોહનુ માન તુ. જય જય છેં ૩૫
 તીહાં કીજઈ તીરથ ઊપવાસ રહીઅઈ રાતિ શુક્રામાહિં વાસ,
 આંસ ફલી સવિ ચંગ તુ, જય જય આં;
 પ્રહ ઊઠી પાજઈ ઊતરીઈ તલહટ્ટિઈ જઈ પારણૂં કરીઈ,
 આણીજઈ મનિ રંગ તુ. જય જય આં ૩૬

વરતુ.

વીર પૂજ્યા વીર પૂજ્યા નયર વિહાર સમેતસિખરથી આંલતાં,
 આદિનાથ મહિઆલિ જુહારીઈ,
 આગલિ ભદ્રિલપુર જઈ જનમભૂમિ સીતલ નમીજઈ;
 અનુકમિ પુહુતા સમેતસિખર વદી વીસઈ થૂલ,
 તલહટ્ટીઈ જઈ ઊતર્યા કીજઈ પારણારંભ. ૩૭

ભાષા.

તિહાંથી પાછા ચાલીઆ એ મહાલંતડિ, રાજગ્રહી પુરમાંહિ;
 મુનિસુવત તિહાં ભેટસિઉં એ માલં પાંચઈ પર્વતમાંહિં. સુણિં ૩૮

રાજપ્રહીણી આલતાં એ માં દોષસહ કોસ વધાણિ; સુષિં
 અવજાનમરી અલિલલિ એ માં છદ્ધ વાસી જણિ. સુષિં ૩૬
 આદિ અલિત અલિનંદન એ માં સુમતિ અનંતહ નામ; સુષિં
 જનમજૂમિ તિહાં વંદતાં એ માં સદ્ગત દુષ્ણ મુજ હાથ. સુષિં ૪૦
 મરદેવી મુગતિં ગઈ એ માં સરગદુઆરી ઠામિ; સુષિં
 તાસ પાસ નઈ પેખીઈ એ માં અચ્છ સરજા નામિ. સુષિં ૪૧
 નયરમાહિં હવઈ પૂજસિઈ એ માં અહીસમો જિણંદ; સુષિં
 સનાથ કરી હવઈ ચાલસ્યું એ માં હીઅડલઈ અતિ આણંદ. સુષિં ૪૨
 સાત કોસ રણવઈ અચ્છ માં પહિલું રથણુપુર નામ; સુષિં
 ધર્મનાથ તિહાં જનમીઆ એ માં ચઉમુખ કેરઈ ઠામ. સુષિં ૪૩
 પૂજ પ્રણમી પાદુકા એ માં મઈ કીધી જિનવર સેવ; સુષિં
 નયરઠાલપી હવઈ આવીઆ એ માં મઈ પૂજ્યા જિનવરદેવ. સુષિં ૪૪
 અગપથ ચંદેરીઆ એ માં આળ્યા કુસલે-ધેમ; સુષિં
 સાંતિ પાસ દોષ પૂજતાં એ માં હીઅડલઈ હરવ-ધરેવિ. સુષિં ૪૫
 સંવત પનરપાંસઠઈ એ માં જાત્ર કીધી ઉદાર; સુષિં
 સંધ સહુ ધરિ આવીઆ એ માં દિન દિન ઉછવ સાર. સુષિં ૪૬
 ચિંતામણી કરિ પામિઈ એ માં સુરતર ફલિઈ બાર; સુષિં
 મુગતિ દૂઈ તસ દૂકડી એ માં સયલ મુખ સંસાર. સુષિં ૪૭
 કમલધરમ પંડિતવર એ માં જાત્ર કીધી સંધ સાથિ; સુષિં
 સદ્ગત જનમ હવિ મુજહૂઈ એ માં મુગતિ દૂઈ હવઈ-હાથિ. સુષિં ૪૮

કલસ.

તપગચ્છનાયક સર્વ સુખદાયક શ્રીહેમવિમલસૂરિંદ ગુરૂ,
 તસ આણુ ધુરંધર વિષુધપુરંદર કમલધર્મ પંડિતવરૂ;
 તસ સીસ નામઈ ' હંસસોમઈ ' વીરથમાલ રચી સુવિમલો,
 જે ભવિઅ ભણેસઈ અનઈ મુણેસઈ તે નર પામઈ જાત્ર ફલો. ૪૯

॥ अर्हम् ॥

પં૦-જયવિજયવિરચિત

સમ્મેતશિવર-તર્થિમાલા.

રાગ રામગિરી.

પ્રજ્ઞમીઞ સહયુક્તણા પાય સુહસંપતિકારી,
સરસતિ સામિષ્ઠિ વીનવુ દિઉ મુઝ મતિ સારી;
ચૈત્યપ્રવાડી લણ્ણ લાવિ પૂરવદ્દિસિકેરી,
જનમજ્જામ જિનવરતણી વહું બિદેરી.

ત્રોટક.

સંઘનાયક ણિંયૂ લણ્ણઈ ઁ કુંઅરણ સમજોડિ;
સમેતશિવર સંઘ ચાલવીઈ નિરમાલડી ઁ, પૂરીઈ વાંછિત કોડિ.
મણોરધઁ પૂરીઈ વાંછિત કોડિ. ૧

ઉગ્રસેનપુર રાણઉ ચિંતામણિપાસ,
પૂણ પ્રજ્ઞમી સાંચર્યા મનિ ધરી ઉદ્ધાસ;
ઉતરી જમુનાનદી પાર આવઈ તેણીવાર,
નયણે દીઠા દોઈ તુંગ જિણવર આગાર.

ત્રોટક.

પહિલઈ કુંથનિણેસર એ બીજઈ પાસ નિજઈં;
 પૂજી જિનગુણ ગાઈઈ નિરં મનિ ધરી અતિ આણંદ. મં ૨
 સંધ મિલિયા ચિહુંદિસિતણાં એ નરનારી વૃંદ,
 સેજવાલા બહુ સજ કીઆ દિગવાસ મુણિંદ; ૧૪
 પોઠ સુપાસન પાલખી વલી બહુ અસવાર,
 ભટ લોજિગ ગુણિજના જેહ મિલિયા તેણિવાર.

ત્રોટક.

તિહાંથિ આગલિ આલિયા એ પહુતા પીરોબાબાદ,
 ભણિ જલનિધિ બિલટિઉ નિરંવાજઈ વાજિતનાદ. મં ૩
 અનોપમ જિનપ્રાસાદ એક પૂજી જિનરાય,
 તિહાંથી જઈઈ ચ દવાડ કરી નિરમલકાય;
 ચંદ્રપ્રભ પૂજી કરી વલી કીધ પયાણુ,
 સરપડી નયરિ જઈ કરી કીજઈ મેહ્હાણુ.

ત્રોટક.

ભૂમિ ભવનજિન પૂજઈ એ મૂંકી નિજમનિ રોસ;
 નયર સોરીપુર જઈઈ નિરં તિહાંથી હુવઈ ત્રિણુ કોસ. મં ૪
 શ્રીજિનવર પ્રાસાદ સાત પૂજી બહુભગતઈ,
 જનમભૂમિ પ્રભુનેમીની પ્રણુમી બહુ જુગતિઈ;
 સોરીપુરથી કરિ પયાણુ સહબદપુર આવઈ,
 એકસઉ પનર કોસ માન સહુઈ સુષ પાવઈ.

ત્રોટક.

પ ચ દેહરાસર પૂજઈ એ કોસ ત્રિણુ મઉ ગ્રામ;
 મૃગાવતિરાણીતણુઉ નિરં નિરથીઈ આરિત્ર ઠામ. મં ૫
 વીરભવનિ જિનવીરનિ પૂજી વિરચિજઈ,
 પંચકોસ કોસાંબિઆ નયરી નિરથીજઈ;

પૂજિ જિનપ્રાસાદ દોય નરભવફલ દીજઈ,
પદ્મપ્રભજિન જનમજ્જિમ પગલાં પ્રણમીજઈ.

ત્રોટક.

વનખાલા બાકુલા એ વીરજિજ્ઞેસર દીઠ;
વિહાર તિહાં હુઉ નિરઠ પ્રણમીઈ લોકપ્રસિદ્ધ. મ૦ ૬

વસ્તુ.

પાય રહિં પાય રહિં સ ઘ જયકાર,
જિનભવન દોઈ દીપતાં બિળ તિહાં દસ ચ્યાર સોહઈ;
ચઉવીસ બિંબ સુપચયનપુરિ ચ દવાડ જિન આઠ મોહઈ,
આલિ સરપડી નયરમાં એ સોરીપુર દસ ચ્યારિ;
જિનપ્રતિમા એકત્રીસ નમું સહભદ્રપુરહ મઝારિ. ૭

મહિમામઈ મહિમામઈ નમુ જિનબિંબ,
ષટ્ સંખ્યાઈ સોભતાં પંચકોસ કોસંબિપલીઈ;
શ્રીજિનધર દોય અતિભલાં બિળ તેર ઘણુપુણુ મિલીઈ,
પદ્મપ્રભ જિન પાદુકા એ કીજઈ તાસ પ્રણામ;
શાલિભદ્ર ધનાતણુઉ જુઉ સરોવર અભિરામ. ૮

॥ ઢાલ ॥

રાગ દેશાપ

કોસ અઢાર તિહાંથકી એ કુતેપુર નયર વિભાગ તઉ;
પ્રતિમા ત્રિણ પૂજા કરિએ જઈઈ તીરથ પયાગ તઉ. ૯

ગંગા જમુના સરસતી એ દીઠઉ ત્રિવેણીસંગ તઉ;
પ્રથમજિણુંદ સમોસર્યા એ અપયવડતણઈ રંગ તઉ. ૧૦

રાયકલ્યાણુ મિથ્યામતી એ કીધઉ તેણુ અન્યાય તઉ;
જિનપગલાં ઊઠાડીયાં એ થાપા નરૂ તેણુ ઠાય તઉ. ૧૧

કોસ પછત્રીસ વાણુરસી એ અંગાલીર પવિત્ર તઉ;

- પરતપિ અલકાપુરી જિન્સી એ દીસઈ જિહાં બહુ ચિત્ર તઉ. ૧૨
- એણિ નયરિ દોય જિનવર એ જનમ્યા પાસ સુપાસ તઉ;
તિણિં ઠામઈ દોઇ જિણહર એ પુહવિં કરઈ પ્રકાસ તઉ. ૧૩
- પ્રથમ ચતુર્મુખ ચર્ચીઈ એ પગલા કરીઅ પ્રણામ તઉ;
સુરનર જસ સેવા કરઈ એ ભવિજણુમન વિશ્રામ તઉ. ૧૪
- મૂરતિ મોહનવેલડી એ બઇઠા પાસ જિણંદ તઉ;
કેસર ચંદન કુસુમચ્યુ એ પૂજિઈ પરમાણંદ તઉ. ૧૫
- જઈ સુપાસનઈ દેહરઈ એ પૂજી પ્રભુ જયકાર તઉ;
નયરમાંહિં તવ નિરખીઈ એ પ્રતિમા સંપ ન પાર તઉ. ૧૬
- કેઈ દીસઈ રૂદ્રભવનમાં એ કેઈ થાપી તરછાહિ તઉ;
કેઈ દીસઈ વિપ્ર આગણુઈ એ કેઈ માંડી મઠમાંહિ તઉ. ૧૭
- ભાવઈચ્યઉ પૂજી કરી એ છાંડી રાગ નઈ રોસ તઉ;
વાણારસીનયરીથકી એ સિંહપુરી ત્રિણુ કોસ તઉ. ૧૮
- જનમભૂમિ શ્રેયાંસની એ દેવી અનોપમ ઠામ તઉ;
જિનમૂરતિ જિનપાહુકા એ પૂજી કર પ્રણામ તઉ. ૧૯
- ચંદ્રપ્રભ જિન અવતર્યા એ ચંદ્રપૂરી સુવિસાલ તઉ;
શ્રીચંદ્રપ્રભપાહુકા એ નિત નમીઈ ત્રિણુ કાલ તઉ. ૨૦
- અસીયકોસ વલી તિહાંથકી એ પાહલિપુરિ વિખ્યાત તઉ;
સીલવંત નર તિહાં હૂઆ એ જેહના બહુ અવદાત તઉ. ૨૧
- સીલકનકનઉ ઠસવટઉ એ શ્રીથૂલિલદ્ર મુનિરાય તઉ;
જેહનું નામ અચલ હવું એ ચઉરાસી ચઉવીસીતાય તઉ. ૨૨
- સેઠ સુદર્શન જગિ જયો એ સીલગુણે અભિરામ તઉ;
સૂલી સિંહાસણુ થયું એ પૂજી પગલાં તેણિં ઠામ તઉ. ૨૩
- ષમણુવસહી ભૂંદરઈ એ વદ પ્રતિમા સુહકાર તઉ;
પૂજી પ્રણમી ભાવસું એ ઉર જિનભવનઈ આર તઉ. ૨૪

પંચકોસ વૈકુંઠપુરી એ મંમતત ઝાઝઈ આજ તઈ;
 મારગિ કૌતિક પેષીઈ એ વાનરકેરે રાજ તઈ. ૨૫
 હસકોસ નયરી તુંગિઆ એ સંપ્રતિ નામ વિહાર તઈ;
 ત્રિલુ જિનલવનઈ પૂજીઈ એ ળિંબ પંચવીસ હિહાર તઈ. ૨૬

વસ્તુ.

નયર નવાહઉ નયર નવાહઉ કોસ ઇચ્છાર,
 જિનપ્રતિમા જગિ મોહની અછઈ ચ્યાર વર પૂજ કીજીઈ,
 નયરસીહોરઈ બઈઈ કોસ ચ્યાર ભવલાહ લીજઈ;
 મિલી રાયશિવરામનઈ એ લેઈ સાથઈ ઘટવાલ,
 સમેતશિવરભણી ચાત્રીઈ એ આગલિ કોસ ળયાલ. ૨૭

॥ ઢાલ ॥

રાગ સામેરી.

આગલિ છઈ વિસમી વાટ રે ઘટવાલ કરઈ સુધાટ;
 સ ઘલોક સચલ સંચર્યા રે ડાલી પોઠ સુધાસન વરીઆ. ૨૮
 પંથઈ બહુ અચરિજ દીસઈ રે સુઝ કહતાં હિઅડું વિહસઈ;
 સવે લોક લંગોટીવાલા રે સિર નાગા કુરકઈ બાલા. ૨૯
 રૂપહીણુ નારી તન પોલઈ રે અહંકાર ધરી મનિ બોલઈ;
 દેખ્યો ચાહિ અચ લો ભારી રે સિરિ ઢાંકી આવતહઈ નારી. ૩૦
 હવ દાયા દારૂ સમાણા રે બિલ્લ દીસઈ કરિ ધણુ બાણા;
 હક્ષીસ કરઈ મનિ હરસી રે કરિ લેઈ નચાવઈ ફરસી. ૩૧
 કદલીવન મારગિ બહકઈ રે નાલીકેર પૂગતરૂ લહકઈ;
 પુન્નાગ નાગ ગિરમાલઈ રે હંતાલહ તાલ તમાલ. ૩૨
 વઠ પીંપલ જંબૂરૂંપ રે પેષત સમઈ તસુ ભૂષ;
 કકોલ કરંજ સુકીર રે નારિંગહ ચારૂ જંબીર. ૩૩
 પાઠલ કેતકી સહકાર રે બઈ બૂઈ અંપક સાર;
 કિંકિલૂહ બિલ્લ અપાર રે વિકસ્માં વન ભાર અદાર. ૩૪

અહૂં દિસિ પરિભલ પસરંતિ રે મધુકર દીના સુખંતિ,
 સુક સારસ મેર કિંમાર રે કરઇ કોકિલ બહુ ટડૂકાર. ૩૫
 પરવતનીઝરણાં બહુ વાજઇ રે બાણે સંઘતણે જસ ગાજઇ;
 વનછાયા ચુહિરી બાણ રે નવિ લહકઇ કોઇ ઉગ્યો બાણ. ૩૬
 કોલા કોલાહલ ધુરકઇ રે સુણી માનવ તે પણિ કરપઇ;
 દીસઇ મદમત્તા હસ્તી રે જેહની ગતિ સહજઇ સસ્તી. ૩૭
 ચરતાં દીસઇ મૃગચૂથ રે મારગિ પણિ રૂઆડા સૂથ;
 સાલિષેત ભલા દોઇ પાસઇ રે દેષંતા દાલિદ્ર નાસઇ. ૩૮
 ઇમ જોતાં કૌતિક વાટઇ રે ઊતરીઇ વિસમઇ ઘાટઇ;
 સમેતાચલ દીઠો નચણે રે સ્તવીયો બહુ અમૃતવચણે. ૩૯
 નાલિકેર વધારી લીજઇ રે સંઘભગતિ વધાઇ દીજઇ;
 હરપઇ કરી તનમન ભરીયઇ રે ગિરિતલહટી જઇ ઊતરીયઇ. ૪૦

વસ્તુ.

પાલગંજઉ પાલગંજઉ નયર પ્રસિદ્ધ,
 પૃથ્વીચંદ્ર નરનાયકો ન્યાયવંત નિજપરજ પાલઇ,
 અરિજનનઇ રવિકરસમું ભુવનમાંહિ જસુ પ્યાતિ માહુઇ;
 વિનયકરી સંઘપતિ ભણઇ યાત્ર કરાવઉ દેવ,
 અમ્હુ મનિ અતિ અલ્લજો ધણો કરિયા તીરથ સેવ. ૪૧

ઠેવણી ઠાણ.

સંઘસાથઇ તવ નરપતિ આવઇ સમેતશિષરની યાત્રા કરાવઇ,
 રંગઇ અપમ્હરા ગાવઇ;
 પંચકોસ ગિરિ ચઢીયઇ પાલા નાહુના મોટા અતિસુકુમાલા,
 રાસ રમઇ વરમાલા. ૪૨
 પ્રથમ ત્રિકોણીઅ કુંડઇ જઇયે અંચ પપાલી નિર્મલ ઘઇયે,
 કુસુમકરંડ કરિ ગ્રહિયે;
 કેશર ચંદન મૃગગદ ઘોડી અતિઘન ઘનસારસ્થુ રોડી,
 ભરીઇ કનકકચોડી. ૪૩

નરનારી મિલિયા ગુણવંત કરિવા પૂજા નિરમલ ચિત,
 તીરથ મહિમાવંત;
 વીસ પાદુકા લવનમગ્ધરં અનુક્રમં પૂજ કરી ઉદાર,
 કીજઈ નરભવ સાર. ૪૪
 છટ્ટા પદ્મપ્રભાજિનદેવ ત્રણસઈઅઠ્ઠ તવસીસિઈ હેવ,
 મુગતિ વર્યા ઝત્તેવ;
 શ્રીસુપાસ સમેતાચલ શૃંગઈ પંચસયા મુનિસિઈ મનિ ચંગઈ,
 મુગતિ ગયા રંગઈ. ૪૫
 છ સહસ મુનિવર સાથઈ સીધ વિમલજિનેસર શિવપદ લીધ,
 સયલકરમ પય કીધ;
 સાતસહસ મુનિસ્યું પરિવરિયા અનંતનાથ સિવરમણી વરીયા,
 ભવસાયર ઊતરીયા. ૪૬
 અઠ્ઠસયાં મુનિવરસ્યું જીતા ધર્મનાથ જિન મુગતિ પહૂતા,
 તિરથેસર જયવંતા;
 શાંતિનાથ નવસયસિઈ જાણુ પંચસયાસ્યું મહિ વષાણુ,
 સમેતશિવર નિરવાણુ. ૪૭
 તેત્રીસમુનિવરસ્યું જિનપાસ મુગતિ પહૂતા લીલવિલાસ,
 પૂરં ભવિઅણુ આસ;
 અજિતાદિક જિણુવર સુહકાર સહસ સહસ મુનિવર પરિવાર,
 પામ્યા ભવનો પાર. ૪૮
 એણિં ગિરિ વીસ તીર્થંકર સીધા વીસ દુક જગિ હૂઆ પ્રસિધા,
 પૂજી ગહુકલ લીધા;
 સમેતાચલ શત્રુંજય તોલઈ સીમંધર જિણુવર મંમ જોલઈ,
 એહ વયણુ નવિ ડોલઈ. ૪૯
 સીધા સાધુ અનંતાકોડિ અષ્ટકર્મધનસંકલ ત્રોડિ,
 વંદે જે કર જોડિ;
 સિદ્ધપેત્ર જિણુવર એ કહીઈ પૂજી પ્રણમી વાસઈ રહીઈ,
 મુગતિતણા સુષ લહીયઈ. ૫૦

ત્રિભુવનમાંહિ તીરથસાજ્ય દેવકુંડહી દિનપ્રતિ વાજ્ય,
 મહિમા મહિમાલ ગાજ્ય;
 કીજ્ય વહી તીરથ ઉપવાસ.તો નવિ અવતરીય પ્રલવાસ,
 કહિ મહિમા જિનપાસ. ૫૧
 કીજ્ય પૂજા દીજ્ય દાન સમેતશિવરનું કીજ્ય ધ્યાન,
 લહિય કેવલધ્યાન;
 એહ ગિરિ દીડય મનિ ઉદ્ધાસ એહ ગિરિ ફરસય કર્મવિશ્વાસ,
 હોવય મુગતિનિવાસ. ૫૨

વસ્તુ.

સમેતગિરિવર સમેતગિરિવર કરૂં વપાણ,
 રસપૂરિ રસકુંપિકા વિવિધ વેદી ઊપધી સોહય,
 અચર્યાંહુ દુમ દીપતો વજ્રપાણી ત્રિભુવન મોહય;
 સયલતીર્થમાંહિ રાજી.એ સિધધેત્ર સુપધામ,
 મહિમા પાર ન પામીયય વલિ વલિ કરૂં પ્રણામ. ૫૩

॥ ઢાલ ॥

આસાગરી.

બત્રાકરી ગિરિ ઊતર્યા ભરીયા.સુકૃતભ ડારો રે;
 દેશ મગધુલણી ચાડીયા મનિ ધરિ હરખ અપાર રે. ૫૪
 જયો જયો એહ ગિરિ રાજી ભુવિ નંદઉ ચિરકાલો રે;
 મનહ મનોરથ પૂરણો । પ્રણમીજ્ય ત્રિભુકાલો રે. જયો ૦ ૫૫
 નયર રાજગૃહ આવીયા જે જગમાંહય વિધ્યાતો રે;
 જિહાં મુનિસુવ્રત અવતર્યા પુસ્તકિ ચડી અછય વાતો રે. જયો ૦ ૫૬
 શ્રેષ્ઠિકરાય ઇહાં હૂઉ મંત્રી અભયકુમારો રે;
 જાંખૂઅસ્વામિ પ્રમુખ નરા હૂઆ એહ નયરચુંગારો રે. જયો ૦ ૫૭
 કુંડ ચઉદય ઊંહય જલ ભર્યા કીજ્ય નિર્મલ અંગો રે;
 ચરચીય વૈઆરચિરિ ચડી વીરજિલુંદ મનિ રંગો રે. જયો ૦ ૫૮

એકાદસ પૂજ્યધરતણી પૂજી પાદુકા બેસિ રે;
 પંચવીસ દેહરં પૂજા કરી ટાલિ દુરગતિ તેણિ રે. જયો ૦ ૫૬
 અણુસણ લઈ આણુત્તરિ મયા ધના સાલિભદ્ર મુનિરાય રે;
 કાઉસગિયા દોઈ પાદુકા પૂજીજઈ તિણિ કાય રે. જયો ૦ ૬૦
 ચોર રોહણીમાતણી ગુફા અચિરજકારણિ દીઠ રે;
 કાલંબરિદુમ હેઠલઈ બાવન જિનાલય પૂઠ રે. જયો ૦ ૬૧
 વૈભારગિરિયકી જિતરી ચઢિયઈ વિપુલગિરંદ રે;
 ષટ્ પરિમાણુઈ એ જિજ્ઞવડ પૂજ કરૂં જિનચંદ રે. જયો ૦ ૬૨
 ચોમુષ એક ઉદયગિરિ પંચ સોવનગિરિ બાણુ રે;
 રયણુગિરિસિરિ જિપરઈ દોય પ્રાસાદ વષાણુ રે. જયો ૦ ૬૩
 પંચ એ પર્વત ફરસીયા નિરખી વીર પોસાલ રે;
 પાસઈ કૂપ ભૂવણુ ભયાં સાલિભદ્રતણુઉ નિરમાલ રે. જયો ૦ ૬૪
 નયરમાંહઈ ઋષભ જિજ્ઞેસર પૂજી કીજઈ પ્રણામ રે;
 નાલંદઈ પાડઈ આવીયા લોકપ્રસિદ્ધ વઠગામ રે. જયો ૦ ૬૫

વસ્તુ.

વૈભારગિરિવર વૈભારગિરિવર જિપરિ ઉદાર,
 શ્રીજિનમિંમ સોહામણાં એકસો પંચાસ યુણીઈ,
 નવ વિપુલગિરિ જિપરઈ ઉદયગિરિનિરિ ચ્યારી લાણીઈ;
 વીસ સોવનગિરિ જિપરઈ રયણુગિરિસિરિ પંચ,
 રિષભ જિજ્ઞેસર પૂજીયઈ રાજગૃહી રોમંચ. ૬૬

ચઉપઈ.

નાલંદયઈ સવિ લોકપ્રસિદ્ધ વીરઈ ચઉદ ચઉમાસા કીધ;
 મુગતિ પહૂતા સવે ગણુહાર સીધા સાધ અનેક ઉદાર. ૬૭
 દીસઈ તેહતણું અહિનાણુ પુહવઈ પ્રગટી યાત્રાયાણિ;
 પ્રતિમા સતર સતર પ્રાસાદ એક એકસ્થું મંડઈ વાદ. ૬૮
 પગલાં ગૌતમ સ્વામીતણાં પૂજનઈ કીજઈ ભામણાં;
 વીર જિજ્ઞેસર વારાતણી પૂજી પ્રતિમા ભાવઈ ધણી. ૬૯

નાલંદયનું બેઠું ઉચરી તિહાંથી જમ્યઈ પાવાપુરી;
 તેહતણે અતિ મહિમા ધણુ ઉપભણું ભાવઈ ભવિષ્ય સુણુ ઉ. ૭૦
 સમેતશિષરથી જિમણુઈ પાસ જંભીયગામ અછઈ બહુવાસ;
 રિભુવાહુકા નદીનઈ તીર કેવલ પામ્યઈ શ્રીમહાવીર. ૭૧
 દેવઈ તવ સમવસરણુ કીધ બેસી પિણુ એક દેસન દીધ;
 કનકકમલ પરિ ઠવતઈ પાથ પાવાપુરિ આવઈ જિણુરાય. ૭૨
 ઇંદ્રભૂતિપ્રમુખ ઇંગાર યજ્ઞકર્મ કરઈ તેણીવાર;
 સઈ ચોમાલીસ બ્રાહ્મણુ મિથ્યા મિથ્યામતિ મોહઈ ઝલહુડ્યા; ૭૩
 મનિ અભિમાન ધરી આવીયા નામ લેઈ જિન બોલાવીયા; '
 મનસંસય ટાલઈ જિનવરૂ દેઈ દિક્ષા થાપ્યા ગણુધર. ૭૪
 સંઘ અતુર્વિધ થાપી તામ વિચરઈ દેસ નયર પુર ગ્રામ;
 ભવિકજીવ પ્રતિબોધિ કરી અનુકમઈ આવઈ પાવાપુરિ. ૭૫
 જીવિત વરસ બહુતરિ બણુ પુણ્ય પાપફલ કહઈ સુજાણુ;
 પ્રધાન અધ્યયન મનિ ભાવઈ ધીર મુગતિ પોહતા શ્રીમહાવીર. ૭૬
 ગૌતમસ્વામી કેવલ વરઈ ચોસઠી ઇંદ્ર મહોચ્છવ કરઈ;
 સંઘ અતુર્વિધ હર્ષ અપાર જમમાં વર્ચે જયજયકાર. ૭૭
 વીરજિણેસર ગણુધરવાદ પૂજી તિહાં પગલાં પ્રાસાદ;
 મુગતિ પોહતા જિહાં જિન વલી પૂજઈ પગલાં મનિ રલિ. ૭૮
 સરોવરમાંહિં સુદ્ર વિહાર બણે ભવિષ્યનો આધાર;
 જિનપ્રતિમા પંચ પગલાં હેવ પૂજી પ્રણુમી કીજઈ સેવ. ૭૯
 અનુક્રમે જહણુપુરિ આવીયા જિન પૂજી ભાવન ભાવીયઈ;
 દોઈ દેહેરઈ પ્રતિમા વિધ્યાત પૂજી ભાવઈ એકસો સાત; ૮૦

વસ્તુ.

પંચ જિણુવર પંચ જિણુવર તણે અવતાર,
 નયરી અયોધ્યા બાણીઈ અમરપુરીથી અધિક રાજઈ,
 ઋષભ અજિત અલિનંદનો સુમતિનાથ જિન અતંત ગાજઈ;
 પંચે જિણુવર પાહુકા એ કીજઈ તાસ ગુણુ ગાન,
 પદમ જિણેસર પૂજઈ આણી નિરમલ જ્ઞાન. ૮૧

॥ હાલ ॥

ધનપારી.

નયરી અયોધ્યા રાજ્યો પૂજી પદમજિણુ દો રે;
 રામચંદ્ર પગલા નમું મનિ ધરી પરમાણુ દો રે. ૮૨
 ધન એ તીરથ વંદીઈ સમેતસિવર ગિરિરાજ રે;
 સંઘપતિ નિજમનિ હરપીઈ કીધાં અનોપમ કાજ રે. ધન૦ ૮૩
 ધીજ્ઞયાનકિ સીતાતણું અગનિપાઈ અસરાલ રે;
 સીલપ્રભાવઈ જલ હૂઉ દીઠ તે કુડ વિશાલ રે; ધન૦ ૮૪
 રતનપુરી રલિઆમણી જિનમદિર શુભ દોય રે.
 ધર્મનાથ પદ પૂજીઈ જિન પ્રતિમા ત્રિણુ જોય રે. ધન૦ ૮૫
 કંપિલપુર વરમંડણે પૂજીઈ વિમલવિહાર રે;
 વિમલપાદુકા વંદીયઈ કીજીઈ વિમલ અવતાર રે. ધન૦ ૮૬
 તીરથ જે શ્રવણે સુષુપ્ત દીઠા નયણે જેહ રે;
 જે મારગિ ભોમિં રહ્યાં નમું કર જોડી તેહ રે. ધન૦ ૮૭
 સકલસંઘ પરિવારસિઈ યાત્રા કીધ પ્રમાણુ રે;
 ઉચ્છવ કરિ ધરિ આવીયા દિન દિન હોઈ કન્યાણુ રે. ધન૦ ૮૮

કલશ.

તપગચ્છનાયક સુભમનિદાયક સિરિવિજયસેનસુરિંદ,
 તસ પટગયણિં વિભાસણુ દિનકર સિરિવિજયદેવમુણિંદ;
 વાયકસયલચૂડામણિ સોહઈ નિરમલ ન્યાનનિવાસ,
 સિરિકન્યાણુવિજય ગુરૂચરણ પ્રસાદઈ હૂઓ મુઝ બુદ્ધિપ્રકાસ. ૮૯
 સસિરસસુરપતિવચ્છર આતપ એકાદસિ બુધવારઈ;
 સમેતાચલ મહાતીરથ કેરું સ્તવન રચું મતિસારઈ. ૯૦
 પદઈ ગુણઈ જે શ્રવણે નિસુણઈ તીરથમહિમા ભાવઈ;
 'જયવિજય' વિબુધ ઈમ જપઈ સુખ અનંત સો પાવઈ. ૯૧

॥ ॐ ॥

રત્નસિંદુરચિત્રવિરચિત

ગિરનારતીર્થમાલા.

ગિરિવર સિરિ ગિરનારહ સામી નેમિનાથપય સીસ જિ નામી,
કામી તીરથમાલ;
વસ્તુપાલિ નિયબંધવ નામિહિં થાપીય પાસ તેજલપુરગામિહિં,
સરોવર લહરિ વિશાલ. ૧

પહિલૂ દીઠઉ જુ ગઢજૂનુ સફલ મનોરથ મજ આજૂ તુ,
જૂનુ પુણ્ય પ્રકાસો;
ગઢ ગરૂઆડિ કહુ કેતી કહીય જોતાં એહની આદિ ન લહીય,
ધનપતિ લોક નિવાસ. ૨

ઉસવાલહ ધરણિગ થાપી વસહી વીરભુવણિ જસ બ્યાપી;
સચરાચરિ જયકારો,
શ્રીશ્રીમાલી સલપથ લિખીઓ અંદ્રિ નામ નિયલવ એલખીઓ;
રિપુ કેસરીઅ વિહારો. ૩

તે ઉદરીઅ સુધિર બધસારી તેજલપુરનુ પાસ જુહારી,
સમરસિંહિ કીર્તિ કાજ;
સંઘવી પૂંધલ દેહરથ વંદુ રિસહજિણિંદ નમી ચિરનંદુ,
હિવ જોઉ ગિરિરાજ. ૪

સોવનરેષ નદી ચિહ્ન પહિલી પરવતિ ચડતાં આવઇ વહિલી,
 દામોદર મનોહાર;
 વજ્રાપથિ ભવદેવ મહોસર કાલમેધ શેતલ અલવેસર,
 વસ્તુપાલ ઉદાર. ૫

રાણિગ સુત આંબઇ મંતીસરિ વાવિ પરવસ્યૂં પાજ નવલપરિ,
 વિરચી અતિ સુવિશાલ;
 ચડતાં હીસઇ ડાવઇ જિમણુઇ વિવિધ આરવણુ હરવિઇ બિમણુઇ,
 ન ગણુઇ મનિ દુખળલ. ૬

સાહ પૂનાની પહિલી પોલિઇ સંઘપતિસ્યૂં સવિ ગઇકા ઉલિઇ,
 લીધુ ક્ષણુ વિશ્રામ;
 વસ્તિગ પોલિઇ પહુતા રંગિઇ રાસ ભસલ કુટા રસભંગિઇ,
 અંગિઇ અતિ અભિરામ. ૭

સંવત ઇચ્ચાર ચુરાસી વરસિઇ સિદ્ધરાય જયસિંહ આદેસિઇ,
 અભિનવું અંગિ ઉદ્દાસો;
 ધન ધન સાજણુ મંત્રિ મુકુટમણિ પૃથવીજય પ્રાસાદ રચીઉ જિણિ,
 ગરૂઆડિ કરિ કિવલાસો. ૮

ત્રિણિષુ પ્રદક્ષિણા દેઇ જંગિઇ નેમિનાથ હીકા મન રંગિઇ,
 હીઅડઇ અતિ ઊમાહો;
 સુરતર કામધેનુ ચિંતામણિ કામકુંભસવિ હૂંતા તાં મણિ,
 ભાં નવિ નરિષિઉ નાહો. ૯

નહવણુ વિલેવણુ પૂજ રચીનઇ જગશુર ભમતી જિણુ ચરચીનઇ,
 ભરિઉ મુકુટ ભાંકારો;
 ઉત્તર દક્ષિણુ પૂરવ પશ્ચિમ નવ નવ ચુકીજે જિણુ ઉત્તમ,
 પાણિ મંડપ સારો. ૧૦

બહુતરે દેહરી બહુ બિંબાવલિ ધંતિ ન પૂજઇ પુજઇ વલિ વલિ,
 તીરથ સવિ અવતારો;

ઝઈ ચુવીસી મૂસતિ અભિનવ પાંખામઠિ પૂજતાં સફલ ભવ,
લાભઈ પુણ્ય ન પારો. ૧૧

વસ્તુપાલિ મંતીસરિ સેતુજ બિબિલિ આશિઉ ભવુદહિ સેતુજ,
નિરૂપમ રિસહબિલિદો;
ઠાવઈ શ્રીસંમેતસિદ્ધગિરિ જિમણુઈ અષ્ટાપદ નવલીપરિ,
વીસ ચુવીસ જિલિદો. ૧૨

યક્ષરાજ કવડિલ તિહિ પૂઠિઈ માતા મરૂદેવા ગજપૂઠિઈ,
ચંદ્રપ્રભ પ્રણમેસો;
સંઘાહિવ ગોઠ્યા અવતારી છરાઉલિપતિ પાસ જીહારી,
ઠાડુપાસ નમેસો. ૧૩

પુરૂષરથજી વ્યવશાણુઈ કીધુ સંઘાહિવ મૂંલવિં જસ લિદ્દઉ,
બાવન જિણુહર સારો;
ઇંદ્રનીલ તિલકપ્રાસાદો હેમબલાણુસિલિ અનુવાદો,
સાદર કરઈ અપારો. ૧૪

સામી વિમલનાથ તિહિં ગાજઈ નિરૂપલ સોવનમય તનુ છાજઈ,
રાજઈ મહિમનિધાન;
ચિંતામણિ શ્રીપાસજિણુસર સુરતરૂ અજિતનાથ તિત્થેસર,
ગિહુપરિ સોવન વાન. ૧૫

પીતલમય જિનપ્રતિમા! બહુવિધ સમવસરણિ શ્રીવીરચતુર્વિધ,
પૂજી પુણ્યનિધાન;
પનરનવોત્તર ક્ષાણુજી માસિઈ સામી બઈઠા અતિ ઉડ્ડાસિઈ,
વંદુ'ળાં સસિ લાણુ. ૧૬

કલ્યાણુ ત્રય ત્રિહુ જૂમિઠિય કવિ કાસગિ કવિ પ્રતિમા સંઠિય,
નેમિ નમેસિ સુરંગો;
વસ્તુપાલ મંતીસર કીરતિ પ્રકટીઅ સમરસિંહિ જિહાં ઇરતિ,
બાવન જિણુહર તુંગો. ૧૭

થાપી શ્રીતિલકપ્રાસાદિહિં સાહુ નરપાલિં પુષ્પમ્રસાદિહિં,
 સોવનમય શ્રીવીરો;
 અથાપદ સંમેતસિહરસ્યુ ડાવઈ જિમ્બુઈ બિહુ જિમ્બુહરસ્યુ,
 રચના અતિગંભીરો. ૧૮

એકમના મ-કોતારી વસહી સંતિ નમિ સવઈ સારી,
 બહુતરિ દેહરી દેવ;
 ઇંદ્ર મડપ ગજપદ વાસિઠરિષિ નાગ મોર ઝિરિ કુંમ સુણી સધિ,
 જિહાં જિન તિહાં કરૂં સેવ. ૧૯

ઉસવાલ સાલિગ મેલા ગરિ ધરમનાથ થાપીય વર જિમ્બુહરિ,
 પણ્નિસુ સુભપરિણામ;
 રામસિહ વ્યવ રૂંગર દેહરી જિમ્બુપય પૂજિઈ દુગ્ધય બેહરી,
 રાજમતી બિહુ ઠામિ. ૨૦

આગઈ જિહાં કંચણહ વિહારો સંપઈ તિહાં ગગા અવતારો,
 નિરપી નિરમલ કુંડ;
 પાળે પગિ પગિ દાન સુદેતાં સાહુ ચીતરનૂં નામ જિ લેતાં,
 રહનેમિ નમિ ઉતરંડ. ૨૧

જિજ્જયંતગિરિ સિહરિ નિવઢી સાહુ સામલિ પ્રાસાદિ પરઢી,
 દિઢી અગિકિ માત,
 સિંહાસનિ સુત સુભકર વિભકર અળ હુંગિ કર સેવક સુખકર,
 જિનશાસનિ વિજખાત. ૨૨

અવલોકુ અવલોકન નામિ સંપપન્ન સિહરિ ત્રિહુ ઠામિ,
 નેમિસર પણ્નમેવિ;
 સિદ્ધવણ્ણાયગ ટૂક જિ પામી સહિસા લાખાવનિ વિશ્રામી,
 સામી નિમિ નમેવિ. ૨૩

ગાંધી વઈચઈ વિરચી જિમ્બુહર અંદ્રશુદ્ધ જે પ્રતિમા મજ્જુહર,
 સહસબિહુ જે કિવિ;

છત્રિ રચી સોવનપ્રાસાદિહિં માતા અગ્નિકે દેવપ્રસાદિહિં,
જગજીવે તે વિનમેવિ. ૨૪

આજ કૃતારથ મનુજ જનમ મઝ નિરમલ કુલ ભવ વિભવ સફલ મઝ,
તુઝ દરસણિ જગનાહ;
યાદવકુલિ કુમલાઅવયંસ ત્રિભુવનજન માનસસરહંસ,
દીસઇ અતિ ઉત્સાહો. ૨૫

દેવ સદેવત જુ તમ્હે સેવા તાસ પસાઈ પુણ્ય કરેવા,
હોયો બુદ્ધિ પ્રકાસ;
સ્વચ્છસિંહસૂરિસીસ જિ જંપઇ સિવસુખ માગૂં સુંદર સંપઇ,
સંપઇ સિદ્ધિ વિલાસ. ૨૬

ઇય રેવઇમંડણ અલિયવિહંડણ નેમિનાથ ગુણ જો ધુણઇ એ,
તસ તીરથમાલા પુણ્યવિશાલા ભાવસહિત અનુદિન ભણઇ એ;
તિહૂયણજણવદ્દહ ભવસયદુદ્દહ નિરવમગુણ રથજો કલિય,
સો નિનિજયરિઉમલ સાસય સુહદલ પામઇ સિવકમલા લલિય. ૨૭

॥ अहम् ॥

પં-દેવચન્દ્રાવિરચિત

શત્રુંજયતીર્થ-પરિપાટી.

- સકલ સભા રંજન કલા દિઓ સરસતિ વરદાનેા જી;
શ્રીવિમલાચલ સ્તવનભણ્ય પામી શ્રીગુરૂ માનેા જી. ૧
- આવો શેત્રુજયઈ ચઢીય નવાણ વારો જી;
મનમાં ઉલટ અતિઘણો હઠડે હુધ અપારો જી. આ૦ ૨
- ઉમાહો મનમાહિ ઘણો કરસ્યું ચૈત્રપ્રવાજ્યો જી;
શ્રીશેત્રુંજય ભાવસુ લાગી મનહરૂ હારો જી. આ૦ ૩
- સંવત સોલ પચાણ્યે ઈડર રહી ચોમાસો જી;
યાત્રા કરવા સંચર્યા શુભ દિવસ શુભ માસો જી. આ૦ ૪
- પ્રથમ પ્રયાણે પાંગર્યા પ્રીચાટ ગામ મઝારો જી;
સાહ સહજૂને દેહરઈ વીરજિણું જીહારો જી. આ૦ ૫
- તિહાંથી વલાસણે જઈ પાટલી પ્રતિમા વાંદો જી;
પોહતા શેત્રુજય તલહટ્ટી આનંદપુર આનંદો જી. આ૦ ૬
- એ ભરતઈ વાસ્યુ ભલુઈ પુણ્યતણું અહીંકાંણો જી;
શ્રાવક સમકિતધર તિહાં વસઈ નવઈ તત્વના જાંણો જી. આ૦ ૭
- આદિ પાસ માહવીરના ત્રિણ પ્રાસાદ ઉત્તંગો જી;
વહનગરમાહિં વાંદતાં ઉપનો અધિકો રંગો જી. આ૦ ૮

વીસલનગરે જુહારીઈ એ જિન ત્રિણ પ્રાસાદો છ;
 માહોમાહિં તે કરઈ એક એકસ્યું વાદો છ. આ૦ ૯
 ગામ સિવાલે એક જિનાલય વંદુ દો કર જોડ્યો છ;
 મહિસાણે નવ દેહરાં પૂછ પાપ વિછોડ્યો છ. આ૦ ૧૦
 મારગિં જે જે જિનહરૂં તે તે કરૂં પરિણામો છ;
 અનુકંમિ ઉસમાપુર નમું શાંતિનાથ ગુણધામો છ. આ૦ ૧૧

॥ ઢાલ ૧ ॥

અહમદાવાદ નગર સુવિચાર આવક સુકૃત ભરઈ ભંડાર;
 પૂજે શ્રીજિન સાર તુ; જયો જયો પૂજે શ્રીજિન સાર. ૧
 ગદમદ મંદિર પોલિ ઉત્તંગ નગર દેવતાં હુઈ મનરંગ;
 સાજમતી વહેં ચંગ તુ. જ૦ ૨
 મોટો માણિક્યોક ચોસાલ ચોહટઈ હાટ ચોલ સુવિચાર;
 વાહી વનહ રસાલ તુ. જ૦ ૩
 લોક વસઈ જિહાં વર્ણ અઢાર વ્યવહારીયાતણો નહી પાર;
 વિવિધ વસ્તુ વ્યાપાર તુ. જ૦ ૪
 માન મોહત શુભ લોજન ભગતિ આભરણાદિક પહિરણ યુગતિ;
 કરિં નિત્ય સાહમીની ભગતિ તુ. જ૦ ૫
 દેહરાં દીઠેં પરિમાનંદ મહાવીર પમુહ જિનચંદ;
 વંદુ સુખનો કંદ તુ. જ૦ ૬
 અવર તીરથ જે છે અનેક તેહનો પાર ન પામુ છેક;
 વંદો ધરિય વિવેક તુ. જ૦ ૭
 બીબીપુરિ ચિંતામણિ પાસિ વિજયચિંતામણિ પુરિ આસ;
 ભાવો અસાઉલ વાસ તુ. જ૦ ૮
 ચોવીસ વટા ચોવીસઈ સાર અહમદપુર જિન કરૂં જુહાર;
 રાજપુરાદિ મઝારિ તુ. જ૦ ૯

રાજનગર પ્રીયમેલક કામ ત્રિભુવનમાહિં જોહની મામ
 કીજે વંછિત કામ તુ. જ૦ ૧૦
 સંઘવી આગરાનો સંઘ લાવ્યો હરપ ધરીને તેહ વધાવ્યો;
 ભરતની ઓપમ આવ્યો તુ. જ૦ ૧૧
 ગામ ગામના સંઘ ઉદાર પાલપી સેજવાલાં અસવાર;
 મનુષ્યતણો નહી પાર તુ. જ૦ ૧૨
 આસ ફલી સઘલી મનકેરી નિમુણી કાન પ્રયાણુ નફેરી;
 સંઘ આવ્યો ઉદેરી તુ. જ૦ ૧૩
 ગામ નયર પુર પાટણુ જેહ મારગિ પ્રતિમા આવેં તેહ;
 પ્રણુમુ ધરીય સનેહ તુ. જ૦ ૧૪
 કાઠી ચોર ચરકના થાટ ઉલ્લંઘ્યા વિસમા વાટ ઘાટ;
 દીઠો ગિરિ આઘાટ તુ. જ૦ ૧૫

॥ હાલ ૨ ॥

હવે સંધેપછે ચૈત્રપરવાડિ કહું શેતુજઈ કેરી;
 એ ગિરિ ફરસ્યો ભાવસ્યું ટાલે ભવફેરી. ૧
 પાલીતાણુઈ તલહટીય આવ્યા ઉમાહિં;
 લલીતસરોવર સજલ ભર્યૂં દીકું અવગાહી. ૨
 નગરીમાહિ કુમરવિહારિ બિનપાસ નમીજઈ;
 લલિતપાલિ પ્રમુ વીર વંદી ભવપાર લહીજઈ. ૩
 ત્રણિ કોસ છે વિષમી પાજ ચઢીઈ ધસમસતા;
 ચોકી પરવતિ કુંડ કામિ વિસામે વસતા. ૪
 ધાઈઈ ચઢતાં સરઈ કાજ અનઈ હમંકુ હીસઈ;
 કોતિક દીસઈ કોડિપરિ રોમશઈ વિકસઈ. ૫
 અનુકમિ ગઢની પ્રથમપોલિ પોહતા શુભ ભાવઈ;
 આવક લોક હરપછે કરી મોતીએ વધાવે. ૬

- આજ સફલ દિન મુજ થયો એ કીધો પોલિ પ્રવેશ કિ;
જજ બેંઠી દીડી ભલી એ માડી રિસડજિનેસ કિ. આ૦ ૧
- શાંતિનાથ જિન સોલમો એ લેઓ ડાવઈ અગિ કિ;
ચોમુખ નમી પાંડવ પંચ એ પ્રણમુ મનનઈ રંગિ કિ. આ૦ ૨
- મોટી મૂરતિ અતિભલી એ અદ્ભુદ આદિજિનંદ કિ;
જિમણું આંગઈ જુહારતાં એ ઉપજિં મન આનંદ કિ. આ૦ ૩
- કવડયક્ષ પરતપ્ય થયો એ જોલાઓ દિઈ જોલ કિ;
વિઘન નિવારિં સંઘતણાં એ બેંઠા થઈ અડોલ કિ. આ૦ ૪
- વલી વાઘણુ જોઈ કરી એ છીંપાવસહી વંદ કિ;
મોહાવસહી ટોટરા વિહાર એ પૂજી પાપ નિકંદ કિ. આ૦ ૫
- ત્રિહુરૂપે ઋષભ નમું એ સરગારોહિણી નાંમ કિ,
ચોરી રાજમતીતણી એ દીડી અતિ અભિરામ કિ. આ૦ ૬
- પોલિ મઝારિ જિમણા જઈઈ એ થંભણુપાસ જુહાર કિ;
વસ્તક થાપ્યો નેમજિન એ અવતાર્યો ગિરનારિ કિ. આ૦ ૭
- જયમહીજી જિમણું ગમે એ થાપ્યો નવોય પ્રસાદ કિ;
શ્રીવિજયદેવસૂરિ વયણુથી એ કીધો જગ જસવાદ કિ. આ૦ ૮
- સાહ તેજપાલ સિરોહીઈ એ પુણ્યવંત જગ હોઈ કિ;
દેહરૂં એક મંડાવીઈ એ કીરતિ કહું સહુ કોઈ કિ. આ૦ ૯
- પરતરવસહી નમી કરી એ ઘોડા ચોડી ગોષ કિ;
રોમંચીનિં દેષતાં એ મનમાં ઉપજિં હરષ કિ. આ૦ ૧૦
- તિલકા તોરણુ જોઈઈ એ ચઢતા સીહ દુવારિ કિ;
પાવડીઆરે ચઢી કરી એ પોહતા ભુવનમઝારિ કિ. આ૦ ૧૧
- ડાવઈ પાસઈ વંદી એ સામલા પ્રમુહ વિહાર કિ;
દેહરા પાષલિં દીજીઈ એ ત્રિણુ પ્રદક્ષણા સાર કિ. આ૦ ૧૨

ઠામિ ઠામિ પ્રતિમા ઘણી એ દેહસંભાલિ જીહાર કિ; આ૦ ૧૩
 રાયજિરૂપ દેખી કરી એ મન ઠર્યું માહર કિ.
 રાયજીતલિં પ્રભુ પાડુકા એ ફલકૂલે પૂજિત કિ; આ૦ ૧૪
 મુગતાફલે વધાવીઈ એ ઇહાં સિદ્ધ હૂયા અનંત કિ.
 આગલિં કલિકુંડપાસજી એ વંદુ શ્રીવર્દમાન કિ; આ૦ ૧૫
 મૂલ ગભારિં ઋષભજી એ પ્રજ્ઞામી માગું માન કિ.
 અનુકમિં ઉપરિ જૂમિકા એ પ્રતિમા નામું સીસ કિ; આ૦ ૧૬
 નાહની મોટી સવિ મિલી એ સાત સહસ એકવીસ કિ.
 દેહરી સઘલી સંખ્યા મુણો એ મતિ સારૂ મેં કીદ કિ; આ૦ ૧૭
 લઘવી પોઠી ત્રિણસો એ ઉપરિ પંચવીસ લીધ કિ.
 પમ પગ પ્રતિમા જિનતણી એ પામઈ કોઈ નહી પાર કિ; આ૦ ૧૮
 લોલપણઈ મુઝ વીસરી એ તે સવિ કરૂં જીહાર કિ.
 ઋષભદેવ સાહના રક્ષા એ પુંડરીક ગણધર જેહ કિ; આ૦ ૧૯
 ચોરાસીમાહિં મુલગા એ ત્રિવિધિ પ્રજ્ઞમું તેહ કિ.
 મુરજકુંડ આગલિ થઈ એ પોહતા ઉલપા ઝોલ કિ; આ૦ ૨૦
 આગલિં ચેલજી તલાવડી એ સહુ કો કરઈ અઘોલ કિ.
 તિહાંથી સિદ્ધવડ ઉત્તરી એ ફરચુ તીર્થ ઠામ કિ; આ૦ ૨૧
 સિદ્ધ અનંત વડતલિં હૂયા એ તિણે એ સિદ્ધવડ નામ કિ.
 શત શાખાઈ વિસ્તર્યો એ વડવાહી નહી પાર કિ; આ૦ ૨૨
 અષઈવડ દીઠાથકી એ પુણ્ય ભર્યો ભંડાર કિ.
 સિદ્ધવડ વધાવી કરી એ વડી ચઢ્યા આદિપુર પાજ કિ; આ૦ ૨૩
 દેહરા દીઠાં દુરથકી એ જાણુ પાંચું રાજ કિ.
 ઇમ પ્રદક્ષણા દેઈ કરી એ ભેટ્યો આદિજિનદ કિ; આ૦ ૨૪
 લોટંગણે પાએ નમુ એ મુઝમનિં હુઓ આનંદ કિ.
 એ ઠો આદિજિણેસરૂં એ ઉદ્યાચલ જિમ સૂર કિ; આ૦ ૨૫
 વાર વાર પ્રજ્ઞમું સહી એ દિન દિન અધિકો નૂર કિ.

- એ ગિરિ ગુણ ભરપૂર પાપ બાઈ સવિ ચૂર;
દીઠેં દુષ ટલઈ એ નવનિદિ જલિ મિલઈ એ. ૧
- જન્મ સફલ થયો આજ સીદ્ધાં માહરા કાજ;
નાભિરાય કુલતિલો એ મરૂદેવીમુત મિલ્યો એ. ૨
- મહાપાપી નર જેહ પાતક છૂટાં તેહ;
એણગિર ભાવસ્યું એ જેહનું મન વસ્યું એ. ૩
- કીધી હત્યા સાત ખીજી બહુ જીવધાત;
તે નર ઉધર્યા એ સિદ્ધવધૂ વર્યા એ. ૪
- મુઝમનિ એ વિશ્વાસ એ ગિર પૂરિ આસ;
સકલ તીરથ ધણી એ જિનવાણી ભણી એ. ૫
- ઈમ જાણી જંબલ મુકી ખીજાં આલ;
ભેટવા આવીયો એ વિમલગિર પાવીયો એ. ૬
- બલઈ દીઠો ભગવંત હૂઓ લાલ અનંત;
મન મોહી રહુ એ હીયડું ગહગયુ એ. ૭
- ધન એ વરસ ઉદાર ધન માસ વડો સાર;
ધન પધિ બાંણીઈ એ દિવસ વપાંણીઈ એ. ૮
- સોલ પ ચાણુઓ સાર માહવદિ ચૌઠસિ ગુરવાર;
ભેટ્યો જગધણી એ આસ્યા મનિ ધણી એ. ૯
- પુણ્ય ફલ્યુ મુઝ આજ તું મલીઓ જિનરાજ;
દેવ દયા કરો એ તું સાહિબ પરો એ. ૧૦
- હું સેવક તુઝ દાસ આજ્યો તાહરિં પાસ;
સરણિં રાખીઈ એ છેહ ન દાખીઈ એ. ૧૧
- તું સાહિબ સમરથ ધણીપણિં ધરિ હત્ય;
જિમ હું વીનવું એ બાલક પરિ લવું એ. ૧૨

તારિ તારિ જગ્યાપ સાંભલિં માહરાં પાપ;
 કરભોડી કહું એ તુઝ આણું વહું એ, આલોચણ કહું એ. ૧૩
 છોડિ છોડિ મુઝ કર્મ તું બાંધે સહું મર્મ;
 કહતાં લાજીં એ ભવ લય લાજીં એ. ૧૪
 ન લહું ભવનો પાર જીવની આદિ લગાર;
 મુહુમનિગોદમાં એ જનમ મરણ પમ્યાં એ. ૧૫
 સાદાસતર ભવ વાસ એકલિં સાસોસ્વાસ;
 એણિપરિ લાગલગા એ કરતા ઉભગા એ. ૧૬
 ખિસેં છપજ તિણું ભવિં આવિલીકા કહૈં કવિ;
 એક આવિલીતણા એ અસંખ્યાતસમેં તે ભણ્યા એ. ૧૭
 સમય સમય પ્રતિં જીવ બાંધઈ બોદિ સદૈવ;
 કર્મ ઘણા કરઈ એ ધર્મ ન આચરિં એ. ૧૮
 તિહાંથી બાદર થાઈ અકામનિજરા પસાઈ;
 ત્રસપણું આચરિં એ ખિતિયોરિંદ્રી ભવ ફરિ એ. ૧૯
 સજિ અસજિ અનંત પંચેદ્રી તીર્યચ જ ત;
 ક્ષણનારકિ પણિં એ દેવલોક અવતરિં એ. ૨૦
 અનુકમિં માણસ જન્મ પાંચેયો શ્રીજિનધર્મ;
 વિમલગિરિં આવીયો એ તું પ્રભુ પાવીયો એ. ૨૧

॥ ઢાલ ૫ ॥

આજ સપી મઈ નયણે નિરખ્યો વિમલાચલ ડુંગરીયો રે;
 બાંધું ચિંતામણિ મઈ પામ્યું ભવસાયર હું તરીયો રે. આ૦ ૧
 કામધેતું મુઝ આંગણિ આવી કટપવૃક્ષ ઘરિ ફલીયો રે;
 યુગલાધર્મ નિવારણ સ્વામી ઋષભદેવજે મુઝ મલીયો રે. આ૦ ૨
 ષટ ષંડ ચૌદસયણ ને નવનિધ અકલર્તિ પદ પામ્યુ રે;
 જે શેત્રુંજે ડુંગર ફરસી ઋષભદેવ સિર નામ્યું રે. આ૦ ૩

બાસણ દેવલોક મેં લાખા બેવેક નવ લેસગ રે;
 સરવારથસિદ્ધિનાં મુખ વિલસ્યાં એ શેયુંજય સંયોગ રે. આ૦ ૪
 મુગતિ મલી મુજનિં મટકાલી જેહનો અવીહક રંગ રે;
 ભાગ્ય જોગ્યેં જે ગિર પાંચ્યો તો હું થયો અમંગ રે. આ૦ ૫
 દશ દષાંતે દોહિલો લાયો માણસનો ભવ શુદ્ધ રે;
 શ્રવકકુલ શેત્રુંજેં ચાત્રા જિમ સાકર જિમ દુધ રે. આ૦ ૬
 સિદ્ધ અનંત એણિં વિમલાચલેં કાકરિ કાકરિ કહીછ રે;
 તીણેં સિદ્ધાચલ નામ પ્રસિધુ એહનેં ધ્યાને રહીયેં રે. આ૦ ૭
 નેમવિના ત્રેવીસ તીર્થંકર એણુગિરિ કીધી યાત્ર રે;
 પૂરવ નવાણુ વાર આદિસર સમોસર્યા વરગાત્ર રે. આ૦ ૮
 અમૃતકુંડ અનેક ઇણિ ગિરેં વિવિધ ઓપધી હામ રે;
 વિવધરત્નતણેા એ આગર તિણિ રત્નાકર નામ રે. આ૦ ૯
 ચૈત્રીપૂનિમ ઋષભદેવના ગણધર પુંડરીક નામ રે;
 પંચકોડિસ્યું એણિ ગિરિ સિદ્ધા તીણેં પુરગિર નામ રે. આ૦ ૧૦
 અસી જોયણ પહિલેં આરેં બીજેં સિતર માન રે;
 ત્રીજેં સાઠિ પંચાસ વલી ચોથેં પાંચમેં બાર પ્રધાન રે. આ૦ ૧૧
 છઠું આરે સાત હાથ એ પોહલો પ્રમુ પ્રકાસે રે;
 મુગતિ બારણું એ વિમલાચલ સયલ તીર્થંકર સાસે રે. આ૦ ૧૨
 અજિત ધર્મ નેં શાંતિનાથ જિન ચોમાણું ઇહાં કીદ રે;
 ભાવ ધરી ભગતિ જે ભેટી તેહનાં વાંછિત સિદ્ધ રે. આ૦ ૧૩
 જે નર નારી નિજ ધરિ બેંઠાં ધ્યાન ધરેં આદિનાથ રે;
 સહસ પલ્યોપમ કરમ તે પપવેં ઇમ જાપિં જગન્નાથ રે. આ૦ ૧૪
 અભિગ્રહ લીધ કર્મ ચેપવિં લાપ પલ્યોપમ બાધુ રે;
 શેત્રુંજેં પથે ચાલ્યો ધામી એક સાગર કરમ હાધુ રે. આ૦ ૧૫
 ઋષભદેવ હરસણુ જાળ દીકું સહસગણું કર્મ બાય રે;

પૂજા કરતાં મુગતિ જાવા સામગ્રીતે થાઈ રે. આ૦ ૧૬
 નાટક ગીત ગાન ને વાજિત કરતાં ફલ અનંત રે;
 રાસ ભાસ પ્રભુજીને સ્તવતાં પંચમગતિ પામંત રે. આ૦ ૧૭
 નેમતણી વાંછી ઇમ નિસુણી નંદીવેણુ અહીં આવ્યા રે;
 અનિતશાંતિ પ્રસાદ વચિ રહી અજીસંતો કરી ફાવ્યા રે. આ૦ ૧૮

॥ ઢાલ ૬ ॥

એ ગિરિનાંમે ધરિ નિવનિધ એ ગિરિ નાંમે વાંછિત સિદ્ધ;
 એ ગિરિ નાંમથકી વર બુદ્ધિ એ ગિરિ નામ જપો મન શુદ્ધિ. ૧
 એ ગિરિનામિં સુણો નિસદીસ એ ગિરિ નાંમ જપો એકવીસ;
 વાચક ભાનુચંદ ગુરૂ સીત દેવચંદ મનિં એ જિગીસ. ૨
 શેત્રુંજે સિદ્ધાચલ નમો વિમલાચલ મોરે મનિ રમો;
 સિદ્ધસિપર ને તીરથરાજ સિદ્ધપેત્ર ને નગાધિરાજ. ૩
 અદ્વૈતરશત કુટ મનિ ધરો સહસ્રકમલની સેવા કરો;
 કવડનિવાસ વલી તાલજ્વળે ભગીરથ તીર્થ ભાવે ભજો. ૪
 બાહુબલી મરદેવી ગિરિંદ મુગતિનિલય દીઠે આનંદ;
 સહસ્રપત્ર શતપત્ર કદંબ વારણ પાપતણા નિકુરખ. ૫
 હંકો લોહીવો રમણીક પુંડરીક મંગલ તરણીક;
 વિદ્યાપાહુડ ગ્રંથઈ લક્ષ્માં વિદ્યાધર સુર નર મુનિ કહ્યાં. ૬
 એ ગિરિ મહિમા જાંણી ધણો એકવીસ નામ સદા સહુ ભણો;
 ભવિજન ભાવે ભેટે જેહ દુરગતિ નીચ નિવારે તેહ. ૭

॥ ઢાલ ૭ ॥

આસ ફલી મુઝ મનતણી એ માલંતડે, લેટયો તું જિનરાય,
 ભાગી ભાવક ભવતણી એ માં લાધો મુગતિ ઉપાય. સુખિ મુંદરી. આ૦ ૧
 વંદન માહરી માનયો એ માં સેવક કરયો સાર;
 કરનેડી આગલિ રહ્યો એ માં અરજ કર વારોવાર. સુ૦ ૨
 હું અપરાધી છું સહી એ માં હું છું શુનહગાર;
 માય બાપ ગિરિયા હોઈ એ માં ઓરૂની કરઈ સાર. સુ૦ ૩

ઘણું કાંઈ માંસુ નહીં એ માં કરે મુજ એકજ કાજ;
 મથાકરીને આલયો એ માં મુજને મુખતિનું સજ. સુ ૪
 યાત્રા મનોરથ મુજ દેયો એ માં પૂરવ પુણ્ય પ્રમાણ;
 અંધવ વિવેકચંદ્ર બુધવડ એ માં ખારિ શિષ્ય સાથે બાંધ. સુ ૫
 શ્રીવિજયદેવસૂરિગણતણા એ માં મુનિવર ગિસિં વધાણિ;
 બીજા નવસેં દર્શની મિલ્યા એ માં અવરને રાંણો રાંણિ. સુ ૬
 સેવકની પોહતી રલી એ માં જીવલને કીદ પ્રણામ;
 પાછો પોહતો સંઘ વલી એ માં પાલીતાંણિઈ ગામ. સુ ૭
 સમુદ્ર તિહાંથી દૂકડો એ માં આવેં બાપારી લોક;
 વસ્તુ કીયાણા નવ નવાં એ માં આલી દયે તાણું રોક. સુ ૮
 પાલીતાણાથી ચાલીયા એ માં કરતા પંથ પ્રયાણ;
 કુશલે રાજનગર ગયા એ માં કીધાં કોડિ કલ્યાણ. સુ ૯
 ભણે ગણે ને સાંભલેં એ માં એહ તવન જે બાંધ;
 ધરિ ખેંઠાં યાત્રાતણો એ માં ફલ પાંમઈ મુવિહાણ. સુ ૧૦
 શ્રીતપગણપતિ ગુણનિલો એ માં શ્રીવિજયદેવસૂરિદ;
 બાણે જિગિં ઉદયો સહી એ માં મૂરતિવતો ચંદ. સુ ૧૧
 સાહ ચિરા નંદનવડ એ માં મોહનવલી કંદ;
 જે સેવઈ ભાવઈ કરી એ માં તસ ધરિ નિલ આણુંદ. સુ ૧૨
 શ્રીવિજયદેવસૂરિ પાટિં જયો એ માં શ્રીવિજયસિંહસૂરિરાય,
 જેહને પ્રણમેં નિત્ય પ્રતિં એ માં સુરનર ભુપતિ પાય. સુ ૧૩
 સીસ વાયક ભાનુંચંદનો એ માં માગઈ દેવચંદ દેવ;
 વલી વલી મુજને આલયો એ માં શેત્રુંજય કેરી સેવ. સુ ૧૪

કલસ.

ગુરૂ શ્રીહીરવિજયસૂરિ પસાયેં શ્રીભાનુચંદ ઉવગ્યા,
 કાસમીર અકબરસા પાસઈ શેત્રુંજય દાણ સુરાયા;
 તાસ સીસ દેવચંદ કહેં એ ગિર ગિરનો રાયા,
 લેટયો ભાવ ધરી એ તીરથ મનવાંછિત સખદાયા.

આજ મનવાંછિત મુખ પાયા. ૧૫

સંવત ૧૭૬૬ વર્ષે પં ૦ દાનચંદ્રેણ લિખતં પત્તનનગરે.

॥ ॐ ॥

૧૦-મેઘવિરચિત

તીર્થમાલા.

- સેતુજ સામી રિસહજિણુંદ પાપતણાં ઉમ્મૂલધ કદ;
પૂજ્યા સિવસુખ સંપત્તિ દિયઇ તૂડઉ આપણુ કન્હઇ પ્રભુ લિંધ. ૧
- જગચિંતામણિ ત્રિભૂવનધણી પૂજ કરિસુ રિસહેસરતણી;
નામિ તુક્ષારઇ મન ઊલટઇ પાપ પડલ સહુ પગિ ડાળટઇ. ૨
- સુરકદેસ મંડણુ ગિરિનાર તસુ સિરિ સામી નેમિકુમાર;
તણ રાજ રાજિમતી નારિ નેમિનાથ ગાલપ્રદ્યારિ. ૩
- તીરથ અષ્ટાપદ મંડાણિ કંચણુ મણિવર ખિંખ વખાણુ;
માનિ પ્રમાણિ ચઉવીસ જિણુંદ તીરથ થાપિઉ ભરત નિરદ. ૪
- ભરૂઆઇ નયર ભલઉ સાંભલી મુનિસુત્રત પૂજ મનિરૂલી;
ભતી સમલિકુ ચરિ રાયતણી સમલીથકી ખાટકીયઇ હણી. ૫
- મુનિવર મુમુખિ મુણિં નવકાર તતખિણિ પામિઉ મોખ હુઆર;
રાજ રિદ્ધિ સુખ લાધા ઘણાં એ ફલ મુણિ નવકારઇતણાં. ૬
- સોપારઇ શ્રીજીવતસામિ સકટ લાજઇ જેહનઇ નામિ;
કુંકુંણુ કલહય નઇ મલખાર સોપારઇ શ્રીનાલિ મહ્દાર. ૭
- ખંભનયર તીરથ હિ ભણઉ સકલ સામિશ્રી છઇ થંભણઉં;
ધણુદત્તતણાં પરહુણુ જે હુતા સમુદ્રમાહિ સખિયાં ખૂડતાં. ૮

- ધણુદત્ત સાહુ સપનંતર લહઇં સાસણુવણી દેવિ ઇંમ કહઇં;
 ત્રેવીસમઉ દેવ મનિ ધરે કુસલ જેમિ પરહુણુ બાઇં ધરે. • ૬
 મંગલોર હું તઉ સાંચરિઉં ખંભનયર સોપારઇં કિરિયાં;
 પૂજ્યા સકલ સામિથંલણા અણુ મનોરથ છઇં મનિ ધણા. ૧૦
 બાણુઉં સુરઠદેસિ બાઇં ઘોઘે પાસદેવ બ્યાઇં;
 અંદ્રપ્રલ પાટણિ દેવકઇં કરઉં સાર સામી સેવકઇં. ૧૧
 વીરમગામિ નયર પાટરી ઝાલાવાડિજ પૂજા કરી;
 ધંધૂકઇં ધવલકઇં મઝારિ હરખઇં પૂજ માડઇં નરનારિ. ૧૨
 નરસમુદ્ર પાટણુ વર નમઉં નગરમાહિ સવિહું મૂલિગં;
 પંચાસરઉ પાસ તિહાં ભલુ આસસેણુરાય તિહિ કુલિતિલઉ. ૧૩
 કરઉં પ્રસાદ સામિણિ સરસતી નયરમાહિ ધુરિ કરણુવતી;
 વિનય વિવેક દેસ દંડાહિ કરિસુ પૂજ્ય મહિસાણુમાહિ. ૧૪
 વીસલનયર ધર્મ અહિઠાણુ પાસલવણિ નિતુ કરઉં મંડાણુ;
 વીતરાગ ચલણે લાગી સામી કન્હા મુગુતિ માગીઇં. ૧૫
 વડઉં નયર સેતુજ તલહટી કાલિ ભાવિ પરમત ગિઉં ગત્રી;
 રિષભદેવ સામીનઉ ઠાણુ વડઉં નયર આણુદંપુર માણિ. ૧૬
 સીધપુરે વડલી વડગામ ધાણુદઇં જિનવર કરઉં પ્રણામ;
 હાથીદરે ગામિ હિંગાલિ જિણુપૂજ માડિઇં ત્રિકાલ. ૧૭
 આદિનગર પાલ્હણુપુરે વલી પાસ જિણિંદ પુજઉં મનિ રૂલી;
 પાલ્હણુ આંગિ રોગ સવિ ગમિઆ પારસનાથઇં હેલાં નીગમ્યા. ૧૮
 ચઉરાસી સીકરિધરસાહ પાસ ભૂવણિ નિતુ કરઇં ઉમ્મગહ;
 સોલ કોસીસા સોનાતણાં બીજા જિણુહ ભૂવણિ અતિ ધણાં. ૧૯
 સીતાપુરિ અનઇં સુરતસ્થ માલવણિમાહિ પૂજ કરઇં;
 ધાણુધારમાહિ તીરથ અનેક કરિસુ પૂજ નિતુ નવી વિવેક. ૨૦
 ઇંદરગઠિ રિસહેસર ભલઉં નામિરાય મઝૂદેવી કુલિ તિલઉ;

આસી પૂરવ લક્ષ કિઉં રાજ સંજમ લેઇ પ્રભુ કિઉં કાજ. ૨૧

તારણીગાદિ શ્રીઅનિત જિણિંદ હરપિઇં થાખ્યા કુમરનરિંદ;
અગિદસય ચુમાલ જિણુબૂસણિ અવર રાય તું બામલિ કવણ. ૨૨

પાંસીને છઇ પાંચ પ્રસાદ સુરગિરિસિઉં તે માડઇ વાદ;
અંદણ કુસુમિ ધૂપ ધરિ ધરઉ જિણુવરતણી પૂજ નિતુ કરઉ. ૨૩

તીરથ આરાસણ મંડાણિ જિહાં રૂપા સોનાની ખાણિ;
સાત ધાત કહીઇ જૂજઇઅઇ ત્રાંખા તરૂઆની છઇ કુઇ. ૨૪

સરલ તરલ વનસપતી ઘણી આદિ નેમિ લોડણુ તિહિ ઘણી;
સંતિ વીર પૂજઉ નિતુ ભાવિ વિધન સવે ટાલઇ અંખાવિ. ૨૫

નગર ચડાઉલિના ગુણુ ઘણા લવણુ અઢારઇ છઇ જિણુતણા;
અઉરાસી અહુટે હિવ ફિરઉં ઠામિ ઠામિ દીસઇ જૂંહરિઉં. ૨૬

મૂલનાયક શ્રીનાભિ મહારિ જિણુ દીડઇ મનિ હુર્ષ અપાર;
કરઇ પૂજ શ્રાવક મનિ હસી નગર ચડાઉલિ લંકા જિસી. ૨૭

આઉલિ તડિતોલી પ્રાસાદ એ બિહુ થાનકિ દેવ યુગાદિ;
ત્રિસલાદેવિ બયરિ ધરિ ધીર મુંડથલઇ પૂજઉં મહાવીર. ૨૮

ઊખરણી લધુ ખાણારસી તેહની વાત કહુઉં હિવ કિસી;
ઊખરણી અરખદ તલહટી પ્રાસાદ કરાવિઉં સંધિઇ હટી. ૨૯

ધર દેવાલે છઇ બિંબ ઘણા લિઉં નામ સવિહું તેતલા;
કારઉલી શ્રીસંતિજિણુંદ આંમથલઇ આદીસર વંદિ. ૩૦

કાસદ્રે અરખદ તલહટી આદિ નેમિ પૂજઉં પાય લટી;
ઓલ(ઉંડ)દેલાણુઉં છઇ બે ગામ અંદ્રખલ સામિ લિઉં તસ નામ. ૩૧

ડીડલઉદ્રિ સંતીસર નમઉ ત્રીસોલી જિણુ ત્રેવીસમઉ;
ભારિજઇ શ્રીદેવયુગાદિ તડંથલી મહાવીર પ્રસાદ. ૩૨

ભીમાણઇ શ્રીસુવત નમઉ તીથંકરમાહે વીસમઉ;

- પ્રથમ તીથંકર શ્રીયુગાદિ ચલણે ચિરિ નામીઅ;
તુમ્હ સાથિ અમ્હ યુગતિ આપિ સેવકે કહઇ સામી. ૩૩
- નાભિરાયકુલ મંડણુઉ અર્જુન અવતાર;
વિમલ મંત્રીસર થાપિઅં નિરમાલડીએ દીકઇ હરખ અપાર. ૩૪
- સૂતઉ જાગિઉ વિમલસાહુ નિસિ હુજાં, વિહાણું,
મઇ દેઉલિ દીધી ધબા કુંજર સાહિઉ કાનિ;
ગુરૂ આગલિ સપન કહઇ નિરમાલડીએ બઇઠઉ વિમલપ્રધાન. ૩૫
- તઇં ડંડી સવિગમ દેસ જૂપતિન જૂપાલ,
તઇં દુહવ્યા ત્રજિંચ ઠોર અમ્મી અનઇ બાલ;
આલોઅણુ આપઉં કિસી ન લહું સંજ ન પાર,
શ્રીઅરબદગિરિ જીપરિઇ નિરમાલડીએ થાપે તું જઇન વિહાર. ૩૬
- ગુરૂ ઉપદેસિઇ વિમલસાહુ મનિ કરઇ વિચાર,
અલંગ તીરથ અરબદ લલઉ વેચિસૂ લંડાર;
ઋષભદેવ મનમાહિ ધરઉ મન સમરઉ અંબાવિ,
શ્રાવકનઇ દ્રવ્ય સંપડિઉ નિરમાલડીએ વેચઇનઇ સરલ ભાવિ. ૩૭
- ડંડનાયક શ્રીવિમલસાહુ તીર્થ ચિર થાપિઅ,
ભરડા કહ્ના લેઇ જૂઇ ગર્થ તેહનઇ ઘણુઉ આપી;
અંબાઇ આવી ઇમ કહિઅં માટે અડપ અપાર,
થાનક શ્રીમાતાતણુઇ નિરમાલડીએ થાપે જૈન વિહાર. ૩૮
- પિહલા તેડાવ્યા સૂત્રધાર ગુહુરત લિઉ મ લાઉ વાર;
રાંગ ખણાવઉ દેઉલતણી મૂં મનિ ઉકંઠા છઇ ઘણી. ૩૯
- સૂત્રધાર જોઇં એક માહુ દ્રવ્ય કેતે તુ વેચિસિઇ સાહુ;
રાંગ ખણાવઉ દેઉલતણી બદરેસિઉ કરિજ્યો પૂરણી. ૪૦
- કે સોના કે રૂપાર્તણા વિમલિ નખાંવિઆ આણી ઘણા;
સૂત્રધાર જોઇં કસવટી વિમલસાહુએ ગાહઉ હઠી. ૪૧

તિલક વધાવઉ વિમલસાહ જિણુસાસણિ જિણિ કીધ ઉત્સાહ;
તીરથની કીધી થાપના નાઠા સુભટ સવે પાપના.

૪૨

ઠવણિ.

દિગવિજય કરી શ્રીવિમલ ધરિ આવિઆ,
ગુરૂતણે વચને પ્રસાદ મંડાવિઆ;
મોકલિયા જણુ ઘણા બાણિ આરાસણે;
રૂપમય થાંભ તુમ્હે કાઢિને તિહાં ખણી;
પાટ થંભાસિરાં ઘાટ દેહલતણાં,
બાણિ તીરથ રહિઅ ઘડઉ અતિઘણાં;
જોતરિયા રહકલ વૃષભ કૂલિરિ ચરઇ,
દેવિ અબાઇ વિનઇ સદા નેવજ કરઇ.

૪૩

વાટ રહકલતીણી ગામ વાસિયાં ઘણાં,
પૂરવી ચિતવિઉં સાર સવિહં તણુઉં;
નયર અંદ્રાવતી ઘાટ આવિઉ ઘડિઉ,
પાજ આરાસણુતણી વેગિ ભપરિ ચડિઉ;
પૂરિયાં ભિડલાં પીઠ બાંધ્યાં ઘણાં,
નીપનઉ ગભારઉ શ્રીવિમલવિસહીતણુઉ.

૪૪

ઠવણિ.

ક્ષેત્રપાલ મનિ કસમસ કરઇ મો આગલિ કુણુ દેહલ કરઇ,
ઘણા દીહ દાખિન સાસહિઉં અંબાઇ જઈ આગલિ કહિઉ;
અંબાઇ કહિઉં ખેતાવીર જિણુ જીતા છઇ રાય હમીર,
દેવિ અંબાઇ વિવસઇ ખવે એહસિઉં પ્રાણુ મ માંડે ભવે. ૪૫
બાંભણિઉ રાય અરબદિ લીઉ રૂવનયર પૂરવદિસિ લીઉ;
ધણિ જીતા બારઇ સુરતાણુ કોઇ ન માંડઇ એહસિઉં પ્રાણુ. ૪૬
એ વર આલઇ દેવિ અંબાવિ એ બલિઆકલ દેસિઇ ભાવિ;
વિનઉ કરીનઇ નેવજ માગિ એહ વિજ્ઞાયજ ઇહઇ લાગિ. ૪૭
મ કરિ રોસ જૂઠઉ વાણિઉ દુસટપાલ એહનઉ પ્રાણિઉ;
અવર કોઇ બીજઉ બાણિસિઇ તઉ પગિ સાહીનઇ તાણિસિઇ. ૪૮

ખેતલ વીર મ હઉ આકુલા તમ્હનાં દિવસવિસ આકુલા;
તિલવટિ તેલ રંધાવ્યા ચિણા ખેતલનઇ દેવરાવ્યા ઘણા. ૪૯

વિમલિ મનાવિઉ વાલી નાગ ટાલિઉ જૂતપ્રેતનઉ લાગ;
દીહ બિ આરઇ ઇડઉ ધડિઉં તતખિણિ દેઉલ ઊપરિ ચઢિઉં. ૫૦

મનમાહિ હરખઉ વિમલ અપાર દાદઉ પ્રગટ હુઉ મદમાહિ;
અંગાઇ આવી ઇમ કહિઉં બિંગહુતઉ તે થાનક ખણિઉં. ૫૧

મનમાહિ હરખઉ વિમલડસાહ તતખિણિ તેડાવ્યા સૂત્રધાર;
ઘડઉ ઘાટ દેઉલતણુઉ મુહમાગિ ગરથ લિઉ ઘણુઉં. ૫૨

ઘડઉ ઘાટ માંડઉ કોરણી એકએક પાહિઇ અતિ ભલી,
હસત મુખ થાંભે પૂતલી કુતિગ કરઇ રૂપ તે વલી. ૫૩

અરબદગિરિ તીરથ કિવિલાસ જિણિ થાનકિ જણુજણુ પૂજઇ આસ;
ગુફામાહિ દાદઉ ધુરિ ઠવિઉ વિમલમંત્ર સપનઇ આવિઉ. ૫૪

કરઉ પ્રસાદ ટાલઉ સવિ અલી વિમલ મંત્રીસર પૂજી રૂલી;
નેમિભુવણુ જિસિઉ રૂલિઆમણુઉં વસ્તુપાલ વિત વેચઉ ઘણુઉં. ૫૫

આરાસણુ અણિઉ પાષાણુ નેમિભુવણુ જિસિઉં છદવિમાણુ;
પીતલ ઉર સિરિ રિસહજિણુ દ જિણિ દીઠઇ મનિ હૂઇ આણુંદ. ૫૬

જાઇવેલ સેવત્રાં લીયાં પૂજ્યા હુયા પાપ સવે ગયાં;
જિમણુઇ પાસઇ છઇ દેહરા તે મંડાવ્યા ખમણાતણા. ૫૭

તીણુઇ બિબ બઇસારિયાં ઘણાં તે કહીઇ સવિ ખમણાતણાં,

વસ્તુ.

તીરથ થાપિઅ તીરથ થાપિઅ અભંગ ઇણિ ઠામિ;

શ્રીઅર્બદગિરિ ઊપરિઇ વિમલમંત્રિ આઘાટ રોપીઅ,

ખાર પાજ વહુતી કરી આવઇ સંઘ અપાર;

અંગાઇ સાનિધિ કરઇ આવિઉ ગઢિ ગિરિનારિ. ૫૮

ઘણી વાત અરબદની ભલી અગિહ જિસિઉં હિવ શ્રાઉલી;

પ્રગટ પાસ કરઉ અતિ ભલઉ સકલસામિ શ્રીશ્રાઉલઉ. ૫૯

સદા સંઘ આવઈ અતિ ઘણા પ્રત્યા પૂરઈ સવિહું તણા;	
ભાજઈ ભીડ રોગ સવિ ગમઈ છરાઉલઉ પાસ ઇણિ સમઈ.	૬૦
મડાહુડી સાઠિ વડગામ સાચરઉ શ્રીવીર પ્રણામ;	
કાકરિ ધિરાઉદિ જિણુ ચઉવીસ રતનપુરિ પૂરઈ નિસિદીસ.	૬૧
જાઉં ભટાણે વીજૂએ પ્રાસાદે પૂજઈ જૂજૂએ;	
સીરોહુડી સકલ શ્રીપાસ મનહતણી જિણિ પૂજઈ આસ	૬૨
સિરિ રિદરિ વેલાંગરી વિચારિ ખુરહાડઈ પૂજઈ ત્રિણિકાલ;	
અરખદ ગોઢિ આદિ અહિચરે કરિસુ પૂજ જિણુવર ટોકરે.	૬૩
શ્રીજલહરિ નચરિ ભીનવાલિ એક વિપ્ર ખહુ નંદ વિચાલિ;	
નિજ સહસ વાણિગના ઘણાં પચિતાલીસ સહસ વિપ્રાંતણાં.	૬૪
સાલાં તાલાં નઈ દેહરાં પ્રાસાદે જિણુ પૂજ કરાં;	
મુનિવર સહસ એક પોસાલ આદિનગર એહવઉ ભીનમાલ.	૬૫
ઉડુંલાસ નઈ કોરટઉં રાણિગગામમાહિ તિલહટઉં;	
કાલધરી ગામ ગોહિલી દિધ મુગતિ સામી સોહિલી.	૬૬
આદિનાથ અવદાત અનેક સીરોહી નિતુ નવી વિવેકિ;	
લોટાણુઈ નાંણુઈ નાદીઈ નીનોડઈ જિણુવર જો વાંદીઈ.	૬૭
કોડીદરઈ સ તિ લિઉં નામ અજહરી ગઢિ વીરપૂર ગામિ;	
ઝાઝઉલી સિરિ સંતિ જિણુ દ પાપતણા ઉમ્મૂલઈ કંદ.	૬૮
ખીડરવાડઈ સિરિવર્ધમાન સકલસામિ ઇક ખાંલણુવાડ;	
એકલમદ્દ કાહનઈ પાનહીપાડિ.....	૬૯
વગડામાહિ લિઈ ભોગ ખણુવચન સવિ ટાલઈ રોગ;	
વીરવાડઈ ઇક ધર્મ વિચાર નાણુઈ ત્રિસલાદેવ મદ્દાર.	૭૦
જાઉં સીવેરઈ સીંધલઈ માદ્દણુસૂમાહિ પૂજ ભલઈ;	
જાઇં વેલ ચંપક રૂલીયડી પાદ્રાડઈ પૂજઈ મજામડી.	૭૧
સકલ સામિ સાંનિધિ કરઈ આવ્યા લોક સરણિ જિગરઈ;	

વીસલપુરિ બાદહી ઊંદરિ બાલીસઈમાહિ પૂજા ફિરી. ૭૨

તીરથતણુઉ ન બાણુઉ પાર બપોરઈ જિણુ કરઉ બુહાર;
ખહેડઉ હાથુડી ગામ સિણુવાડી જિણુ કરઉ પ્રણામ. ૭૩

મૂડાડઇ માહડી સનાથ વરકાણુઇ સિરિ પારસનાથ;
બઉ હેવઈ દેસ સાતસઇ નાડોલાયા મન ઉલ્લસઇ. ૭૪

જિણુહ પૂજ તિહા દિન વિહાણુ આસલકોટમાહિ મંડાણુ;
તીરથ સંખ્યા કરઉ મેવાડિ તે પુણુ નહી અમહારઈ પાડિ. ૭૫

દેઉલવાડઉ નાગદ્રાહા ચીત્રોડ આહડ કરહેડઉ વધણુર;
બઉર મનજયઉર સાદડી જિનવર નામ ન મૂંકઉ ઘડી. ૭૬

અજીઅ તીરથ ઘણાં છઇ બલાં મઇ ઠીઠા કહિયા તેતલાં;
કઇલવાડઇ કરહેડઉ પાસ મનહતણી જિણુ પૂરઈ આસ. ૭૭

કુબલમેરૂ રિસહેસર દેવ અરખદથિકા આવિયા હેવ;
અરખદ સિખિરથિકા ઊતરી વલાથૂંગિ રહિયા ઘર કરી. ૭૮

કુંભકર્ણુ સપનંતર દિયઉં તઉ વિધ્યાચલ ગિરિ આવિઉં;
દુર્ગકોટ રાય દઉં નામ કુંભમેરૂગિરિ વિસમઉં ઠામ. ૭૯

વણુ છત્રીસ નહી કામણુ આપ્યા લોક ચિહું દિસિતણાં;
કરઈ ભગતિ રિસહેસરતણી વિધન સવે જાઇ તિહિં ટલી. ૮૦

વિવહારીયાતણી ગજઘટા સાત સહસ કીધા એખટા;
ઘણા બોલ બોલિયા ગુણુવંત નાગોરઉ આણિઉ હણુમંત. ૮૧

સોઝતિથિકઉ વિણુાયગ લીઉ કઇલવાડી પોલિઇ માંડીઉ;
નાગોરઉ આણિઉ હણુમંત રાણુપુરી પોલિઇ માંડીઉ. ૮૨

સોઝતિ સામી અનઇ ફલવર્દ પાસ જિણુસર આલઇ બુદ્ધિ;
માય બાપ ઠાકુર તિહા ધણી પાછા વલિઆ રાણુપુરબણી. ૮૩

નગર રાણુપુરિ સાત પ્રામાદ એક એકસિઉં માંડઇ વાહ;
ધબા ઢંડ દીસઇ ગિરિવલઇ ઇસિઉ તીરથ નથી સુરિજ તલઇ. ૮૪

પાઉ રોપિઉ પુરસ સાત તેહલણુઉ થસખદિ દ્રવ્ય લાગઉ ધણુઉ;
ખાર સાખ તોરણિ પૂતલી ધણુઉ દ્રવ્ય લાગઉ તિહિ વલી. ૮૫

ધન જીવીઉં ધરણિગ તુમ્હતણુઉં વિત વેચિઉં ચઉમુખિ આપણુઉં;
વલાશ્રંગિ રોપીઆ ઘાટ પુણ્યતણી કીધી વહતી વાટ. ૮૬

પાંચ તીરથ તિહાં પાંચ પ્રાકાર પાવા પ્રગટ નઇ વૈભાર,
અંપા મથુરા રાજગિહી તે થાનકિ જે દીસઇ સહી. ૮૭

એકસઉ તીરથ વિસોતર નામ ઈણિઇં લણિઇં હુઇ સવિહું પ્રણામ;
શ્રાવક મુગતિથિકઉ અલજયા એહ તવન લણિજયો હો લયા. ૮૮

‘મેહેઉ’ કહઇ મુગતિનઉ ઠામ સદા લિઉં તીથંકર નામ;
તીરથમાલા લણુઉ સાંભલઉ જાઈ પાપઘટ હુઇ નિરમલઉ. ૮૯

શ્રીસોમસુંદરસૂરિ ॥ શ્રીરત્નશેષરસૂરિ ॥ શ્રીલક્ષ્મીસાગરસૂરિ ॥ ૫૦ ॥

સંવેગજયગણિ ॥ ૫૦ ધર્મસુંદરગણિ । સુમતિજયગણિ ।

લિખિતં ૫૦ હાસાસુત મના પઠનાર્થ શુભ લવતુ ॥

ૐ

પં-મહિમાવિરચિત ચૈત્યપરિપાટી.

ઢાલ.

ગિરથી નદીઆં ઉતરિ રે લો, એ દેસી.

શ્રીવાગેશ્વરી વીનવું રે લો કહિયું જિનગુણગ્રામ રે; સાહેલી.
રથ મોટાં માનીધ રે લો જોયાં ઠાંભોઠામિ રે. સાં ૧
પ્રણમું હૂં પરમેસર રે લો રાજનગરથી માંડિ રે; સાં
સંધ્યા કહું જિનગિળની રે લો અંગથી આલસ છાંડિ રે. સાં પ્રં ૨
પ્રતિમા સંપ્રતિરાયની રે લો શ્રીસરપેજ મગારિ રે; સાં
સાણુંદગાંમિ શાંતિલ રે લો જિનવર અતિમનોહારિ રે. સાં પ્રં ૩
પ્રતિમા પુરંજગાંમિની રે લો દીઠી નયણે દોય રે; સાં
હરથા વીરમગાંમિથી રે લો બિંબ સતાવન જોય રે. સાં પ્રં ૪
માંડલમાંહિ મૂલગાં રે લો સતાવીસ જિનરૂપ રે; સાં
પંચાસરમાં પાસણ રે લો શ્રીસંધેસર જૂપ રે. સાં પ્રં ૫
પૂરવ દેહરિ જાણીધ રે લો એકસો બિતાલીસ રે; સાં
ગામ સમીધ વધાંણીધ રે લો પ્રતિમા દોધ જગીસ રે. સાં પ્રં ૬
રાધનપુર રલીઆંમણું રે લો જિનહર છિ સુખકંઠ રે; સાં
પ્રતિમા તિહાંકણિ આરસિ રે લો વંદા તિહાં જિનંદ રે. સાં પ્રં ૭

સોઈ ગાંભનિ દેહરિ રે લો ત્રિણિસિ સડતાલીસ ણિંબ રે; સાં
 પારકરિમાં પ્રતિમા વલી રે લો વેદ સંખ્યા અંચંલ રે. સાં પ્રં ૮
 ધવલ ધીંગ ગોડી ધણી રે લો પાસિં ચઢવીસ દેવ રે; સાં
 ભાદુરમાંહિં જિનણિંબની રે લો સંખ્યા ત્રીસ છિ હેવ રે. સાં પ્રં ૯
 ધિરપુર મંડન વીરજી રે લો જિનહર છિ તિહાં પંચ રે; સાં
 ધરિ દેહરાસર છિ ભલાં રે લો પ્રતિમા સહિસનુ સંચ રે. સાં પ્રં ૧૦
 સત્યપુરિં જિનવીરજી રે લો એકસુ અહિસી માંન રે; સાં
 પ્રતિમા પાંચિ દેહરિ રે લો કહિ મહિમા પ્રમાણુ રે. સાં પ્રં ૧૧

ઢાલ.

સહિર ભલો પણિ સાંકડું રે, એ દેસી.

ભીનમાલનિ છ દેહરિ રે છસિં નિ પચતાલ રે; ચતુરનર,
 મોદિસમાંહિં જાંણુજ્યો રે લાલ પ્રતિમા ચ્યાર વિશાલ રે. ચં પ્રં ૧
 જલુરગઢમાં સુંદરે રે દેહરાં છિ ઊતંગ રે; ચં
 સહિસ દોઢ એકતાલસ્યુ રે લાલ પ્રતિમાસ્યું મુઝ રંગ રે. ચં પ્રં ૨
 સોવિનગિરમાં સાહિબા રે ઊપરિ ત્રણ પ્રસાદ રે; ચં
 પચાસી પ્રતિમા કહૂં રે લાલ ભમરાંણીઈ ઉદ્ધાદ રે. ચં પ્રં ૩
 ચ્યાર મજિલ છગામમાં રે ધુણાલિ સુષકાર રે; ચં
 ચુરાસી પ્રતિમા કહૂં રે લાલ છવીસ પુનાસિ સાર રે. ચં પ્રં ૪
 જોધપુરઈ પ્રાસાદમાં રે સાતિ દેહરિ તેમ રે; ચં
 પાંચસિં સાત્રીસ ણિંબનિં રે લાલ પુજી આણી પ્રેમ રે. ચં પ્રં ૫
 મંડોરગાંભનિ ડુંગરિં રે મોટા ત્રિણિ પ્રાસાદ રે; ચં
 એકાવન પ્રતિમા ભલી રે લાલ ગંગાણીસ્યું વાદ રે. ચં પ્રં ૬
 ણિંબ નેજી બિ દેહરિ રે બિધાણિ ચોવીસ રે; ચં
 કાપ્રેડિ બેહું મંદિરિં રે લાલ પંચોત્તરિ જગદીસ રે. ચં પ્રં ૭

પીપ્રાડિ ઉગણસદ્દિની રે લાલ પ્રતિમા મંદિર જોઇ રે; ચ૦
 બેરાણિ દસ એકની રે લાલ કઠનારિં રસ હોઇ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૮
 દ્વલવદિ શ્રીજિનપાસજી રે પ્રતિમા સડતાલીસ રે; ચ૦
 મેડતામાંહિ મોહિની રે લાલ ઇંચાર નિ તેરઇ ઇંચ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૯
 સહિસ એક શત એકનિં રે ઉગણચાલીસ તેમ રે; ચ૦
 આણુંદપુર બિ દેહરિ રે લાલ એકસો સાત્રીસ એમ રે. ચ૦ પ્ર૦ ૧૦

લાલ રસીયાની.

જિતારણિ હો મંદિર બેડૂની બિંશત ત્રાણું રે સંત; સધીરી૦
 આણુવાગાંભિં રે આઠિ જિનવડ દેવલી દોઇ ગુણવંત રે. સ૦ ૧
 હું નિત પ્રણમું શ્રીપરમેસર કાલુપિ પ્રતિમા રે ચ્યાર; સ૦
 સોજિતમાંહિ સાતિ જિનહરે એકસો ત્રેવીસ જીહારિ. સ૦ હું ૨
 દ્વધવડમાંહિ ચ્યારિ મનોહર વીઠેડિ નવ અપાર; સ૦
 બાંતિ છત્રીસ ત્રણિ પાંચોટીઇ નીપુરિં રસ ગુણકાર. સ૦ હું ૩
 નાંડોલિ નવ મંદિર મૂલગાં છસઇં છન્ન ગુણવંત; સ૦
 ઘણોરઇ છત્રીસ પ્રતિમા વંદીઇ કુંભલમેરે રે કંત. સ૦ હું ૪
 છત્રીસ જિનની મૂરતિ પેષીઇ સાડીમાંહિ શ્રીવંત; સ૦
 નવસિં છત્રીસ પ્રતિમા દેષીઇ દેહરિ શ્રીભગવંત. સ૦ હું ૫
 રાંણુપુરિં દેહરં પાંચ પ્રભુતણાં સહસબિચ્યારસિં માંનિ; સ૦
 ત્રિહિપન અધિકી પ્રતિમા પૂજઇ માદલિ ત્રણિ ગુણપાંણિ. સ૦ હું ૬
 નીદ્રંડી ગાંભિ ત્રિણિ મૂરતિ વલી શ્રીવરકાણે રે ભાવિ; સ૦
 પ્રતિમા પાંચસિં પૂજા પ્રેમસુ પંચાવજ બિએવાવિ. સ૦ હું ૭
 પીમેલિ પાંત્રીસ પ્રતિમા રૂચડી પુરાડિ પંચવીસ; સ૦
 બેપારિં ચૌદિ જિન દિનઠર પાલિં ચૌદિ રે જગીસ. સ૦ હું ૮
 પોસાલી ત્રિણિ ઇટવાલિ દસ ભલી વાઘતલાઇ રે દેષિ; સ૦
 વાઘપૂરમાં વીસ મૂરતિ લહી કોલરગાંભિ રે પેષિ. સ૦ હું ૯

પ્રતિમા અઠાવીસ તે પ્રજ્ઞમીઠં શિવપુરનગરિં રે નિવાસ; સં
મંદિર ઇગ્યારિ સહિસચ્ચારસું એકોત્તરિ સુવિલાસ. સં ૬૦ ૧૦

ઢાળ.

સીતા તો રૂપિં રૂડી, એ દેસી.

નાંકોઠિ પ્રતિમા આઠિ ઘણિ મહાવીર સીતરિ ઘાટિં હો; મૂરતિ
અતિ રૂડી.

કિરગાંમિ દેહરાં જિ સોહિ દેહરાસરિ મનડુ મોહિ હો. મૂં ૧

માંડલધ ત્રિષ્ટિ પ્રતિમા દીસિ નાંદ્રોડિહીયડું હીસિ હો. મૂં ૨

નીતોડિ પાત્રીસ દીઠી કચોલી ચ્યારિ મીઠી હો. મૂં ૩

સાગવાઠિ રૂપ અઢાર અચલગઢમાંહિ વિહાર હો. મૂં ૪

ત્રિષ્ટિ દેહરિ ત્રિષ્ટિસિં પંચાસ આબુસિધરિ પાંચ ઉલ્હાસ હો. મૂં ૫

ચૌદસિં છ પ્રતિમા બાણું કાંસિંદ્રિ દેવ વષાણું હો. મૂં ૬

પ્રતિમા દસ મોહનગારી આમથલિ છત્રીસ સારી હો. મૂં ૭

એકસો પચતાલીસ કહીધ મુંગથલિ પ્રતિમા લહીધ હો. મૂં ૮

રોહમાંહિ અડતાલીસ ત્રણ દેહરિ શ્રીજગદીસ હો. મૂં ૯

સીડોત્તરિ દેહરાં જિ માનું જિસિ અઢારજિ બ પ્રમાણું હો. મૂં ૧૦

સરોત્તરિ દેહરાં જિ મોહી આઠ મૂરતિ નયણે જોઈ હો. મૂં ૧૧

શ્રીનહિમા કહિ સુષવાસી ઢાલ ચોથી લીલવિલાસી હો. મૂં ૧૨

ઢાલ.

સુમતિ સદા દિલમાં ધર, એ દેસી.

ગોલા ગામનિ દેહરિ પ્રતિમા છત્રીસ સાર; સખી રે

વડગાંમિ દસ પૂજીધ મગરવાઠિ ખાર. સં ૧

તીરથિ મનડું મોહીઈ લેલ્યા શ્રીજિનપાય; સં

આબુ ગોઠી ફલવદિં પાતિક ફરિં બાધ. સં તી ૨

એકસોનેજી સિદ્ધપુરિં દેહસં ત્રિણ્ય અપાર,	સં
હંઝાવિ દસ દેવની જિનાવિ સુખકાર.	સં તીં ૩
એકસો નેજી વંદીધ મિસાણી વલી ચેહ,	સં
એકસો બાર તે ભાવસું સાતિ દેહરિ તેહ.	સં તીં ૪
કલોલિ ગાંમિ બધ મંદિરૂ જોડૂ મિલીની જોધ,	સં
પંચદસ પ્રતિમા સુંદરૂ એ જિંબ સંખ્યા હોય.	સં તીં ૫
સહિસ ઉગણીસ નિ જપરિં બાવન છિ ગુણવંત,	સં
સંવત એકવીસ લેટીયા ભયભંજન લગવંત.	સં તીં ૬
સાહ સૂરચંદના સંઘમાં લોક ઘણા હાતાર,	સં
સૂરધીર ઝ્યાંની ભલા કરતા પરજીપગાર.	સં તીં ૭
ભવિજનના આહર થકી સદહિણા દિલમાંહિ,	સં
આગમગચ્છપતિ ગુણનિલુ શ્રીમહિમા ગુણગાય.	સં તીં ૮
ભણિ ગુણિ જે સાંભલિ સીઝિ વછિતકાજ,	સં
યાતર સફલી તેહની પ્રણુમિ શ્રીજિનરાજ.	સં તીં ૯
વિજઈ શ્રીજિનરાજની કીરતિ દેસ મઝારિ.	સં
સૂરધીર ઝ્યાંની ભલા વાંણી અમૃતધાર.	સં તીં ૧૦
બાવીસિ શ્રાવણ પચિ ત્રીજ ભલી ગુરૂવાર,	સં
ગોડીમંડણ ધ્યાનથી રિદ્ધિ વૃદ્ધિ ભ ડાર.	સં તીં
શ્રી સંઘનિ જયકાર.	સં તીં ૧૧

૩૪

કદુકમર્તિયલાધાસાહવિરચિત

સૂરત ચૈત્યપરિપાટી.

પ્રભુમી પાસ જિણુંદના ચરણકમલ ચિત લાય;
રચના ચૈત્યપ્રવાડની રચસુ સુગર પસાય. ૧

સુરતબદીરમેં અછે જિહાં જિહાં જિનવિહાર;
નામ ઠામ કહી દાપવુ તે સુણજ્યો નરનારિ. ૨

દાલ પ્રથમ.

ચતુર સનેહી મોહના, એ દેશી.

સુરતનગર સોહામણું સોહમણા જિનપ્રાસાદો રે;
ગોપીપુરામાહે નિરપતા ઉપનો અધિક આદહાદો રે. ૧

શ્રીજિનબંબ જોહારીયેં ધારીયે જિનમુખ ચ દો રે;
તારીયે આતમ આપણો વારીયે ભવદુખદો રે. શ્રીજિન૦ ૨

પ્રથમ નમું આદિનાથને દેહરે ચૈત્ય ઉદારો રે;
જિંબ ચૌદ આરસમેં ધાતુમય ચિત ધારો રે. શ્રીજિન૦ ૩

એકલમલ પંચતીરથી પાટલી નેં પટ જાણું રે;
સર્વ થઇ શત દોય નેં જોહોત્તર અધિક વપાણું રે. શ્રીજિન૦ ૪

ખીને શ્રીશાંતિનાથને દેહુરે શ્રીજગદીસે રે;
 દ્વાદસગિંઘ પાપાણુમે પંચતીરથી ત્રીસે રે. શ્રીજિન૦ ૫
 એકલમલ પટ પાટલી એકતાલીસ વિરાળે રે;
 ત્રાસી ગિંઘ સર્વે થઈ જિનમંદીરમાંહે છાળે રે. શ્રીજિન૦ ૬
 ત્રીને શ્રીધર્મનાથને દેહુશમાંહે સુણો સંતો રે;
 સુરજમંડલ પાસણુ ભૂયશમાંહે ભગવંતો રે. શ્રીજિન૦ ૭
 ચોવીસ ગિંઘ પાપાણુમે સાત રતનમેં હીપે રે;
 એકસો સીતેર ધાતુમેં નિરખંતા નયન ન છીપે રે. શ્રીજિન૦ ૮
 ચોથે સંભવનાથને પ્રાસાદે પ્રભુ લેઝ્યા રે;
 એકવીસ ગિંઘ પાપાણુમે પૂજંતાં પાતક મેઝ્યા રે. શ્રીજિન૦ ૯
 ચોવીસવટા પંચતીરથી એકલમલ પટ જાણો રે;
 એકસો ઇકાતેર ધાતુમેં સર્વ સંખ્યાયે પ્રમાણો રે. શ્રીજિન૦ ૧૦
 પાંચમે શ્રીમહાવીરજી ભૂવનગિંઘ અતિ સોહે રે;
 પાંચ પ્રભૂ પાપાણુમેં નિરખતા લવિમન મોહે રે. શ્રીજિન૦ ૧૧
 એકલમલ પંચતીરથી પાટલીયે પ્રભુ ધારો રે;
 એકતાલીસ સર્વે થઈ ધાતુમય સુવિચારો રે. શ્રીજિન૦ ૧૨
 શ્રી ધર ધર દેરાસરતણી હવે કહું સંખ્યા તેહો રે;
 સુરા રતનના ઘરથકી પચોતેર છે નેહો રે. શ્રીજિન૦ ૧૩
 તિહાં જિનગિંઘ સોહામણા ધાતુમે પાપાણો રે,
 સર્વ થઈ સવાપાંચસે વાંદો ચતુર સુખણો રે. શ્રીજિન૦ ૧૪
 હાલ પ્રથમ પૂરી થઈ પુરા કહ્યા પાંચ પ્રાસાદો રે;
 સાહાજી લાધો કહેં નિત્યપ્રતે રણુજી ઘંટા નાદો રે. શ્રીજિન૦ ૧૫

દુહા.

પંચોતેર દેરાસરે દેહુશ પાંચ વિસાલ;
 સવાતેરસે ગિંઘને વંદન કરૂં ત્રિકાલ.

૧

ખપાટીયાચકલાતણા દેહરાસર છે જેહ;
અભિનંદન જિન દેહરે હવે હુ પ્રણમુ તેહ. ૨

દાલ બીજ.

સુની માનસરાવર હંસલો, એ દેશી.

ગોપીપુરાથકી પાધરા ચાલો અતુર મન લાયો રે;
ખપાટીયે ચકલે જઈ વંદો શ્રીજિનરાયો રે. ૧

શ્રીજિનગિંબ જોહારીયે વારીયે કુમતિકુસંગો રે;
મોહમિથ્યાત નીવારીયે ધારીયે જિનગુણ રંગો રે. શ્રી૦ ૨

પ્રથમ નમુ જિન દેહરે અભિનંદન જિનચંદો રે;
છયાસી ગિંબ પાપાણમે ભાવસુ ભવિ વંદો રે. શ્રી૦ ૩

ધાતુમે સંખ્યા કહું દોયસત ને અડસદુરો રે;
પાંચ રતનમે સર્વે થઈ તીનસયા ગુણસદુરો રે. શ્રી૦ ૪

ધર ધર દેરાસરતણી સંખ્યાયે ચાવીસો રે;
એકસો પ્યાસી ગિંબને પ્રણમીજે નિસહિસો રે. શ્રી૦ ૫

તિહાથી કેલાપીઠે ભાઈયે સરાસુધી સુભણો રે;
ઉગણીસ દેરાસરતણી ગિંબસંખ્યા હવે ભણો રે. શ્રી૦ ૬

દોયસયા પાંચ ઉપરે પ્રણમી કર્મનિકંદો રે;
કૃષ્ણજી વર્ધમાનને ધરે પાસ ચિંતામણિ વંદો રે. શ્રી૦ ૭

તિહાંથી વડચૌટાણી જઈ જિનગિંબને વંદો રે;
વાઘજી ચીલંદાની પોલમે લેણ્યા અજિત જિણુંદો રે. શ્રી૦ ૮

એકાદસ પાપાણમે ધાતુમે તેર ધારો રે;
દેહરે શ્રીજિન પ્રણમતાં પામીજે ભવપારો રે. શ્રી૦ ૯

સાહા કેસરીસંધને ધરે દેહરે એક વિસાલો રે,
મૂલનાયક પ્રણ વાંદીયે અજિતજિણુંદ ત્રિકાલો રે. શ્રી૦ ૧૦

એસી બિંબ પાષાણમેં ધાતુમય હવિ મુષ્ણીયે રે;
 ત્રણસે ત્યાસી બિંબનેં પ્રણમી પાતક હણીયે રે. શ્રી૦ ૧૧
 વાધજી વીલંદાની પોલથી વઢે ચૌટે આવી રે;
 નાણાવટ સાપુરતણાં દેરાસર નમો ભાવી રે. શ્રી૦ ૧૨
 સંખ્યાઈ સર્વે થઈ દેરાસર શુણ્ણસટ્ટો રે;
 બિંબ સંખ્યા સર્વે મલી છસયને અડસટ્ટો રે. શ્રી૦ ૧૩
 નેમીસર જિન દેહરે પારેષ પ્રેમજીને પાસે રે;
 ઉપરેં સાંતિ સોહામણા પ્રણમુ અધિક ઉલાસે રે. શ્રી૦ ૧૪
 અધ ઉરધ સર્વે થઈ આરસમેં બિંબ પંચો રે;
 ચુમોતેર પ્રભુ ધાતુમેં તેહમાં નહી પલપંચો રે. શ્રી૦ ૧૫
 ઢાલ ખીજીમાહે એ કહ્યાં દેહરા ચ્યાર પ્રમાણો રે;
 દેરાસર સર્વે થઈ એકસો ને હોય ભણો રે. શ્રી૦ ૧૬

દુહા.

સરાયકી સાહાપુર લગેં ત્રિણ જિનભૂવન ઉદાર;
 એકસો હોય દેરાસરે વાંદો જગ આધાર. ૧
 ધાતુમેં આરસમેં બિંબ અછે તિહાં જેહ;
 સાહાજી લાધો કહેં હોયસહસ ભાવસું પ્રણમુ તેહ. ૨

ઢાલ ત્રીજી.

નવમી નિરજરા ભાવના ચીત ચેતો રે. એ દેશી.

નાણાવટ સાપુરથકી ભવિ વંદો રે ચાલો અતુર નરનારિ; ભવિ૦
 સોનીફલીયામાંહે જઈ જા૦ શ્રીજિનબિંબ જોહાર. જા૦ ૧
 લાલભાઈના ડેલા તાંઈ જા૦ દેરાસર છે ઇચ્છાર; જા૦
 એકસો સતાવન બિંબને જા૦ પ્રણમતાં જયજયકાર. જા૦ ૨
 તિહાંથી વિલંદાવાડમાં જા૦ દેહરાસરમાંહે દેવ; જા૦
 સંખ્યાઈ ચૌદ સોહામણા જા૦ કીજેં નિત્યપ્રતેં સેવ. જા૦ ૩

ખિંબ આરસના ધાતુમેં લાં એકસોને અડવીસ;	લાં
સરવાલે સરવે થઇ લાં લેટીયા શ્રીજગદીસ.	લાં ૪
તિહાંથી અમલીરાણુમેં લાં ગંધરપ ફલીયા મુગાર;	લાં
આઠ દેરાસર અતિલલા લાં યાત્રા કરો નરનારિ.	લાં ૫
ખિંબ ઇકાતેર જિનતણા લાં નિરખંતા આણુંદ થાય;	લાં
જિનપ્રતિમા જિન સારીષી લાં પૂજંતા પાપ પુલાય.	લાં ૬
સૂરજ શહેરના ચૈત્યની લાં થઇ પુરણુ જિનયાત્ર;	લાં
તિહાંથી જુઝામાંહે જઇ લાં યાત્રા કરો શુભપાત્ર.	લાં ૭
નવાપુરામાંહે દેહરે લાં સોલસમાં શાંતિનાથ;	લાં
ભૂયસમાંહે પ્રભૂ લેટીયા લાં મૂલનાયક જગનાથ.	લાં ૮
ત્રણ્ય ખિંબ પાપાણુમેં લાં ધાતુમેં નવ સાર;	લાં
દ્વાદસ ખિંબ જોહારતાં લાં ઉપનો હરખ અપાર.	લાં ૯
સૈદપુરાને દેહરે લાં હિંદરપુરામાંહે જેહ;	લાં
એકાદસ દેરાસરે લાં જિનપ્રતિમા ગુણુ ગેહ.	લાં ૧૦
સંધ્યાઈ સર્વે થઇ લાં ખિંબ એકસો વીસ;	લાં
નગરથી બાહિર પુરાતણા લાં લેટીયા ત્રિલોવન ઈસ.	લાં ૧૧
સુરતથી મનમોહસુ લાં જઇ રાનેર મુગાર;	લાં
શ્રીજિનખંબ જોહારીયે લાં તે સુણુજો નરનારિ.	લાં ૧૨
ભૂયરે એક અછે તિહાં લાં ચૌદ દેરાસર સાર;	લાં
એકસો ત્રહતાલીસ ખિંબનઇ લાં પ્રણુમીજે બહુ વાર.	લાં ૧૩
સોનીના ફલીયાથકી લાં જિનમંદિર છે એક;	લાં
અઠાવન દેરાસરે લાં રાનેર તાંઇ છેક.	લાં ૧૪
લાલ ત્રીણમાંહે એ કહી લાં ખિંબ છસેય એકત્રીસ;	લાં
સાહાણુ લાધો કહે સમરીયેં લાં લાવસુ નિસદિસ.	લાં ૧૫

કુહા

સૂરતમાંહે પ્રજા ભૂયસ દેહરા દસ શ્રીકાર;	
દોયસય પશુવીસ છે દેહરાસર મનોહાર.	૧
સરવાલે સરવે થઇ બિંબ સંખ્યા કહું તેહ;	
ત્રીન હબર નવસે અધિક બોહોતેર પ્રજાસું તેહ.	૨

દાલ ચોથી.

કનકકમલ પમલા કવે એ, એ દેશી.

યાત્રા સૂરત સહેરની એ કીધી અધિક ઉહલ્લાસ,	
ભવિજન સાંભલો એ;	
શનેરતાંઈ ભાવસું એ પોહોતી મનતણી આસ.	ભ૦ ૧
દેહરે દેરાસરતણી એ જિનપ્રતિમા છે જેહ;	ભ૦
રચના ચૈત્યપ્રવાહની એ સંખ્યાયે કહી તેહ.	ભ૦ ૨
એકીકી ગુણતાં થકાં એ પ્રતિમા ચ્યાર હબર;	ભ૦
સરવાલે સર્વે થઇ એ સૂરત નગર મુગર.	ભ૦ ૩
બિંબ પાષાણુ ને ધાતુમેં એ રતનમય છે જેહ;	ભ૦
વિગતેસું હવે વર્ણવું એ નરનારી મુણો તેહ.	ભ૦ ૪
પાંચસે બિંબ પાષાણુમેં એ માંહે રતનમય સાર;	ભ૦
એકસો એક ચોવીસવટા એ ચૌમુષ પટ ચિતધાર.	ભ૦ ૫
નવસેં દસ પંચ તીરથી એ પટ અઘ્યોતેર બાણ;	ભ૦
નવસેં ખ્યાસી પાટલી એ નવ તિહાં કમલમંડાણ.	ભ૦ ૬
એકલમલ છે ઇચ્છારસે એ અધિકી સહતાલીસ;	ભ૦
સિદ્ધચક્ર કલા દોયસે એ ઉપરે ગુણચાલીસ.	ભ૦ ૭
ચોવીસવટાની ચોવીસગુણી એ પંચતીરથીની પંચ;	ભ૦
અઠાણગણી કમલની એ ચૌમુષે ચોવીસ સંચ.	ભ૦ ૮

એકલમલ સર્વે થઇ એ સહસ દસ એકતાલ;	ભ૦
સૂરતમાંહે જિનખિંબને એ વંદન કરું ત્રિણકાલ.	ભ૦ ૬
જિનપ્રતિમા જિન સારીષી એ સૂત્ર ઉવાઇ મુઝાર;	ભ૦
રાયપસેની ઉવાંગમાં એ સૂરીઆલને અધિકાર.	ભ૦ ૧૦
નિરોપા ચૌ જિનતણ એ શ્રીઅનુયોગદુઆર;	ભ૦
ઠવણસત્ય જિનવર કહે એ ઠાણાંગે સુવિચાર.	ભ૦ ૧૧
શ્રીજિનપૂજા ચાલતી એ ભાષી ભગવર્ધઅંગ;	ભ૦
જાતાસૂત્રે દુપદી એ જિન પૂજે મનરંગ.	ભ૦ ૧૨
ઇત્યાદિક સૂત્રે ધણ એ જિનપ્રતિમા અધિકાર;	ભ૦
સમકિત નિરમલ કારણી એ સિવસુખની ઠાતાર.	ભ૦ ૧૩
ઉથાપક જિનખિંબના એ તેહનો સંગ નિવાર;	ભ૦
સંકા કપ્યા પરિહરી એ જિન પૂજે નરનારિ.	ભ૦ ૧૪
ચોથી ચૈત્યપ્રવાડની એ ઢાલ થઈ સુપ્રમાણ;	ભ૦
સાહાણ લાઘો કહે જેહ ભણે એ તસ ઘરે કોડ કલ્યાણ.	ભ૦ ૧૫

દુહા.

જેણી રીતે જિમ સાંભલુ સંખ્યા કીધી તેહ;	
અધિકુ ઉછૂ જે હોય મિચ્છાદુકડ તેહ.	૧
સતરસેં ત્રાણલગેં યાત્રા કરી મનકોડ;	
વર્તમાન જિનખિંબની યુગતે કીધી જોડ.	૨

ઢાલ.

રાગ ધન્યાસી.

ઇમ ધનો ધણને સમઝાવે, એ દેશી.

યાત્રા સૂરતખિંદીર ફેરી કીધી સેરી સેરી છ,
ટાલી ભવોભવ બ્રમની ફેરી સિવરમણી થઇ ને રીછ છ.

ઇથીપરે શ્રીજિનભિંબ જોડાર્યા દુરીમતના દુષ વાર્યા લ;
 આતમગુણ અનુભવસુ વિચાર્યા એ પ્રભૂ તારણદારા લ. ઇં ૨
 સમકિત સુદ્ધ દસા આરોપી કુમતિકતા જડ કાપી લ;
 ફીરત તેહની જગમાં વ્યાપી જેણે જિનપ્રતિમા થાપી લ. ઇં ૩
 આગમ અધ્યાતમના અંગી સ્યાદવાદ સતસંગી લ;
 નય પ્રમાણુ જાણે સમ્મલંગી તે જિનપ્રતિમા રંગી લ. ઇં ૪
 જિનપ્રતિમા જિન સરીપી જાણી ભાવસુ પૂજે પ્રાણી લ;
 સીવસુખની સાચી સહિનાણી ભાપી ગુણધર વાણી લ. ઇં ૫
 જિનગુણ સમ નિજગુણ અવધારી જિનપ્રતિમા સુખકારી લ;
 ઉપાદાનમાહેં સુવિચારી નિમત્ય સખલ ઉપગારી લ. ઇં ૬
 કટુકગછેં કલ્યાણુ વિરાજે સાહા લહુલ ગુણચંદા લ;
 થાભણુસી તસ પાટ પ્રભાવિક પંડિતમાંહે દિણુદા લ. ઇં ૭
 સંવત સતર ત્રાણુયા વરસેં રહી સૂરત ચોમાસે લ;
 માગસિર વદિ દશમી ગુરવારે રચીઉ સ્તવન ઉઠાસે લ. ઇં ૮
 તપગછનાયક સુજન સુલાયક વિજયદયાસૂરિરાજે લ;
 સાહા લાલચંદતણુ આગ્રહથી રચના અધિક વિરાજે લ. ઇં ૯
 અધિકું ઉછૂ જે હોય એહમાં શુદ્ધ કરજ્યો કવિરાયા લ;
 સાહાલુ લાધો કહે સૂરતમાંહે હરખસુ જિનગુણ ગાયા લ. ઇં ૧૦

ઇતિ શ્રીસૂરતનગરની ચૈત્યપ્રવાહની. સંખ્યાનું સ્તવન સંપૂ-
 ર્ણ સર્વગાથા ૮૧ શ્રીસૂરતમધે દેહરા ૧૦ છે દેરાસર ૨૩૫ ભૂ-
 ચરા ૩ પ્રતિમા એકેકી ગણતા ૩૯૭૮ પંચતીરથીની ૫ ચોવીસવટાની
 ૨૪ એકલમલ ૫૮ પાટલી સિદ્ધચક્ર કમલ ચૌમુખ સર્વે થઇને
 ૧૦૦૪૧ છઇ.

૬૩

પં૦-કલ્યાણસાગરવિરચિત પાર્શ્વનાથચૈત્યપરિપાઠી.

ગોડી પરતા પૂરવૈ, એ ઢાલ.

ભગવતી ભારતી ચિત્ત ધરી હું શુભ ગાવું હો પાસજિથુંદ; સંધેસરપુર રાજ્યો મુઝ સાહિબ હો તું નયણાનંદ. ૧
સંધેસર મુખ પૂરવૈ પ્રભુ પારસ હો નાથ જિથુંદ;
અસરણ સરણો તાહરો તુઝ પ્રણમઈ હો સુરનરવૃંદ. સંધે૦ ૨
સેતુંજે રૈવતગિરિ પંભાતિ હો પાસ જિથુંદ;
ઘોઘે નવપડ રાજિઓ ગાડરીઓ હો તું ત્રિભુવનચંદ. સં૦ ૩
જરાહિ જગમૈ જગતો સૂરતિમઈ હો દીપઈ મુખકંદ;
મહિમાવાદે તું જયો દીવે ચે હો દીઈ આણુંદ. સં૦ ૪
માંડલિ મહિમા તાહરો પંચાસર હો પૂરૈ મન આસ;
પાટણમૈ તું પરગડો અહમદાવાદે હો દીપઈ શ્રીપાસ. સં૦ ૫
મહિસાણૈ મહિમા ઘણો પાટણપુર હો તું ત્રિભુવનભાણ;
સીધપુરૈ તું મુષકરે વડાલી હો કહિઈ જગભાણ. સં૦ ૬
પોસીને પરતિષ પ્રભૂ સાળલીઈ હો સાચો મુષકાર;
ઈડરનયરૈ અલિનવો અહમદાનગરે હો આપૈ ભવપાર. સં૦ ૭
અમીઝરો અતિસય ઘણો કલ્લોલૈ હો કહીઈ જિનનાહ;
લોડણ લખમી પૂરવઈ સાગવાડે હો સાચો જગનાહ. સં૦ ૮
ફંગરપુરમૈ દીપતો વડપદ્મ હો વાટિં રખવાલ;

વંસવાલેં વાસઈ વસે બહરેંમે હો જિન ઝાકઝમલ. સં૦ ૯
 સમીનો સાહિબ મિલ્યો આહડમેં હો અવિહિ કાતાર;
 ઉદયપુરઈ ઉદયાકર દિલવાઈ હો તું દીનદયાલ. સં૦ ૧૦
 નાગદહે નામઈ સદા જૂતાલેં હો ભવિઅણુ હિતકાર;
 ગોગુદે નઈ નવપલ્લવઈ લોઆણુઈ હો તું ધન દાતાર. સં૦ ૧૧
 કરહેઈ કામિતિ દિયઈ અણાંદો હો આપે સુખવૃંદ;
 એકલમલ અવેલરમેં લાનુમતી હો મહિમામેં કંદ. સં૦ ૧૨
 પહાંગઈ પ્રણુમું સદા વધનોરે હો વાધઈ આણુંદ;
 ભડકેલઈ ભલ ભેટીઓ ચિંતામણી હો તું આગરે સુકાય;
 નવલપો નામે સદા અહિછતેં હો દીઠિ સુખ થાય. સં૦ ૧૩
 વાણારસી હો નગરી લલી જિહાં જન્મ્યા હો પાસકુમાર;
 સમેતસિપરઈ જઈ કરી પ્રભુ પહુતા હો મુગતિ મઝારિ. સં૦ ૧૪
 મોરિલા ગામેં અમીઝરો કિસનગદઈ હો ચિંતામણી પાસ;
 ભીડલંજણુ ભગવાનજી મનમોહન હો મન પૂરે આસ. સં૦ ૧૫
 અંતરીક કૂકડેસરઈ અવંતી હો શ્રીમગસી પાસ;
 રામપુરઈ રલીયામણો મંડલિગદ હો રાયરાંણા દાસ. સં૦ ૧૬
 મેડતઈ નગર સુહામણો ફલવર્ધિ હો તું તરકરમાર;
 નાગોરઈ નામઈ સદા વિક્રમપુર હો તુ હિ જયકાર. સં૦ ૧૭
 જેસલમેરે તું જાગતો તિમરીપુર હો તું રખવાલ;
 મંડોવર મહિમા ઘણો યોધનયરઈ હો તું સુખકાર. સં૦ ૧૮
 વાગોરઈ અંતરઈ નમું વાડીઈ હો શ્રીપાસજિહિંદ;
 નીંબાજઈ નવવિધિ દીયઈ અઝારઈ હો દાઠઈ આણુંદ. સં૦ ૧૯
 સોઝિતમાંહિ સુંદર પાલી હો પરમેસર પાસ;
 નવલપો નામે જયો વીઢહાવાસ હો પૂરઈ જગ આસ. સં૦ ૨૦
 બલોરે જગ જાગતો સરવાડે હો સેવક સાધાર;
 ભિનમાલેં મહિમા ઘણો ગોડી જિન હો સુખનો દાતાર. સં૦ ૨૧
 વીંઝેવે વલી વાલહો શ્રીવરકાણેં હો તું કાંમ બયદું;
 સાહડીઈ સાનિધિ કરે તીન મૂરતિ હો ભવિઅણુ જણુ ઇદું. સં૦ ૨૨

રાણપુરઈ જગ જગતો માહામેં હો તું મહિમામેઠ;
 છેછલીઈ સીરોહીઈ વીકાનેરે હો દીજે સખ જેર. સં૦ ૨૩
 આયુગઢમે લેટીયો અચલગઢમાં હો શ્રીજિન નાંમ;
 રાવણ મનમાં સાંભર્યો અલવરપુર હો એઠો પ્રભુ હંસ. સં૦ ૨૪
 મથુરા માલપુરઈ ભલો અંદાલી હો અરિગંજણનાહ;
 ટુંક તોડઈ ઘંટાલીઈ રણથંભેર હો આપૈ તું બાહ. સં૦ ૨૫
 ચેલણપાસ વંજિલીઈ ઠીકરીયો હો સુખસંપતિગેહ;
 ચાણસમાં ચિહું ષડં જયો ગુઆલેરે હો મહિમામેહ. સં૦ ૨૬
 દોલતાવાદેં દીપતો ચંપાપુર હો ચિતિતદાતાર;
 બાહડમેં રે વીનવુ કલિકુટે હો કલપતરૂ સાર. સં૦ ૨૭
 મેરૂસિખર નંદીસરે રૂચકાદિક હો ઇમ હાંમ અનેક;
 હામિહામિ તુજનૈ નમું પ્રાત ઉઠિ હો મનિ ધરિ વિવેક. સં૦ ૨૮
 એકસો આઠેં આગલા એ તીરથ હો જગના સાધાર;
 રડવડીયાં રખ્યા કરઈ લડથડીઆં હો લ્યૈં તુંહિજ સાર. સં૦ ૨૯
 વાટ ઘાટ રખ્યા કરૈ ભય પીડ્યાં હો સેવક સાધાર;
 ભાવઠિભંજનૈ ભય હરૈ ભવસાયર હો ઉત્તારઈ પાર. સં૦ ૩૦
 અહનિસિ સેવું સાહિબો ધરિ મનમાં હો પ્રભુ તાહરો ધ્યાન;
 અહનિસિ સૂતાં જગતાં ગુણુ ગાવુ હો જિન તાહરા ગાન. સં૦ ૩૧
 અષ્ટ મહા ભય દૂરૈ કરેં પૂરઈ મનની હો વંછિત આસ;
 ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખ સંપદા મુગ દીજૈ હો સંપેસર પાસ. સં૦ ૩૨
 ઇહભવિ પરભવિ માહરઈ પરમેસર હો તું પ્રાણુ આધાર;
 બાલક બાળી આંપણો સુખ દીજૈ હો સેવક સાધાર. સં૦ ૩૩
 દિન દિન દોલત દીલઈ વલી દીજૈ હો સમકિત દાન;
 બુધ આરિત્રસાગર ગુરૂ શિષ્ય વીનવઈ હો પ્રભુ ઇમ કલ્યાણ. સં૦ ૩૪

કલશ.

ઇમ ગામિ હામિં પાસ નામિં નગર તીરથ જગધણી,
 જિન નાંમ જાણી ભાવ આણી પાસ પડિમા મેં ગુણી;
 તપગચ્છદીપક મોહજીપક વિજયપ્રભસૂરીસરો,
 બુધ આરિત્રસાગર શિષ્યસેવક 'કલ્યાણસાગર' જયકરો. ૩૫

॥ अहम् ॥

પં૦—સૌમાગ્યવિજયવિરચિત

તીર્થમાલા.

દૂહા.

- આણુંદહાઈ આગરેં પ્રણુમુ પાસ બિણુંદ;
ચિંતામણિ ચિંતાહરણુ કેવલજ્ઞાન દિણુંદ. ૧
- સમરૂં સારહસામિનિ જિનવાણી મુષદાય;
જાસ પ્રસાદ કવિયણુતણી વાણી નિર્મલ થાય. ૨
- પ્રણુમિ શ્રીગુરૂચરણુયુગ આણિ અધિક ઉલ્હાસ;
તીરથમાલ પૂરવતણી કરસ્યોં વચન વિલાસ. ૩
- જિહાં જિહાં શ્રીજિનરાજનાં કલ્યાણુક કહેવાય;
નિજ નયણે નિરખ્યાં જિકે દેશ ગાંભ નેં ડાય. ૪
- કહિસ્યું તે સઘલાં જિકે સુણુજ્યો ચતુર સુજાણુ;
સુણુતાં તીરથમાલનેં જનમ હુવે સુપ્રમાણુ. ૫

॥ ઢાઢા ૧ ॥

સુગુણુ સનેહી મેરે લાલા, એ દેશી.

અધિક પ્રતાપિ આગરેં સોહેં શ્રીચિંતામણિ જનમન ચોહેં;
સંવત સોલસેં યોગણુઆલીસઈ શ્રીગુરૂ હીરવિજય સુજગિસઈ. ૬

કીધી પ્રતિષ્ઠા પાસજિ સાર પરચેં ધન સાહ માનસિંધ ઉદાર;
 તે ચિંતામણિ પાસજિ સ્વામી વંદા આમરેં આણુંદ ખામી. ૭
 ચોમુષ મહીયલમાંહિં પ્રસિદ્ધો ચંદ્રપાલ સંધવિયેં કીધો;
 શ્રીસીમંધર વંદુ પાયા હીરાનંદ મુકીમ ભરાયા. ૮
 સંકટભંજન પાસ બિરાજેં તમાતણી બાબરેં છાજેં;
 મોતિકટકલેં બંદચો પાયા વાસુપૂજ્ય જિનવર મન ભાયા. ૯
 ઇમ દેહરાસર દેહરાં સાર વંદાં બિંબ અનેક પ્રકાર;
 કરિ ચોમાસા આગરામાંહિં પૂરવ દેષણ મન ઉચ્છાહિં. ૧૦
 પંચકલ્યાણુક ભૂમિ વંદીજેં અલજયો ચિંતજો દરશણ કીજેં;
 ગીતારથ ગુરૂ પુસ્તક ભાષી તે જોવા મન થયો અભિલાષી. ૧૧
 કર્યો ચોમાસો સત્તર છયાલિસેં શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેસઈ;
 આગરાથી શુભદિન સુભવાર જમુનાં ઉત્તરી આવ્યા પાર. ૧૨
 પાતિસાહી મહિમાઈં ભણ્યો તપગચ્છ પેપધશાલ વષાણ્યો;
 દેહરાસરના દેવ બુહારી પીરોબવાદ આયા સુખકારી. ૧૩
 તિહાંથી દક્ષણદિશિ સુવિચારી ગાઉ એક ભૂમિ સુખકારી;
 ચંદવાડિમાંહેં સુખઠાતા ચંદ્રપ્રભ વંદો વિખાતા. ૧૪
 સ્ફટિક રતનની મૂરતિ સોહેં ભવિજનનાં દીકાં મન મોહેં;
 તે વંદી પીરોબવાદ આવ્યા બાણી મન આદહાદ. ૧૫
 તિહાંથી છ કોસ સકુરાવાદ જિહાં શ્રાવકના ધવલ પ્રાસાદ;
 કોરટા જિહાંનાવાદ વિચારો ઇહાં સમવાય દિગંબર ધારો. ૧૬
 તિહાંથી કહા માણકપુર કહીજેં અંતરાલિ ગંગાજી વહીજે;
 જયચંદ પાંગુલો રાજ પ્રસિદ્ધો કોટ સખલ કહામાંહિ કીધો. ૧૭
 હારાનગર સાહિબઠપુર આયા દેવી શ્રાવક ગુરૂ મન ભાયા;
 ગંગાજી તટ નગરી વિશાલ પણિ એક પોટિ નહિં પોસાલ. ૧૮
 કોઈ કુમતિ રહ્યો તિણુ ગામઈં સખલ ઉપાધિ કરી તિણુ કાંમઈં;
 લાલચી અધરખી અરીત ઉપાસિરાની કરાવી મસીત. ૧૯

દૂધી.

નગર ભલા આવક ભલા ધર્મવંત સુવિચાર;
એક ધર્મશાલા વિના કઠિન ધર્મ બાવહાર. ૨૦

તે જાણી આવક સુણે હો વસતિનો દાંત;
કલ્પસૂત્રમાંહે બાપીઓ વસતીદાંત સુપ્રધાંત. ૨૧

॥ ઢાલ ૨ ॥

બહિનિ રહિ ન સકિ તિસેં જિ, એ દેશી.
સાહિબહપુરથી સુણો છ દક્ષણ દિશિ સુખકાર;
મહુઆ ગાંમ વપાંણીઈ છ ત્રિણ કોશ ઉદાર રે. ૧

પ્રાણી વાણી શ્રીજિન સાર, પુંડચાડે ભવપાર રે. પ્રાં-આં.
જિનવર દોય જૂના હતા છ દિવેં તે ઠામ કહેવાય;
મૃગાવતી કેવલ લહો છ વલિ સુચરણ નમાય રે. પ્રાં ૨

ચંદનખાલા પણુ લહે છ નિરમલ કેવલનાણુ;
તિહાંથી નવકોસેં હુવેં છ નયરી કુસંળી ઠાંણુ રે. પ્રાં ૩

જનનાતટ ઉપરિ વસઈ છ જનમપૂરી જિનરાજ;
પદ્મપ્રભુ તિહાં અવતર્યા છ તિણેં કોસંળી કહેં આજ રે. પ્રાં ૪

છરણ છે જિનદેહરે છ પ્રતિમા સુંદર સાજ;
ચંદનખાલા પણિ ઈહાં છ બાકુલ દીધા છાજ રે. પ્રાં ૫

વૃષ્ટિ બાર કોઠહતાણી છ સોવન કેરો રે જાંણુ;
ઋષિ અનાથી રૂચકો છ ઇણુ કોશંળી વપાંણુ રે. પ્રાં ૬

નયણુ વેદના જેહનેં છ સ્ત્રીય છમાસી રે સીમ;
વચરાગેં સંચમ દીયો છ વેદન મિટિયાં તેમ રે. પ્રાં ૭

શ્રેણિક રાજા પાંમિયો છ પહેલો સમજિત સાર;
એ સુનિદર્શન દેખીનેં છ સફલ કીયો અવતાર રે. પ્રાં ૮

તે તીરથનેં લેટીનેં છ આબ્યા ઉલટ અંગ;
સાહિબહપુરથી દિવેં છ પુરૂષ દેખણુ રંગ રે. પ્રાં ૯

દૂહા.

સાહિબદપુર નગરમાં વંઘાં ગિંઘ ઉદાર;
નિત પૂજેં જિનરાજનેં પૂરણમણ સુવિચાર. ૧
આગરાનગરથી માંડિને સાહિબદપુર તાંહિં;
ઐસવાલ શ્રાવક નહિ કોઈ મારગમાંહિ. ૨

॥ ઢાલ ૩ ॥

કપૂર હોઇ અતિ ઉજલું રે, એ દેશી.

પનરકોસે પરગટો રે તીર્થ પ્રયાગ પ્રસિદ્ધ;
જવન અકબર પાતિસા રે ઇલાવાસ નાંમ કિદ્દ રે. ૧
સગ્યાનિ, ધરિ જિન વચન પ્રતીત; એ સમકિતની રીત રે;
પ્રાંણી ધરિં સં ૨

અરણિકાપૂત્ર નાંમ જાંણુજે રે આચારજ ગુણધાર;
પુકચૂલા વચનેં કરી રે ઉતરેં ગંગાપાર રે. સં ૩
પૂરવલવના વચરથી રે દેવ કરે ઉપસર્ગ;
કેવલ સમભાવેં લહે રે સુખ પામેં અપવર્ગ રે. સં ૪
તે દિનથી મહિમા વધ્યો રે એ તીરથનો ઉદાર;
ગંગા જમુના સરસતી રે ત્રણેં મલિ જિહાં ધાર રે. સં ૫
એ અધિકારહ જાણુજે રે પરિશિષ્ટપર્વ મઝાર;
ઉપદેશમાલાઈ કહ્યો રે એ મોટો અધિકાર રે. સં ૬
મકરસુરજે નાહે ઘણા રે મિથ્યાતિ મન ભાય;
કુશુરે કુદેવેં ભોલબ્યા રે કાપે ગલાં તિણું ઠાય રે. સં ૭
ત્રિવેણી સ્નાને કરી રે માનેં પવિત્ર શરીર;
અંતરંગ મલ નવિ ટલેં રે નાહ્યાં નિર્મલ નીર રે. સં ૮
અપયવડ છેં તિહાં કનેં રે જેહની જડ પાતાલ;

તાસતલેં પગલાં હુતાં રે ઋષભજીનાં સુવિચાર રે. સ૦ ૯
 શ્રીઆદિસર પારણો રે વડતલેં કીધો પ્રેમ;
 ગીતારથ વચનેં સુણ્યો રે નિચેં કહીયે કેમ રે. સ૦ ૧૦
 સંવત સોલ અઠતાલિસેં રે અકબર કેરે રાજ;
 રાયકલ્યાણ કુબુધિયે રે તિહાં થાપ્યા શિવસાજ રે. સ૦ ૧૧
 તે દિનથી માંડિ કરી રે પૂજેં મિથ્યાતિલોક;
 તે થાંનક અવરગના રે રાજ્યમાંહિં થયો ફ્રાક રે. સ૦ ૧૨
 એહવા પ્રયાગનેં દેખિનેં રે આવ્યા ગંગા પાર;
 ગૂસીને ઘાટેં ચડી રે કાસીની સુવિચાર રે. સ૦ ૧૩
 દેશ ભલા હોય વાટમાં રે વિષમ વડો એ દેશ;
 નિવડ રાગ ને દ્વેષથી રે જેહવો બ્રથી પ્રવેશ રે. સ૦ ૧૪
 કોસ ત્યાલીસ પ્રયાગથી રે વાણારસી વિખ્યાત;
 અતરાલ એ દેશની રે થોડિસી કહી વાત રે. સ૦ ૧૫

દૂહા.

દેખ્યો નગર સુહામણો વાણારસી વિલાસ;
 ધવલ ગેહે વષાંણના ઉંચા અતિ વિશેસ. ૧
 તિણ નગરિ ભેલુપુરો તિહાં ભાટનાં ગેહ;
 પ્રતિમા પાસ જિણંદની પૂજે પૂરણ નેહ. ૨

॥ હાલ ૪ ॥

ખેરા સાહિત્ય હો શ્રીશીતનનાથ ક; એ દેશી.

એક વરણા હો દુજી આસા નાંમ કેં હોય નદિ મધ્ય ભાગમેં જી;
 વસી વાડ હો નગરીનો નાંમ કેં કીધો વાણારસી રામીય જી. ૧
 પટ દરસન હો જે કહિયે ભાષિ કેં તે સઘલા તિહાં પાપએ જી;
 પાપંડી હો મુંડી જટાધાર કેં ગંગાતટ નિત નાહિયે જી. ૨

શિવસેવક હો સેવે શિવલિંગ કે વેદાંતિ બ્રહ્મા વસેં જી;
 બુદ્ધિહિતા હો બોધમતની વાત કેં કરતા નેહયાવક ભનેં જી. ૩
 મીમાંસક હો માનઈ પટકર્મ કેં ભરમ ભયાં માંહિં કરેં જી;
 સહુ દરસણ હો માંહિં નિરદોષ કે જે નિત ભવસાથર તરેં જી. ૪
 હરિહર હો કરતા જલ સ્નાન કેં પૂજા કરેં શિવલિંગની જી;
 વલી ચઉમુખ હો બ્રહ્મા નેં ગણેશ કેં કામિનિ સહુનેં સંબનિ જી. ૫
 કાસીમાંહિં હો વાસી જે કાગ કેં મૂઝો મુગતિ પાંમેં સહી જી;
 ઇત્યાદિક હો મિથ્યાત્વીની વાત કેં કલિયુગ તિણ નગરી લહી જી. ૬
 જિહાં જનમ્યા હો શ્રીસુપાસ નેં પાસ કેં કલ્યાણક જિનરાજનાં જી;
 થયાં ઇણ પુરેં હો તિણે ભણિયેં પવિત્ર કેં ફરસે જે જિનરાજનાં જી. ૭
 એ તીરથ હો હતો જૈનનો જાણ કેં કાલેં મિથ્યાત્વ વધ્યો ઘણો જી;
 જિનધર્મના હો નિંદક બહુ લોક કેં ગુણકાણ પહેંલુ ગિણો જી. ૮
 ઇણ નગરી હો રાજા હરિચંદ કેં વાચાપાલણ પ્રેમસ્થું જી;
 પાંણી ભરિઓ હો ચંડાલનેં ગેહ કેં ચૂકો ન આપણા નીમસ્થું જી. ૯
 કાસીથી હો ત્રિણ કોસ સાર કેં સોહ તે સીહુપુરી લલી જી;
 જિહાં જનમ્યા હો શ્રીશ્રેયાંસજિણંદ કેં પગલાં પૂજેં મન રૂલિ જી. ૧૦
 તિણ પાસે હો ચંડમાધવ નાંમ કે કહે પ્રથમ ગુણકાંણિઈ જી;
 તિણે કાંમે હો ચંદ્રપુરી નાંમ કેં જનમ ચંદ્રપ્રભ જાણીઈ જી. ૧૧
 તીરથની હો ફરસીઈ ભૂમિ કેં ગગાપારેં આવિયા જી;
 કુશલેસ્થું હો પુંહતા પરસિદ્ધ કેં કર્મનાસા તટ પાવિયાં જી. ૧૨
 મિથ્યાત્વી હો તિણે તટનિ તોય કે પગ બોલેં નહિં કો કહા જી;
 કહે જલનો હો પરસંગ પ્રમાણ કેં તીરથ હોવે વિરથા સદા જી. ૧૩
 તિહાંથી હો સહસ્રરા જાંમ કે સખલ તલાવ છે સોહતો જી;
 થયો સેરસા હો પાતિસાહ પઠાણ કેં તાસ જનમ કાંમ એ હુંતો જી; ૧૪
 અનુકમેં હો સોવન નદિ ઘાટ કે વાટવહેં પટણાતણી જી;

જિહાં વીરનો હો વલગો રહ્યો વચ્ચે કેં સ્વર્ણવાદકા તે બણી ૭. ૧૫
 વડ વિસ્તારે હો નહિનો પાટ કેં ત્રિભુ કોસ થકો તદા ૭;
 એક વાટે હો ગયા દિશિ બાય કેં અટવિ દુષદાયક સદા ૭. ૧૬

દૂહા.

કોસ એંસી કાશી થકી પટણો લોકપ્રસિદ્ધ;
 પાડલિપુર વર મૂલગો નામ ઉદાઈ કિદ્દ. ૧

॥ કાલ ૫ ॥

દાન કહે જગ હું વડો, એ દેશી.

ઉતપતિ પટણા નગરની સુણને શાસ્ત્ર મઝાર, હો સુંદર;
 શ્રેણિકપુત્ર કોણિકતણો રાજ્ય ચંપામાં સાર હો. સુંદર ૧
 સુણને સુગર વાંણી સદા આંણી લાવ ઉદાર હો; સું
 ગુર વિના ય્યાન ન પાંમીઈ છે ગુર ય્યાન દાતાર હો. સું સું આંર
 નાંમ ઉદાઈ રૂઝડો કોણિકનો અગળત હો; સું
 તાતમરણથી મન વિષઈ રાજ્ય તિહાં ન સુડાત હો. સું સું ૩
 મંત્રીસર રાય વીનળ્યો કરો નવનગરી મડાણ હો; સું
 ગંગા તટ જોતાં થકાં આયા સેવક રાય આણ હો. સું સું ૪
 અરણિકાપુત્રની ધોપરી વહતી ગંગા વાર હો; સું
 તિણમેં પાડલી નીપની તે દેવી નિરધાર હો. સું સું ૫
 મજ કીઓ મત્રીસર ધણે તટ કીજેં વાસ હો; સું
 પાડલી કૂલી પરગડી ઉદય હોસ્યેં ઉદાસ હો. સું સું ૬
 નગર વસાળ્યો રૂઝડો રાજા પ્રસન્ન કાજ હો; સું
 પાડલીપુર નાંમ ચાપીઓ પટણો પ્રસિદ્ધ છે આજ હો. સું સું ૭
 પ્રથમ રાજા એ નગરમાં હુઓ ઉદાઈ ઉદાર હો; સું
 હેમાચાર્ય ઉપદેશથી પરિશિષ્ટપર્વ મઝાર હો. સું સું ૮

તદનંતરે નવન દ હુઆ ઇંણુ નગરીમાં રાય હો; સું
 લોલાલોલ લાઆ થકા ધન કીધા ઇંક ઠાય હો. સું સું ૯
 અંદ્રગુપતિ પણુ ઇંહાં થયો મંત્રી ચાણાયક જાસ હો; સું
 શ્રાવક શુદ્ધસમકિત ધરેં ચિત જિનધર્મ પ્રકાસ હો. સું સું ૧૦
 દોઈ દેહરાં થાં નગરમાં એક વેગમપુર સાર હો; સું
 થૂલ હુતો ગુર હીરનો છેં પગલા સુષકાર હો. સું સું ૧૧
 પંચ પહાડિ પરગડી જિહાં છે ઇંટની ખાંણ હો; સું
 તેહનેં ગુરમુષ સાંલલી નદ પહાડિ જાણ હો. સું સું ૧૨
 સેક સુદર્શન તિહાં થયો કેવલજ્ઞાન ઉદાર હો; સું
 ઉપસર્ગ અભયાઈ કીયો સહિયો પિમાલંડાર હો. સું સું ૧૩
 તિણુ થાનકમાં થૂલ છે નમિઈ મન વચ કાય હો; સું
 પૂને પગલાં પ્રીતિસું કેવલજ્ઞાનની જાય હો. સું સું ૧૪
 થૂલિલદ્ર પણુ ઇંણુ પુરી અવતરિયા પ્રહાર્યાર હો; સું
 કોશ્યા પ્રતિભાંધી લલી કીધી શ્રાવિકા સાર હો. સું સું ૧૫
 ઇમ અનેક ઇંહાં હૂઆ પુહવી પુરૂષ વિખ્યાત હો; સું
 હિવેં કહુચ્યું સમેતશિષરની જાત્રા જાવની વાત હો. સું સું ૧૬
 શ્રાવક પટણા નગરમાં ધરમી નેં ધનવંત હો; સું
 સામગ્રિ દીઈ પંથની સાધુ સેવા કરેં સંત હો. સું સું ૧૭

ફૂહા.

પટણાથી એક પૂર્વદિશે ફૂળ દક્ષણ વાટ;
 જે દક્ષિણ દિશિ પંથ છેં તિહાં વિષમા છે ધાટ. ૧
 પહેંલી પૂરવની કહું વાત વાટની જેહ;
 સુણુને આલસ છોડિને આણી અવિહક નેહ. ૨
 ત્રિણુ કોસેં પટણાથી કૃતુઓ નગર સુઠાંમ
 દિગપટ સામગ્રી તિહાં સહૂ પામેં વિસરાંમ. ૩

. ૧૧ હાલ ૬ ૧૧

મંમલ કમલાના કંઠની, એ દેશી.

પટણાથી કોસ પંચાસ રે વૈકુંઠપુરી સુભ વાસ રે;
શ્રાવક સેવે જિનરાજ રે દેહરાસર વંદા પાજ રે. ૧

તિહાંથી દશ કોસે જાણુ રે ગામ નામે ચાહ વધાણુ એ;
ભગવંતદાસ શ્રીમાલ રે નિત પૂજા કરે સુવિશાલ રે. ૨

દેહરાસર દેવ જુહાર રે વલી સ્થણુની પ્રતિમા નિહાર રે;
વંદી જિનજીના પાય રે જસ વંદાં શિવસુખ થાય રે. ૩

ગંગાજીને મધ્યભાગ રે એક ડુંગરી દીસે ઉદાર રે;
તિહાં દેહરી એક પવિત્ર રે પ્રતિમા જિન પ્રથમની નીત રે. ૪

કહે અષ્ટાપદની રીત રે ગંગા મધ્ય થઈયે પ્રતીત રે;
મિથ્યાતિ આંન વિચાર રે માંને ઉરવાહે નિરધાર રે. ૫

તિહાંથી દક્ષિણ કોસ ત્રીસ રે જિહાં વૈજનાથ છે ઇસ રે;
કાવડિયા ગંગા નીર રે લેઢાઈ લેઈ શરીર રે. ૬

તે જિહાં ગિરાંથી જળ જાય રે દશ કોશે મારગ થાય રે;
ચંપા ભાગલપુર કહેવાય રે વાસપૂજ્ય જનમ તિહાં કાય રે. ૭

ચંપામાં એક પ્રાસાદ રે શ્રીવાસપૂજ્ય ઉદાર રે;
પૂજ્યા પ્રભુજીના પાય રે કીધી નિજ નિર્મલ કાય રે. ૮

ચંપા ભાગલપૂર અંતરાલ રે એક કોશતણે છે વિશાલ રે;
વીચે કરણરાયનો કોટ રે વહે ગંગાજી તસ ઓટ રે. ૯

કોટ દક્ષિણ પાસ વિશાલ રે જિહાં જિન પ્રાસાદ રસાલ રે;
મોટા દોઈ માણુકથંભ રે દેખી મન થયો અચંભ રે. ૧૦

તિહાંના વાસી જે લોક રે જોલેં વાણી ઇહાં ઇમ ફોક રે;
એ વિષ્ણુપાદુકા જાણુ રે અતિ જીરણુ છે કમઠાણુ રે. ૧૧

તિહાં થંભની કામ હોય રે પંચ કલ્યાણુક જિન જોય રે;
ઉદાર થયા ઇણે કામ રે કહિઈ કિણુ કિણુરા નામ રે. ૧૨

ઇશુ નગરી સુદર્શન સાર રે રહ્યા પ્રતિમા કાઉસગ દ્વાર રે;
 અભયાદાસી લેવાય રે રાષ્ટ્રીને છે મન લાય રે. ૧૩
 ન ચલ્યો પ્રજાચારિ ચિત્ત રે રાષ્ટ્રી જગમાંહિ કિત રે;
 સૂલી સિંહાસન થાય રે રાજાદિક પ્રજામેં પાય રે. ૧૪
 ચઇ સતી સુભદ્રા નારી રે ઉઘાડ્યાં ચંપા ખાર રે;
 ચાલણિછં કાલ્યો નીર રે ઇશુ ચંપા નગરી ધીર રે. ૧૫
 ચંદનબાહ્યા ઇશુ ગાંમ રે જનમિ નિર્મલ પરિનામ રે;
 ઇમ હુઆ અનેક ઉદાર રે ધર્મિ ઇશુ નગર મઝાર રે. ૧૬
 ચંપાથી દક્ષિણ સાર રે ગિરિમક્ષ્મા નામ મંદાર રે;
 કાશ સોલ કહેં તે ઠાંમિ રે તિહાં મુક્તિ વાસપૂજ્ય સ્વાંમિ રે. ૧૭
 પ્રતિમા પગલાં કહિવાય રે પણિ યાત્રા થોડા જાય રે;
 એહવી વાંછી વિખ્યાત રે કહેં લોક તે દેશી વાત રે. ૧૮
 તે તીરથ જૂમિ નિહાર રે આયા ભાગલપુર સુવિચાર રે;
 જયવંતા તિહાં ઓસવાલ રે માનેં પદ્દર્શન પ્રતિપાલ રે. ૧૯
 દિગંબર શ્રાવક સાર રે દેહરાસર દેવ જુહાર રે;
 વયરાડી છેં ગાંમ પાસ રે ભાગલપુરને ઉદ્દાસ રે. ૨૦
 એક દેવલ તેણેં ગાંમ રે હતો હમણાં છેં તે ઠાંમ રે;
 તિહાંથી ચાલ્યા ચિત્તચંગ રે હિવેં આવ્યા તે દેશજ બગ રે. ૨૧
 બંગાલો છેં લોક પ્રસિદ્ધ રે જિણેં દેશે છેં બહુલિ ઋદ્ધિ રે;
 નવલાખ છેં કામરૂ દેશ રે એક દ્વાર ગલી છઇં પ્રવેશ રે. ૨૨
 બંગાલેં લોક કંગાલ રે મુંહ કાલ નેં દાંત લાલ રે;
 ઉચ નીચ વિષુ સ્નાંન રે ન કરેં કોઈ જલપાંન રે. ૨૩
 બંધ કોષ રોગ નિરધાર રે કહો કિણિપરેં હોવેં કરાર રે;
 મલશ્રાવ સમય કરેં જોહુ રે વાત કહેં કેં કેંહી તેહ રે. ૨૪
 માટી પીડી પાંચ સાત રે મલદ્વાર પ્રવેશ વિખ્યાત રે

ઉભા થઈ ફૂટે પેટ રે એ ખાત દેખી નિજ દ્રેઠ રે.	૨૫
કહેં ગોરખનાથ સરાપ રે હાથિ ઇશ્વે દેશેં આપ રે;	
ન વિચારેં કર્મ કુરીત રે કહેં ખંગાલેં એ રીત રે.	૨૬
તસણવ કરેં તે બુક્ત રે ઉપળેં અંગદલ અયુક્ત રે;	
ધર ધર વાડી વિસ્તાર રે દેખ્યો તે ખંગાલેં ઉદાર રે.	૨૭
રાજમહલ આયા આનંદ રે શ્રાવક ગૃહેં વાંધા નિષ્કૃંહ રે;	
તિહાંથી મજલ ચિહું થાય રે નાંમ મહુદાખાદ કહેવાય રે.	૨૮
રેસમ ઉપળેં જથું સૂત રે કીડામેં ચરાવેં તૂત રે;	
કીડા કરેં ઓગાલ રે ખંગાલેં એહવી ચાલ રે.	૨૯
દેશ દેશના આવેં લોક રે આવી વસ્થા વાડું થોક રે;	
પ્રાણજી નેં ક્ષત્રી વૈશ્ય રે સૂદ્ર એ આરેં નિવેશ્ય રે.	૩૦
ખંગાણ ફિરતિ ફેર રે વન વાગ લલા એફેર રે;	
કોટીધ્વજ કેઈ સાહુ રે રેસમીની કોટી ઉચ્છાહુ રે.	૩૧
વર્ણવતાં વાધેં વાત રે સહુ ભણેં તેહની પ્યાત રે;	
જાપરની છાયેં છાંન રે વાસણ ઉપળેં ભલેં વાંન રે.	૩૨

દૂહા.

કેસ દોઢસો ભણજો પટણાથી એ ગાંમ;	
સેયંવરા આસંવરા સહુ રહેં એક ઠાંમ.	૧
જિણુ ગામેં જિનરાજનેં શ્રાવક સેવેં નિત્ત;	
ગુણવંતા ગુફની ભગતિ કરેં ઉદારહ ચિત્ત.	૨

॥ ઢાલ ૭ ॥

ત્રિંદલીની દેશી

મહુદાખાદ મઝાર શ્રાવક સઘલા સુપકાર હો;

સુંદર, સુણબ્યો જી ઓસવંસ સિરદાર

દાની પડગવંસ ઉદાર હો. સું ૧

વીર ધીર વિધ્યાતા ધરમિ નેં સુપાત્રે દાતા હો;	સું૦	
વંધા શ્રીગુરના પાય હરથ્યા ઘણું હીયકામાંહિં હો.	સું૦	૨
યાત્રાઈ ગુરજી પધારો મન ચિંત્યાં કારિજ સારો હો;	સું૦	
સામગ્રી મારગ કેરી જોઈય તે દીધી લાલેરી હો.	સું૦	૩
મક્ષદાબાદથી આવ્યા કાસમબાબરેં લાવ્યા હો;	સું૦	
લાગીરથી તિહાં ગંગા વહેં પશ્ચિમ દિશિ મન રંગા હો.	સું૦	૪
તિહાં જિલ્હર એક વિશાલ વંધા પ્રભુ ચરણ રસાલ હો;	સું૦	
તિહાંથી મારગ દોય થાઈ એક વર્દમાન થઈ જાઈ હો.	સું૦	૫
શૂલપાંણુ જક્ષ કાંમ જસ કહેતા અસ્થિપ્રાંમ હો;	સું૦	
અખ વર્દમાન વિધ્યાતા જાણે એ કેવલી વાતાં હો.	સું૦	૬
ફૂળે પંથે ગિરિરાજ જાતાં વીરભૂમિનો રાજ હો;	સું૦	
વીર હુંતો જમીદાર તસ નામેં દેશ વિચાર હો.	સું૦	૭
તે દેશનો ધણી છે પઠાણુ ન્યાયી નિં નિપટ સુખણુ હો;	સું૦	
બકલેસર ઇશિના કાંમ ઉષ્ણકુંડ ઘણા તિણેં ગાંમ હો.	સું૦	૮
ક્રોતિક જોઈ દિલ ભાયા અનુકમેં પંથેટે આયા હો;	સું૦	
ગિરતટ વાસ વિરાજેં રાજ ગરૂડનારાયણ રાજેં હો.	સું૦	૯
એ શિખર ભૂમિ કહિજેં તે દેશનો નાંમ લહિજેં હો;	સું૦	
પર્વત ઉપર અતિચંગ દેવલ રઘુનાથજીનો રંગ હો.	સું૦	૧૦
કુંડ ઘણા જલકેરા જિહાં વન વાંનરના વસેરા હો;	સું૦	
લહિ તે રાજ આદેશ રઘુનાથ પૂરે સુવિશેષ હો.	સું૦	૧૧
ગિંદા નગરી ચલિ આયા દેખ્યા દેવલ મન ભાયા હો;	સું૦	
જીરણુખિંબ પૂજી વંધા જિનજી દેખી આનંદા હો.	સું૦	૧૨
નદી દામોદર ખીચ નિર્મલ પાંચિ નહિં કીચ હો;	સું૦	
ઝરીઈ સંઘ આયા ચાલી વલી માટસરો રહ્યો પાલી હો.	સું૦	૧૩
વિકટ મારગ વનજલ પિણુ ડર ભય નહિં વિચાલ હો;	સું૦	
તે પ્રભુનો પરતાપ કરત સમેદાયલ જાપ હો.	સું૦	૧૪

ઝરીઈ વન વૃક્ષ ઝાઝા રઘુનાથસિંધ મહારાજા હો;	સું૦
સોમદાસ શુભ્રાહિ સંપતિ સારૂં રાહિ હો.	સું૦ ૧૫
જર જાતિ તિહાં દીવાણુ ભર ખેસેં સલા મંડાણુ હો;	સું૦
જાત્રે જે કોઈ આવેં અદ્દાં લેઈ આગે વોલાવેં હો.	સું૦ ૧૬
ભીંતરિ દેવે રાજા મુંડકાથિ હોવેં તાજા હો;	સું૦
વિચમેં ફિરેં રે દલાલ શ્રાવકસોં કરેં લાલપાલ હો.	સું૦ ૧૭
પારસનાથના પાટ્યા અમે છું પ્રભુના રખવાલા હો;	સું૦
સંધ લેઈ તુમેં આવ્યા ઘો અમને જે કંઈ લાઆ હો.	સું૦ ૧૮
કતરાસું આંબ્યા ઉઘાસ તિહાં તીરથરાયનો વાસ હો;	સું૦
કૃષ્ણસિંધ નામે રાજા પરતાપી સખલ દિવાળ હો.	સું૦ ૧૯
કહે રાજા કિરિયા કીધી યાત્રા દેવી મનસા સીધી હો;	સું૦
તીરથ એ પવિત્ર તુમારો સમ્મેદશિખર જુહારો હો.	સું૦ ૨૦
હમ સેવક એ તીરથના તિણુ કારણુ કીજેં જતના હો;	સું૦
અમ હાસલ દીજેં હાંણુ અવરાંસું નહિં તાંણુ હો.	સું૦ ૨૧
દીઈ સેવક સખલ સનૂરા સાથે ચોકિ નેં પૂરા હો;	સું૦
સાતજ કોશ ગિરિરાજ થાઈ તિહાંથી ગરિખનિવાજ હો.	સું૦ ૨૨
તલહટિઈ ગામનો વાસ રઘુનાથપુરો છે પાસ હો;	સું૦
મોટો વડ ડાલ વિશાલ તિહાં જઈ ઉતરે સંધ રસાલ હો.	સું૦ ૨૩
આંબ્યા તિણું ગાંમ ઉઘાસે તિહાંથી ગિરિરાજ છે પાસે હો;	સું૦
કોસ દોય વડી કહેવાય સરખી ધરણીની જાય હો.	સું૦ ૨૪
રહ્યા એકદિન તિણું ગાંમે સહુ ધરમી શુભ પરિણામે હો;	સું૦
તન વસન પવિત્ર કરીજેં ડુંગર ચઢવા મનડું કીજે હો.	સું૦ ૨૫
પૂજની સામગ્રી સાર કરી અષ્ટ પ્રકારી વિચાર હો;	સું૦
નૈવેદ્ય નવનવિ ભાંતે શુદ્ધ કિરીયાસું કરિ પાંતે હો.	સું૦ ૨૬

દૂહા.

વસંત રાગે.

દેખ્યો ડુંગર નયનભરી હુઓ હર્ષ અતિ ભેર.
બું પાવસ ઋતુ દેવીને મુદિત હોઈ મન મોર..

૧

ધન્ય દિવસ ધન્ય એ ઘડી દેખો! શ્રીગિરિનાજ;
સુશ્રુતાં ગુરુમુખ શાસ્ત્રમાં પાચો પરતપિ આજ. ૨

॥ હાલ ૮ ॥

રામચંદ્રે બાગ ચ પા મોર રહ્યો રી; એ દેશી.
તિલુ દેશમેં માસ વસત આયો સખ મન ભાચો;
ફૂલી ફૂલી વનરાય મલયપવન પણુ વાચો. ૧
અબ કહ બ તમાલ સરસ ફૂલની વાસા;
માજર દેષી મનમાંહિ કોયલ બાંધી આસા. ૨
કટહલ વડહલ નાંમ રાયણુ રૂંડાં કેળાં;
વડ પીંપલ વિસ્તાર ચારોળીસું લેલાં. ૩
વશજલ કચનાલ નાલેરી જંલિરી;
પૂગી કરણા રંગ લાંબી સરલ ખજૂરી. ૪
તાડ ચંપક ને અશોક ફૂંડ્યા લાલ પલાસા;
અપરોટ અવલ અનાર કેતકી ફૂલ સુવાસા. ૫
મોગરો માલતિ બય હમણો મરૂંચો બાણો;
લાલ ગુલાબ સુવાસ સેવત્રી સેત વખાણો. ૬
મલયાચલ મચકુદ ચંદન વાસ ભલેરી;
સરલ સાગ નેં સાલ ધવલ ખદરી નેં ગગેરી. ૭
આંબલી લીંબુ રસાલ વેલ કોઠફલ સોહેં;
વનરી એ ઇલ ભાતિ દેષી જન મન મોહેં. ૮
હાથીની ઉત્પત્તિ પહિલી ઇણુ ગિર મુંણિય;
ચે દીઠો પરતપિ વાત તાસ હિવઇ લણિય. ૯
વાઘ વડા વિકરાલ વલી વાનરના ટોળા;
સાંમરસીંગા જીવ હિરણુ રોજ ફરે દોલા. ૧૦
આરણા લે સા અનૂપં જોડા ગજસમ સોહેં;

જરૂર રીંછ ને પાઠ ઇચ્છકો જ્ઞાન ન ક્રેહે. ૧૧

ધન પસુ પંખી તેહ જે સેવે ગિરિરાજ;
લહિસેં સુગતિ સૂં દેસ મહિમા એહના તાજ. ૧૨

ધન માંનવ અવતાર ધન આરિજ કુલ આયો;
ધન જિનધર્મ પ્રભાવ ધન તીરથ મેં પાચો. ૧૩

દૂહા

ઇષ્ટપરિ તલહેત્રીતણા ક્રીષા વપાંણુ અનેક,
હિવે સુણજ્યો ગિરિ ઉપરે ચઢવાતણી સુવિવેક. ૧

॥ ઢાળ ૯ ॥

રસિયાની દેશી.

ચોષો ચિત્ત કરિ ચઉવિહુ સંઘસોં ચઢિયા શ્રીગિરિરાજ; સનેહી,
મનડો વિકર્યો તન મન ઉલર્યો જનમ સફલ થયો આજ. સ૦
હું બલિહારી હો સમ્મેતાશિષરકી સિદ્ધા વીસ જિજ્ઞાંસ એ આંકણી. સ૦ ૧
કેવલી કોડ અસખ્ય મુનીશ્વર પામ્યા શિવપુર વૃંદ; સ૦

દર્શન પરસન એ તીરથતણો આપેં પરમાનંદ. સ૦ હું ૦ ૨
નીઝરણુ ઝરણુ પાંણી ઝરેં સંઘ જિતરે વૃક્ષની છાંહ; સ૦
ઉપરી સીતા નામ નાલો વહેં શીતલપાણી છેં તાંહ. સ૦ હું ૦ ૩
ચઢતાં ચઢતાં રે તિહાં પગથિયાં સાવધાનની રે વાટ; સ૦
જયજયકાર કરતાં મુખથકી આયા પાંણીને ઘાટ. સ૦ હું ૦ ૪

ટૂક પ્રથમ જિહાં જિનદેહરો જલનો કુડ છેં પાસ; સ૦
ભૂહિરે બિંબ બિરાજેં છે સદા ઉપરિ ગોમક પાસ. સ૦ હું ૦ ૫
બાત્રા આવી જિનબિંબને મુદા ઉપરિ આંણો રે રંગ; સ૦
પૂજા અરચા પ્રભુજીની કરેં પૂજેં લેઈ લેઈ નાંમ. સ૦ હું ૦ ૬

અજિત સંભવ અભિનંદન સુમતિજી પદમપ્રભ શ્રીસુપાસ; સં
 ચંદ્રપ્રભ સુવિધિ શીતલનાથજી શ્રેયાંસ વિમલ અનંત ધર્મ. સં હું ૦ ૭
 શાંતિ કુંથુ અર મહિ સુનિસુવ્રતજી નમિ શ્રીપારસનાથ; સં
 વીસ જિણુંદનાં પગલાં પૂજનેં થાપીને પદ સાથ. સં હું ૦ ૮
 સજ્જ થઇયેં સાહસ મનમેં ધરી તિમ હું સીઝેં રે કાંમ; સં
 દૂંકતણિ કહીયે હવેં વાતડી જે સાંભલિયાં રે નાંમ. સં હું ૦ ૯
 દૂંક પ્રથમથી અગનિકુંજ મેં અજિતનાથનો રે દૂંક; સં
 પૂરવદિશિ ચંદ્રપ્રભજીતણે કહીઈ વિષમો રે દૂંક. સં હું ૦ ૧૦
 પાશ્વમદિશિ દુરો દુઝ દેખીઈ પારસનાથ સહાય; સં
 અવર તીર્થંકર નાંમે દુંકડો નવિ દેખ્યો તિણેં કામ. સં હું ૦ ૧૧
 દેહરાથી ચઢતાં ઉત્તરદિશિં દુમઠ નામ પ્રસિદ્ધ; સં
 પગલાં પૂજે, પ્રભુજીનાં તિહાં જીરણ કામ તે કીધ. સં હું ૦ ૧૨
 તે દેહરાથી પૂરવ પશ્ચિમેં છોટા છોટા દેખિઈ દૂંક; સં
 તિહાં તિહાં પગલાં છેં વલી માંડણી તેહનેં નામેં રે દૂંક. સં હું ૦ ૧૩
 ચંદ્રપ્રભ નેં પારસનાથજી એ હોય દૂંકનાં જાણુ; સં
 તિહાંના વાસી સઘલા જાણુજે અવર દૂંકના અજાણુ. સં હું ૦ ૧૪
 કાલ પ્રભાવેં નાંમ ન કો જાણુ કુંજ જિન કહેં રે કાંમ; સં
 સ પૂર્ણ સિદ્ધિ જૈન વાંણીઈ નમિઈ નિજ સિર નાંમ. સં હું ૦ ૧૫
 દૂરથકિં અવલોકી વાંદીએ શીતલનાથનો સ્થાન; સં
 વિકટ મારગ કો જાઈ સકેં નહિ ગુરુમુખથી સુણિઈ સહેનાંણુ. સં હું ૦ ૧૬
 પૂજી અરચિં તીરથ વ્રત કરિ રહી રજની પરભાત; સં
 પૂજા સ્નાન કરી કરિ પારણો હુઈ સફલી રે ભાત. સં હું ૦ ૧૭
 ગિરિથી દૂરે દક્ષિણ દિશિં દેખિઈ રિજુવાલુકા રે નાંમ; સં
 હામોદર તટની હમણાં વહેં વીરજિન કેવલ કાંમ. સં હું ૦ ૧૮
 વીસ તીર્થંકર ઇણેં ગિરિ સિદ્ધિ હૂઆ સાધુતણો નહીં પાર; સં

વલિ સિદ્ધ થાસ્યેં ઇષુ ગિરિ ફરસતાં પાંખી શ્રીજિનધર્મ સાર. સ૦
 છે અવદાત ઘણા એ ગિરિતણા કહેતાં નાવે રે પાર; સ૦
 વલિ દરિસણ હોજો મુઝ એહનો સફલ કર્ડે અવતાર. સ૦ હું ૦ ૨૦
 ભગતિ ભુગતિ કરી ભાવેં ભાવના શ્રાવક શ્રાવિકા સાર; સ૦
 ગુરૂ પૂજા કરિ હવેં રગસોં છેં જી એ વ્યવહાર. સ૦ હું ૦ ૨૧
 ઇમ યાત્રા કરીનેં સહુ તળહટીઈ આવ્યા અતિહિ આણુંદ; સ૦
 કુશલેં મક્ષુદાબાદ આવિયા પામ્યા પરમાનંદ. સ૦ હું ૦ ૨૨
 માસ દિવસ રહ્યા તિણુ નયરી મુદા આયા અંપાએ અંગ; સ૦
 પૂરણ પુણ્યપ્રભાવે ભાવસું જાત્રા ફૂલ થઈ રગ. સ૦ હું ૦ ૨૩
 અનુકમેં આયા પુરવર પાડલી પટના સોઠ પ્રસિદ્ધ; સ૦
 શ્રીવિજયપ્રભ ગુરૂ આદેશથી ચઉમાસો વલી કીધ. સ૦ હું ૦ ૨૪

દૂહા.

હિવેં સાંભલજો જે અછેં તીરથ પટણા પાસ;
 વંદણુ તે તીરથભણી ઉપજે અધિક ઉદ્ધાસ. ૧
 રાજગ્રહી પાવાપુરી ક્ષત્રિકુંડ વિચાર;
 ભદિલપુર મહિલાપુરી એ છે તીરથ સાર. ૨

॥ ઢાલ ૧૦ ॥

દેશી ભાવનાતી.

પટણાથી દક્ષિણ દિશિ જાંણુજો રે મારગ મોટા કોસ પંચાસ રે;
 ભદિલપુર ભાષે છેં શાસ્ત્રમાં રે હિવણાં નામ હુતારા જાસ રે. ૫૦ ૧
 મારગમાંહિં મિથ્યાત્વીતણી લણું જી રાજધાંણી છેં જયા ગાંમ રે;
 અઓતપિતર અવગતિયા જે હુવેં રે પિંડ ભરેં ભોલા તસ નાંમ રે. ૫૦ ૨
 કલ્પ નાંમ નદીની રેતમાં રે બેસેં મસ્તક મુડિત મૂઢ રે;
 ઇષુ કાંમેં દશરથ નીકલ્યો રે સ્ત્રીતા લેં વેલુપિંડ ગૂઢ રે. ૫૦ ૩

શ્રીજિતપ્રતિમા ચારેં ચોપર્યું રે મોટાં તિલુ મિથ્યાત્વી ગાંમ રે;
 ઘણું રહ્યાં મિથ્યાત્વીનેં થાંનકેં રે ન રહેં જોનીનાં મન કામ રે. ૫૦ ૪
 તિહાંથી જોધ ગયા કોસ ત્રણ છે રે પ્રતિમા જોધતણે નહિં પાર રે;
 જિનમુદ્રાથી વિપરીત બાણુજે રે કંઠ જનોઈનો આકાર રે. ૫૦ ૫
 તિહાંથી સોલેં કોસેં બાણુજે રે ભદિલપુર છેં હતારા પ્રસિદ્ધ રે;
 વિષમ મારગ છેં વનખડેં કરી રે સાથે પંથવિષાઉ લિદ્ધ રે. ૫૦ ૬
 આબ્યા ભદિલપુર ઉલટ ધરી રે ગિરિ ચઢિયા દિન પૂજેં ભાય રે;
 રાબાનો આદેશ લેઈ કરી રે ફરસ્યા પારસનાથના પાય રે. ૫૦ ૭
 સમક્ષામણી મૂરતિ પાસની રે એક શુકામાં એકલુંમલ્લ રે;
 નિપટ સરોવર કમલ ફૂલેં ભર્યો રે નિર્મલ પાણી તાસ અવલ્લ રે. ૫૦ ૮
 પૂછનેં તે ગિરિથી જોતરી રે આબ્યા ગાંમ હતારે જેથ રે;
 જનમ થયો શીતલ જિનરાયનો રે ચાર કલ્યાણુક હુઆ એથ રે. ૫૦ ૯
 સુલસાનેં સંદેશો મોકલેં રે ઇણું ભદિલપુર શ્રીમહાવીર રે;
 ધર્મસનેહી અંબડનેં મુખેં રે પુહચાડી પ્રથમેં ધીર રે. ૫૦ ૧૦
 કાંન્હસહોદર ઇણુ નગરી વધ્યા રે ચંદેલા છેં ગાંમ સહિનાંણુ રે;
 ભદિલપુર પુછ્યો બાણું નહી રે નાંમ હતારા તાસ તે બાણુ રે. ૫૦ ૧૧
 તિહાંથી ગાંમ પુનાયાં આવિયા રે પગલાં વીર જિણુંદનાં બાણુ રે;
 કાંનથકી પીલા તિણુ થાનકેં રે કાલ્યા સ જ્યાસી કરિ તાંણુ રે. ૫૦ ૧૨
 તિણુ થાંનકથી જઈયેં ચાલતાં રે કોસ ઇચ્યાર વિધ્યાત રે;
 રાજગ્રહી નગરી રલિયાંમણી રે તાસતણી મુણુબ્યો હિવે વાત રે. ૫૦ ૧૩
 જનમ્યા શ્રીમુનિસુવ્રત વીસમા રે તીર્થંકર ઇણુ નગરી મજાર રે;
 પરવત પંચ પ્રગટ તિહાં વંદિયેં રે પંચમગતિના દાતાર રે. ૫૦ ૧૪
 વૈભારગિરેં પ્રાસાદ વષાણિઈ રે આવન વંદું મન ભાય રે;
 વિપુલ વિષેં છેં આઠ ઉજલા રે રતનગિરિ ત્રિણુ વંદાય રે. ૫૦ ૧૫
 સ્વર્ણગિરિ સોલહ જિનદેહશં રે ચૌસુષ એક ઉદયગિરિ બાણુ રે;

વસતિ એકમાંહિ વલી દેહરે રે એકમાશી પ્રાસાદ વધાણુ રે; ૫૦ ૧૬
 વૈભારે એકાદશ ગણધરા રે પામ્યાં ભવસંગરનો પાર રે;
 ધન્નો ને શાલિભદ્ર મુનીસદ્ રે સંધારો ઇશુ ગિરિ નિરધાર રે. ૫૦ ૧૭
 મૈદ્યકુમર ને અભયકુમર વલી રે કમવન્નો ધન્નો કાકંદી બાણુ રે;
 ઇત્યાદિક અણુગારે ઇશુ ગિરિ રે કીધો સંધારો શુભ કાંણુ રે. ૫૦ ૧૮
 વસતા શાલિભદ્ર જિણે યાનકે રે તિહાં નિર્મલ જલ કુઈ જોય રે;
 તે ઉપર ગોમઠ કીધો અછે રે પ્રહણાં નાંખે તિહાંથી જોય રે. ૫૦ ૧૯
 સૂરજકુંડ અને પ્રહ્લકુંડ બાણુજો રે અવર અનેક અછે સુપકાર રે;
 ઉનાં પાંણી સહજે ઉકલે રે સ્નાને બઈ સકલ વિકાર રે. ૫૦ ૨૦
 વૈભાર પર્વત દક્ષિણ દિશે રે તલહટીઈ છે સોવનભંડાર રે;
 પૌષધશાલા વીર જિણુંદની રે તેહને ભાષે લોક વિચાર રે. ૫૦ ૨૧

દૂહા.

જરાસિંધુ રાજા ઇહાં થયો ત્રિષંડી રાજ;
 કોટ તેહનો આજ લગે દીઠો રૂડે સાજ. ૧
 રાજગૃહી પૂરવદિશિ કોશ ત્રણ જળ ભય;
 શુભસિલ વનની ભયગા આંમ શુભાયાં કહવાય. ૨

॥ ઢાળ ૧૧ ॥

ચિત ચેતો રે; એ દેશી.

રાજગૃહીથી ઉતરે ચિત ચેતો રે નાલંદો પાઠો નામ; ૭૫ ચિત ચેતો રે.
 વીર જિણુંદ જિહાં રહ્યા ચિં અહિં ચોમાસાં તાંમ. ૭૦ આંકણી
 વસતા શ્રેણિક વારમાં ચિં ઘર સાઠી કોડી ખાર; ૭૦
 તે હવણાં પરસિદ્ધ છે ચિં વડમાં નાંમ ઉદાર. ૭૦ ૧
 એક પ્રાસાદ છે જિનતણો ચિં એક ધૂલ ગાંમમાંહિ; ૭૦
 અવર પ્રાસાદ છે જૂના જિકે ચિં પ્રતિમા માંહિ નાંહિ. ૭૦ ૨

પાંચ કોશ પશ્ચિમ દિશે ચિં થૂલ કલ્યાણક સાર;	૭૦
ગૌતમ કેવલ તિહાં થયો ચિં યાત્રાપાણુ વિચાર.	૭૦ ૩
વડગાંમે પ્રતિમા વડી ચિં ઐધમતની દોય;	૭૦
તિલ્હિયાલિરામ કહે તિહાં ચિં વાસી લોક જે હોય.	૭૦ ૪
તિહાંથી પૂરવ દિશિલણી ચિં ત્રિણ કોશ કહેવાય;	૭૦
પાવાપુરી રલિયામણી ચિં વીર મુગતીની જાય.	૭૦ ૫
પાવાગાંમ જૂદો વસે ચિં પૂરીય વસેં ભિન્ન ઠાંમ;	૭૦
કલ્યાણક શ્રીજિન વીરનો ચિં કહીઈ પાવા ગાંમ.	૭૦ ૬
સમવસરણ થાનક જિહાં ચિં થૂલ એક તિણેં ઠાંમ;	૭૦
કાયા સંસ્કારી જિહાં ચિં તે જલમાંહિં છેં ધામ.	૭૦ ૭
નપ ચૂંટી માટી ગ્રહી ચિં નિર્વાણક કલ્યાણ;	૭૦
દેવ દાણુવ માનવ મિલી ચિં કીધું સરોવર ઠાંણુ.	૭૦ ૮
કમલ સરોવર વીચ છેં ચિં જીવયોનિની રાસ;	૭૦
પિણુ કોઈ વધ નવિ કરેં ચિં અમર દેવની ભાસ.	૭૦ ૯
દીપોત્સવ ઉપરિ ઘણા ચિં આવે શ્રાવક લોક;	૭૦
મહોત્સવ મન માન્યા કરેં ચિં મુકી રાધલો શોક.	૭૦ ૧૦
પંચ રાત્રિ નિવસેં સદા ચિં નરનારીના વૃંદ;	૭૦
દાન પુણ્ય પૂજા કરે ચિં જનમ સદ્ગત કરે નંદ.	૭૦ ૧૧
તે વદી આનંદિયા ચિં આવ્યા નગર વિહાર;	૭૦
તુંગિયાનગરી તિહાં હુતી ચિં તિહાં વન વાડી વિચાર.	૭૦ ૧૨
કોશ છવીસ વિહારથી ચિં ક્ષત્રિકુંડ કહેવાય;	૭૦
પરવત તલહટીયેં વસેં ચિં મથુરાં પુર છેં જાય.	૭૦ ૧૩
કોશ દોય પરવત ગયાં ચિં માહણકુંડ કહેં તાસ;	૭૦
ઋષભદત્ત પ્રાક્ષણતણો ચિં હુતો તિણેં ઠાંમે વાસ.	૭૦ ૧૪
હિવણાં તિહાં તટની વહેં ચિં ગાંમ ઠાંમ નહિં કોય;	૭૦
જરણુ શ્રીજિનરાજના ચિં વંદું દેહશં દોય.	૭૦ ૧૫

તિહાંથી પરવત ઉપરિ ચઢ્યાં ચિઠ કોસ જિસે છે ચાર; ૭૦
 ગિરિ કઠમે એક દેહર ચિઠ વીર ખિંચ સુષકાર. ૭૦ ૧૬
 તિહાંથી ક્ષત્રીકુંડ કહેં ચિઠ કોસ દોઢ ભૂમિ હોય; ૭૦
 દેવલ પૂજ સહુ વલેં ચિઠ પિણુ તિહાં નવિ બંધે કોય. ૭૦ ૧૭
 ગિરિક્ષરસીનેં આવિયા ચિઠ ગાંમ કોરાઈ નાંમ; ૭૦
 પ્રથમ પરિસહ વીરનેં ચિઠ વઠતલેં છે તે કાંમ. ૭૦ ૧૮
 તિહાંથી ચિહું કોસેં ભલી ચિઠ કાકંદી કહેવાય; ૭૦
 ધન્નો અણુગાર એ નગરનો ચિઠ આજ કાકંદી કહેવાય. ૭૦ ૧૯
 કાકંદી એ ભાણુને ચિઠ વસતો ધન્નો એથ; ૭૦
 સુવિધિ જિણેસર અવતર્યા ચિઠ તે કાકંદી અનેથ; ૭૦ ૨૦
 ઇણિપરેં દક્ષિણ દિશિતણા ચિઠ તીરથ લેઢ્યાં ચંમ; ૭૦
 પટણે ચોમાસું રહ્યા ચિઠ મહિલાસ્યું હિવેં રંગ. ૭૦ ૨૧
 પટણાથી ઉત્તર દિશેં ચિઠ કોસ પંચાસ છે કાંમ; ૭૦
 પ્રથમ ગુણકાંણી કહેં ચિઠ સીતામઢી ઇચ્યું નામ. ૭૦ ૨૨
 મહિલા નામેં પરગનો ચિઠ કહીઈ દક્ષતરમાંહિં; ૭૦
 પણ મહિલા ઇણુ નામનો ચિઠ ગાંમ વસેં કોઈ નાંહિ. ૭૦ ૨૩
 તે સીતામઢી વિષેં ચિઠ પગલાં જિનવર દોય; ૭૦
 મઢીનાથ ઓગણીસમા ચિઠ એકવીસમા નમિ હોય. ૭૦ ૨૪
 તિહાથી ચૌદ કોસેં ભલી ચિઠ જનકપુરી કહેવાય; ૭૦
 સીતા ખીહર પરગઢો ચિઠ ધનુષ પડ્યો તિણેં કાય. ૭૦ ૨૫
 તે તીરથ વંદી વડ્યા ચિઠ દેખ્યો ત્રિહુતદેશ; ૭૦
 પ્રમલ મિથ્યાત્વી વસેં ઘણા ચિઠ નહિ તિહાં જૈન પ્રવેશ. ૭૦ ૨૬

ફૂલા.

પટણાથી પૂરવતણાં તીરથ લેઢ્યાં જેહ;
 તિહાં સઘલેં સંભારીયા જિણસ્યું ધરમ સનેહ. ૧

નામ લેઈ લેઈ વંદિયા ટીકી દીધી પંત;
ભાવપૂર્ણ બાંધિને મન અનુભોદો સંત.

૨

॥ ઢાલ ૧૨ ॥

જ હોની દેશી.

જ હો વજારસીથી બાંધુજો, જ હો સાઠ કોસેં તે સાર;
જ હો નયરી અન્નેધ્યા રૂઝી, જ હો રૂપભદ્રેવ અવતાર;
સુગુણનર, સેવો તીરથ સાર, જ હો જિમ પામે ભવપાર. સુ૦ આંકણી.
જ હો અજિત નેં અભિનંદન ઇહાં, જ હો સુમતિ અનંત-જિણુંદ;
જ હો એ પાંચે જિનરાજના, જ હો કલ્યાણક કરેં ઇંદ. સુ૦ ૨
જ હો રામ ધરણી સીતા સતી, જ હો કીધી ધીજ ધરી ધીર;
જ હો સીયલ પ્રભાવેં તેહનેં, જ હો પાવક થાએ નીર. સુ૦ ૩
જ હો કુતુહલ નયરીતણાં, જ હો દીસેં જલના રે કુંડ;
જ હો હરિચંદ રાજઈ દીઓ, જ હો હરણી હત્યા દંડ. સુ૦ ૪
જ હો અન્નેધ્યાથી ઉત્તર દિશેં, જ હો તીન કોસેં તે સાર;
જ હો સાવત્થી નયરી ભલી, જ હો સંભવ જિન અવતાર. સુ૦ ૫
જ હો તે સાવત્થીનેં કહેં, જ હો હવણાં તિહાંના લોક;
જ હો નાંમે કોના ગાંમડો, જ હો વન ગહૂવર છેં થોક. સુ૦ ૬
જ હો પગલાં પ્રતિમા છેં તિહાં, જ હો પૂજે આંણી પ્રેમ;
જ હો તિન વનપંડેં બાંધુજો, જ હો ડંડક દેશની સીમ. સુ૦ ૭
જ હો પાલક પાપીયેં ઘણો, જ હો પીડ્યા પંધક સીસ;
જ હો સહિ પરિસહ કેવલ લણો, જ હો પુંહતા સુગતિ જગીસ. સુ૦
જ હો પંધક અશિકુમર થઈ, જ હો બાલ્યો દંડક દેશ;
કટુક અનેં કિશયતો, જ હો ઉપજેં તિણું પ્રદેશ. સુ૦ ૯
જ હો ગોરવપુરથી પૂરવેં, જ હો કોશ પચીશ પ્રમાણ;
જ હો કાકંદી નગરી ભલી, જ હો સુવિધિ જનમનો ઠાંણ. સુ૦ ૧૦

૭ હો હમણાં કાકંદી કહે, ૭ હો લોકશાળા એ બાંધુ;
 ૭ હો પગલાં પૂજે પ્રેમસુ, ૭ હો આંશુતિજનન કાંચુ. સુ૦ ૧૧
 ૭ હો અયોધ્યાથી પશ્ચિમ દિશે, ૭ હો કોથે સાતે સાર;
 ૭ હો નગર રત્નપુર રૂઝડો, ૭ હો ધર્મજિણુંદ અવતાર. સુ૦ ૧૨
 ૭ હો સરથુતટનીને તટે ૭ હો એ નગરીનો વાસ;
 ૭ હો હવણાં લોક પ્રસિદ્ધ છઈ, ૭ હો રોઈનાઈ નિતાસ. સુ૦ ૧૩
 ૭ હો અયોધ્યાથી પશ્ચિમ દિશે, ૭ હો કાંપિલપુર છે ઠાય;
 ૭ હો વિમલ જન્મભૂમિ બાંધુજો, ૭ હો પિટિયારી વહિ બાય. ૧૪
 ૭ હો બ્રહ્મહત્ત ચક્રી ઇલાં, ૭ હો ચૂલણીનાં ચરિત હોય;
 ૭ હો કેસર વન મૃગ કીડતો, ૭ હો સંજય રાજા હોય. સુ૦ ૧૫
 ૭ હો ગર્હભિલ્લ શુરવચનથી, ૭ હો ગંગાતટ વ્રતસાર;
 ૭ હો ઉત્તરાખ્યને બાંધુજો, ૭ હો દૂપદી પીહર વાસ. સુ૦ ૧૬
 ૭ હો સોરીપુર રલીયામણો, ૭ હો જનમ્યા નેમિજિણુંદ;
 ૭ હો યમુના તટનીને તટે, ૭ હો પૂજ્યાં હોઈ આણુંદ. સુ૦ ૧૭
 ૭ હો સોરીપુર ઉત્તરદિશે, ૭ હો યમુના તટની પાર;
 ૭ હો ચંદનવાડી નામે કહે, ૭ હો તિહાં પ્રતિમા છે અપાર. સુ૦
 ૭ હો આગરાથી ઇશાનમે, ૭ હો શ્રીઅહિછત્તા પાસ;
 ૭ હો કુરૂ જંગલના દેશમાં, ૭ હો પરતપ પૂરે આસ. સુ૦ ૧૯
 ૭ હો દિલ્લીથી પૂરવદિશે, ૭ હો મારગ કોથ ચ્યાલીસ;
 ૭ હો હતિષ્ઠાઉર રલિયામણો, ૭ હો દેષણ તાસ જગીસ. સુ૦
 ૭ હો શાંતિ કુચુ અરનાથ, ૭ હો અવતરિયા ઇણું કાંચુ;
 ૭ હો પાંચ પાંડવ ઇલાં થયા, ૭ હો પંચ ચક્રવર્તિ બાંધુ. સુ૦

દૂહા.

થૂલ વીન તિહાં પરગઠાં સુણુજો આંણી પ્રીત;
 હિવે જિણે દેશે વીર્ય જે કહેસ્યું તેણી રીત.

૧

પૂરણ પૂરવદેશની યાત્રા થઈ પ્રમાણ;
હિવે પશ્ચિમ દેશાંતણા તીરથ કરૂં વધાણ.

૨

॥ ઢાળ ૧૩ ॥

શેત્રુંજે શિવર સમોસયાં, એ દેશી.

સોરઠ દેશે વંદિયે આનંદિયે રે, શેત્રુંજ્ય સિરદાર; તીરથ તેનમું; એ
તલહટીઈ લલિતાસરેં દીઠાં દિલ ઠરેં રે, ઋષભ ચરણ જુહાર. તીં ૧
ગિરિતલેં કડપ લલિય છેં તિહાં નિર્મલાં રે, પગલાં નેમિજિણુંદ; તીં
પરવત ઉપરિ દેવીઈ હીઈ હરપીઈ રે, સોહે આદિજિણુંદ. તીં ૨

સૂરજકુંડ સોહામણો જિહાં જલ ઘણો રે, ભીમકુંડ વિખ્યાત, તીં
રાયણતલેં રલિયામણાં લિયો લાંમણાં રે, પ્રભુ પગલાંની જાત. તીં ૩
રાયણથી ઉત્તર દિશેં દીઠે મન હસેં રે, મરૂદેવીનો દૂક; તીં
સવાસોમજીનો કહે ચિત્તે ગહગહેં રે, ચૌમુખ કીધો ચૂંપ. તીં ૪

અદ્વબુદ્ધ મોક્ષખારી લલી દીઠી નિરમલી રે, સહસકૂટની ઠાંમ, તીં
સહસ બિંબ વંધાં લલા વંછિત કડ્યાં રે, ત્રિવિધ કરૂં પરિણામ. તીં ૫
ચેલાણા તલાવ ચેલાતણી આછિ ખની રે, નિર્મલ પાંણી જાસ; તીં
ઉલખા ઝોલેં નાહિયે પરવાહિયેં રે, પૂરવ પાપની રાશ. તીં ૬

સિદ્ધવડસિદ્ધ થયા ઘણાં કરિ કાંમણા રે, મુક્તિજનિત મનરંગ; તીં
કાંકરેં કાંકરેં જાણજો મનમેં આણ્યો રે, મુક્તિ ગયા ચિતચંગ. તીં ૭
ગઢ ગિરિનાર જુહારીયેં દુષ વારિયે રે, નિરખ્યા નેમજિણુંદ; તીં
સહસાવન સંયમ લીયો સુભ મન કીયો રે, ત્રણ કડ્યાંણુક વૃંદ. તીં ૮

ઘોઘે નવપંડો પૂજીઈ શુદ્ધ થઈ જઈયેં રે, મહુઆમાં મહાવીર; તીં
દીવખંદિર તીન દેહશં સુભ સેહશં રે, અઝારો ઉંના તીર. તીં ૯
ઉંનામેં પગલાં લલાં છેં ઉજલાં રે, ગણનાયક થૂલ તીન; તીં
દેવકો પાટણ જાણીઈ વણાણીયેં રે, વેલાઉલ તસ સીમ. તીં ૧૦

નવોનગર પુરખંદિરે જિનમંદિરે રે, વંદન કરે વારાવાર; તીં ૦
 એ જિહી સોરઠતણી વતિયાં લણી રે, મધ્ય જ્ઞાનોગદ સાર. તીં ૦ ૧૧
 સઘલેં ગામેં જુહારીયેં દુષ વારિયેં રે, પૂજી પ્રભુજીના પાય; તીં ૦
 દેહરેં નેં દેહસસરેં જિંબ બહુપરેં રે, વંદુ પંભાયત આય. તીં ૦ ૧૨
 થંલણપાસ જુહારીયેં ચિત ધારીયેં રે, શ્રીકંસારીપાસ નાંમ; તીં ૦
 સજનગર ગુજરાતમાં કહેં વાતમાં રે, અમદાવાદ સુષ કામ. તીં ૦ ૧૩
 નગરમાંહિ બાહિરપુરાં છેં સુષકરાં રે, સઘલેં જિનની સેવ; તીં ૦
 બીબીપુરમાં પાસજી પૂરેં આસજી રે, ચિંતામણિ નિતમેવ. તીં ૦ ૧૪
 સેરીસો સંબેસો પંચાસરો રે, પાટણ જિંબ અનેક; તીં ૦
 ગોડી દોડી જાઈયેં નિત્ય ધ્યાઈયેં રે, અમીયઝરો સુવિવેક. તીં ૦ ૧૫
 ઇડગઢપરિ સોહતો મનમોહતો રે, આદીસર અસ્થિંત; તીં ૦
 તારંગે રંગે સદા પ્રભુમું મુદા રે, અજિતદેવ જ્યવંત. તીં ૦ ૧૬
 નડોરે પદમાવતી મહિમાવતી રે, ભરૂઆચિ વીસમો દેવ; તીં ૦
 સૂરતિખંદરેં મુંદરેં જિનમંદિરે રે, હોયો ભવભવ સેવ. તીં ૦ ૧૭
 આરાસણુ આખૂગઢેં જે નર ચઢેં રે, વિમલવસી વિસતાર; તીં ૦
 આદિ જિણુંદજી વંદિયેં આનંદિયેં રે, ધન માનવ અવતાર. તીં ૦ ૧૮
 વસ્તુપાલ તેજપાલના સુષમાલના રે, સોહેં મોટા પ્રાસાદ; તીં ૦
 ચૌમુષ ચાવો જાંણુને વખાંણુને રે, અચલગઢેં આદહાદ. તીં ૦ ૧૯
 વસંતપુરીમાં દેહરાં જીરણુ પરાં રે, કાઉસંગે આર્દ્રકુમાર; તીં ૦
 બાંભણુવાડે સોહતો મનમોહતો રે, વીર ચરણુ આધાર. તીં ૦ ૨૦
 સુષકારી સીરાહિયેં પડિઓહિયેં રે, વંદું ઋષભજિણુંદ; તીં ૦
 રાણકપુર રલિયાંમણે નલિની ભણે રે, ગુલમવિમાનઆકાર. તીં ૦ ૨૧
 ઘાણેરે સોવનગિરેં વહી મન ધરે રે, શ્રીવરકાણે પાસ; તીં ૦
 નડુલાઈમાં બદવો બાવીસમો રે, ભિતમાલે પ્રભુ પાસ. તીં ૦ ૨૨
 જોધાણેં મંડોવરેં છેં સુષકરે રે, ફલવધિ મેહતામાંહિ; તીં ૦
 જેસલમેર જુહારીયેં ચિત ધારીયેં રે, બીકાનેર જીઅજાહ. તીં ૦ ૨૩

ઉદયાપુર મેવાડમાં પહાડમાં રે, ઋષભદેવ સુપકાર; તી૦
 દેવલવાડે દેવ છે ધણા નવિ જાએ ગણ્યા રે, વંદા હરખ અપાર. તી૦ ૨૪

દૂહા.

કરહેડેં કર જોડીને વંદું વામાનંદ;
 એકલમદ્ધ ચોલેરજી સેવેં સુરનરવંદ. ૧

અંદ્રપ્રલ ચિંતા હરે માલપુરે મનરગ;
 સાંગાનેરે સાહિબો વીરચરણ નમો સંગ. ૨

દાહ ૧૪ ॥

આદર જીવ પિમા ગુણ આદર, એ દેશી.

હિવેં મેવાત દેશ વિખ્યાતા અલવરગઢ કહેવાય જી;
 રાવણપાસ જીહારો રંગે સેવેં સુરનર પાય જી. હિ૦ ૧

દિલ્લીમેં મહાવીર વિરાજેં મથુરા નેં ભમકોલી જી;
 ગઢ ગ્વાલેર ખાવન ગજ પ્રતિમા વહું ઋષભ રંગ રોલી જી. હિ૦ ૨

નગર લાહોરે શાંતિજિણેસર શાંતિકરણ ગુણપાત્ર જી;
 દિલ્લીપતિ જિહાંગીર પાતશા કીધી અઢોત્તરી સ્નાત્ર જી. હિ૦ ૩

દેશ માલવે નગર ઉજળેણી તિહાં અવતિપાસ જી;
 મેલો પોષ દશમીનો થાઇ મનો મગસી પાસ જી. હિ૦ ૪

માંડવગઢમાં સુપાસ જિણુંદા વડી નરમદા પાર જી;
 ભરત અંશુલીનાં માણકથી માંણિકસ્વામી કહેવાય જી. હિ૦ ૫

પહેલાં તો અસવારી નિકલતો આજ તારિક એક જાય જી;
 દેશે વરાડેં દોલતિ હાતા આંતરીક સુખ થાય જી. હિ૦ ૬

ખીજપુર વંદું જિનરાયા તુંગિગિરિ નમું પાય જી;
 રામ તપસ્યા કીધી રંગે માંગીતુંગી કહેવાય જી. હિ૦ ૭

સેતઅંધરામેધર પાસે જૈન રાજા છે આજ જી;
 લંકા લેવેં રામ લક્ષ્મણે ખાંધિ સાયર પાજ જી. હિ૦ ૮

ગોમટસ્વામી જલધર તીરેં છાયા માટી નીરેં છા; હિં ૯
 આજ અનોપમ વંદે કોઈ ગુરુમુખ વાણી સધીરેં છા. હિં ૯
 બિલચુલ પાસેં ગોમટ દેવા કરેં નાટિક પરદેષ છા. હિં ૧૦
 ઋષભદેવની પ્રતિમા ઉંચી પૂજેં સંધ વિશેષ છા. હિં ૧૦
 અષ્ટાપદ આદેં અવનીતલ તીરથ કામ અનેક છા. હિં ૧૧
 સ્વર્ગ પાતાલેં હિમવૈતાલ્યેં તાસ નમું સુવિવેક છા. હિં ૧૧
 ત્રિણ લોકમાં શાસ્વતી અશાસ્વતી જિહાં જિનપ્રતિમા હોય છા. હિં ૧૨
 તીનકાલ કરેં નિત વંદન ભેડીનેં કરેં હોય છા. હિં ૧૨
 જે તીરથ ઇણ માંહિ વષાંણ્યાં નયણે દીકાં તેહ છા; હિં ૧૩
 અણુદીકાં પણ ભક્તિ વંદું ત્રિકાલ લહું તેહ છા. હિં ૧૩
 તીરથ સેવા મુઝ ફલ દીજેં સાચો સમક્રિત સાર છા. હિં ૧૪
 સુલભબોધિ હોજ્યો જૈનકુલ એ ધર્મતણો ઉપગાર છા. હિં ૧૪
 કરેં વંદના કરેં ભેડીનેં એ સહુ તીરથ સાર છા; હિં ૧૫
 સુગુર પ્રસાદેં દર્શન કીયો ધન ધન મુઝ અવતાર છા. હિં ૧૫
 અઢીઢીપમાંહિ સાધુ સાધવી શ્રાવક શ્રાવિકા જેહ છા; હિં ૧૬
 પાલેં શુદ્ધક્રિયા જે સાચી જંગમ તીરથ એહ છા. હિં ૧૬
 અનક અકળખર યવનપાતિસાહુ પ્રતિબોધ્યા ગુરુ હીર છા. હિં ૧૭
 સંવત સોલ ઇગતાલા વરસેં ફત્તેપુરમાં સધીર છા. હિં ૧૭
 તાસ સીસ વાચક પદ ધારક સોમવિજય સુષકાર છા; હિં ૧૮
 ચારિત્ર આદિ વિજય ઉવજાયા સત્યવિજય સુવિચાર છા. હિં ૧૮
 તાસ સીસ પંડિતપદ ધારી લાલવિજયગણિ રાય છા; હિં ૧૯
 દિહીપતિ અવરંગજેખસ્યું મિલ્યા આગરેં આય છા. હિં ૧૯
 તપગચ્છની પોશાલ વિશાલા દેઈ દિહીપતિ જાસ છા; હિં ૨૦
 નિજ પુરમાંન દેઈ કુરમાવેં શહિયેં સદા સુષવાસ છા. હિં ૨૦
 તે કવિ લાલવિજય સુષ પાયા પાયા તીર્થ દીદાર છા; હિં ૨૧
 માનવજનમ સદ્ગુણ ભયો મેરો સો તો ગુરુ ઉપગાર છા. હિં ૨૧

એ તીરથની માલા કંઠેં જે ધારે નર નારી છ;
ધર બેઠાં તીરથ ફલ પાંખી સફલ કરો અવતાર છ. હિં ૨૨

કલશ.

એ તીરથમાલા અતિરસાલા પંચ કલ્યાણકતણી,
સંવત્ સતરસેં પંચાશ વર્ષે લાલ જાણી મેં ભણી;
શ્રીવિજયરત્નસૂરીસ ગચ્છપતિ સદા સંઘ સુહકરો,
રૂ લાલવિજય પ્રસાદ પભણેં સૌભાગ્યવિજય જયજયકરો. ૧

॥ अहम् ॥
 गीलविजयविरचित
 तीर्थमाला.

ईडा.

- अरिहंतदेव नमुं सदा जस सेवि सुरराय;
 तीर्थभाल युष्मस्युं मुदा सदगुडतषि पसाय. १
- अरिहंतमुषकजवासिनी वांष्पी वष्षुं विलास;
 कविजन माता विनवुं पूरे मुज मन आस. २
- जगमां तीरथ सुंदर ज्योतिवत जमाल;
 पलष्पीस दीठां सांभद्यां सुषुतां अभी रसाल. ३

हेसी योपमनी.

- सरस सकोमल वयले करी अंगतषां आलस परिहरी;
 जे देसांतरि पर्वत गामि ते तीर्थनां कहुस्युं नाम. ४
- पछिमहिस सोरठ भंडाषु सिद्धिपेत्र शत्रुंजय जलु;
 दीठां दुरगति हरिं करि सेव्यो संपति सधली लरि. ५
- आदिनाथ दीठां भनि रली शर्मलुडेठि पद देख्या वली;
 सूर्यकुंडे नाडी करी परमेसर पूजुं करि धरी. ६
- विमलविहार अनित नि शांति अहमुह वंडु भनि पांति;
 पांडव पांथ मइहेवी कुवज भरतरवसही ओमुभ धन. ७

સર્વથઈ ત્રિણસય છાસદૃ ગઠ ઉપરિ દેહસં ગુણદૃઃ;
 ભરતઈ ભરાવી મણીમેં જેહ ધનુષ પાંચસય ઉંચી દેહ. ૮
 તે પ્રતિમા પૂજિં દેવતા ભવોદધિ તારણ પદ સેવતા;
 તેહતણ જલ ઉલખાઝોલ જે ફરસિ તે કરિં કલોલ. ૯
 ચ્યારગતિ છેદક ચ્યારિ પાજિ પંચમ પદ સરિષો ગિરિરાજ;
 ભવભયભંજન ભવિકા જાણિ સકલ તીરથમાં એ ગુણખાણિ. ૧૦
 સિદ્ધવઠ શેત્રુંજી નદી ગંગાસરથી શાસ્ત્રિ વદી;
 ખાર જોઅણુ પિહુલો પર્વત ત્રિણ ગાઉ જિંચો મહત. ૧૧
 અક્ષયતીરથ ઉત્તમ ઠામ પ્રહિ ઉઠીનિં કરં પ્રણામ;
 અડસઠિ તીરથથી બહુ ફલા વિમલાયલના ગુણ નિર્મલા. ૧૨
 પાલીતાણિ દેવયુગાદિ સેવો સ્વામી તણ પ્રમાદ;
 આદિપુરપાજિ અતિ ભલું આદિખંબ વંદુ ગુણનિલું. ૧૩
 સાગરતટિ સોહિ સુંદર ઘોઘાખંદિર જનમનોહર;
 પાસ નવધંડ નિરૂપમ નામ છરાઉલો ચંદ્રપ્રભસ્વામિ. ૧૪
 જોલી સોરઠ અતિ ઉજમાલ તે તીરથ વંદુ ત્રિણકાલ;
 માનવભવ લાહો લીજીઈ જિનવર ભગતિ ભલી કીજીઈ. ૧૫
 ગઠ ગિરિનારિ નેમિજિણ્ણંદ પ્રણમું પ્રેમિ ભવિ સુષકંદ;
 ઠ ચનખાલાણુ શિખર ઉદાર તિહાં દેવી અંખાવિ સાર. ૧૬
 સહિસાવન લાષાવન મનોહાર જાણે નંદનવન અવતાર;
 ગજપદકુંડિ નાહી કરી નેમણ પૂજો રંગિ ધરી. ૧૭
 અમીઝરો જિન ત્રેવીસમો રૈવતગિરિ ઉપરિ મન રમો;
 સાત કોસ ઉંચો મનોહાર પાંચ કોસ પિહુલુ છિ સાર. ૧૮
 જુનિગઠિ નિ ઉનિ વલી અઝારો અમીઝરો મનફલી;
 દીવખંદિર છિ સાયરતીર તિહાં ધરમી વિવહારી ધીર. ૧૯
 નવલપુ સોરવાડી પાસ ધનવંત સેવિ લીલવિલાસ;

ફરંબી રાજ્ય કરિ કર છોડ પૂરિ પરબ કૈશં કોઠ. ૨૦

આગલિ આપિ દ્વારાંમતી રાયણુછોડ સોહિ સુભમતી;
કછદેસિ ભુજનગરિ પાસ શ્રીચિંતામણિ પૂરિ આસ. ૨૧

સોપારિ નિ દેવકિં ગામિ વીભયપાટણિ વીર પ્રણામ;
નવિનગરિ જઈ જિનવર નમું સિંધદેસિ ગોડી મનિ રમું. ૨૨

થલવટમાંહિ મહીમાધામ સેવ્યો આપિં વંછિત કામ;
પરગટ પરતો પૂરિ વલી સમરો સાહિબ ચૂરિ અલી. ૨૩

સાચોરિ શ્રીવીરજિણુંદ ચિરાદ રાધનપુરે આણુંદ;
ભગવંત લેટું મન ઉલ્હાસિ ધાણુધારિ ભીલડીઉ પાસ. ૨૪

બલોરનયરિ ગજનીપાંન પિસુન વચ્ચનિ પ્રભુ ધરીયા બાન;
વરજગસંધવી વરીઉ ભમ પાસ પેષીનિં જિમસ્યુંતામ. ૨૫
સ્વામી મહીમા ધરણુંદ્રિ ધર્યોં માની મલિકનિ વલી વસિ કર્યોં;
પૂજ પ્રણામી આખ્યા યાસ સંધ ચતુર્વિધ પૂગી આસ. ૨૬

સ્વામી સેવાતણિ સંયોગિ પાલ્હપરમારનો ટલીઓ રાગ;
સોલ કોસીસાં જિનહરસિરિ હેમતણાં તિણિ કીધાં ધરિ. ૨૭

બિનમાલિ ભયલ જનનાથ પાલણુપુર શ્રીપારસનાથ;
મગરવાડિ જ્ય બતો તપગછિ મહીમા જે આલતો. ૨૮

નયર ખીરાલૂ છિ સુભઠામ આદિદેવનિં કરં પ્રણામ;
ગઠતારિંગિ અજિતજિણુંદ તીરથ થાપ્યું કુમરનરંદ. ૨૯

અક્ષનગર નિ વીબપુરિં સાબલીછં નિ વલી ઇંદરિં;
તિહાં થાખ્યા સેત્રુજ ગિરનારિ તે વંદું હું અતિ સુપકાર ૩૦

પોસીને છિં પાંચ પ્રાસાદ સરગસમોવડિ માંડિ વાદ;
આરાસણિ છિં વિમલ વિહાર અંબાદેવી ભુવન ઉદાર. ૩૧

આખૂધરા ઉંબરણી પુરી દેવદ્રહ ચંદ્રાવઇ પરી;
વિમલમંત્રીસર વારિ બાણિ અઠારસેય દેવલ શુણપાણિ. ૩૨

સાંતપુર આળથડિં તહતોલિ સાંગવાઈં ભારથે કાછોલિ;
 હવિ આખૂતીરથ મંડાણિ વિમલિ થાપ્યુ સુણો સુભાણુ. ૩૩
 મંહિતઈ પૂછ્યા શિવના દાસ તિણે કહિઉ ઈહાં શિવનો વાસ;
 જો પહિલાં હોઈ જિનનું કામ તો થાઇ તુમ્હ વંછિત કામ. ૩૪
 તાસ વચણ મનમાંહિ ધરી રાતિ પુલ્કો પુણ્ય અનુસરી;
 અંબા આવી સુપનિ સહી જ્વારિ પુંજ સહિનાણી કહી. ૩૫
 તેથી પ્રગટ્યા દાદો તિહાં ગોદામાંહિથી જાણો ઈહાં;
 ભરડાકન્હિ ભુઈ માગી કરી લીધી સોવન ટકે ભરી. ૩૬
 પેતલ આંણ મનાવી પરી અંબાઈની સાંનિધિ ધરી;
 છપજકોડિ સોવન વય કીધ ભુવન કરાવ્યું જગહ પ્રસિદ્ધ. ૩૭
 ધર્મધોષસૂરી સુપસાય તીરથ થાપ્યું અવિચલ ઠાય;
 આદિદેવ થાપ્યા સુષકાર સફલ કર્યો માનવ અવતાર. ૩૮
 પ્રાગવંશ ચઢાવી સોભ પાપતણો વલી કીધો પોભ;
 રોમનગર બારિ સુલતાન છતી થાપ્યા વિમલપ્રધાન; ૩૯
 હુંણગવસહી નેમિજિણુંદ મંત્રી વસ્તુપાલ આણુંદ;
 બારકોડિ કંચન વાવરી અનોપમ કરણી કોડિં કરી. ૪૦
 અઢારકોડિ સેત્રુંજિ સાર સાઠીબાર કોડિ ગિરનાર;
 સેત્રુંજથી ગિરનાર પ્રમાણિ તિલપું તોરણ કીઉં સુભઠાણિ. ૪૧
~~પરતરસહી અરસાજન રતિનસહી અનું એકી હાય;~~
~~દેવ દિગંજર પહી સહી દેવકો દેવજુનિકા કહી.~~ ૪૨
 અચલગઢ અવિચલ છિ કામ ચોમુખિ કીજિ આદિ પ્રણામ;
 માંડવગઢ વાસી વાણીયા અવર રાયસિર જાણીયા. ૪૩
 પ્રાગવંશ સહિસા સુલતાન દેઉલ કરાવ્યું તિણિ પ્રધાન;
 ચઉદસીય મણુ પીતલ સાર હેમવરણ કરી પ્રતિમા બાર. ૪૪
 ભીમસાહ તિહાં ભાગજ કીધ હેમધડી દસમાંહિ દીધ;

લાખ ધન સેવકનિ દીર્ઘ ઉત્તમ કર્ણી ધણીપરિ કીર્તિ.	૪૫
લાણુવસહીઈ નેમિનિજુંદ તે પણિ કીધી કુમરનરિંદ;	
અચલેસર માનિ શિવદાસ તેત્રીસ કોડિ દેવતાનુ વાસ.	૪૬
તીરથ માનિધિ કરિ સર્વદા દેવી દીપિ લલી અરબૂદા;	
ગૌતમઋષિ વાશિષ્ઠ વિશેષ સાત ધાત આપધી અસેવ.	૪૭
કુંડ નદી સરોવર ઘણાં વન વાડી તરે સોહામણાં;	
અંબ અનેક ચંપા કેતકી સદા સોહિં ફલ ફૂલે થકી.	૪૮
બાર ગામનો વાસ વિસાલ ચઉપદ ઋદ્ધિ અસ્થિર સાર;	
નપીસરોવર સોભા ઘણી પરવતરાજ નમું બહુ ગુણી.	૪૯
શ્રીમાતા રસીઈ મનિ ધરી બાર પાજ એક રાતિ કરી;	
બાર ભેયણુ સોહિ વિસ્તાર સાત કોસ ઉંચા મનોહાર.	૫૦
ગિરિ ભેટી પાજિ ઉતર્યા ગામ હણાદ્રામાંહિં સંચર્યા;	
પુન્યિ પેળ્યા પારસનાથ સુર નર સેવિ બેડી હાથ.	૫૧
શુરાઉલિ દાદો હીપતો તેજિ ત્રિભુવન રવી ભપતો;	
નયર મહાડ અનિ રામસેણુ પાપ પણાસિ દેવ દીઈ જેણુ.	૫૨
આદિલબંબ પીતલમય સાર હેમતણી પરિ સોહિ ઉદાર;	
શ્રીરામચ દ્રવું તીરથ એહ આજ અપૂરવ અવિચલ જેહ.	૫૩
નીબજિ પ્રણુમું દેવ યુગાદિ પુન્યવંત પૂજિ તણુ પ્રમાદ;	
સ્થાકરૈ સીરોધી વામાનંદ હસી હસી પુરિ પ્રણુમું આણુંદ.	૫૪
કાલધરી યૂઆડિ ગોહિલી પાસણુ મુગતિ દીઈ સોહિલી;	
લાસિ મણાઉદ્ર ગામિ દયાલ આદિ વીર કોરટિં મયાલ.	૫૫
વાગસેણુમાંહિ નિજુહર બેડિ જિનપાલ દીઈ કોલર કોડિ;	
વિમલ શાંતિ નિ શંભવદેવ આદિ વીરની કીજિ સેવ.	૫૬
નયર સીરોહી ઉત્તમ કામ દેઉલ દીપિ મહિમાધામ;	
આદિ અનિત પ્રાસાદ ઉત્તંગ શુરાઉલો સંખેસરૌ મનિ રંગ.	૫૭

જીવભદ્રેવ ચોમુખિ ચોસાલ દીપેં દરિસણુ અમીઅરસાલ;	
મગટમદ્ધ પોરવાડહમાહિ સંઘવી સીપા સુ કહિવાય.	૫૮
મહાપુરૂષ મેહાજલ નામ તીરથ થામ્યું અવિચલ ઠામ;	
સંવત નેઉઘં સોલિ વલી સેત્રુંજ યાત્રા કરી મનિરૂલી.	૫૯
કાસીદ્રે છિ વીર યુગાદિ ઘાંણિં વીર નમું પ્રાસાદ;	
લોટાણિ સેત્રુજ ભેડિ આદિલદેવ નમું કર ભેડિ.	૬૦
વસંતપુર પાટણુ અહિઠાણુ આદ્રકુમારતાણું સહિનાણુ;	
શાંતિનાથ સોહિ સુખકંઠ વીરવાડિ શ્રીધર્મજિણુંઠ.	૬૧
ગામ અઝારી સોહિ સારદા વીર વિશેષ હરિ આપદા;	
નાંણિ નિવલે નાંદીઘં જીવતસ્વામી વીર વાંદીઘં.	૬૨
ખંભણુવાડિં જિન વર્દ્ધમાન પૂજ્યો પૂરિ નવિ નિધાન;	
આખૂધરા એ તીરથ કહ્યાં ગોઠવાડિ ગાઉં ગહિગદ્યાં.	૬૩
ખેહડિ સંથવ દાદો પાસ રાતો વીર પૂરિ મનિ આસ;	
છેછલી સિણુવાડી સાદડી વામાસુત વંદુ તે શુભ ઘડી.	૬૪
રાયણુપુરિ રૂડો અહિમુખ નલિનીગુહમ વિમાન પ્રતપ્ય;	
ભેતાં નયણે ખહુ સુષ હોય જગમાંહિ તીરથ અનોપમ સોય.	૬૫
પ્રાગવંશ પુન્ય ખહુ ભર્યો કામલદે કુષિ અવતર્યો;	
ધન ધન ધરણો સ ઘવી નામ જેણિ કીધાં ઉત્તમ કામ.	૬૬
સંવત ચૌદ છિતાલિ જાણિ સોમસુંદરસૂરી ગુણુખાણિ;	
તસ ઉપદેશ સુણી ગહિગદ્યાં જિનસાસન સોભાવક થયો.	૬૭
ચોમુખિ થામ્યા નાભિ મદ્દાર સૂરીપદ મહોછવ સુષકાર;	
સંઘતિલક વિમલાચલિ ધર્યું ઇંદ્રમાલ લેઈ વ્રત ઉચર્યું.	૬૮
વરસ ખત્રીસે ભર ચૌવને નારી સંગ તજ્યો સુભમનિં;	
ખાવન સંઘ મલ્યા તિણિ વારિ ધરણિ સાહ વરીઓ જયકાર;	૬૯
કુંભા રાણાનુ પરધાન સકલ બુદ્ધિ સદા સાવધાન;	

ધન યોવન ઠકુસાઈ લહી ઉત્તમ કસ્થો કીધી મહી.	૭૦
દેસૂરીઈ દેવ યુગાદિ ઘાણેરે વલી વીર પ્રાસાદ;	
નડુલાઈ નવ મંદિર સાર શ્રીસુપાસપ્રભુ નેમકુમાર.	૭૧
નાડુલ વપ્રાસુત વીનવું વામાસુત વરકાણિ ઠવુ ;	
બાલોરિ વલી ગઢ ઉપરિ પાસ વીર પ્રણમું શુભપરિ.	૭૨
શિવાણિ ગઢિ મડોવર મહાબલી પૂળું પાસકુમર મનિ રૂલી;	
સોઝતિ જયતારણિ ફલવધિં પરમેસર સેવો બહુવિધિ.	૭૩
પદમપ્રભુ પ્રતિમા હેમની ગામ ગંગાણીમાહિ સ્થામિની;	
સંપ્રતિરાય બરાવી પરી પ્રબુપદ પૂજો પુન્ય કરી.	૭૪
મહાવીરથી હુઓ સુવદાય બસય વરસેં સંપ્રતિરાય;	
આર્યસુહસ્તી ગુરૂ ઉપદેસ ધરમતણો પામ્યો પરવેસ.	૭૫
અવ્યક્ત સામાયક અનુસારિ જાનમાત્ર લહો રાજ્ય ઉદાર;	
ત્રણ પંડિ વરતાવી આંણુ જિનમડિત મૂમિ કીધી બાણુ.	૭૬
સવાલાષ પ્રાસાદ સુચ ગ સવાકોડિ પ્રતિમા મનિ રગ;	
છત્રીસ સહસ કીધા ઉદાર ઉપાસરા પણિ દોય હજાર.	૭૭
એક પ્રાસાદ નવો નિતુ હોય તો દાતણુ કરિ રાજ સોય;	
સાત સય શત્રુકાર દેયંત સાતેં પેત્રે ધન વાવંત.	૭૮
મરૂધર નવ કોટી મંડાણુ ચોદ્ધપુર મેડતિ વપાણુ;	
પાલી પ્રણમું પાસ જિણુંદ ઓસનયરિ વલી વામાનંદ.	૭૯
જસવંતરાય થયો રાઠોડ જ્ઞાની દસાવતારી જોડ;	
અષંડ પ્રતાપી અનોપમ આજ દહીપતિ પણિ માની લાજ.	૮૦
અતુરરંગસેના સહસ છત્રીસ શ્રાવકમંત્રી કરિ જગીસ;	
જસ સીમિ સુધીયા રહિ સાથ બ્રાધિ ન બાલિ હિરણ્નિહાથ.	૮૧
મલવટ તીરથ બાહડમેરૂ વિકાનેર નિં બેસબમેરૂ;	
આદિ અજિત પાસ નિ વીર સોવનકલસે ભુવન સુધીર.	૮૨

જેસલમર આવક ત્રત મુદ્દ આગમલેદ લહિં બહુબુદ્ધિ;
 ધરમતણા દિન પોતિ કરિ તેતી જીવી લેષિ ધરિ. ૮૩
 નગર નાગોરિ આવ્યા જામ પાસ જિજ્ઞેસર લેઝ્યા તામ;
 ઇમ અનેક તીરથ છિ હામ પછિમદિસિનાં જોલ્યાં નામ. ૮૪

કલશ.

ઇમ અનેક તીરથ અછિ સમરથ પછિમદિસિ સોહામણાં;
 જય જય કારક શિવસુપકારક ત્રિભુવન નાયક જિનતણાં.
 સંવત સસી મુનિ વેદ રસભરિ આસોમાસિ અભિનવી;
 બુદ્ધ શિવવિજય શિસ શીલ સેવી વદિ આણુંદ વિનવી. ૮૫

દૂહા.

પૂરણ પુનિં પામીઉ માનવભવ અવતાર;
 સદ્ગુરુ સાનિધિથી લહ્યો જ્ઞાનદષ્ટિ આધાર. ૧
 યુગતિ સંઘાતિ જોઈયાં તીરથ દેશ અનેક;
 કલ્યાણકારી કહું પૂર્વદિશિ વિવેક. ૨

ચોપાઈ.

દેવગુરુ સારદ સુપસાય પલણું પુનિં બહુ સુપદાય;
 ઉત્તમભૂમિ કલ્યાણક હામ સુણયો તીરથકેરાં નામ. ૩
 પહિલા દેસ મેવાતિ કહું અહીછત્રાપુરિ પાસજી લહું;
 નયર આગરિં પાસકુમાર ચિંતામણિ લેઝ્યા સુપકાર. ૪
 દક્ષીમંડળ વીરજિણુંદ અંદવાડિ નેમજી સુપકંદ;
 યમુના તીરિ મથુરાં જઈ નેમજી પૂજે પાવન થઈ. ૫
 કાસી દેસ પ્રસિદ્ધું હામ વાણારસી નયરી સુભ ગામ;
 તિહાં જનમ્યા જિન પાસકુમાર ભિલુંપુરિ બઈઠા સુપકાર. ૬
 પ્રયાગતીરથનો મહીમા ઘણો અપયવઠ પ્રગલ્બો તે સુંણો;
 વરસીતપ પૂર્યો અરિહંત રૂઝ અપભદેવ ભગવંત. ૭

- એક દિવસ પ્રભુ ધ્યાનિ ધરી તરૂંહોં રહ્યા કાઉસમ કરી;
તે ઉપિં અતિ ઉત્તમહામ આજ અપયવડ કહીઈ નામ. ૮
- ગંગા યમુના નિ સરસતી ત્રિવેણી તીરથ સોભતી;
એહનું જલ દેવપૂજ્ય થોગ્ય તે વિપરીત કરિ છિ લોગ. ૯
- રામ રામ નિ હાડે કરી મીઠ્યાતી માંહિ નાપિં ભરી;
અંગ પપાલિ મલ મૂત્ર જ ભર્યાં તે કિમ પામિ સદગતિ વર્ધી. ૧૦
- તિહાં પાસિ જિન જનમ્યા સહી ગામ હામ ભલ ભાગ્યિં લહી;
સીહપુરી શ્રેયાંસ જનમ્મ ચંદ્રપુરિ ચંદ્રપ્રભુ તિમ્મ. ૧૧
- હાજુપુરપટ્ટણુ સુભગામ થૂલિભદ્ર જનમ્યા તિણિ હામિ;
મગધદેશ સજગૃહ નામ મુનિસુવ્રતનિ કરે પ્રણામ. ૧૨
- પાંચે પર્વત કહીઈ સાર પાંચે મેરે સમ અવતાર;
વિપુલ વૈભાર રતન સુવન ઉદયગિરિ દેવિ તે ધન. ૧૩
- તે ઉપરિ જિનના આવાસ પૂજ્યા પૂરિં મનની આસ;
સાલિભદ્ર ઘર પાસિ કૂચો નંદમણીયારની વાતિજ જૂઓ. ૧૪
- ગિરિ વૈભાર રોહિણીયાગુહા આવો દરસો ખાર જૂઓઆ;
ગઢમાંહિ ઓપિં આવાસ શ્રેણિકરાયતણા ઉલ્લાસ. ૧૫
- મિથિલા નયરી મહીજિણું વાસુપૂજ્ય ચંપા સુખકંઠ;
સતી સુભદ્રા ઉઘાડી પોલિ શીલતણિં મહિમા કલ્લોલિ. ૧૬
- આગલિ અયોધ્યા નયરી વાસ પાસિં ગંગા ગિરિ કૈલાસ;
રામ શીતા તિહાં કીધું રાજ ભદિલપુર શીતલ જિનરાજ. ૧૭
- જંભીગામ ઝળુવાલુ નદી કેવલ ભુમિકા વીરની વદી;
કોસ હજાર ઉપરિ પર્વત મેવલનાંમિ અછિં મહત. ૧૮
- તેથી પ્રગટી દેવા નદી સુવર્ણભદ્રા બીજી વદી. ૧૯
- સુવર્ણભદ્રા નદી સહિનાથ તસ સંગિં લાકડ ઘાઈ પાહાણ;
કોતિકકારી હીસિં પરી ગંગા સંગમ આવી વરી. ૨૦

- હાથી દેવામાંહિં રમઈ પછિમ સમુદ્રમાંહિં વીસમિં;
દેસ કાસમીર દેવી ભારતી કેસર વન નયણે ધારતી. ૨૧
- હંસવાહન વીણા વિખ્યાત જિમણિ કરિ પુસ્તક કવિ માત;
તિહાં નીપાઈ બહુ પામરી રાય રાણા ઓઢિં તે પરી. ૨૨
- સમેતાચલ આવ્યા ગહિગહી વીસ વીતરાગ તિહાં સિદ્ધા સહી;
જિનવર થૂલતણા જે કામ તે સવિ દીપઈ મહીમાધામ. ૨૩
- પારસનાથનો પરતો ઘણો નિશિ વેલાઈ નોખતિ સુણો;
યાત્રા કરી જવ પાછા ફરિ મેઘમાલી તવ વર્ષા કરિં. ૨૪
- પાલગંજ તલહટી વસઈ રાજા પ્યત્રી મનિ ઉલ્હસિં;
પારસનાથની ઓલગ કરિ પ્રભુની આણુ સદા સિર ધરિ. ૨૫
- ગજ ગઈડા આરણાની ઘટા મૃગ કસ્તુરીયા બહુ સામટા;
વન કદલી હરડિની ડાલ અઝાં રૂંધ અનિ વંશખલિ. ૨૬
- સાત કોસ પોદો સુવિશાલ પાંચ ગાઉ પહોલો ઓસાલ;
તિહાંથી જઈઈ દેસ બંગાલ તીરથ શિપર છિ અતિહિ રસાલ. ૨૭
- પારસ પાહાણીની પ્રતિમા સાર સોના રૂપાની પણિ ધાર;
તેહતણી જે કરસિ યાત્ર સફલ જનમ તસ નિર્મલ ગાત્ર. ૨૮
- ઝાડપંડિ સોહિ જગનાથ વણ્ણુ ચ્યાર સેવિ પ્રભુનાથ;
તિહાંથી આવ્યા પ્યત્રીકુંડ વીરજી વહુ માહણકુંડ. ૨૯
- ચવન જનમ વીરનાં અહિઠાણુ પાવાપુરિ પામ્યા નિરવાણુ;
યાત્રાપાણિ સુનિવરની તિહાં વીરનુ થૂલ વંદું વલી ઇહાં; ૩૦
- વિમલનાથ કંપિલપુર ચંગ ગુહવરગામિ ગૌતમ મનિ રંગ;
ગજપુરિ કુશુ જિણેસર નામ કોસળી પદમપ્રભુ કામ. ૩૧
- પુરવપુન્યિં પેષી સહી પૂરવ દિસિ યાત્રા કહી;
નામ નિરૂપમ જે ધનવંત જિનવર પૂજિ તે પુન્યવંત. ૩૨
- નરવર અલવર રણુથંભરિ રાવણપાસજી રચ્યા કરિ;

ખાવનગજ પ્રતિમા દીપતી ગઢ ગુવાલેરિ સદા સોભતી.	૩૩
સિંહારિ ખુંદીનગર આંખેર દુકં ટોડા નિ ગઢ અજમેર;	
તિહાં મોટાં જિનહર છિ ઘણાં સોવનકલસે સોહાંમણાં.	૩૪
માલપુરિ નિ સાંગાનેર મેઢપાટમાહિ કુંભલમેર;	
આદિ નયર એ ઉત્તમ ઠામ ત્રિણકાલ તિહાં કરૂં પ્રણામ.	૩૫
ગોશુ દિ નવપહ્લવ પાસ નાગેદ્રહિં નમી લીલ વિલાસ;	
એકલિંગ મહાદેવ પ્રાસાદ ગગન સંઘાતિ માડિ વાદ.	૩૬
દેલવાડિ છિ દેવજ ઘણા બહુ જિનમંદિર રત્રીયામણા;	
દોઠં ડુંગર તિહાં થાપ્યા સાર શ્રીશત્રુજે નિ ગિરનાર.	૩૭
નવિ તલાદિ ચોમુષ સાર દયાલસાહ મહિતિ સુખકાર;	
અનોપમ કરણી કીધી આજ રાજસિંહ રાણા નિ રાજ.	૩૮
ઉદયપુર તે ઉત્તમ ઠામ શીતલનાથનિ કરૂં પ્રણામ;	
બહુ જિનમંદિર દીપિ વડી પાસ સુપાસળ ટાલિ અડી.	૩૯
રાણાનું તિહાં છાજિ રાજ છત્રપતી હીંદુશિરતાલ;	
શીસોદીયાશાપિ ભૂપાલ પટદર્શન તે પ્રતિપાળ.	૪૦
સાંડેરાગચ્છના યજમાન દિન દિન દીપિં પુન્યપ્રધાન;	
દાની માની જ્ઞાની ઘણું યશ પ્રતાપ સોહિ તેહ તણે.	૪૧
બઉરનયરિ શાંતિ જિણુંદ જસ મુષ દીઠિ અતિ આણુંદ;	
સાત ધાતતાણું અહિઠાણુ પ્રગટિ આજ સદા સપરાણુ.	૪૨
ઋષભદેવ વાગડ વિખ્યાત મહિમા જેહનો જગિ આપ્યાત;	
જવાસિં ડુંગરપુર થઈ જિન લેદું વંસવાલિ જઈ.	૪૩
આદિનયર આહડ મંડાણુ ધર્મનાથ વંદુ જિણુભાણુ;	
પાસ કરહડો પૂજી મુઠા સાદડીઈ જિન સોહિ સદા.	૪૪
ગઢ ચિત્રોડિ દેવ યુગાદિ પાર્શ્વનાથ વંદુ આદહાદિ;	
ઋષભવંસિ કીરતિધરરાય સકોસલ શિવ પામ્યા ઠાય.	૪૫

માલવ તીરથ વંદુ હવિં દસોર સુવત સુષ ઠવિ;
 રામપુરિ નિં રતલામિ સહી સિરંજની ચંદેરી કહી. ૪૬
 ભાવિ લેલ્યો મગસિપાસ મોટો મહિમા જગમાહિ જસ;
 ફૂકડેસર મહિમા પાસનો પ્રભુનામિ રોગ નાવે આસનો. ૪૭
 પાસ અવંતી જિન ધ્યાઈઈ નગર ઉજેણી સુષ પાઈઈ.
 સિદ્ધસેન મહિમા વિસ્તાર પામ્યો ઇણિ તીરથિ સુષકાર. ૪૮
 વિક્રમ લોજ સંપ્રતિ પુન્યવંત પરદુષ કાતર બહુ સતવંત;
 પરશ્વી બંધવ સાહસ ધીર દાતા ભોગતા ને વડવીર. ૪૯
 વિણ્ય વિવેક વિદ્યા ગુણપાત્ર પડિતપ્રીય મહાનિર્મલ ગાત્ર;
 માલવપતિ ઉજેણી રાજ કીરતિ વરતિં જેહની આજ. ૫૦
 સીમાનદી ગયદમસાણુ ચોસઠિ જોગિનીનું અહિઠાણુ;
 સિદ્ધવડ હરસીદ્ધીપીઠ રામ સીતાનું તીરથ દીઠ. ૫૧
 નયરી અવંતી આગલિ વલી માંડવગઢ દીપિં મહાબલી;
 શ્રીસુપાસ સેવુ જિનરાય આદિ વીરના પ્રભુનું પાય. ૫૨
 ચોસવંશ અનોપમ નામ સગ્રામસોની એણિ ઠામ;
 શીલિં સફલ કર્યો સહિકાર બહુ જસવાદ લલ્યો સંસારિ. ૫૩
 જિણિ સિદ્ધાંત સુણી ભગવતી હેમમુદ્રા મેહલી દીપતી;
 છત્રીસ સહસ ગૌતમનિં નામિ શાસ્ત્ર લિખાવ્યાં પુન્યનિ કામિ. ૫૪
 મેવાતથી માલવ લગિ જાણિ બોલ્યાં તીરથ બહુ ગુણપાણિ;
 ગુરૂવચનેથી કેતી લહી ઇણીપરિ પૂરવ યાત્રા કહી. ૫૫

કલસ.

તપગચ્છ નાયક બહુ સુષદાયક વિજયપણ્ય ધુરંધર;
 શ્રીવિજયરાજસુરિંદ સોહિ સૂરીગુણે કરી સુંદર.
 તસ તણિ રાજિ અતિહિ છાજિ સંવેગ ગુણમણિ સાચર;
 બુધ શિવવિજય સીસ શીલ વીરનિ સદા આણુંદ જયકર. ૫૬

દૂહા.

- પરમપુરૂષ પ્રણમુ વલી વાગેસરી વરદાય;
શ્રીગુરૂચરણ પસાઉલિં સંકટ ફરિ જાય. ૧
- દમ્પણદેસિ દીપતા દોલિતદાઈ દેવ;
ગુણ.ગાઉ તીરથતણા ગામ ઠામ સુણો હેવ. ૨

ઐપઈ.

- નદી નર્મદા પેલિ પારિ આળ્યા દમ્પણદેસ મઝારિ;
માનધાતા તીરથ તિહાં સુણયુ શિવધર્મી તે માનિ ધણું. ૩
- પાસ પંડુઓ પડગુણ ગામ પાંદેસ કહીઈ સુષધામ;
ઘરહાનપુર મંડણુ જિનદેવ પાસ મનમોહનની કીજિ સેવ. ૪
- પાસ ચિંતામણિ નેં મહાવીર શાંતિનાથ નેમીજિન ધીર;
સ્વામી સુપાસ ગોડી ગુણવંત મહાજન મોટા તિહાં પુન્યવત. ૫
- ઓશવંશખૂણુ અલિરામ સંઘવી છીતૂ જગજીવન નામ;
તસ ધરણી જીવાદે સિરી સકલ ગુણે સીતા અવતરી. ૬
- માણિકસ્વામિ નિ અંતરીકલણી આળૂ ગોડો સેત્રુંજતણી;
યાત્રા પ્રતિષ્ઠા સંઘની લગતિ દાન સુપાત્ર દીપ્યાં યુગતિ. ૭
- સારંગધર સંઘવી પોરવાડ યાત્રા કીધી ચૈત્રપ્રવાડિ,
સતર ખત્રીસિ બહુલી ઋદ્ધિ લખમીતણો લાહો તે લીદ્ધ. ૮
- માલવ નિ મેવાડિ જઈ આળૂ ગોડી ગૂજર થઈ;
વિમલાચલમાંહિ સિદ્ધાં કામ સંઘતિલક ધાર્યું તસ ઠામિ. ૯
- જેસલ જગજીવનદાસ દાતા ભોગતા લીલાવિલાસ;
જિનધરમી દિગંબર મતિં અતિ ધનવંત હુઓ સુલભતિ. ૧૦
- જિનપૂજા નિત્યઈ તે કરિ આઠ રૂપહીયા તિહાં વાવરિ;
સદાવર્ત સોહિ દાતાર ઘરહાંનપુરિ વિવહારી સાર. ૧૧
- આગલિ મલકાપુર સુલ ઠામ શાંતિનાથનિ કરૂં પ્રણામ;

- તિહાંથી ચઢીઈ દેઉલઘાટ દેસ વરાડની ચાર વાટ. ૧૨
- દેઉલ ગામ અછિ ધનવંત નેમીસર પ્રણમ્યા શુભશાંત;
હવિ સઘલિ દીગંબર વસિં સમુદ્ર મુધી તે ઘણું ઉલ્હસિં. ૧૩
- શિરપુર નયરિ અ તરીકપાસ અમીઝરો વાસિમ મુવિલાસ;
પરગટ પરતો પૂરિ આજ નવનિધિ આપિ એ જિનરાજ. ૧૪
- રાવણનો ભગપતિ કહ્યો પર દૂષણ રાજા તે થયો;
જિનવર ઝિંબ પૂણિ નિમઈ એક દિવસ વનમાંહિ રમઈ. ૧૫
- દેહરાસર પશ્ચિ ધરિ વીસર્યું વેલુ છાણુનું ઝિંબજ કર્યું;
ભણી નવકાર પ્રતિષ્ઠિત અંગ પૂણ પ્રણમી મનિનિં રંગિ. ૧૬
- પ્રતિમા વજ્ર સરિષી લહી કોઈ આશાતના કરસિ સહી;
તેહ કારણ મેલ્હી જલકૂપ વેગિ આવ્યો નયરી ભૂપ. ૧૭
- અનુક્રમિ એલગરાયનો રોગ દૂરિ ગયો તે જલસ યોગ;
અંતરીકપ્રભુ પ્રગટ્યા જામ સ્વામી મહીમા વાધ્યો તામ. ૧૮
- આગે તો જાતો અસવાર એવડો અંતર હુતો સાર;
એક દોરાનું અંતર આજ દિન દિન દીપિ એ મહારાજ. ૧૯
- ગોમુષી ગંગા ગામ લુણાર નિરમલ નીર નાહિં સ સાર;
અસૂચિ નારી નાહિ જામ તો તે પાંણી વિણસિ તામ. ૨૦
- એલજપુરિ કાર જા નયર ધનવત લોક વસિ તિહાં સભાર;
જિનમ દિર જ્યોતિ જાગતાં દેવ, દીગંબર કરી રાજતા. ૨૧
- તિહાં ગચ્છનાયક દીગંબરા છત્ર સુખાસન આમરધરા;
શ્રાવક તે સુદ્ધધરમી વસિં બહુ ધન અગણિત તેહનિ અછિં. ૨૨
- વઘેરવાલવ શિં સિણુગાર નામિ સંઘવી ભોજ ઉદાર;
સમકિતધારી જિનનિ નમિં અવર ધરમ સ્યૂં મન નવિ રમિં ૨૩
- તેહને કુલે ઉત્તમ આચાર રાત્રિભોજનનો પરિહાર;
નિત્યઈ પૂજા મહોચ્છવ કરિ મોતીચોક જિન આગલિ ભરિ. ૨૪

પંચામૃત અભિષેકિં ઘણી નવણે હીઠી તે મિહ ભણી;	
શુર સાહમી પુસ્તક ભંઘર તેહની પૂજા કરિ ઉદાર.	૨૫
સંઘ પ્રતિષ્ઠા નિ પ્રાસાદ બહુ તીરથ તે કરે આહ્વાદ;	
કરણાટક કુંકણુ શુભરાતિ પૂરવ માલવ.નિ મેવાતિ.	૨૬
દ્રવ્યતણા મોટા વ્યાપાર સદાવર્ત પૂજા વિવહાર;	
તપ જપ કરિયા મહોચ્છવ ઘણા કરિ જિનસાસન સોહામણા.	૨૭
સંવત સાતિ સતરિ સહી ગઢ ગિરિનારિ ભગ્ન કહી;	
લાષ એક તિહાં ધન વાવરી નેમનાથની પૂજા કરી.	૨૮
હેમમુદ્રા સંઘ વચ્છલ કીઓ લાછિતણે લાહો તિહાં લીઓ;	
પરગિં પાઈ સીઆલિં દૂધ ઇપૂરસ ઉનાલિ મુદ્.	૨૯
એલાકૂલિં વાસ્ત્યાં નીર પંથીજનનિં પાઈ ધીર;	
પંચામૃત પકવાને ભરી પોષિં પાત્રજ ભગતિ કરી.	૩૦
લોજ સંઘવી સુત સોહાંમણા હાતા વિનઈ જ્ઞાની ઘણા;	
અર્જુન સંઘવી પદારથનાથ શીતલ સંઘવી કરિ શુભકામ.	૩૧
હવિ મુગતાગિરિ ભગ્ન કહું શેત્રુંજ તેાલિં તે પશ્ચિ લહું;	
તે ઉપરિ પ્રાસાદ ઉતંગ જિન ચોવીસતણા અતિયંગ.	૩૨
સિંધવેડિ આંખા પાતૂર ચંદ્રપ્રભ જિન શાંતિ સનૂર;	
ઓસાવુદગિરિ ગઢ કલ્યાણ સહિર બિધર પ્રસીધું ઠાણ.	૩૩
ઇહાંથી કહીઈ દેસ તિલંગ ભાગનગર ગલકુંડું ચંગ;	
જેઅણ ચ્યાર વસિ સુવિસાલ કુતબસાહ નામિ ભૂપાલ.	૩૪
એકલાષ હયવર હીંસતા નવલપ પાલા પદ સેવતા;	
ગજરથ સોહિ દલ સિણુગાર નાટિક નેજા વાજિત્ર સાર.	૩૫
ગણિકાનાં ઘર સહિસ છત્રીસ નાચગીત કરિ નિસહીસ;	
જિનપૂજઈ ઓચ્છવ વલી જાણે અપચર બેઠિ મિલી.	૩૬
આવકજન વસિં લખ્યમીવંત દાની જ્ઞાની ધરમી સંત;	

મહિ મહિષિક વિદુમના જાણુ દેવગુરુ સેવિં સપરાણુ.	૩૭
ઓશવંશ ઉપિ ઉજમાલ દીપઈ દોલતિ દાન દયાલ;	
દેવકરણુ સાહ દરિસણુ લલો રૂપિ રિદ્ધિ સદા ગુણુનિલો.	૩૮
ચિ તામણિ ચૈત્યઈ ચોસાલ થાપી પ્રતિમા ગ્રાક ઝમાલ;	
સંધવચ્છલ પૂજા જિનની ઘણી કરિ નિત્યઈ અતિ સોહાંમણી.	૩૯
સદાનત દાઈ સુભમતી પુણિય પોષિ સધલા યતી;	
દુષીયા દીનતણો આધાર જાણે. કલ્પતરુ અવતાર.	૪૦
મહિપતિ માનિ મહામંડાણુ જિનશાસન સોભાવિ જાણુ;	
હય ગય રથ પાયક પરિવાર ત્રિણુ ખાંધવ હુયા જોડિ ઉદાર.	૪૧
ઉદયકરણુ ઉપિં આસકરણુ રૂપિ રતિપતિ ઇંદ્ર આભરણુ;	
સમક્રિતધારી મતિ ઉજલી ગરવ રહીત ગુરુ ભગતાવલી.	૪૨
અંચલગછિ ગિરુઆ ગુણુવંત રાગદ્વેષ કીધા ઉપસાંત;	
સ ધ ચઉવિહતણા સિણુગાર વર્ણુવ વારુ સત્ય ઉદાર.	૪૩
દોઈ દેહલિ દીપિ દોલતી આદિ પાસ સેવિં સુભમતી;	
દેવ દેગંબર દેહરૂં એક મંદિર મોટા સળલ વિવેક.	૪૪
વાડી વસ્ત્ર સરોવર સાલિ શ્રીફલ મેવા દ્રાવ રસાલ;	
હાથી રચણુતણી વલી પાણિ કેતા કહીઈ અવર વષાણુ.	૪૫
કુલ્લપાકપુર મંડણુ દેવ મહિષિકસ્વામિની કીજિ સેવ;	
ભરતરાયનું મુદ્રાખિંબ નિત્ય પ્રણામતણિ અવલંબિ.	૪૬
તે તીરથનો કર્યો ઉદાર શંકરરાયશાણીઈ સાર;	
રાજ તે મિથ્યાતી સિરિ ત્રિણુસય સાઠિ શિવમંદિર કરિ.	૪૭
તેતાં જિનહર સોહાંમણાં અતિ દીપેં તે રાણીતણાં;	
એક કોસ દેહલ વિસ્તાર પૂજા મહોચ્છવ હોઈ અપાર.	૪૮
દ્રાવડ દેશતણાં અહિઠાણુ તે સુણુયો કહીઈ સપરાણુ;	
ગંજીકોટિ સિકાકોલિ અંજીઅંજીરિ ને બાલિ.	૪૯

હુમ રચણુ નિ રૂપાતણી જિનપ્રતિમા તિહાં દીપિ ઘણી;
જિનકાંચીઈ જિનપ્રાસાદ સરગસમોવડિ માંડિ વાદ. ૫૦

શિવકાંચીઈ શિવાલય ઘણા વિષ્ણુકાંચીઈ વિષ્ણુવતણા;
પૂજા રથયાત્રા મંડાણુ નિત્યઈ મહિમા કરિ સુજાણુ. ૫૧

દેસ કરણાટકનો આચાર બોલું તીરથનો સુવિચાર;
ચોરતણો તિહાં નહીં સંચાર ધરમરાજ બહુલા શત્રુકાર. ૫૨

નદી કાબેરી મધ્યે વસિ શ્રીરંગપટ્ટણુ અતિ ઉદ્ધસિં;
તિહાં લેથ્યા જિન નાભિમદ્ધાર ચિંતામણિ નિ વીરવિહાર. ૫૩

દેવરાય નામિ નરપતી મિથ્યાધરમી પણિ સુભમતી;
દાનિ લોજ સરિષો લાજિ મધ માંસની દૂરિ તજિ. ૫૪

પાંચ લથ્થ પાયક પરિવાર ગજ ચંદનની પાણિ ઉદાર;
પાંસકિ લાષ તિહાં દ્રવ્ય ઉપજિં વરસપ્રતિ ન્યાઈ સંપજિં. ૫૫

અઢાર લાષ ધન ધરમ દુઆરિ વરસપ્રતિ આપિ તે સાર;
આઠ ઠાકુર નિ ચ્યાર જૈન છ મહાદેવતણિ આધીન. ૫૬

રંગનાથ સોવનમઈ કાય નવકરમાનિ પોઢી તિહાંચ;
હુરી શયનમુદ્રાઈ ઠવી વૃષવાહન ગંગાધર નવી. ૫૭

એ બેહુની પૂજાવિધિ સુણો કનક કલશ લેઈ રલીયામણો;
કુંજર કંધિં લેઈ કરી પંચશબ્દ શિર છત્રિ ધરી. ૫૮

મહિ ઉઠી ગંગાજલ ભરી દેવ પપાલિ આણી કરી;
જિનધરમી પણિ ઇમ આચરિ અણુગલ પાણી નવિ વાવરિ. ૫૯

પંચામૃત પૂજા નૈવેદ્ય પાંડી એક તંદુલ નૃત લેદ;
દીપકમાલા નિ આરતી ઉત્તમ વાગે અતિ સોભતી. ૬૦

સિદ્ધચક્ર નિ આદિલદેવ રાજા તેહની સારિ સેવ;
ચ્યાર ગામ અછિ દેવકાં અરકધન આણિ તેહથિકાં. ૬૧

શ્રાવકજન બહુ ધનવંત દાન દયા પાલિ સતવંત;

પ્રહ્લ્લ જાનિ મંત્રીસર ભલો વિસાલાખ્ય નામિ ગુણુનિલો.	૬૨
લોકપ્રસિદ્ધ તસુ ખીન્નું નામ વેલાંદુર પંડિત અભિરામ;	
વિદ્યા વિનય વિવેક આવાસ જિનમતનો પૂરો અભ્યાસ.	૬૩
જિનઆગમ પૂજિ ત્રિજુવાર એકાસણું નિત્યઈ દ્રવ્ય ખાર;	
જિનસાસન દીપાવિ સદા રાજપુરંધર ગુણુ સંપદા.	૬૪
વીરપ્રાસાદ મંડાળો લંગ પુરૂષ પ્રમાણિ પીતલ ખિંબ;	
સાત ધાતુ નિ અંદનતણી રચણખિંબની સોભા ઘણી.	૬૫
વીસસહસ હુંસે કરી વિત્ત વાળ્યું તેણિં નિરમલ ચિત્ત;	
સાતધેત્ર પોષિ પુન્યવંત પડિત પ્રિય બહુમાંની સંત.	૬૬
ગોમટસ્વામિતણો અભિષેક સહિ સહુ નર રચી કરિ એક;	
વરસ પ્રતિ મોટિ મંડાણિ જાંણે ઈંદ્રતણિ સહિનાણિ.	૬૭
મહીપુનિમ પૂજા વડી મોટી રથયાત્રાઈ ચડી;	
અદ્વૈતરસો કુલે ભરી પંચામૃત અભિષેકિં કરી.	૬૮
ખારે કોસે ગોમુટસામિ શ્રીરંગપટ્ટણથી અભિરામ;	
બાહુબલીનું ખીન્નું નામ લોકપ્રસિદ્ધ છિ ગોમટસ્વામિ.	૬૯
ચામુંડરાય હુઉ જિનમતી તિણિ તીરથ થાપ્યું સુભમતી;	
સાંકિ હાથતણિ અનુમાનિ કાઉસગમુદ્રા ગોરિ વાનિ	૭૦
પર્વતઉપરિ ઉપિં વલી જોતાં દ્રષ્ટિ હુઇ નિરમલી;	
ખિલગોલગામ અંધિ તે તીર વાસુપૂજ્ય જિન સાહસ ધીર.	૭૧
ત્રેવીસ દેઉલ દીપિ સાર દોઈ ડુંગર નિ ગામિ મઝારિ;	
અંદ્રગુપ્તરાયદેઉલ નામ ભદ્રબાહુ ગુરૂ અણુસણુ ઠામ.	૭૨
ચારૂકીરતિ નામિ ગચ્છધણી ધનવંત શ્રાવક તિહાં બહુગુણી;	
સાત ગામ નિ સાત હજાર દેવતણૂં ધન આવિ સાર.	૭૩
કલિયુગમાહિ ઉપિ આજ દબ્યણુમાહિ તીરથરાજ;	
પાઉકોસ પરબત વિસ્તાર તિહાંથી આગલિ સોહિ સાર.	૭૪

કનકગિરી જાણામાલિની દેવી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામિની;
 નદી કાબેરી જળ ઉતર્યા તવ મલયાચલમાંહિ સંચર્યા. ૭૫
 અંજનગિરિ તિહાં વિસ્રમિ હામિ શાંતિનાથનિ કર્યો પ્રણામ;
 ચંદનવન નિ હાથી ઘણા પાદપ પોઠા રહીયામણા. ૭૬
 ઘાટ ઉતરી આબ્યા મલખારિ કલિકોટ બંદિર અતિહિ ઉદાર;
 જિનમંદિર સ્વેતાંબરતણું વ્યાપારી ગુજ્જર તિહાં ભણું. ૭૭
 સો કોસે સુભરમણી ગામ સંભવનાથનિ કરૂં પ્રણામ;
 ગોમટસ્વામી પુરએ નૂર સાત ધનુષ દેહી સનૂર. ૭૮
 ધહાંથી જૈનતણાં તે રાજ પાંચે હામિ સોહિ આજ;
 તુલદેસિ મોટો વિસ્તાર પાલિ જિન આશિ આચાર. ૭૯
 બહરી નગરી અનોપમ જાણિ ઓગણીસ દેહરાં છિ ગુણ પાણિ;
 ત્રાંબા નલીએ બાહ્યાં વલી મંડપ મોટા બહુ પૂતલી ૮૦
 પુરૂષ પ્રમાણિ પ્રતિમા ચંગ હેમતણી તે અછિ સુરંગ;
 ચંદ્રપ્રભુ ચૈતિ ચોસાલ યાત્રા જેહની અમીઅરસાલ. ૮૧
 આદીસર શાંતીસર પાસ શ્રાવક સેવિ લીલવિલાસ;
 નારી રાજ કરિ જિનમતી સાધુ દિગંબર નિ મહાસતી. ૮૨
 ચાર વર્ણના શ્રાવક ભદ્ર પ્રમ પ્યત્રી વૈસ્ય નિ સૂદ્ર;
 નાતિતણો એહજ વિવહાર મિથ્યાદેવતણો પરિહાર. ૮૩
 તાડપત્ર પુસ્તકજાંઠાર ત્રાંબાપેટીમાંહિ સાર;
 સાત ઘાત ચંદનમય લહી રચણજાતિની પ્રતિમા સહી. ૮૪
 માણિક નીલક નિ વિદૂર હીરા વિદુમ તેજઈ પૂર;
 એહ અપૂરવ ઝિંબજ્યાલ પુનિ પેષ્યાં પરમ કૃપાલ. ૮૫
 કારકલગામિ ગોમુટસ્વામિ નવ પુરૂષ દેહી સુભધાન;
 નેમિનાથ નિં ચૈત્યિં બહુ રચણખંબની સોભા સહૂ. ૮૬
 ચોમુખિ સોહિ નાભિ મદહાર ગામ વરાંગિ નેમિકુમાર;

ગિરિ ઉપરિ વલી સાઠિ પ્રાસાદ ઇમ તુલદેસ કહ્યો આલ્હાદિ. ૮૭
 સાગર મલયાચલ અંતરિ જૈનરાજ તે નિશ્ચલ કરિ;
 જિનવર ભગતિતણું મ ડાણુ કેતાં કહીઈ અવર વખાણુ. ૮૮
 પાછા ફરિ આવ્યા કરણાટ નયર વિનુરિ ચડિયા ઘાટિ;
 રાંણી રાજ કરિ નિતુમેવ નવલખ પાયક સારિ સેવ. ૮૯
 દોષ દેહલિ તે લેલ્યા ચ ગ તિહાંથી હુ'ખસિ આવ્યા રંગિ;
 પાસનાથ નિ પદમાવતી પરતા પૂરિ જગિ ભગતી. ૯૦
 અહી અંનેક પાસિં તિહાં ફરિ પણિ પરલવ કે નવિ કરિ;
 એહવું ઉપિં મહીમાધામ પૂજ્યાં પૂરિ વંછિતકામ. ૯૧
 ચિત્રગઢ ઇનોસી ગામ વઘપુર દીકુ સુભઠામ;
 તીરથ મનોહર વિસ્મયવંત વાત અપુરવ સુણ્યો સત. ૯૨
 સ્વામી સેવક સુપન મગારિ કહિ શ્રાવકનિ વયણુ ઉદાર;
 નવ દિન કૃલમાહિ સંપ ધરે દસમે દિન દરિસનનુ કરે. ૯૩
 નોમિ દિન યુ જો તિમ કરી સંપમુષિ પ્રતિમા નીસરી;
 પાંઉ રહ્યા મુખમાહિ જાણિ દસમા દિવસતણિ સહિનાણિ. ૯૪
 સંપપરમેસર કહીઈ એમ સંખથકી પ્રગથ્યા પ્રભુ નેમ;
 લખમીસરપુર તીરથ ચંગ ગદકિં પ્રણમું મનનિ રંગ. ૯૫
 ઇહાંથી કહીઈ કાનડદેશ લચ્છીલીલાનો પરવેસ;
 રાયહુબેલી નયર ઉદાર અનતનાથ નિ પાસકુમાર. ૯૬
 રામરાયનું વીજનગર હુનિં મેહ હુઓ તિહાં સનર;
 લોક પ્રસિદ્ધ સહુકો કહિં કૃષ્ણાનદી તે આગલિ વહિ. ૯૭
 વીજનપુરિ છિં શાંતિજિણું પદમાવતી દીઠિ આણુંદ;
 મણિધર વિવહારી બુદ્ધિવંત શ્રાવકજન તિહાં બહુ ઋદ્ધિવંત. ૯૮
 ઇદલસાહનુ સખલું રાજ પ્રભપાલ હુઓ મહારાજ;
 દોષ લખ્ય સેના ચતુરંગ મહાજન મોટા કરિ ઉચ્છરંગ. ૯૯

પાસ કચ્છિડો નિ કલિકુંઠ મહીમા જેહનો આજ અથંડ;	
દીવાલીદિન સધલા દેવ પ્રદ્યાદિક પ્રણમિ નિતુમેવ.	૧૦૦
ચારણગિરિ નવનિધિ પાસ રાય વાગહુકેરી વાસ;	
દેવ ઘણા આવક ધનવંત પંચમનાતઠે બહુ સતવંત.	૧૦૧
પંચમ વણીક છીંપી કંસાર વણુકર ચોથો આવક સાર;	
લોજન લેલા કોઈ નવિ કરિ દીગંબર આવક તે સિરિ.	૧૦૨
શિવાતણી સીમિ વલી જૈન મરહઠદેસિ રહિ આધીન;	
તુલબદેવી સેવિ ઘણા પરતા પૂરિ સેવકતણા.	૧૦૩
સ્વાહુગઢ મુગી પઠાણુ શ્રીમુનિસુવત જિનવર ભાંણુ;	
જીવતસ્વામિ પ્રતિમા પરગડી બાંણુગંગા ઉપકંઠિ વડી.	૧૦૪
સિદ્ધસેનદેવાકર વલી હરિભદ્રસૂરિ થયા મનિ રૂઢી;	
ભદ્રકાલી દેવી દીપતી કવિજન માતા એ બારતી.	૧૦૫
પાસ કિસનેર તે પરવતમાહિં દોલતાવાદ કહુ ઉચ્છાહિં;	
દેવગિરી અવરંગાવાદ શાંતિ વીર પ્રણમું આહ્વાહિ.	૧૦૬
ઈલોરિ અતિ કૌતુક વચૂં જોતાં હીયડું અતિ ઉદ્ધચૂં;	
વિશ્વકરમા કીધું મંડાણુ ત્રિમુવનભાવતણુ સહિનાણુ.	૧૦૭
દધિણુદિસિની બોલી કથા નિસુણી દીઠી જે મિ યથા;	
ઇમ દાનગિરિ પારસનાથ નાસિક ત્રંગક સુવ્રતનાથ.	૧૦૮
ગંગા ગોમતી ગોદાવરી બલભદ્ર સોહિ તુંગીગિરી;	
બગલામાંહિ નંદરબાર નીઝર ધનોરે અજિત જીહારિ	૧૦૯
કહીઇ કુંકણુ દધ્યણુ ચીઉલિ વડસાલિ ઘણુદીવી બોલિ;	
પાસ વીર નિ નાભિમહાર મહુઈ વિધનહરો સુપકાર.	૧૧૦
નવસારી સૂરતિ મંડાણુ ચિંતામણિ સોહિ જિનભાણુ;	
ઉંબરવાડી જીરાઉલો આદિનાથ ગાઉ ગુણનિલો.	૧૧૧
જિનધરમી વિવહારી બહુ સોહિ સુરતરે સરિષા સહુ;	

ઋદ્ધિ રૂઝ લીલાવંત હાન મુખાન્નિ આપિ સંત.	૧૧૨
વિનયવંત વાર ગુરુમુખી સદગુણ સોહણ દિન દિન મુખી;	
ન્યાઈ મેલિ સખલી લાછિ સાતપેત્ર પોષિ ઉલ્હાસિ.	૧૧૩
તાપીતટ સાગરનુ સંગ કૌતુક જિહાજ ગણાં ઉછરંગ;	
દીપાંતરની અપૂરવ વાત મેવા મોતી વસ્ત્ર વિષાત.	૧૧૪
ઋષભદેવ રાનેરિ સાર ચોપટમલ હાંસોટિ ધારિ;	
આદિદેવ અંકલેસરમાહિ રેવાતટિ આબ્યા ઉછાહિ.	૧૧૫
ભરૂઆછિ આદિનંધર તે દીઠ ચોસઠિ યોગિનીનું વરપીઠ;	
પાસ કહારો આદિ જિથુંદ મુનિમુવત સેવું મુષકંદ.	૧૧૬
સંભલીવિહાર અખડદે કરિ ખત્રીસલાખ સોવન વય ધરિ;	
કુંમારપાલ જવ કરિ આરતી તવ કીરતિ વરનૃપ ધારતી.	૧૧૭
વંદું વડુએ શ્રી મહાવીર સેનાપુરિ પહિલો જિન ધીર;	
રાજપીપલા રેવાતીર ગજ વન છાજિં મહાગંભીર.	૧૧૮
ડહોઈ પાસ વટપદિં દેવ દાદો જિન સોહિ નિતુમેવ;	
અંપાનેરિ નેમિજિથુંદ મહાકાલી દેવી મુષકંદ.	૧૧૯
નગર ગંધારિ ખડુ જિનખિંખ શ્રાવક ધરમ કરિ અવિલખ;	
કાવીઈ જિનમ દિર જોડિ દીપિં સેત્રુજ સરિષી હોડિ.	૧૨૦
દ્યુષ્ણ કુંકળ કાન્ડડતણી તીરથ કેરી યાત્રા લાણી;	
હવિ ગુજર ગાઉં ગુણવંત મહિ જિ અતુર અનિ પુન્યવંત.	૧૨૧
મહીસાગર ઉતરીઅ પાર આબ્યા ત્રંખાવતી મઝારિ;	
થંભણતીરથ મહિમા ઘણો ભાવિ ભવિકા ભગતિ મુણો.	૧૨૨
વાહણ થંબ્યા સાયર મધ્ય સાગરદત્ત સેઠિ તિહાં લલ્લ	
કુસલે આબ્યા મહોછવ કરી થંભણપાસણ નામિ ધરી.	૧૨૩
મુણણ પામ્યા પુન્યસંયોગ અભયદેવનો ટાલ્યો રોગ;	
ઘણા વરસ વલી મૂતલિ રહી ગોખીર ગર્યાથી પ્રગટજ મર્ધ.	૧૨૪

પહિલિ મુગિ હુર્ક રત્નાવતી જીજિ કહીઈ કનકવતી;
 ત્રંભાવતી ત્રીભમાદિ હોય ચોથિં ખંભનયર વહી સોય. ૧૨૫
 યંભણ પ્રણમું છગલલો નારિંગો બિઠભંજન સામલો;
 નવપણલવ જગવણલ દેવ સુખસાગરની કીર્તિં સેવ. ૧૨૬
 યંભનયરના આવક શિરિં જહિં રૂઠા ગુણ આહરિ;
 તુંગીયા નયરી ઉપમા લહી મુણરાગી સેવિ ગહિગહી. ૧૨૭
 રાજસ ગુણ રાજિ ઓસવંશ સોની તેજપાલ અવતંશ;
 એક લાષ ધન પરચું નિણઈ સેતુંજસિપર કરાચું તિણઈ. ૧૨૮
 સંઘવી ઉદયકરણ અનિં સોમકરણ વિજકરણ નિ જયકરણ;
 દેવગુરની પાલી આણુ લખ્યમી લાહો લીઓ સુભઠાણ. ૧૨૯
 પારિષ વણ્યા નિ રાણયા શ્રીશ્રીવંશિ બહુ ગાણયા;
 પાંચ પ્રાસાદ કરાચ્યા અંગ સંઘ પ્રતિષ્ઠા મનનિ રંગ. ૧૩૦
 જોહની ગાદી યોઆખંદિરિ સોવન છત્ર સોહિ ઉપરિ;
 કોઈ ન લોપિ તેહની લાજ નામિ સીસ ફરંગીરાજ. ૧૩૧
 પ્રાગવંશ કુંઅરણ વાડુઆ કાવી દેઉલ તેણે કીયા;
 પુત્ર પિતાઈ હોડાહોડિ કીધી કરણી જોડાજોડિ. ૧૩૨
 મોઢન્યાતિ ઠકર જયરાજ વંશવિભૂષણ સોહિ આજ;
 લાલણ સુત માલણ રામણ બંધવ જે કિં સુભમતી ભણ. ૧૩૩
 સતરખાવીસિં યાત્રા કરી સેતુંજ સંઘવી પદવી વરી;
 પોતિં પોખ્યાં ખાત્ર વિશેષ ધન્ય છળ્યું ધરમિ ધરી રેષ. ૧૩૪
 સંઘવચ્છલ જિનમંદિરતણી પૂજા પ્રભાવના કીધી ધણી;
 સમકીત ગુણુ સોલા ઉજલી આશ્રિતવચ્છલ કહીઈ વહી. ૧૩૫
 કેતા જ્ઞાતા દાતા ભણિ કેતા ઓતા ભોગતા આણિ;
 કવિતા આગમ લેલિ કહિ ગુરૂવચને કરી નિચલ રહી. ૧૩૬
 મુદ્ધિસાગર રૂપ જહિવંત દાન કયા સોહિં સતવંત;

ચતુર ચઉકસી આણુંદતણો વેલળ વિવેક ઉપગારી ધણો. ૧૩૭
 આજ અપૂરવ સવે સિણુગાર સુગુણમણિ સરિષો પરિવાર;
 જિનધરમી ગુફ ભગતા જેહ યશસોભાગ્ય લહિ વલી તેહ. ૧૩૮
 આદિનયર એ ઉત્તમ કામ દિન દિન દીપિ સોભા ધામ;
 ઇમ અનેક ગુણુરયણુની પાણુ કેતા કહીઈ અવર વપાણુ. ૧૩૯
 જિન નમીઈ સોગિત્રે માત્ર અમ્હવાદે મોટી યાત્ર;
 ખારેજિ નિ ગામિ ધોલકિં યુગાદિ પાસ પ્રણમું તિહાં થકઈ. ૧૪૦
 અમ્હવાદા અનોપમ લહું ભાલો ચિંતામણિ તે કહું;
 સામલો મોઢેરો મહાવીર અટ્ટોત્તર સો જિનહર ધીર. ૧૪૧
 રાજનગર શ્રાવક ચોસાલ જગપ્રસીદ્ધ માનિં ભૂપાલ;
 જિનસાસન સોભાવિ સદા આશ્રિતવચ્છલ બહુ સંપદા. ૧૪૨
 ઉસવ શભૂષણુ શિરદાર સૂરા રતન એ અંધુ ઉદાર;
 સત્યાસીઈ દીઉ સત્રુકાર વિમલાચલના સંધ અદાર. ૧૪૩
 તસ સુત ધનળ પનળ અંગ સમેતાચલ યાત્રા કરી રંગ;
 ઇસી સહિસ એકલાષિ કરી ધન વરચી સંધપદવી વરી. ૧૪૪
 શ્રીશ્રીવંશિં ચક્રતિં વાનિં દોસી મનીઓ પુન્યપ્રધાન;
 ધર્મષેત્રિ ધન વાળ્યું બહુ ત્રિણે લાષ તે પોતિ સહુ. ૧૪૫
 સ વત ચોગિં શત્રુકાર વરસ એ લગિ દીધો સાર;
 હરિ હુકાલ ગયો તિણિ વારિ માણુસ મિલિયાં સહિસ ઇચાર. ૧૪૬
 સંધતિલક સિદ્ધાચલતણું મોઢેરાનું મંદિર ભણ્યું;
 સતરભેદ પૂજા મંડાણુ રાજનગરિ સહુ દેઉલિ બાણિ. ૧૪૭
 હેમમુદ્રા શીલવંતનિ દીદ્ધ સંધવચ્છલ બહુ ભગતિં કીદ્ધ;
 ખાન છોડાવ્યાં પુન્યનિ કાજિ જિનસાસનિ વિસ્તારી લાજ. ૧૪૮
 તસ સુત દોસી શાંતિદાસ પૂરણુ પુન્યતણો તે વાસ;
 દાની જ્ઞાની ભોજસમાન તાતતણિ પરિ વાલ્યો વાન. ૧૪૯

લહુજી પનજી મનજી અંગ શાંતી સોમકરજી મનિ રંગ;
 સૂર્યદં સુત પચેવડો ગુણનિધિ વંશ અછિ પઠવડો. ૧૫૦
 એસવંશે શાંતિદાસ શ્રીચિંતામણિ પૂજ્યા પાસ;
 પ્રભુ સેવાઈ ગજસંપદા દિલીસરિ બહુ માન્યો સદા. ૧૫૧
 વિત વાવરીઈં ધરમિં ઘણું સાતે પેત્રેં કરી સોહામણું;
 અિહું પુત્રે વલી સોભા ઘણી વશવિભૂષણ તે બહુગુણી. ૧૫૨
 વસ્તુપાલ મંત્રીસર વંશ શિવા સોમજી કુલ અવતંસ;
 સેત્રુંજ ઉપરિ ચોમુખ કીચો માનવભવ લાહો તિણિ લીચો. ૧૫૩
 ત્રિણુ જોઅણતું નગર મંડાણુ અઝહાબાદ અનોપમ જાણિ;
 સાધુ સુધરમી નિત્યેં વાસ શ્રાવકનાં ઘર સહિસ પંચાસ. ૧૫૪
 સકલ દેસતણો સિણુગાર હુવિઆ દીનતણો આધાર;
 જોયાં પટ્ટણુ દેશ અનેક પેળ્યો પૂરો ઇહાં વિવેક. ૧૫૫
 કમ્પડવાણિજ નિ સાણુંદ વામાસુત નિ આદિજિણુંદ;
 વીરમગામથી આગલિ પાસ સ પેસરો પૂરિ મનિ આસ. ૧૫૬
 યાદવ જરા નિવારી ઇણિ યદુપતિ તીરથ થાપ્યું તિણિં;
 ચંદ્રપ્રભુ જિનવારિ કહી તવ મૂરતિ ભરાવી સહી. ૧૫૭
 સેરીસિં લોઠણુ જિનપાસ સંકટ ચૂરિ પૂરિ આસ;
 જૈનકાંચીથી આણી દેવ મંત્રખલિ ચેલાની સેવ. ૧૫૮
 કડી મહિસાણેં નગરિ સાર આદિ વીર નિં પાસકુમાર;
 વિસલનગર નિ વીજપુરિ જિનપ્રતિમા વંદુ સુભપરિ. ૧૫૯
 આદિ તલટી આણુંદપુરિ જે યાત્રાકલ સેત્રજગિરિ;
 સીદ્ધપુરિ વાસ્તુ સિદ્ધરાય નદી સરસતી તીરથ ઠાય. ૧૬૦
 આજ્યા પાટણિ અતિ આદરિ પાસજી લેઆ પંચાસરિ;
 કોકો નારિ ગો ચાડપ પાસ અઠારે સુગુણુ સ્વરૂપ. ૧૬૧
 વીસોત્તર સો જિન આવાસ દરિસણુ આપિ લીલવિલાસ;
 કુમારપાલ નિં વિમલપ્રધાન ઇહાં ઉપના તે ગુણનિધાન. ૧૬૨

હેમાચાર્ય તણિ વધાણિ અઢારસય કોટીધન જાણિ; ૧૬૩
 પાટણિ પનોતા આવક વસિં ધરમકાર્ય કરતા ઉલ્હસિ.
 પાટણનયર પ્રસીધું જાણુ ;
 કુમારપાલ હુઓ ભૂપાલ અઢારદેસ ઢયા પ્રતિપાલ. ૧૬૪
 ઇચ્છારણાધ હયવરનું સૈન ગલીઈ નીર પીઈ તે જૈન,
 હેમાચાર્યથી સમકિત લહી જિનમંડિત ભૂ કીધી સહી. ૧૬૫
 જિનહર ખિંબ અનિ શત્રુકાર ઉપાસરા નિ જીર્ણુઉદ્ધાર;
 રાજજીવીની ઉપમા ધરી ગણધરપદવી તિણિં વરી. ૧૬૬
 આજ અનોપમ કીરતિ જાસ ઉત્તમ પુરુષ લીલવિલાસ;
 તીરથ થાખ્યાં સમકીત ધરી અવિચલકરણી રંગિ કરી. ૧૬૭
 ત્રિણુ ગતિ નિ ત્રિભુવનતણાં સાસ્વતા અસાસ્વતા સોહામણા;
 જે અપુરવ સુણીયા પીઠ તે ત્રિકાલિ પ્રણયું દીઠ. ૧૬૮
 સતર ઇચ્છારિ ખારિ ફિરી પુરવઢિસિની યાત્રા કરી;
 એકવીસિં અઠત્રીસિં સહી દખ્યણુ દેવની સેવા લહી. ૧૬૯
 ચઉદ પૂરવનો જે છિ સાર તે પહિલાં પખણી નવકાર;
 પૂરવાચાર્યને વચને ધરી દેવ દિગંબર વાંઘા ફિરી. ૧૭૦

યત:—

વિસહ વિવહચરિયં જાણિજ્ઞે દુઝ્ઞણસઝ્ઞણવિસેસો ।
 અપ્પણં ચ કિલિજ્ઞે હિંદિજ્ઞે તેણ પુહવીય ॥ ૧૭૧ ॥
 ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય જીવ્યું માણસ અવતાર;
 તીરથયાત્રા કરિ સુજાણુ તે નર નારી લહિ કલ્યાણ. ૧૭૨

કલસ.

એ તીરથમાલા ગુણવિસાલા જે ભવિકજન કંઠિ ધરિ,
 સકલલક્ષ્મી ધેનુ સુવલ્લી નિશ્ચલ આવિ તસ ધરિ;
 શુદ્ધસંવેગી સુશુણુ સંગી બુધ શિવવિજય સાનિધ કરી,
 કોવિદ શીલવિજય સીસ પખણિં વીનવિ આણુંદ ધરી. ૧૭૩

દૂહા.

- ઉત્તરદિસિ હપિ સદા જૈનરાજ અણેય;
મહાનગર રૂડાં ધણું સુણયો તેહ વિશેષ. ૧
- હરગમ પથ ઉણંઘતાં નદી નગર પાપાણુ;
મલેઅ શબ્દ અછિ મોટાં કહિસ્થું તાસ વખાણુ. ૨

ચોપઈ.

- દિહ્વીપતિ હુઓ અકબરસાહ પટ દરસણુ પોણ પાતસાહ;
દાન દયા દીપાવી જિણુઈ ધરમ પરિથા દીધી જિણું. ૩
- એક દિવસ નૃપ સભા મજારિ લણિ વિપ્ર તિ ધર્મવિચાર;
શ્રાવક જીવદયાઈ રમિ પણિ સૂર્યનિ નવિ નમે. ૪
- છંદુ જવહિરી બુદ્ધિનિધાન શ્રાવકધરમી તાસ પ્રધાન;
મિથ્યામતિ મોડી જથવાદ વરીહ ભૂપ સભા સંવાદ. ૫
- સૂર્યદેવ નિ ગંગાનદી જિનમતમાંહી ઉત્તમ વદી;
મિથ્યામતિ તે રાતિ જિમઈ મિલભયાં ગંગામાહિ ભમઈ. ૬
- માટી જલજલણુ નિ વાય વણુસ્સઈ જીવ અસંખ્યા થાય;
કંઠમૂલના ભેદ કહાય વલી અનતા કહિ જિનરાય. ૭
- તે ઓલખાળ્યા ઉપનયન ધરી ગોપુંછિ દેવવાસિ કરી;
વિપ્રતણું ઉતાર્યું માન જિનસાસનનું વાલ્યો વાન. ૮
- પાતસાહ પરસંસ્થા જૈન ચિરધર્મી પોતિં લયલીન;
જેહનો વંશ વિરાજિ આજ સરવ વસિ કીધાં જેણિ રાજ. ૯
- એહવું દહ્વીનયર મંડાણુ દોઈ જોઅણુ વિસ્તારિ ભણિ;
છ જોઅણુ સોહિઈ આગરું નદી યમુનાકંઠિ શુણુ ભર્યું. ૧૦
- ગંગા તીરિ છિ કેદાર કુરુક્ષેત્ર નિ વલી હરદ્વાર;
એ તીરજી શિવનાં છિ સહી. ૧૧
- નગરકોટમાહિ જવાહામુખી દેવી દરસણિ સોહિ મુખી;

- નગદી રાંછીનું તિહાં રાજ સો જોઅણુ ઉપરિ તે આજ. ૧૨
- હોંશુલાજ હિમાલયગિરી દેવી દીપિ મહિમા ભરી;
ત્રણસય કોસે લાહુર ગામ નવલખ્ય ક્ષત્રી વસિ તસ કામિ. ૧૩
- ઇહાંથી સો પંચાસે જાણિ પુર સુલતાન મહામંડાણ;
કાળિલથી કરિ રાજ્ય પઠાણુ નવલખ નેજાનું દલ જાણિ. ૧૪
- ત્રણસે કોસે નયર પંધાર સવાલાષ નામિ ગિરિસાર;
કાલંજર નગથી નીસરી ચમુનાનદી ગંગામાહિ વરી. ૧૫
- એક માસ પંથ તે ઉપરિ મીઠા વાહન તિહાં સંચરિ;
મૃગ કસ્તુરી હાથી ઘણા સેર પ્રમાણુ હરડિ ફલ બહુ ગુણા. ૧૬
- માનસરોવર તિહાં કહિવાય સો જોઅણુની ગંગા તિહાંય;
ઇહાંથી નવસિ ગાઉ મિલી ઇસપાન નયર અછિ તે વલી. ૧૭
- કાસમીર નામિ પાતસાહ બાર લાષતણુ નિરવાહ;
તિહાંથી પૂરવહિસિમાંહિ વસિ રોમનગર અતિ ઉલ્હસિ. ૧૮
- રાજ કરિ બારિ સુલતાન તે પણિ જીત્યા વિમલપ્રધાન;
આઠસિ કોસે સાસતાનગર ત્રણ જોઅણુ વિસ્તારિ સહાર. ૧૯
- બલખ બુષારા છિ દલિ તિહાં લાષ અઢાર સૈનઈ કરી ઇહાં;
ત્યાગી તિહાં હુઓ મોટો મલક છોડી સોલસય નારી થયો અલક. ૨૦
- પુરાસાણુ ષટસત ઉપરિ હુંનસાન તિહાં રાજસિરિ;
ઈષૂ ગજ નિ નાગરવેલિ તિહાં વલી ન હોઈ ચોથી કેલિ. ૨૧
- બારસે કોસે ઇસ્તંબોલ જોઅણુ અઢાર વસિ રંગરોલ;
તિલંગસાહ નામિ પાતસાહ ચોવીસ લાષ તુરંગ ઉચ્છાહ. ૨૨
- બખરકૂલ વસિ પાંચસે ચવનરાજ ઇહાં સુધી વસિં;
મનુજદ્ધિરઇ રંગઈ તે હીર નર મહિમાઈ કરિ તે કીર. ૨૩
- સહિસમુષી હવિ કહીઇ ગંગ જોઅણુ સવાસો પિહુલી અંજ;
અષ્ટાપદ રથ્યાનિ કાજિ પહિલી આંણી જનુરાજ. ૨૪

તિહાંથી પૂરવદિશ છિં ઔધ છ દરસણુમાહિ કહ્યા અશુદ્ધ;
દેસ દેપાલ નેપાલ લોટાંન પછે શુરપાંગ કલિંમનો અંત. ૨૫

દેડેલ મહીમા મોટાં ઘણા હસ્તી લખ્ય આચારિ સુણ્યા;
કૌતુકકારી વાનરરાજ આશ્વમુષા છિં આગલિ આજ. ૨૬

સહિસમુષી ગંગાનિ પારિ સોહિ જૈનરાખ્ય ઉદાર;
સાતસય કેસે જઈછે જામ આલીસ કેસ વિસ્તારિ તામ. ૨૭

લાટદેસ તારા તંબોલ જિનધરમીજન કરિ કલ્લેલ;
સૂરચંદ્ર રાજા જિનમતી ત્રણ લાખ સેનાતસ દીપતી. ૨૮

ગયંવર ગાજિ ઝરિ મહ વારિ પોઠા પાંચસય જસ વર ખારિ;
અનુપચંદ્ર સોહિ સુત સાર બીજે ત્રિલોકચંદ્રકુમાર. ૨૯

સદાનંદ મંત્રી મહાંત જિનધરમી મતિસાગર સંત;
પંચસત તુરંગમ જેહુનિ એહવી રાજલચ્છી તેહુનિ. ૩૦

જિનમદિર સોહિ સિ સાત કહીછે તેહના સુણો અવદાત;
ત્રિણ્ણકાલ પૂજા કરિ જિનમતી નાચ નૈવેદ આનિ આરતી. ૩૧

સંઘતાણી કરિ ભગતિ રસાલ આગમ અરચા આક્રમ્માલ;
સુવિહિત સાધુ અછિ તિહાં ઘણા વનવાસિ રહિ રહીઆમણા. ૩૨

યુગપ્રધાન યતીસ્વર જાણિ જિનવદ્ધલસૂરિ ગુણુપાણિ;
દાની જ્ઞાની બહુ ધનવંત શ્રાવક ન તિહાં વસિ સતવંત. ૩૩

મતપાલિ ખારિ મનિ પરિ જિનશાસનની સોભા કરિ;
સંઘપ્રતિષ્ઠા ગુરૂની ભગતિ દિનદિન દીપિં બહુલી યુગતિ. ૩૪

ત્રણસય શિવાલય સોહામણા મિથ્યાતી જન માનિ ઘણા;
વરતિ જીવદયા નિતુમેય આકરા કર ન કરિ નરદેવ. ૩૫

જિનધરમી ચ્યારિ વલી વણ્ણુ ન્યાયવંત પૃથિવી આભણ્ણુ;
ઇમ અનેક સોભાં મંડાણુ કેતા કહીછે નગર વષાણુ. ૩૬

ઇહાંથી ગાઉ સો ઉપરિ સુવણ્ણુકાંતિ નગરી સિરિ;

- કલ્યાણસેન નામિ શૂપાલ જિનમતિ જીવકયા પ્રતિપાલ ૩૭
- જ્યોતિવંત જિનહર ચૌવીસ મહોચ્છવ મહિમા સોધ નિસદીસ;
મહાધર પર્વત શેત્રુંજએકિ પાંચ પ્રસાદ નમું કરએકિ ૩૮
- સોલછિતાલિં સેત્રુંજબાણી કલ્યાણસેન રાજા તે ગુણી;
સંધ સખલ લેઈ મહામંદાણુ ત્રિણવસ્ત્રે કરી પંથ પ્રમાણુ. ૩૯
- સમેતાચલ આવ્યા મનરંગ જિનના થૂંલ નમ્યા તે ચંગ;
ચંપાપુરિ પહોતા નરરાજ વાસુપૂજ્ય પૂજ્યા જિનરાજ. ૪૦
- બાનુચંદ વાયક તિહા મિલ્યા તેહના સંસય મનના ટલ્યા;
વિમલાચલનો પૂછો પંથ તવ તે વચન કહિ નિપ્રથ. ૪૧
- અઢારસય કેસે ઇહાં થકી અગ્હે આવ્યા પ્રણુમી તિહાંથકી;
ત્રિણુપ્રદક્ષણા તેહનિ દીધ સેત્રુંજયાત્રા ફલ તે લીધ. ૪૨
- પંથ દોહિલો ન સહિ વારિ માણસ માંદાં સંધ મઝારિ;
તે કારણિ સંધવચ્છલ કરી વિત્ત વાવરીઈ પ્રેમિ ધરી. ૪૩
- બાવન મણુ મિરી શાકહમાહિ દ્રવ્યસંખ્યા નહીં બીજી તિહાંહિ;
વાસપૂજ્ય મંદિરની બીતિ તેણે લિખીઈ એણી રીતિ. ૪૪
- બકતામર ભાષા ગીરવાણિ સમગ્રા સાધુ સવિ સુબાણુ;
માહોમાહિ બાંધા પાય એક આચારી તે મુનિરાય. ૪૫
- વલી મનમાહિ હરખ્યા ધણું દરસણુ દીકું સોહામણું;
વીર પટોધરિ વંશિ હુઆ પંચમ આરિ અચ્છ બૂબૂઆ. ૪૬
- જૈનરાખ્ય એ ઉત્તરદિસિં દાન દયાઈ કરી ઉલ્હસિં;
લાહુરવાસી પ્યત્રી સહી એ વાત વિલાપી કહી. ૪૭
- સોલ ખ્યાસીઈ મુપરિ જોહુ જોઈ આવ્યો ઉઘાસિ તેહ;
નિજગુરૂ મુપથી મિહું સાંભલી અતિઅપણુદિ બોલી વલી. ૪૮
- અષ્ટપદ તિરથ છિ વડું દ્વરિ દેસાંતર નહીં હુંકડું;
સેત્રુંજ દેવત અરબુદગિરીં સંમેતાચલ નિં મુગતાગિરી. ૪૯

પાંચે તીરથ પરગટ ઉઠાર દિન દિન હીપડે મહાભા માર;
 ધનધન નર નારી વલી એહ પ્રણયિં પુલિં તીરથ એહ. ૫૦
 ઉત્તરદિસિની તીરથમાલ હરષિ ગોલી અતિહિ રસાલ;
 યાત્રાફલ સુણતાં તે યાય ભાવિ ભણતાં પાતિક જાય. ૫૧
 દિશિ આરિ ઉગેણી થકી મધ્યદેશ માલવની વકી.
 તીરથ કારણ કહીઈ વલી હરષિ જોયાં એ મનિ રૂલી. ૫૨

થત:—

વિસહ વિવહચરિયં જ્ઞપ્તિજ્ઞહ દુઝ્ઞણસજ્જણવિસેસો ।
 અપ્પાણં ચ કિલિજ્ઞહ હિંદિજ્ઞહ તેણ પુહવીપ ॥ ૫૩ ॥
 ધન્ય દિવસ તે વેલા સાર ધન્ય જીવ્યું માણસ અવતાર;
 તીરથ યાત્રા કરિ સુખજી તે નર નારી લહિ કલ્યાણ. ૫૪

ઇહ આર દિગવધૂ કંઠિ સખિં તીરથ મણીમય માલ એ;
 જસ દરિસ પરિમલ લહિં નિરમલ ભવિકભૂંગ રસાલ એ.
 પુધ શિવવિજય શિસ શીલવિજઈ અપય આણુંદ અતિધણું;
 કરકમલ જોડી કુમતિ છોડી કર્યું તવન સોહામણું. ૫૫

સંવત્ ૧૭૪૮ વરષે માગસરમાસે શુકલપક્ષે ત્રયોદશીતિથી

સોમવાસરે લિખિતમ્.

જ્ઞાનવિમલસૂરીવિરાચિત

તીર્થમાલા.

॥ ઢાલ ૧ ॥

શાસનાદેવીય, એ દેશી.

શ્રીજિનવરતણા લીજીઈ ભામણા ચરણપંકજ નમી ભાવસ્યું એ;
ચૈત્યપરવાડીય પુન્યની વાડીય પભાણીય પ્રેમ બહુ આવસ્યું એ. ૧
મનમાં આનંદિયા જિનવર વંદિયા સતર પંચાવન વરિસમાંહિ;
ઢાલખંધિ કરુ વંદિય ગહગહું સયલસુખ જિમલહુ ધરી ઉચ્છાહિં. ૨
ઉચ્છાહ આણી લાભ જાણી ભવિકપ્રાણી બહુ મિલી,
લહીસુ ગુરવાણી હૃદયે આંણી પૂરતા મનની રૂલી;
શુભ લગ્ન યોગે વિધિસંયોગે યાત્ર કરવા સંચર્યા,
શ્રીસૂર્યપુરવરથકી શ્રાવક સપરિવારે પરવર્યા. ૩

॥ ઢાલ ૨ ॥

આગે આદિજિનેસર, એ દેશી.

ધુરથકી સહરિમાં વંદિયા પાસ ચિ તામણિ વારૂ;
ધર્મ જિનેસર નમિજિન કુંથુ જિનેસર તારૂ. ૪
ઋષભ જિનેસર શાંતિજી શાંતિકરણુ જગનાથ;
ઇત્યાદિકે બહુ જિનવર પ્રણુમી શિવપુર સાથ. ૫
વારૂ વૃષભ તે જોતર્યા સપર સજી સેજવાલી;

વડવપતી વિવહારીયા વિધિસ્થું આમ પ્રમાણી. ૬
 રાનેરવંદિરે આવીયા નેમિજિનેસર વંધા;
 નવનિધિ સમ નવ ઠામિં જિનવર દેષી આનંદા. ૭

વીરજિનેસર, એ દેશી.

તિહાંથી આધા સંચરી ભરૂઆચિં આવેં
 પાસ કલ્હારો ઋષભદેવ પ્રભુમી સુખ પાવેં;
 શ્રીમુનિસુવ્રતસ્વામિ ઠામિ સામલિયા વિહાર
 મૂલતીરથ એ બાણીયેં મહિમાભંદાર. ૮

સત્યરિ સય જિનખિંબપદ આરસમય દીપેં
 સમધાતુમયખિંબ ત્રણે ત્રિભુવન છપેં;
 નવ પ્રાસાદના ખિંબ સર્વ દેષી આનંદે
 પૂરવસંચિત અશુભકર્મ સવિ દૂર નિકંદે. ૯

અનુકેમે વડગામ આવિ મહાવીર બુહારે
 અતિ બિમાંહિં આવીયા ગંધાર મઝારિં;
 સોવનવાનિં વર્દમાનસ્વામી જળ દીઠા
 ખિંબ અનેકેં ઋષભદેવ ચિત્ત અમીય પઇઠા. ૧૦

બુહરામાહિં ત્રિણ્ય ખિંબ પાસ જિનવરકેરાં
 અતિ ઉત્તંગ સોહામણાં ભાજે ભવભય ફેરા;
 તિહાંથી આધા આવીયા જિહાં બંદિર કાવી
 તિહાં જિનખિંબ પૂજા કરી બહુ ભાવના ભાવી. ૧૧

॥ હાલ ૩ ॥

સમવસરણ જિમ વાળ વાળે, એ દેશી.

કાવી ઠાંમ એક દેહરાસર તેહ બુહાર્યું,
 અતિ બિલટિ ભરી ભાવ અધિક મનિ આણુતો. જયો જયો ભાવ. ૧૩
 તિહાંથીકી સાણુદે આવ્યા પદ્મપ્રભ નિરખી સુખ પાવ્યા;
 ખિંબ અવર સંભલાવ્યા. જયો ૦ ૧૪

ગોધાવી ગેશ્વ વીરમગામિં ખિંબ અનેક અર્થે અંબિશમ;
ભાવિં વાંધા સ્વપ્નમિ તો. જયોં ૧૫

લોભ્યાગામેં પ્રતિમા પાસ માંડલિમાં આડરીએ પાસ;
વાંધા ચિત્ત ઉઠ્ઠાસ તો. જયોં ૧૬

મુળપુરે ઝોટિંગો પાસ અવર ખિંબ બહુ ગુણ આવાસ;
પ્રણમ્યે થયો ઉઠ્ઠાસ તો. જયોં ૧૭

તિહાંથિકી સમીસહરેં આવ્યા સાધર્મિકજન બહુ સુખ પાવ્યા;
કેતાઇક દિન તિહા ઠાયા તો. જયોં ૧૮

ધર્મસનેહી પૂરબનેગેં શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરીધર વેગઈ;
વાંધા તિહાં સુવિવેકે તો. જયોં ૧૯

અંગપૂજા પ્રભાવના કીધી સોહાગણિ મલિ સાંઝી લીધી;
બહુ શોભા તિહાં લીધી તો. જયોં ૨૦

વીરજિનેસર સામલ પાસ શાંતિનાથ અગટાવ્યા ઉઠ્ઠાસ;
ભક્તિ કરી તસ પાસ તો. જયોં ૨૧

ઠામિ ઠામિ વલી જે દેહરાસરિ ભક્તિ કરી બહુ જન મનહરે;
સકલસમાહિત સુરતરૂ તો. જયોં ૨૨

શ્રીસ પેસર પાસ લેલ્યા ભવભયના દૂષ દૂરે મેલ્યા;
પૂજાવિવિધ પ્રકાર તો. જયોં ૨૩

॥ હાલ ૪ ॥

કનકકમલ પગલા હવે, એ દેસી.

અનુકમેં તિહાંથી આલીયા એ સાથે ગછપતિ રાજેં કે;
સંવેળીવણા એ. ૨૪

સોહીગામેં આલીયા એ લેલ્યા અપભ્રિષ્ટ;
ઉચ્છાદ ધરી ધણો એ. ૨૫

અંક રત્ન આરતીઓ એ પ્રતિમા પ્રથમ વિષ્ણુ	
અંકે મહિમા ઘણો એ.	૨૬
શેઠ ધનાવહ બાણીયે એ વેણીતટિમાંહિ જેહ;	
ધયો પહિલાં મુણ્યો એ.	૨૭
નાનો અભયકુમારનો એ તિણે ભશવ્યા બિંબ;	
સવાકોઠિ માંગનિ એ.	૨૮
તે માહિંલાં એ બિંબ છે એ સંપ્રતિ પ્રગટ્યા તેહ;	
ભવિકજન પુન્યથી એ.	૨૯
તાસ ભગત કીધી ઘણી એ ચંદ્રોદયકરી આદિ;	
પૂબ પરિકરતણી એ.	૩૦
તાસ પાસે લધુ ગામ છે એ ભરડુઆ નામે જેહ;	
તિહાં પ્રતિમા હતી એ.	૩૧
પ્રગટ કરાવી તેહ ભલી એ કીધી તસ બહુ ભક્તિ;	
યથાસકતે કરી એ.	૩૨
ધંભાયતબિંદરતણો એ સંઘ સાથે કરી યાત્ર;	
પાસ ગોડીતણી એ.	૩૩
વિષમ વાટ રણભૂમિકા એ ઉડ્ડાંધી અતિ છેક;	
પણિ કરી યાત્રા એ.	૩૪
અનુકમે વલીને આવીયા એ સોહીગામ મઝારિ;	
પ્રથમજિન વંદીયા એ.	૩૫
તિહાંથી અઘા સંચર્યા એ સંઘને કરિ મનોહારિ;	
સંપ્રતિ નૃપતિઇ રચ્યુ એ.	૩૬
તિહાંથી ચિરાટે આવીયા એ સંઘને કરિ મનોહારિ;	
મનોરથ પૂરિયા એ.	૩૭

પ્રગટ કરાવી વીરને એ લીધો બહુલો લાભ;	
સવે આણુંદિયા એ.	૩૮
તિહાંથી 'સાચોરિ' આવીયા એ પધરાળ્યા શ્રીવીર;	
પ્રાસાદમાં ઉછવે' એ.	૩૯
આર પ્રાસાદ શ્રીવીરના એ દેહરાસરિ વલી એક;	
લાવચું લેટીયા એ.	૪૦
તિહાંથી પુનાસે' આવીયા એ નિરખી શાંતિપ્રાસાદ;	
આનંદા અતિધણુ એ.	૪૧

॥ ઢાલ ૫ ॥

નિરમાલડીનો.

તિહાંથી બિનમાલે આવીયા એ લેટયા શ્રીપાસ	
આર પ્રાસાદ તણા સુખિંબ નિરખ્યા ઉદલાસ;	
ધાણુસા મોહરા ગામમે' પ્રાસાદ જુહારી	
જાગિરે આળ્યા વહી સુષથી નરનારી.	
સોવનગિરિ તિહાં નિરખીયો એ જે પહિલાં જિન ઠામ;	
વિવિધ દેહરાસર વંદિયા, નિરમાલડી એ	
પ્રણમ્યા તે અભિરામ, મનરહિ એ.	મં ૪૨
તિહાંથી આઘા સંચરી માદલપુર આળ્યા	
અગર વગરી ને' બેડગામ વલાણુ દૂગાણુ;	
સાંડેરે પ્રાસાદ એક પીમેલિ વીઝેવો	
ઇહાં એક એક પ્રાસાદ વંદિ મન હર્ષ ધરેવો.	
વરકાણે' શ્રીપાસજી એ નાડોલ ત્રિણ્ય પ્રાસાદ;	
નડુલાઈ પ્રાસાદ નવ, નિરં યાદવો નમીઈ આલ્હાદ.	મં ૪૩
દેસૂરીઈ પ્રાસાદ એક ઘાણુરાગામે	
પારસનાથ ને વીરચૈત્ય ઘણુરે ઠામેં;	
સાહડી પાસ પ્રાસાદ એક આણુંદા નિરખી	
રાણુપુરે' શ્રીધરણુવિહાર અઉમુખ અતિ હરખી.	

એ સરિષી નહી મંડણી એ મહિયલમાંહિ ઉદાર;
ત્રિભુવનતિલક સોહામણું નિરં પ્રથમ જિણુંદ વિહાર. મં ૪૪

મંડપ મોટા થંભ તુંગ કોરણી અનેક
સહસકૃત નેં પંચમેરૂં તીર્થ સુવિવેક;
ભૂમિહરમાં જૈનખિંબ પ્રણમી આનંદ
મંગલચૈત્ય નેં દેહરી સવિ ઠામે વંદુ;
ચ્યાર પ્રાસાદ ખીબ વલી એ એવં મિલી નેં પંચ,
પંચમગતિને પામવા નિરં એહજ સખલ પ્રપંચ. મં ૪૫

માદે મુઠાડે રાજપુરિં ચેચલીઓ પાસ
ખાઇઉ ને પાદહુડીઉં પ્રાસાદ વિચિત્ર;
વાઘસણિ દોઈ પ્રાસાદ છે એ પાદહુડી કોલ્લર ઠામ,
તિહાં પ્રાસાદને વંદિયા નિં હરખ્યા મન અભિરામ. મં ૪૬

ચેચલીયાથી અવર પંથ સેવાડી ગામ
ખીબપુર વીસલપુર રાતાદેવ ઠામ;
નાણું ખેહડે કોરટઈ જીવિતસ્વામી વીર
નાંદીઈ લોટાણે વલી સેતુજની ભીર;
અઝાહરી વીરવાડિમાં એ ખંભણવાડિ વીર,
ઘાણા વીર નમી લહો નિરં ભવિજન ભવજલતીર. મં ૪૭

॥ લાલ ૬ ॥

ચૌપઈ.

સીરોહી દેસેં જૈનવિહાર તે કહતાં નવિ આવેં પાર;
ગામગામ ગિરિ વિષમે ઠામ દેહરા દીસેં અતિ ઉદામ. ૪૮

ભાવથકી તે સવિ વંદિયા પણિ દ્રવ્યે કેતાએક થયા;
ઇમ સીરોહી નગરેં આવીયા જનમ કૃતારથપણું ભાવિયા. ૪૯

આદિચૈત્ય દીકું ઉદામ જેહનો સ્વર્ગ સમોવડિ કામ;
ચઉમુખ ચૈત્ય ત્રિભુમિક ભલો અજિતશાંતિ કુચુ જિનહર ગુણનિલો. ૫૦

શ્રીજીરાઉલિ પાસ પ્રસિદ્ધ વિવિધ ચૈત્ય આગ્રાં તિહાં ક્રીધ;	
દેહરં તિહાં ઉત્તંગ ઇચ્છાર ભેટી ક્રીધ સફલ અવતાર.	૫૧
ગોહલી સીદરોઠ આમ મગાર એક એક છે જૈન વિહાર;	
હમીરપુરે છે ચ્યાર મેડે સીચીકીઈ ચૈત્ય જુહારી.	૫૨
ઇહાં પાપતી છે બહુલા ગામ તિહાં પ્રાસાદ અછે અભિરામ;	
પાલડીઈ શ્રીવીરવિહાર વલી ચાલ્યા આગલિ સુષકાર.	૫૩
હડાદરૂં આબુ તલહટી જિન વંદી દુષ ગયા સહુ મિટી;	
સબજ થઈ આબુ ચલ્યા જયતતણા નીસાણુજ મલ્યા.	૫૪

॥ હાલ ૭ ॥

અઢીયાની.

અર્બુદગિરિને શૃંગ રૂપભ પ્રાસાદ ઉત્તંગ, નિરખી જિપનો એ;	
આણુંદ અતિ ઘણો એ.	૫૫
વિમલવસહી સુખકાર પાસેં નેમિવિહાર, વસ્તુપાલેં કરી એ;	
લુણિગવસહી ધરી એ.	૫૬
રૂપા અધિક પાપાણુ દ્રવ્યતણુ નહી માન, મનોહર કોરણી એ;	
દીસેં અતિ ઘણી એ.	૫૭
ભીમસાહ કૃત ચૈત્ય વંદી પાવન વિત્ત, પીતલ પરિકર્યું એ;	
જિંબઈ પરિવર્યું એ.	૫૮
પાસ ભુવન ત્રિણુ ભૂમિ ખરતર ગુણુ સીમ, ચઉસુખ દેહરૂં એ;	
ત્રિભુવનસેહરૂં એ.	૫૯
ખમણા દેઉલ એક જિંબ આઠ અધિક સત એક, નિરખી ભાવિયા એ;	
અચલગઠ આવીયા એ.	૬૦
પીતલ પ્રતિમા સાર ચૌદ સવમણની ચાર, ચઉસુખ સુષકરૂં એ;	
ભવિ ભવભયહરૂં એ.	૬૧

આરસમય સાત િંબ સુદા અતિહિ અચંબ, વિમલે પાસે લલા એ;
ચોહે નિર્મલા એ. ૬૨

આમમહિ શાંતિવિહાર બાહિર વીર જીહારિ, કુમરનુપતિ કર્ણુ એ;
જિનજિંબે બર્ણુ એ. ૬૩

ઓરીસાગમે એક જિનવર િંબ અનેક, આરસમય સહી એ;
પ્રણમ્યા ગહગહી એ. ૬૪

પૂજા વિવિધ પ્રકાર આંખી રચના સાર, જનમ સદૃશ કર્યો એ;
ભવસાગર તર્યો એ. ૬૫

પરીષ હાલો ને વર્દમાન વહિં ને વીસાલા માનિ, યોધુ વ્રત વહે એ;
આણુંક અતિ લહે એ. ૬૬

સાહ સામજીય જિજમાલ તિહાં પહેરેં ઇદ્રમાલ, ધન રોપણ કરી એ;
સંધતિલક ધરી એ. ૬૭

આવક આવિકા જેહ આનંદ અછેહ, ભાવેં ભાવના એ;
હરષિત સવિ જના એ. ૬૮

અઠાઈ મહોચ્છવ કીધ નરભવ લાહો લીધ, કુશલે ભિતર્યા એ;
જયલચ્છી વર્યા એ. ૬૯

॥ ઢાલ ૮ ॥

રાય કહેં રાણી પ્રતિ, એ દેશી

હિવેં તિહાંથી સંચર્યા મુણિ મુંદરી, આબ્યા મહાડિ મઝારિ, સાહેલડી,
વિચિં પ્રજ્ઞાણિ જીરાહલો સું હાંતીવાડે એક જિનતણે; સું
ચેત્ય અનોપમ હોય. સાં ૭૦

પાલવિહાર શ્રીપાસનો સું રાય પહ્લાદે કીધ; સાં
અક્ષતમૂડા નિતુ પ્રતે સું ચોલ મણિ પૂગી પ્રસીદ. સાં ૭૧

પૂજા લોગ એહવો હતો સું પહિલાં ઇણિ જિજિમાહિં; સાં
સંપ્રતિ પણિ મહિમા ઘણો સું પાલણપુરવરમાહિં. સાં ૭૨

લાલપુરેં ચલી વલી આવીયા સુઠ શાંતિ ભક્તિ કરી પાસ; સાઠ	
સિદ્ધપુરેં દેહશસિરે સુઠ વાંધા ચૈત્ય ઉદ્ધાસ. સાઠ	૭૩
વર્ષાઋતુ નેંડી લણી સુઠ ન રહ્યા ધિર પરિણામ; સાઠ	
તારંગાની યાત્રા વલી સુઠ દ્રવ્યે ન કરી તામ. સાઠ	૭૪
ભાવથકી તે વંદિયા સુઠ વિચમાં નગર અનેક; સાઠ	
અનુક્રમેં ધરભણી ચાલતા સુઠ વાંધા તીરથ અનેક. સાઠ	૭૫
મહિસાણા રાજનગર પ્રમુખેં સુઠ શ્રીજનકેસં ઠામ; સાઠ	
પ્રણુમી પ્રેમે પોહતલા સુઠ સૂરતિખંદિર ઠામ. સાઠ	૭૬
વિધિસ્થું છંદરી પાલતા સુઠ પટભાસેં કરી યાત્ર; સાઠ	
જ્ઞાનવિમલસૂરી સાથસું સુઠ વંદી સફલ કરે ગાત્ર. સાઠ	૭૭
સાત ષેત્રેં વિત્ત વાવતા સુઠ ઉચિત પ્રમુખ કરે દાન; સાઠ	
શાસન શોભા દાષવી સુઠ નિજ વચનસ્થું રાખ્યુ માન. સાઠ	૭૮
ઠામ ઠામ પરભાવના સુઠ પૂજા સતર પ્રકાર; સાઠ	
દેવદ્રવ્ય વૃદ્ધિ દાષતા સુઠ સફલ કર્યો અવતાર. સાઠ	૭૯
સંવત સતર પંચાવનેં સુઠ સફલ મનોરથ સીદ્ધ; સાઠ	
જેષ્ઠ સુકલ દસમી દિનેં સુઠ એ તીરથ રચના કીધ. સાઠ	૮૦

કલશ.

ઇમ તીર્થમાલા ગુણવિશાલા કરી સંઘેં અતિ ભઢી,
 કલ્યાણમાલા ભવિકળાલા લહો જિમ મનની રૂલી;
 પરભાતિ ઉઠી એહ જિનવર નામ ગુણક કિ ધરઇ,
 ‘જ્ઞાનવિમલ’ ગુણૌષ્ઠ સમકિત સહજ લીલા તે વરઇ. ૮૧

વાચનાચાર્યમેરુકીર્તિવિરચિત

શાશ્વતતીર્થમાલા.

- પણમિય પહિલઈં ધુરિ નવકારો, ત્રિણિ ચઉવીસી જિણુવર સારો,
નામિ નમું સિવભૂતિ;
કેવલનાણી નઇ નિરવાણી, સાગર મહાયસ વિમલ સુવાણી,
જાણીજઇ સિવભૂતિ. ૧
- સિરિ હરદત્ત દમોદર દેવા, સામિ સુતેજ સુવધ નમેવા,
સેવા સુમધ જિણુંદ;
સિવગતિ જિણુપતિ નમિ અસ્ત્યાગ, અનિલ જસોદર કિયથ સુમાગ,
રંગિ હિઇં ધમ્મસુરિંદ. ૨
- શુદ્ધમતિ શિવકર સ્યંદન સંપ્રતિ, ચઉવીસઇ જિણુ નમિવા સંપ્રતિ,
સંપ્રતિ જગદાનંદ;
રિસહ અજિથ સંભવ અભિનંદણુ, સુમધ પઉમ સુપાસ સુચંદણુ,
વંદણુ ચંદ જિણુંદ. ૩
- સુનિધિ સુશીતલ જિણુ સેયસો, વાસુપુજ્જ જિણુ વિમલ વતસો.
વંસોણુંત સુધમ્મ;
સંતિ કુંથ અરૂ મદ્દ કિ સુવત, નમિ નેમીસર પાસ કિ સુવત,
સુવતિ વીર સુરમ્મ. ૪

પહિમનાલ જિજ્ઞસુર સુદેવ, પાસ સયંપહુ પાય નમેવા,
 સેવા સંવણ્ણભૂતિ,
 દેવશ્રુતોદય સિરિપેદાલો, પોટિલ સિતકિ તિસુવઈ રસાલો,
 અમમ નમઉ શુભભૂતિ. ૫

નિષ્કયાય નિપલાક જિજ્ઞેસર, નિર્મમ ચિત્રગતિ સમાધિ જિજ્ઞેસર,
 સંવર જસહર દેવ;
 વિજય મહિ ઉવવાય જિજ્ઞુદો, અણ્ણંત લેદ નઈ દુઈ જિજ્ઞુચદો,
 વંદઉ સુર નર દેવ. ૬

સીમંધર ભુગમંધર સામી, બાહુ સુબાહુ સુભતિ સુપામી,
 સયંપહુ ઉસહ જિજ્ઞુદ;
 અણ્ણંત સૂરપહ જિજ્ઞુ સુવિશાલો, અંદાણુજુ જિજ્ઞુ વજધર શાલો,
 શશિકર ભુજગ મુણ્ણિદ. ૭

ઈસર નેમિ સિરિ બડસેણો, મહબદ દેવજસો જિજ્ઞુરાણો,
 અનિય ભુયા જિજ્ઞુ વીસ;
 રિસહ ચંદાણુજુ સિરિ વરિસેણો, વદ્રમાણુ મહિ તેજિહિ લાણો,
 સાસય ચઉ જગદીસ. ૮

ઈગ સઉ સત્તરિ વિહરઈ જિજ્ઞુવર, નમિ નવ કોડી કેવલિ મુણ્ણિવર,
 ઉત્તમ મનિજમ કાલિ;
 વિહરમાણુ વિહરઈ જિજ્ઞુ વીસ, દુઈ કોડી કેવલિ જગદીસ,
 વીસ વિસા નમિ લાલિ. ૯

સોહમીસાણ્ણિહિ સણ્ણંતકુમારહ, માહિદિ બંલ કિ લંતક નામહ,
 શુક્રે કિ મુણ્ણિ સહસાર;
 આણુય પાણુય આરણુ અચ્યુત, નવગ્રીવેકે અનુત્તર અચ્યુત,
 જિજ્ઞુવર ભુવન વિચાર. ૧૦

લાખ અઉરાસી સહસ સત્તાણ્ણ, ત્રેવીસ અધિકાં જિજ્ઞુચહ માણ્ણ,
 બાણ્ણં તિહિ પરિણામ;

કોડિ કિ સઠે નઈ જાવન કોડી, લાખ અઢીસાઈ સહસ અઢીઆલીસ,
સગસઈ સાઠાં તામ. ૧૧

ચંદ સૂર નઈ મહ રિખ તારા, તિહિ જિણુમિંખ ન લાભઈ પારા,
ધણુ પણુસઈ શુભકાયા;
સગસઈ કોડી નઈ બહુતરિ કોડી, જુવનપતિહિ સવિ જિનજૂઠ જોડી,
હિવ સંખ્યા જિનરાયા. ૧૨

તેર કોડિ સઈ કોડિ નખાસી, સાઠ લાખ અધિકા સુ સમાસી,
વિંતરમાહિ અસંખ;
મણ્યલોઈ સાસય સવિ તીરથ, નમું સવેહું ભણિ શુણુ સમરથ,
સાસય પડિમા સંખ. ૧૩

નંદીસર નઈ કુડલ દીવિહિ, રૂચક મેરૂ વિંશતિ ગયદંતિહિ,
દેવોત્તર કુરૂ દસક;
ધણુકારિહિ નઈ માણુસપરગત, વક્ષસ્કારિહિ કુલગિરિ સંગત,
ગયવૈતાલ્ય અનંક ૧૪

જંખૂ પ્રમુખ મહાતરૂ ગર્યા, કણ્યાચલ ઇગ સહ જિ સર્યા,
સતરિ નદી પુણુ અંક;
અસીઈ દ્રહ નઈ ત્રિણુસઈ અસીયાં, કુંડ કહાઈ કિહાં નવિ ખિસીયાં,
વેયદૂગિરિ ચમકંત. ૧૫

સહશ્ર તિણિ દોસઈ ઉણુસઠી, જિણુગિહ સંખા એ મઈ દિઠી,
જિણુપડિમા હિવ સંખ;
નવ કોડી નઈ દસ લખ ત્રિણુસઈ, વીસે અગલ ભણી વિસેસઈ,
તિરિયલોઈ સુહકંખ. ૧૬

અડસઈ કોડી કોડિ સતાવન, દુધસઈ છયાસી શાસત લાવન,
સંખ્યા તિહુયણુલોએ;
પનર કોડિ સઈ કોડિ ગિતાલીસ, લખખ અઠાવજ સહસ છતીસ,
અસી જિણુપડિમા જોએ. ૧૭

સમૈય સેત્રુજિ સિરિઅઠાવઇ, સોપારઇ સિરિરૈવઇ પાવઇ,
 છરાઉલિ ફલવઢી;
 રચણુપુર નઇ સિરિસાચુરિઇ, થંભણુ ઘોઘે મહૂય દાડઇ,
 ઉનઇ દીવ પ્રસિદ્ધી. ૧૮

દેવકપત્તનિ ચોરીવાડિઇ, મંગલપુર નઇ ખાલાગામિઇ,
 ગઢજૂનઇ ખલેજિ;
 અહિપુર ઠીલી સરસુ' મથુરા, જિણુવર જનમ કીયા વર નગરા,
 નગર વડઉં પુણુ લેજે. ૧૯

સંખેસરિ સીરેસે તારણિ, પંચાસરિ ચારૂપિ અરાસણિ,
 માંડવ નઇ કુલપાકિ;
 સૂરતિ ભરૂઅછિ નઇ નવસારી, સારદ કાવી વણુથલિ સારી,
 ખેડજ નામ મ મૂકિ. ૨૦

નગરકોટ નઇ દેઉલવાડઇ, ચિત્રકૂટ નઇ સિરિતલવાડઇ,
 જે છઇં જિહાં જિનરાજ;
 તિહિ સવિહુ કરં પરિણામ, ભાવિહિ લેઈ જૂજૂય નામ,
 જિમ હુઈ વંચિછતકાજ ૨૧

જલ થલ નગર નઇ દેસ વિદેસિઇ, પરગત નદી ગુહાંતરિ દીસઇ,
 ગુરૂ લધુ ખરતર દેવા;
 કીર્તિ કરી નઇ મેરૂ સમાણા, તિહિ સામિની સિરિ વહું આણા,
 ભવિ ભવિ તમહુ પઇ સેવા. ૨૨

ઇણિ પરિ જિનગુણુ જે જિણુ જંપઇ, સાસય જિણુધમ્મ પામઇ સંપઇ,
 જંપઇ 'કીરતિમેરૂ';
 તિ ત્રિકાલ જે જિણુગુણુ બોલઇ, તેહની કીરતિ સાગર તોલઇ,
 રાખઇ ભવનુ ફેર. ૨૩

કોહ માણુ માયા મદહીણા, તવિહિ કરીનઇ સવિ કરમ ફૂખીણા;
 તે એ સવિ જિણુ બાણિ;

પંચ મહાવ્રત સૂધાં પાલઈ, પાપતણાં પદ ફરિહિ ટાલઈ;
ઈરિયાગય સહિનાથિ. ૨૪

ભવિયજી જણમણી ગોહજીહારો, નવ કપ્પિઈ નિત કરઈ વિહારો,
વંદઉ તે મુણિરાઈ;
જીવદયા ગત જિજીવસ મ પાલું, જાળલ સેવલ ફરિહિ ટાલું;
તિહિ જીપરિ મણી ઠાઈ. ૨૫

ઉભયકાલિ પડિકમણું કરેઈ, દ્વાણી સીલ તવ ભાવણી ભાવઈ,
નાણઈ પણિ અતિચાર;
કુવણિજ કુવ્યસન કરઈ ન કારઈ, મિચ્છિત પવિઈ સરઈ ન સારઈ,
તે સાહુમી સવિચાર. ૨૬

ચઉરાસી લખ જીવ ખમાવું, સિત્ત મિત્ત સમ દિકિઈ ભાવુ,
બાર મહાવ્રત ચીતિ;
જીવતણી નિત જયણી કીજઈ, અવસરિ આવ્યાં નવિ ભૂલીજઈ,
પાલઉ સૂધી રીતિ. ૨૭

ઈય સયલ જિજીવર પવર મુણિવર મુદ્ધ સંથુવિ સથૂયા,
પાયાલસગ્ગિહિ તિરિયલોયહિ રહિય સાસયસંઠિયા;
જે નામિ જંપઈ પામિ સંપઈ અમર દ સણદાયગા,
મમ હંતુ સિદ્ધા સિદ્ધદાયગ ભવહ સંકડમોયગા. ૨૮

॥ ॐ ॥

श्रीजिनसुखसुरिविरचित

जेसलमेर-चैत्यपरिपाटी.

॥ दादा १ रसीयानी ॥

जिनवर जेसल जुहारीयै लीनै विषभीनौ दाह विवेकी;
 गाने गाने गहु गडगाटसुं यैत्रप्रवाडै रे आह. वि० जि० १
 पहिली परदक्षायै प्रणुभीयै जगशुर् वीर जिष्णुं द; वि०
 वड प्रासाद करायौ वरदीयै दीपै नलु जिष्णुं द. वि० जि० २
 पहिली लभतीभांदि परतभा ओकसौ अधिक धन्यार; वि०
 गंभारै देहरासरभांदि गिष्णुं धकसौ धकवीस सार. वि० जि० ३
 आगलि श्रीआदीसर आवतां लभती गिहुं धर लाव; वि०
 प्रतिभा पंथाळू नै वलि पांथसै गिष्णुती करि शुणु गाव. वि० जि० ४
 गंभारै नै वलि जपरि गिष्णुं छानै भिंभ छत्रीस; वि०
 धन प्रासाद करायौ गणुधरे जेवो धरीय जगीस. वि० जि० ५

॥ दादा ५ बायती ॥

धम चंद्रप्रभु जिनवर मोहीयौ प्रगट वडौ प्रासाद; वि०
 भूमेती ने योमुष लेटीयै परडो तणुय भमाद. वि० जि० ६
 ललै धकसौ आळू धूरि भूमिका ओकसौ छावीस ओह; वि०

તીજે જુએ ચાલીસે તરાણુવે જિણુવર સતે જોહ. વિં જિં ૭
 કીધી પ્યાંતે ભાંતે કોરણી ચાડં વિવિધવિનાંણુ; વિં
 ભણુચાલીયે લાલ લીચો ભલો મોટો જાંણુ વિનાંન. વિં જિં ૮

॥ ઢાલ ૨ કાગલીયાની ॥

આવો અષ્ટાપદે રે આપહ જાય અલગ્ગ;
 કુંથ પ્રાસાદ કરાયો સિંધવી રે જોહનૌ જસ કહે જગ્ગ. જિં ૬
 બાહિરલી ભમતી તિમ ચોકમે રે જિન એકસો સેંતીસ;
 દોઇ સો સાઠ ગુભારે ફસરે રે ગણુધર અઢાવીસ. જિં ૧૦
 સોલમ સંતિ જિણુસર સેવીઇ રે હિતસો ઉપર હેવ;
 ભમતી બાહિરલીમઇ ભેટીયે રે દોઇસો ચાલીસ દેવ. જિં ૧૧

.....;
 ચોકમાંહે જિહાં પ્રતિમા ચ્યારસે રે ભરીયો પુણ્યભંડાર. જિં ૧૨

॥ ઢાલ ૩ કરમપરીક્ષાની ॥

નમીયે તિહાંથી સંભવનાથજી રે, તીજે જિનવર તેહ;
 ચાવો તીરથ કીધો ચોપડે રે જોહનૌ સુજસ અછેહ. જિં ૧૩
 બાહિરલે ચોકે પ્રતિમા દોસો રે માંહિ અઢીસે ઇકતીસ;
 છત્રીસ મંડપ વિચલે જિંચલે રે ગંભારે ચોવીસ. જિં ૧૪
 બાર માંહિલી ભમતી બોલીયે રે દીપે થંભા દોઇ;
 રચના સહુ તપની પાટૈ રચી રે યંત્ર તિકે તૂં જોય. જિં ૧૫
 ડાગે ભલો રચાચો દેહરો રે સીતલ ને જિહાં સાંતિ;
 ત્રિણસે ને ચવદે પ્રતિમા તિહાં રે ભેટીજે તજિ બ્રાંતિ. જિં ૧૬

॥ ઢાલ ૪ ચરણુ કરણુની ॥

વિધિચેત્યાલે જિનવર વંદીયે સંઘ ચતુર્વિધ સાથ;
 સકસ્તવ એ એકરે સુભ વિધે પ્રણુમો પારસનાથ. જિં ૧૭
 દેહરી આવનમેં જિંબ દીપતાં પાંચસે પેંતાલીસ;

પાટિ સેત્રુંજી છિજૂ પ્રભૂ જિઠે પ્રેમ ધરી પ્રભુમીસ.	જિં ૧૮
ઇકસૌ ખેતાલીસ ગિહૂં ચાકમેં ઊચે મંડપ ખાર;	
મૂલગંભારે દેહરાસર નમૂં સૌ ઇક ચવદૈ સાર.	જિં ૧૯
તિલકે તોરણુ ખીજે તોરણે ખિંખ ખાસઠ ને ખાર;	
ત્રેવીસ પાસે મંડપ રૈ તિકૈ સૌ પ્રભુમું શ્રીકાર.	જિં ૨૦
સંખત ખારૈસૌ ખારોત્તરૈ ઓ જોસલગઠ બાણ;	
થાપ્યૌ સૈઠ કીરતથંભ જ્યૂં મોટો ચૈત્ય મંડાણ.	જિં ૨૧

॥ કલશ ॥

ઇમ મહા આઠ પ્રાસાદમાંહે ખિંખ પેંતાલીસસૈ,	
ચૌરાસી ઊપર સરખ જિનવર વંદતાં ચિત બિલસૈ;	
હુષ બાય દૂરૈ સુષ પૂરૈ સંધનૈ સંપતિ કરઇ,	
સથુણ્યા શ્રી 'જિનસુખસૂરૈ' સતરસૈ ઇકહોત્તરઇ.	૨૨

॥ श्रीपार्श्वाय नमः ॥

મેઘવિજયઉપાધ્યાયવિરચિત

શ્રીપાર્શ્વનાથ—નામમાલા.

જિનવાંણી આંણી હિઈ પુરિસાદાણી પાસ;
જાંણી પ્રાંણી મયકરૂ થુણુરૂથું નિય મનિ વાસ. ૧

અમલ કમલ પરિમલ જિસો મહિમા મહિમા જાસ;
વ્યાપઈ થાપઈ પરમપદ અતિશય કરત ઊજાસ. ૨

ઠવણુરૂપ જિથુંદનું દીપઈ દેસઈ દેસ;
નમ્મમાલ તેહની કહી આતમ પવિત્ર કરેસ. ૩

॥ ઢાલ ૧ ॥

ગૌતમરાસનો.

સંભારૂં સ ખેસર ઠામઈ પ્રથમ અઠોત્તરસઉ પરણામઈ;
નવનિધિ સિધિ થાઈ જિન નામઈ પ્રભુ પૂજાઈ જન સુખ પામઈ. ૪

પરતવ દીઠો એ પરમેસર અવની અતુલીજલ અલવેસર;
અરચીઈ ઘસિ અંદન કેસર કંઠ ઠવો મુગતામણિ તેસર. ૫

સુંદરિ સરિસી અપછરૂ રૂપઈ જિન આગળ નાટકનઈ જૂપઈ;
નવનવ ભગતઈ રાગ આલાપઈ અંગ વાળતી ઉચ્છવ આપઈ. ૬

અજળહર જગજહર સામી પાસ નમું નિજ નિત સિરનામી;

દીવળદિર નવલખ જિન નામી પાસ પસાય મુખસંપદ પામી. ૭
 દેવકઈ પાટણ દાદો દેવ માંગલોર નવપલ્લવ સેવ;
 બલવંત ધ્યાઈ પાસ વલેજઈ અમીઝરો ઉંનઈ વડતેજઈ. ૮
 સમક્ષો વિમલાચલ ભેટઈ ગિરનારઈ તિમ ભવલય ભેટઈ;
 ક્ષેત્રુર ઉનિં કુંકુમશેલ નવખંડુઘોષઈ હર્ષકલોલ. ૯

॥ ઢાળ ૨ ॥

જિનવર થંભણ પાસ લોડણ છોડઈ ભવપાસ;
 ભાભઈ ભયહરૂ એ મોઢેરઈ ગુરૂ એ. એ. ૧૦
 સહસક્રણુઈ પ્રણુમેસ ચિંતામણિ પરમેસ;
 વિજયચિંતામણી એ દીપઈ દિનમણીએ. એ. ૧૧
 પંચાસર નારંગ કેકો કરઈ નવરંગ;
 હંસારી જિન એ ચાંણુસમો ધન એ. એ. ૧૨
 ભટેવઈ ભગવંત ખેતલવસઈ ખંત;
 સૂરતિમંડણ એ ભજ ભીઠભંજણ એ. એ. ૧૩
 ગઉડી ગુણ આરામ દેવ વડઈ દહગામ;
 કલ્હારઈ વરૂ એ જીરાઉલ જ્યકરૂ એ. એ. ૧૪

॥ ઢાળ ૩ ॥

ડોકરિઓ દિલ ડારઈ જી સાહિબ સમરીઈ જી,
 ગાડરિઓ દુખ ડારઈ જી સેવત મુખ ભરીઈ,
 સેરીસઈ સિવદાઈ જી સાં ચોડવાડ નમું ધાઈ જી. સેં ૧૫
 પાલ્હવિહારઈ પાસ જી સાં સાચીરઈ મુખવાસ જી; સેં
 ભિનભાલ ભલ રૂપ જી સાં પોસીનઈ આરૂપ જી. સેં ૧૬
 બલોરઈ જગિ ભગઈ જી સાં મંડોવર મન લાગઈ જી; સેં
 ફલવધીઈ ફલ આપઈ જી સાં વરકાંણુઈ વર વ્યાપઈ જી. સેં ૧૭

વાડીપાસ વિશેષ જી સાં નાગોરેં નવરેખ જી; સેં
 વીકાનેરઈ દીઠ્યો જી સાં તિવરી મહિમા મીઠ્યો જી. સેં ૧૮
 વિધનહરઉ જિનરાજઈ જી સાં ચાચોલઉ જજિ ગાજઈ જી; સેં
 નીલવશ્ય નાકોડઈ જી સાં બિધમણુઉ દુખ ત્રોડઈ જી. સેં ૧૯

॥ ઢાલ ૪ ॥

શ્રીસોમચિંતામણિ દેવમણી દેલવાડઈ,
 નીંબાજ નીંબોલઈ નામી નિંબૂયાડઈ;
 સાદડીઈ માદઈ વાંકલીઈ બપોરઈ,
 ધ્યાઉ ધનદાયક છેછલીઈ અણુદોરઈ. ૨૦
 કાચોલી કરજૂ જિનવર વૃતકલોલ,
 ઝોટિંગો ચેલણ કાપરેડઉ રંગરોલ;
 અહિચ્છતઉ ભડકલ ચલવેસર ચીલોડઈ,
 સામલઉ મુલ સાંમી સેવ કરૂં મન કોડઈ. ૨૧
 શ્રીરાવણપ્રભુજી સંકટભંજન.નામઈ,
 કરહેડઉ કામિતપૂરણ માંડણ ગામઈ;
 આણુંદ આણિુંદઈ દિઈ સમીનો સાર,
 નાગદ્રહ નમીઈ દેવ બલોપ ઉદાર. ૨૨
 કૂકડેસર ભયહર રામપુરઈ અભિરામ,
 બિજેણ અવંતી માઠ પરિઠઈ કામ;
 માંડવ સુંડલો તિમ વલિ લીલવિલાસ,
 પ્રણુમીઈ વડાલી દૂધાધારી પાસ. ૨૩
 મહિમાહિં મહિમામંદિર શ્રીમગસીશ,
 સુર નર નાયકપદ આપઈ જે ભગસીસ;
 વાસમઈ અલોણુઉ સેરપુરઈ અંતરીક,
 કૃષ્ણ સરિસઈ હરસઈ વરસઈ જસ રસનીક. ૨૪

જેસલમેરઈ જિન મનમોહન કલિકુંડ,
 ઇલોરઈ અતિશય વડોદરઈ પરચંડ;
 ડુંગરપુર ઇંડર ઉદયપુરઈ જિનરાય,
 ધવલકઈ નવસારી વાણારસી વરદાય. ૨૫

॥ ઢાલ ૫ એત્રુંજ ઉદ્ધારની ॥

ઇણપરિ પાસ જિણુંદણ એ ઠવડણા દેસઈ દેસ,
 સંખેસર સુરતરૂ એ નામમાલ એ નિત લણુઈ એ;
 તલ દિઈ લલિઈ અસેસ જિણેસર જયકરૂ એ. ૨૬

ધન્ય દિવસ મુઝ આજનો એ સફલ થયો અવતાર; સંખે૦
 નામ મંત્ર કરિ હું જપું એ પ્રભાવતીભરતાર. જિણે૦ ૨૭

ધરણિંદ નઈ પદ્માવતી એ પાસયજી જિનપાસ; સંખે૦
 દેવ અનેક સેવા કરઈ એ પૂરઈ સેવક આસ. જિણે૦ ૨૮

ૐ હૈં શ્રીં અર્હે લાણી એ માહિં વરણ અઢાર; સંખે૦
 ધ્યાઈ ધવલઈ ધ્યાનસું એ તે લહઈ કેવલ સાર. જિણે૦ ૨૯

કોહ લોહ મદમોહસું એ બાંધ્યાં કરમ દુરંત; સંખે૦
 દેવ દિણેસર દરિસણુઈ એ છોડઈ તે સવિ સંત. જિણે૦ ૩૦

સતર પ્રકારઈ પૂજના એ કરિ જિનની નવરંગ; સંખે૦
 લખમી લાહઉ લીજિઈ એ જિમ થાઈ સિવસંગ. જિણે૦ ૩૧

શ્રીવિજયપ્રભ સૂરિવરૂ એ જયવંતો નિસદ્દીસ; સંખે૦
 ગુરૂવચનિં સમકિત લહી એ સેવઉ સખલ જગદીસ. જિણે૦ ૩૨

નવ નવ રાગઈ જિનતણી એ નામમાલ ગુણગીત; સંખે૦
 ગાઈ ધ્યાઈ ભાવસું એ તે થાઈ જગજીત. જિણે૦ ૩૩

કલ્પસી.

શ્રીપાસાન્નિવર વિનતસુરનર હરિહર સેવિત પાદ ઐ,
 ભયભીડભંજન ભવિકરંજન સેવકજન સુપ્રસાદ ઐ;
 તપગચ્છસુંદર મુનિપુરંદર વિજયપ્રભાસૂરિરાય ઐ,
 તસ પુણ્યરાજ્યં પંડિત છાજ્યં કૃપાવિજય જસવાય ઐ. ૩૪

તસ સીસ ય ધુર હીવખંદિર મેઘવિજ્યં જયકરી;
 ઐ નામમાલા ગુણવિશાલા રચી ગુરુપદ અનુસરી. ૩૫

ઇતિ શ્રીપાર્શ્વનાથનામમાલા પૂર્ણા ॥ સંવત્ ૧૭૨૧ વર્ષે ભદ્રારક
 શ્રી ૧૦૬ શ્રીવિજયપ્રભાસૂરીશ્વરચરણસેવાં કુર્વતા ચતુર્માસક-
 મધ્યે પં૦ મેઘવિજયેન કૃતા લિખિતા ચ શ્રીશત્રુંજયાદિ
 તીર્થયાત્રા સ ઘપતિ પટ્ટભક્ત વસા૦ શ્રીનેમીદાસ
 સામીદાસ વીરદાસ પઠનાર્થમ્ ॥

॥ अस्म ॥

शत्रुंजयचैत्य-परिपाटी.

सरसति सामष्टि नभीय पाय सिरि सेत्रुजकरी,
 चैत्रप्रवादी जठि रिय सडेव भनि रंगि नवेरी;
 पाद्वीयताष्टय पास वीर ललतासर वांढेँ,
 नेमिहिं कडबुहिं नभीय पाय लवहुभनिकंढेँ. १

अडीछ सेत्रुजि रंगि शृंगि जठि देडेल दीसछ,
 लण्ठे आत्मां अमरलोकिहि वंकाजन कैसछ;
 पडिहउ पदमारंभि मात मङ्गदेवि नभेसिउ,
 सति नभीय पय मणूअ जनम छिव सइल करेसिउ. २

छींपावसहीअ नभीअ आहि अनयवखुविहारो,
 आस धीर धरि धर्मसीह निरसीहविहारो;
 आहीसर पडिहार सार जभेस वडिह,
 इलनालीर लेटीछ मनरंगिहिं कडिहल. ३

लाधूवसही अमं अंग रंगि मनरंगिहिं गाढेँ,
 सिंहानाहमासाह तिहां अन्धछ असनाढेँ;
 वीर बिष्टेसर नभिस नेमि टोटसविहारो.
 मोदहावसही नभिस देव श्रेयंस ससारो. ४

गाडडबिष्टुहर सोलमउ सिरि सति जिष्टेसर,
 भजिस लवलगतणीय अति देइय परभेसर;

સાગરખડિં આશ્વિય દેવ આદીસર સંભળ,
દીકા સામી જીવતાં એ બધે કિર મહાન.

૫

૧૧ વરતુ ૧૧

પદમ જિણુવર પદમ જિણુવર આત મરદેવિ પણુમેવીય,
સંતિજિણુ રિસહ નેમિસિર બીર સામીય,
નાલીરે કલિ લેટીય કવહજખ ગયખધિ;
ગામાયસિર સેઅંસજિ સંતિજિણુ પણુમીય પહિલયદૂકિ,
અભિનવ આદીસર નમીય પાપ પરહાં સિવ મૂકિ. ૬

હિવ અણુપમસરપાલિ વેશ્યાવસહી જિણુ નમૂઅં;
સરગારોહ નિહાલિ ત્રિહુરેપે સિરિ રિસહજિણુ. ૭

નેઘંય પોલિ પ્રવેશ વાવણિ સીલમય ઘડીય;
મૂકિઅ પાપ અસેસ જઉ જિણુવતણુહિં સિઉં જડીય. ૮

હિવ હક્ષણુકિસિ નેઘં વરવસહી ખરતરતણીય;
કોય લણુય સુરલોઘ અમીઅકુંડ કુવણુહિં લણીય. ૯

આદિજિણુસર વાંદિ ગભારય તિહાં મૂલગય એ;
ખીજય નેમિ જિણુંદ ત્રીજઘ પાસ જિણુંદપહ. ૧૦

પાંચઘ મેરૂ જિણુંદ પંચાસી તિહાં પણુમીય એ;
અમૂલીય લવહંક ચઉરીચ્ચિહ સિર નેમિજિણુ. ૧૧

દિજખ નાણુ નિવાણુ કલ્યાણિક નેમીસરહ;
હસ દો અ જિણુખિંખાઈ સિહુહસિ ત્રિહુભૂયણે નમ અ. ૧૨

થાનક થોડામોંહિ થાપિઆ અચ્છઘ સવિ નમૂં અ;
ભાંજિસ લવની દાહિ તુ ભાવિહિં આઘઉ નમૂ અ. ૧૩

ગિરનાર ગિર અવતાર નેમિજિણુસર પ્રણુમીય એ;
સાંખપઘજ્જનકુમાર અંખિ કિ થંભણુજિણુ સહીય. ૧૪

હન્દ્રમંડપ અનય સમત બહિ નર કેરી દેહરીય;

જ્યતસીહ ધન તાત જિણિ નંદીસર આણિઉએ. ૧૫
 થોડાંચઉડી ગઉખ મહ મંદિર વસ્તગિતણા એ;
 કારવ્યાં તસ સંખ જાણ્ય કવણુ વચ્ચક્ષિણુ એ. ૧૬

॥ વસ્તુ ॥

સરહપાલિહિં સરહપાલિહિં સરગારોહ ત્રિહુરપે,
 સિરિરિસહજિણું નમિવનમિખેચરહિં સેવીય,
 દક્ષણદિસિ ખરતરવસહી માંહિ સિવ જિણુ નમેવીય;
 ગિરનાહ અવતાર વરં નંદીસર આવજ,
 ઇંદ્રમંડપ સો કારવીય વસ્તુપાલ ધન ધન. ૧૭
 હરધિજી એ ચિત્ત અપાર દેહ રોમંચિય અમ્હ તણુઉં ય;
 પહતજી એ ભવનદુવારિ તિલખખતોડણુ દેખિસિજી ભણું એ. ૧૮
 પોલહિં એ માહિં પધડું પાવડીઆરે તુ ચડ્યાં એ;
 સામહૂ એ સામી દીડું નયણિ અમીયરસિસિઉં જડ્યાં એ. ૧૯
 દેઉલી એ પાખલિ ત્રિનિ પ્રદક્ષણુ દીજઈ અતિભલી એ;
 પાંડવી એ થાપીઅ ધનિ તુ દીડુંઉ જિણુ લેપમઉ એ. ૨૦
 થાપીજી એ સમરિનરિદ મૂલગભારધ આદિપહો;
 ઘડીજી એ અમીયનીસંદિ કિર કપૂરિ કિ ચંદમહો. ૨૧
 પૂજી એ તિહૂયણુસામિ તિહૂયણુ વંછિય કપતરો;
 હાવઈ એ જિમણુદામિ પુંડરીક ગુણુધાર વરો. ૨૨
 નાંહાં એ મોટાં ખિંખ ત્રિગાર ગભારાંદુય;
 વાંદઉં એ સવિ અવિલંખ કર જોડીય સિરવર ઠવિય. ૨૩

॥ વસ્તુ ॥

તિલખખ તોડણુ તિલખખ તોડણુ નયણુ જી દિંદુ,
 તુછટઉ ભવદુહ પોલિમાંહિ પગથીઅ ચડી એ,
 મુરદેવ્યા અંગ રહ નયણિ દિંદુ કિ સિઉ અમીય ઘડી એ;

ત્રિભારણ પહુ લેપમમ્મ ગભારણ સો નાહ,	
પુંડરીકપટિમા સહીય ણિંળ નમીલયનાહ.	૨૪
ગભારણ હૂતાં દસિ દક્ષણ ચૈત્રપ્રવાડિ કરણ વિચક્ષણ;	
સફલ જનમ કરઈ આપણૂ એ.	૨૫
આગલિ સામલીઆવિહારો સીલમી ઓલિં જિણુજ હારો;	
દેસલવસહીઅ મન રહિઉં એ.	૨૬
ત્રિહુલવણુઈ કહીયં કોડાકોડિ તિહાં ણિંળ વાંદઉં કર જે જોડિ;	
વિહરમાન વીસઈ નમૂં એ.	૨૭
માસખમણિ જણીણુ સંબુત્તા પાંચય પાંડવ મોક્ષ પહૂતા;	
ઉત્તમ તે નર વંદિય એ.	૨૮
અદ્વાવય ચઉવીસ જિણુલઉં સમેતિસહરિ જિણુવીસ નિહાલઉં;	
પોષાવસહીય મન રહિઉં એ.	૨૯
હેઠલિ આબ્યા રાયણિ ૩૫ તુઉ નિશ્ચિઈ ટલીયાં સવિ દ્વષ;	
સંઘવી સિરિ દ્વધિં જરય એ.	૩૦
તાસ તલઈ આદીસરચરણ પૂજ્યાં ટાલઈ જામણ મરણ;	
મોર નાગ જે જોઈઈ એ.	૩૧
ચલણુ સહિત જિણુવર ખાવીસ લેપમય તીહં નામઉં સીસ;	
સાચઉં સિરિ વીસજિણુ એ.	૩૨
સંખીસરિ નઈ સોપલવસહી પાસ વીર મઈ નમવા સહી;	
કાસગીયા જે ખારણુ એ.	૩૩
જગતિમાહિ છઈ અતિધણા દેહરાં એક નાન્હાં છઈ એક મોટરાં;	
જિંળ સંખ્ય નવિ જાણીય એ.	૩૪
તીહં જિંળહઉં કરઉં પ્રણામ અંદ્રિ લેહાવઉં આપણુ નામ;	
ગભારય વલી આવીઆ એ.	૩૫

૩૩ અસ્તુ મ

જગતિ વંદિય જગતિ વંદિય સચલ નિષ્કુમિંગ,
 સીલમઈ લેપમય ઓલિ મૂલિ નિષ્કુવરહ નામીય,
 મુષિસુખવ વીરનિષ્કુ અસ્સખોહ સચઈર સામીય;
 સંખીસરિ નય સોખલવસહી કાસખીઆ યે ખારિ,
 વંદિય રંગિઈ પૂરિઅ આવિય ભવતુ મજખરિ. ૩૬

સિદ્ધિધેત્રિ આદીસનિષ્કુ માલહંત એ દીર્ઘતિ હિલ્લઅણુનાહ;
 બાણે વૂઠઉ અમીય ધણુ માલહંત એ શીટઉ ભવદહકાહ. ૩૭

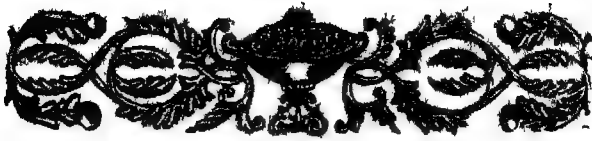
સફલ જનમ મજ હૂઉ એ માલહંત એ સફલ હૂઉએ દીહ,
 દીઠઉ વિમલાચલધણીય માલહંત એ સાધુમાહે હુઈ લીહ; ૩૮

ખાલકપરિ કહીયં લાડિચિઉઅ માલહંત એ સામાય તણુય ઉચ્છંગિ;
 લોટીંગણે જઈ માગિસિઉ માલહંત એ સિવસુખં મનનઈ રગિ. ૩૯

સેત્રુનિગિરિવરિ સઈધણીયં માલહંત એ ભિગિઉ અભિનવચંદ;
 મૂરતિ પરમાનંદ હય એ માલહંત એ ઠાલઈ સવિ વિચ્છંદ. ૪૦

રિદ્ધિ વૃદ્ધિ કલ્યાણ કરઈ માલહંત એ ચૈત્રવાડિજ એહ;
 તીરથયાત્રા ફલ હય એ માલહંત એ નિરમલ કરઈ સુદેહ. ૪૧

પં०-વિનીતકુસુમવિરચિત

શત્રુજયતીર્થયાત્રા

દુહા.

- સરસતિ માત મયા કરી આપો વચનવિદ્યાસ;
શ્રીસેત્રુંજયગિરતણું તવન કરું ઉદ્ધાસ. ૧
- શ્રીસેત્રુંજય એહવું જપતાં પાપ પલાય;
તો જાત્રા કરતાં થકાં પુન્યભંડાર ભરાય. ૨
- શ્રીસેત્રુંજય સઘપતી થયા આસઘ અનેક;
પણિ પંચમ આરઘ અધિક રાષી સંઘવી ટેક. ૩
- સાંભલતાં શુભ તેહના હોઈ લાભ અપાર;
સેત્રુંજયતીર્થ સંકથા કરતાં મુલભ સંસાર. ૪

॥ ઢાંઢા ૧ ॥

રાગ દેશ્યામ.

આવો આવો રે ચતુરનર સેત્રુંજ જઈઈ, આણી અંજિ જિમાહ લાલ રે;
કે ભવકેસાં પાતિક વારઈ, લેઆં મપલગ્નિનનાહ લાલ રે. આવો. ૫

તીર્થંકર ગણધર ઈહાં આઆ, આઆ મુનિવર કે કેઈક લાલ રે;
સુરનર વૃંદ અસુર પણિ આવી, પ્રણમઈ જો કર જોઈ લાલ રે. આવો. ૬

સિદ્ધ અનંત થયા એણિ ગિરવરિ, થાસઈ સિદ્ધ અનંત લાલ રે;
ઠાકરઈ ઠાકરઈ સિદ્ધ અનંતા, ઇમ ભાષઈ ભગવંત લાલ રે. આવો. ૭

તીરથ સઘલાં કરતાં જે ફલ, તેહથી અસંખ્ય ફલ હોય લાલ રે;
 સેત્રુંજ ગિરવર દીઠથી તે ફલ, જાત્રાં બહુફલ જોય લાલ રે. આવો. ૮
 કુણુ સંઘ સંઘાતિ જાત્રા, આવ્યા વિમલગિરિ યુગિ લાલ રે;
 ઋષભાદિકજિન જુહાર્યા જુગતિ, તે કહું મનનં રંગિ લાલ રે. ૯

॥ ઢાલ ૨ ॥

રાગ કેદારો ગોડી.

કપૂર હોય અતિ ગજલું રે, એ દેસી.

જંબૂદીપમાં બાણીય રે, ભરતપેત્ર ઉદાર;
 સોરઠદેસ સોહાંમણો રે, જિહાં સેત્રુંજ ગિરિનારિ;
 ભવિકજન, સમરો સેત્રુંજ નામ, જેહથી સઘં સઘલાં કામ;
 જેહનાં એકસો અટોતર નામ, ભવિકજન સમરો સેત્રુંજ નામ.
 આંકણી. ૧૦

જૂનોગઢ યાદવતણો રે, વસંત વ્યવહારી અનેક;
 ધરમ કરમ સહુ સાચવઈ રે, મનિ ધરઈ અરિહંત એક. ભવિ. ૧૧
 સહસવીર સંઘવીતણા રે, સાતે પુત્ર રતન;
 પણિ કુલમંડળ રાજસી રે, ધરમ જીપરિ જસ મન. ભવિ. ૧૨
 સજનમાં ગેઠાં એકદિનિ રે, આવ્યો મન ઉછરંગ;
 ભાગ્ય હોઈ તો કીજઈ રે, સેત્રુંજ સંઘ મુચ ગ. ભવિ. ૧૩
 સજનવરગ સહુઈ કહુઈ દે, લીઓ લખમીનો લાહ;
 સકલ સઘ તવ મેલીઓ રે, વીનવઈ ધરીય ઉચ્છાહ. ભવિ. ૧૪
 શ્રીસેત્રુંજ સંઘ કરી રે, જાત્રા મનહ જગીસ;
 સહુઈ સાથિં સૂઠવૂં રે, હા બણો વિસવાવીસ. ભવિ. ૧૫
 વિજયદસમીનિં દીનિં રે, કરઈ સંઘ તિલક ઉદાર;
 મુહુરત દિન નિરધારીઓ રે, સતર ખાવીસા મઝારિ. ભ. ૧૬

પેસ વદિ પહિલી તિથિ ભલી રે, પુન્ય નક્ષત્ર શુક્રવાર;
ભાત્રા ભાતાં જય કરઇ રે, સખલ મુદુરત શ્રીકાર. ૭૦ ૧૭

॥ ઠાઠા ૩ ॥

સગ આસાઓરી.

ધન ધન સંપ્રતિ સાચો રાગ, એ દેશી.

દેસ પ્રદેસઇ કંકાતરી મેહલી શ્રીસંઘ તેહવા કાજિ રે;
સીદ્ધાચલની ભાત્ર સાડે આવવું સદ્ કરી સાજ રે. ૧૮

ધન ધન તે જે સેતુજ ભેટઇ મેટઇ પાપનાં પૂર રે;
એ ગિર દીઠઇ દૂરગતિ નોહઇ હોઇ પુન્ય પડૂર રે. ધન૦ ૧૯

સરદારપાન નળાપનઇ મલીઆ ભેટણું વાડે લેઇ રે;
પુસીય થઇ સિરપા ખંધાવઇ માન મહોત ખડુ દેઇ રે. ધન૦ ૨૦

પરવાના લષીઆ ગામ ગામઇ સંઘવી કહઇ તે કરયો રે;
થાણાં બોલાવઇ ઠામ ઠામઇ લાલચિ લોભ મ ધરયો રે. ધન૦ ૨૧

દૂરમાન લેઇ આવ્યા માન પાંખી સંગ સામગરી મેલઇ રે;
સંઘ સંઘાતિં જે જે જોઇઇ તે તે અણાવઇ પહઇલઇ રે. ધન૦ ૨૨

સંઘ ચતુરવિધ સાથિં નેમિજિન લેખ્યા શ્રીગિરિનારિ રે;
પૂજઇ પ્રણમઇ ભાવના ભાવઇ ગાઇ ગુણિજન ગીત અપાર રે. ધન૦

ઓચ્છવસૂં આણુંદઇ નિજ ધરિ સંઘવી આવ્યા ભમ રે;
સંઘ આવ્યાની વધામણી વાડે સાંભળી હરખ્યા તામ રે. ધન૦ ૨૪

દીવખંડિર પાટણુ વેલાઓલ પોરખંડિર પરસીદ રે;
દેસ પ્રદેસી ગામ નગરના આવી સંઘઇ ડેરા દીદ રે. ૨૫

॥ ઢાલ ૪ ॥

રાગ ધન્યાસી.

ભરતનૃપ ભાવસ્થું એ, એ દેસી.

મુહુરતનઇ દિનઇ પ્રહઇ સમઇ એ, દેવગુરૂ પ્રણુમી પાય કે;
હરપ ધરી ઘણું એ, કરવા શ્રીસેતુજ બાજ કે,

હરપ ધરી ઘણું એ. ૨૬

કહઇ સેતુજય પધારવું એ, તેડી સાધ સમુદાય કે.	હ૦ ૨૭
લોજન કરી મન ભાવતું એ, સધાવઇ સંઘવીરાય કે.	હ૦ ૨૮
પંચ શબ્દ વાજિત્ર વાજતઇ એ, શુણિજન ગાવતાં ગીત કે.	હ૦ ૨૯
ઓછવસૂં આડંબરઇ એ, ભાટ ભલાં ગિરૂદ ભણુંત કે.	હ૦ ૩૦
સાથિં સહુ સ ધ બઢતણું એ, સંઘવીનઇ દીઇ બહુમાન કે.	હ૦ ૩૧
પ્રસ્તાનઇ સંઘવી સધાવતાં એ, શકુન ભલાં ભલાં થાય કે.	હ૦ ૩૨
આઠ દિન પ્રસ્તાનઇ રહી એ, સિદ્ધિ કરી વડાલિં ભાય કે.	હ૦ ૩૩
ધોરાજી નિં મઝેવડી એ, સંઘ ભેલો રાણપુરઇ થાય કે.	હ૦ ૩૪
મજલઇ મજલઇ ચાલતાં એ, જોલ ધોરીનઇ દેવાય કે.	હ૦ ૩૫
સાથિં વોલાવા તેડીયા એ, પાલા નઇ અસવાર કે.	હ૦ ૩૬
છત્રીઆલી વહિલિ સાથિં ઘણી એ, ગેઠા બહુ નર નારિ કે.	હ૦ ૩૭
સંઘવી રાજસી રંગસું એ, પાલળીમાં સોભાય કે.	હ૦ ૩૮
સુત પાસઇ સોભઇ વડો એ, કપૂરચંદ ગુણુગેહ કે.	હ૦ ૩૯
વજપાલ અમરો સંઘવી એ, સુંદર સંઘવી જોડે કે.	હ૦ ૪૦
આગલિ પાછલિ ચાલતાં એ, ચોક્કીમાં સિરદાર કે.	હ૦ ૪૧
નવરંગ નેજા આગલિ એ, ગડયડ વાજઈ નીસાણુ કે.	હ૦ ૪૨
ભાઈ ભત્રીજા ભાણેજસું એ, મિલતા મિત્ર વિવેક કે.	હ૦ ૪૩

દોલતિવંતા દીપતા એ, વ્યવહારી સંઘમાં અનેક કે. હૃં ૪૪
 સાથિં દેહરાસર દીપતું એ, પૂજા સનાતર થાય કે. હૃં ૪૫
 સાધ ધણા સંઘમાં મહ્યા એ, ધરમ જીપરિ જસ ચિત્ત કે. હૃં ૪૬
 ઘાન સુપાત્રિં દીધં ધણા એ, ધરતા સેત્રુંજ ધ્યાન કે. હૃં ૪૭

॥ ઢાલ ૫ ॥

રાગ ગોડી.

આઠમઠ દિન આણુંદસું, મન ભમરા રે;
 દીઠો સેત્રુંજય દીદાર, લાલ મન ભમરા રે. ૪૮

રૂપા નાણુઠ કરી લૂંછણા મનં દીધં જયકનઈ સાર, લાલ મનં ૪૯
 પાલીતાણુઠ ડેરા દીઆ મનં લલિતસરોવર પાલિ; લાલ મનં
 સેત્રુંજ ધ્યાન ધરઈ સહુ મનં મુંડી મનિ જંજલ. લાલ મં ૫૦
 ઘોઘેથી શ્રીપૂજ્ય તેડીઆ મનં આદર કરીય અપાર; લાલ મં
 સામહીઈં સખલૂં કરી મનં આબ્યા પાલીતાણા મઝારિ. લાલ મં ૫૧
 શ્રીપૂજ્ય સાથિં સંઘપતી મનં તિમ વલી સંઘ સમુદાય; લાલ મં
 ઋષભજિણેસર લેટીઆ મનં ભાવઈં પ્રણમી પાય. લાલ મં ૫૨
 ત્રિણિ પ્રદક્ષિણા દેઈ કરી મનં આવઈ રાયણિ પાસ; લાલ મં
 શ્રીપૂજ્ય વાચક મુનિવરા મનં સહુ સંઘ યેઠા ઉદ્ધાસિ. લાલ મં ૫૩
 સંઘવીની માત સબ્બજુદે મનં શ્રાવિકા છ સંઘાતિ; લાલ મં
 માલ પહુઈરઈ મન રંગસૂં મનં કેએ કરઈ પચષાણુ બહુ ભાતિ. લાલ મં

॥ ઢાલ ૬ ॥

નાહનાં મોટાં ઝિંબ સવે સાહેલડી રે, પૂજ પ્રણમી પાય; શુભવેલડી રે.
 પ્રબલ પૂન્યઈ કરી સંઘનીઈ સાં અંદ્રમાલ પહેરી જીછાય. શું ૫૫
 સહુ સંઘ સંઘવીઈ જમાડીઓ સાં પરિઘલ મનઈ પકવાન; શું
 તિમ વલી ભાઈ ત્રિણિ વડા સાં સંઘવી ચાંપસી પ્રધાન. શું ૫૬

સંઘવી લવમસી અંદ્રણ સાં મનિ ધરી અધિક ઉમ્મણહ; શુ૦
 ભુગતિં સંઘ જમાડીનિં સાં લીધ લવમીનો લાહ. શુ૦ ૫૭
 એકસો પંચાવન સાધસું સાં શ્રીવિજયપ્રભસૂરીશય; શુ૦
 આદરઈ સંઘનઈ અતિ ઘણઈ સાં પગલાં કરઈ તપગણશય. શુ૦ ૫૮
 પુન્યવંત પોરખદિરતણો. સાં અભયચંદ નામ પ્રસીદ્ધ; શુ૦
 સંઘમાંહિં સદૂકો એનઈ ઘરઈ સાં પાંડઈ લહણી કીદ્ધ. શુ૦ ૫૯
 જયકજન સંતોષીઆ સાં મુહ માગ્યાં દેઈ દાન; શુ૦
 શ્રીપૂજ્ય વાંદી પ્રહસમઈ સાં સંઘ ચાલઈ થઈ સાવધાન. શુ૦ ૬૦
 અચ્ચારમઈ દિન આણુંદસું સાં દેઈ દમામે ધાય; શુ૦
 સાતે મજલે આવીઆ સાં ગિરિનારિ ધરીય ઉછાહ. શુ૦ ૬૧
 સહુજન સાહમા આવીઆ સાં આડંબર કરીય અપાર; શુ૦
 સુલશકુને પ્રવેશ કરઈ સાં વરત્યા જયજયકાર. શુ૦ ૬૨
 જે જિહાંથી સંઘ આવીઆ સાં નેમીસર પ્રણુમી પાય; શુ૦
 કુશલિં લેમિં નિજ ધરિં સાં તે તિહાં પોહના થાય. શુ૦ ૬૩

॥ ઢાલ ૭ ॥

રાગ ધન્યારસી.

લેટિ રે લેટિ રે લેટિ સેત્રુ જગિરિ,
 રંગભરિ લવિકજન ઋષલસામી;
 એહ તીરથતણું ધ્યાન ધરી એકમનાં,
 પ્રહસમઈ પ્રણુમીઈ સીસ નાગી. લે૦ ૬૪
 તીરથ ત્રિભુવનતણું નામ નિરૂપમ ઘણું,
 આખૂ સમેત ગિરિનારિ સોઈ;
 સેત્રુંજ જિન ભુહારતાં ફલ અસંખ્યાં કહ્યાં,
 ભાવ લલઈ લેટજાં પુન્ય હોઈ. લે૦ ૬૫

ધન્ય માનવતણો જનમ જનમાં લહી

વિમલગિરિ વાટિ દ્રવ્ય એહ પાવેઈ;

તેહતણાં દેહતણો પાર કુણ કહી સકઈ

સાસ્વતાં સુખ નર સોય પાવેઈ.

શે. ૬૬

દિવસ ઘણાતણો મનોરથ મનિ હતો

વિમલગિરિ વંદવા ઋષભ સામી;

પ્રભલ પુન્યઈ કરી સદેહ સહુ તે થયું

કોડિ કલ્યાણ નવનિદિ પામી.

શે. ૬૭

સંવત સત્તર સાર ખાવીસમાં

જાત જુગતિં કરી એહ વરપઈ;

જંગમતીરથ જૈનશાસનપતી

વંદીયા વિજયપ્રભસૂરી હરપઈ.

શે. ૬૮

કલસ.

ઈમ સ્તળ્યો સ્વામી મુગતિગામી ઋષભ જિનવર સંકરો,

શ્રીવિજયપ્રભસૂરિંદ સાહિબ સંપ્રતિ ગોચમ ગણુધરો;

તસ ગચ્છિ પંડિત સુમતિકુશલ શિષ્ય વિવેકકુશલ વિબુધવરો,

‘વિનીતકુશલ’ કહઈ સેત્રુંજમંડળ આનંદ મંગલ જયકરો.

સંઘ ચઉવિહ સુખ કરો.

૬૯

કવિલાવણ્યસમયવિરાચિત

આદિનાથ-ભાસ.

સરસતિ સરસતિ દિઉ વયણું ઘણું ગાઇસિ ગિરઆશુણુ સેત્રુજિતણા. ૧

ગાઇસિઉં શ્રીસેત્રુજિતણા શુણુવિમલ વસુહાં વિસ્તર્યા,

પૂરવ નવાણું વાર જાણું આગઇ આદિ સમસર્યા;

ઇણુઇ રૂંગર દીઠઇં નરગ નીઠઇં મુગતિનાં ફલ દૂકડાં,

પામીઇ સદગતિ નહીય દુરગતિ ફરિ જઇં દૂષડાં. ૨

ભરથનરેસર અતિહિં ઉદાર એ શ્રીસેત્રુજિગિરિ પ્રથમ ઉધાર એ. ૩

ઉદાર પહિલઉ ભરથકેરે ખીજઉ સુશુરે સોહાવ એ,

ત્રીજઉ તિ પંડવરાય યુધિષ્ઠિર પુહવિ પ્રકટ કરાવ,એ;

ચુચુ તિ જાવડ અનઇ ગાહડ કરાવ્યુ જગિ જાણીઇ,

ઉદાર છટ્ટઉ સાહ સમરાનણુ વલીઅ વખાણીઇ. ૪

ધન ધન ધરમી દેત મેવાડુએ ચિહું દિસિ ચઉપટનગર ચીત્રોડુએ. ૫

ચીત્રોડ ધન ધન નગર નિર્મલ આમરાયકુલિ મ ડણુઉ,

સાહ સરણુદેવ તિ રામદેવ તિ લખમસી લખપરિ ગણુઉ;

સાહ ભોઅણુપાલ તિ ભોજ રાજત ઠાકુરસી પેતાગર,

નરસિંગ તોલા ધરણિ લીલૂ પુત્ર જનમ્યા સુરતર. ૬

રતના પોમા દશરથ શુણુનલા ભોજ કરમા બંધવ સવે ભલા. ૭

- સવિ લલા બંધવ કરમ રાજત પુણ્યકાળ પ્રગટ કરઈ,
 પ્રાસાદ પ્રતિમા રંગમંડપ અચલ થાનક ઉદ્ધરઈ;
 અતિ કરઈ આદર સાહ બાહાદર તાસ કુરમાણુજ લહી,
 ઉદ્ધાર કારિઉ સાતમુ શ્રીસેતુજિગિરિ બાણુઉ સહી. ૮
- પાલીતાણુઈ સહજ સુંહાલડી લલતસરોવરિ બાંધી પાલડી. ૯
- પાલડીઅ બંધિ સુષંધિ રાયણિ વેગિ વિમલાગિરિ ચડઈ,
 શ્રીકર્મસિંહતણા મનોરથ સવિ પ્રમાણુ જ પુન્ય વડઈ;
 રવિરાજ નરસિંહ મંત્રિ મોટા વીર ઘણુ આદર કરઈ,
 શ્રીઆદિનાથ પ્રાસાદ પરિકલ કાજ સવિ કહિનાં સરઈ. ૧૦
- સંવત પત્તર વરસ સીત્યાસીઈ વદિ વૈશાખિં લગન પ્રકાસીઈ. ૧૧
- પરકાસીઈ વરલગન પંચમિ વેગિ વાહુણિ જોતરી,
 ઉત્તર દષિણુ પૂરવ પશ્ચિમ પાઠવઈ કંકોતરી;
 કેવિ અન્ધા આસનિ કેવિ સુખાસનિ કેવિ રથ સોહાવ એ,
 શ્રીસંઘ માગણુ જણુ મનોહર મોટા મુનિવર આવ એ. ૧૨
- હુઈ પ્રતિષ્ઠા સંઘ સવે મિલ્યા અન્ન અવારી વંછિત સવિ કૃત્યા. ૧૩
- સવિ કૃત્યા વંછિત મિલઈ માગણુ કણુચ કરૂપક અરૂપ એ,
 સિંગાર સાર તુષાર તેજી દાનિ દાલિદ કરૂપ એ;
 ચિત્રકોટિ પાસ સુપાસતુ પ્રાસાદ રતનિ કરાવીઉ,
 ધન ઓસવંશિઈ સાહ દસરથ સેતુજિ સંઘ વધાવીઉ. ૧૪
- ધન વર તરૂઅર છઈ ઘણુ છાંહડી લલતસરોવર ધન ધન પાલડી. ૧૫
- પાલડીઅ ધન ધન પાસ તરૂઅર ઉતાર્યા સંઘ થાટૂ એ,
 વિત વેચઈ વિગતા યુગતિયુગતા કર્યા મુગતા ઘાટૂએ;
 સંઘપતિ મેલા લહીઅ વેલા બણુઈ મલગ ભાટૂ એ,
 વાજઈ નફેરી પુણ્યકેરી કરીય વહિતી વાટૂ એ. ૧૬
- સિદ્ધ અનંતા હૂઆ ઈણુ ગિરિ વલી અનંતા હોસિં ઇણુપરિ. ૧૭

ઇષ્ટ પરિં હોસિં સિદ્ધ અનંતા પંચ કોટિં પરવર્ધા,
 તે ચૈત્ર માસેહતણીઅ પૂનિમ પુંકરીક મુગતિં વર્ધા;
 જિનરાજ બોલધ સેતુજિ તોલધ અવર લીરથ કો નહીં,
 કર્મરાજ તથ ઉદ્ધાર કીધઉ જગત્રિ જસ લીધુ સહી. ૧૮

પ્રથવી પદ્મિનિ નારિ સોહામણી મેરૂમહી કર કંકણુ દિનમણી. ૧૯

દિનમણીઅ કંકણુ થાલ અંબર અક્ષત્ર વર નક્ષત્ર હરિઉં.
 તે ઠવિઉં શ્રીફલ ચંદ્ર નિરમલ પ્રભાતે ચંદન કરિઉં;
 એ ઇસીઅ પદ્મિનિ પ્રેમ પૂરી વધાવધ વિમલાગિરિં,
 ઉદ્ધાર અવિચલ તાડુરૂ વલી વૃદ્ધિ પામુ પરિંપરિં. ૨૦

ભૂંગલ ભેરી નાટક અભિનવા સનાતનહોતસવ ઉતસવ અભિનવા. ૨૧

અભિનવા ઉતસવ ભેરિ ભૂંગલ દીપમ ગલ આરતી,
 શ્રીઆદિદેવ જિણુંદ પૂજા કરૂ કુસુમિં ભાવતી;
 ઉદ્ધાર એ સાતમુ સેતુજગત્ર અચલદ્રૂ સાગરૂ,
 લાવણ્યસમર્થ મુણિંદ બોલધ સંઘ ચઉવિહુ જયકરૂ. ૨૨

, ૫૦-સ્તુતિચરિત

પાર્શ્વનાથસંખ્યાસ્તવન.

શ્રીજીરાહલિ નવખંડ પાસ વધાણીય રે નામઇ લીલવિલાસ;
સંકટ વિકટ ઉપદ્રવ સર્વ દૂરિય ટલઇ રે મંજલ કમલાવાસ. શ્રી૦ ૧

વરકાણુ સપસાણુ રાણુ વિન્ધનુ રે રાવણુ ગોડી પાસ;
નવપણુવ શ્રીપાલવિહાર અમીગરૂ રે ફલવધિ લોહણુ પાસ. શ્રી૦ ૨

મહીયલિ મહિમા ગાજમ જેહનું અતિધણુ રે શ્રીસંખેસર પાસ;
આણી ભાવ રિદિ નર અહનિસ જે જપમ રે તેહની પૂરે આસ. શ્રી૦ ૩

શ્રીચિંતામણિ ચિંતામણિ સમ જાણીય રે નવરંગ નારિંગ પાસ;
મગસી પાસ પ આસર જાણો સામલો રે કોકો પ્રણમું પાસ. શ્રી૦ ૪

થંલણુ પાસ જિણેસર સાચું સુરતરૂ રે અડવડિયાં આધાર;
ભીડભંજન પાસ ભીડભંજન જિન નમો રે ટલે રોગ પ્રચાર. શ્રી૦ ૫

થાવસ્તીરથ જગમાં જાણિ જગતું રે મથુરાં પારસનાથ;
અંતરિથ્થ અવંતી જાહો પાસ જી રે સમરાં આપઇ હાથ. શ્રી૦ ૬

કુલપાક મનરંગિઈ નમસું પાસ જી રે કરહડીઓ કંહાર;
પાસજિણુંદ કલોઈ દુઅવિહંડણુ રે વામાદેવિ મહાર. શ્રી૦ ૭

ભાવઠિ ભંજન કલિકુંડ પૂજો મનરૂલી રે કંઠિ કલો વરમાલ;
અભજારાની ઓલગ કીજઇ અતિભલી રે વિમ્ન ટલે તતકાલ. શ્રી૦ ૮

ગુણમાણિક્યતણુ એ સાગર આશરૂ રે કરણાનું ભગવંત;

માણિક્યસ્વામિ મનોહર પાસ જીહારીયં રે સોપારિ અરિહંત. શ્રી૦ ૯
 વૃતકલ્લોલ જિજ્ઞેસુર જે નર પૂજસઇ રે તસ ઘરિ વૃતકલ્લોલ;
 ધણુ કણુ કંચણુ કંપડ કામિની પુત્રસું રે કરસઇ તે રંગરોલ. શ્રી૦ ૧૦
 રોગ સોગ દુહ હાલિહ દોહગ પંડણુ રે પૂજે મનનઈ રંગિ;
 શુદ્ધંત શ્રીવામાનંદન જગધણી રે આપઇ અવિહડ રંગ. શ્રી૦ ૧૧
 સમક્ષુમાણિ દીપઇ છપઇ અરિખલ રે કામિત ફલદાતાર;
 સપતક્ષણુ શ્રીપાસ જિજ્ઞિંહ સોહામાણુ રે આપઇ ભવનુ પાર. શ્રી૦ ૧૨
 નવનિધાન તસ મંદિર સુંદર વર રમઇ રે પૂજિ જે ઉલ્હાસ;
 બાવનચંદન કેસર પૂર કપૂરસું રે નવલુ નવક્ષણુપાસ. શ્રી૦ ૧૩
 ન વીસાડે નવસારી દેસઇ સંપદા રે શ્રીનવસારીપાસ;
 વિમ્લ હરો શ્રીવિમ્લહરો જિન રાજીઉ રે સહસ્રક્ષણુ સુખવાસ. શ્રી૦ ૧૪
 રણુ અરિ રાહલિ જલ ગિરિ મ બીહુ બાપડા રે જપિ વીહાનું નામ;
 આધિ વ્યાધિ વિષ વેગ નિવારણુ ગાડી રે ગારડીઓ અભિરામ. શ્રી૦ ૧૫
 લોગ પુલિંદ લલુ ભુવિ ભજ લોગીસડ રે બલજો અતિ બલવંત;
 ચાંચલીઓ પ્રભુ ચંચલ ચોર વિહારવા રે મહીચલિ મહિમાવત. શ્રી૦ ૧૬
 સોમ ચિંતામણિ સ્વામીજન ચિંતા હરો રે કંબોઇ શ્રીમાલ;
 દેવદયાલ અકલ જિન ઊંભરવાડીઉ રે તવસું વાણિ રસાલ. શ્રી૦ ૧૭
 અશ્વસેન નૃપનંદન નયનાનંદનુ રે પાતો પારસનાથ;
 અનીધુઆની સેવા કરતાં અતિથણી રે મિલસઇ મુગતિનું સાથ. શ્રી૦ ૧૮
 તવરી તવરી તવરી તવરી જે જપઇ રે પ્રાહુ ઊડી જિનરાજ;
 ત્રિભુવનનાયક તવરીપાસ જિજ્ઞેસડ રે પામઇ અવિચલરાજ. શ્રી૦ ૧૯
 લોગ સંયોગ તે પામઇ માનવ નવનવા રે જસ તૂસઇ શ્રીપાસ;
 ગણિ હામાશિષ્ય 'શતનકુશલ' ભગતિઇ કહઇ રે આપો ચરણુઇ વાસ. ૨૦

કવિદીપવિજયવિરચિત

કાવીતીર્થવર્ણન.

અવિનાસીની સેજડીઈ રંગ લાગે માહરી સજની, એ દેશી.

ઋષભજિણુંદ નેં ધરમપ્રભુના પ્રેમેં પ્રણમું પાધેં;
 કાવીતીર્થમાંહેં બિરાજેં જગજીવન જિનરાય. સાંભલ સજની. ૧

સાસૂ વહૂઈ વાદ વિવાદેં દેવલસિપર બનાયા;
 તેહની ઉતપત સધલી વરણું જે જસ સુકૃત કમાયા. સાં ૨

ગુજરદેસેં શ્રીવડનગરેં નાગર નાત સવાઈ;
 ભદ્રસિવાણા ગૌત્ર છે જેહનું શ્રાવકધરમ વડાઈ સાં ૩

નાગર વણિક અનૈં લઘુસાખા ભાષા મધુરીવાણી;
 દેપાલ ગાંધી ધરમ ધુરંધર જીવદયા ગુણપાંણી. સાં ૪

સકલ કુટુંબ સહુ પરિવારેં ખંભાત નગરેં આયા;
 વણજ કરંતા પુન્યપસાઈ કોટી દ્રવ્ય કમાયા. સાં ૫

તેહનો સુત એક અણુઓ ગાંધી તે પણ પુન્ય વિશાલ;
 તસ સુત લાડકો ગાંધી ગીરુઓ જીવદયા પ્રતિપાલ. સાં ૬

તેહની ધરમવહુ કૂખેથી દો સુત છે વડ ભાગી;
 વાહુઆ ગાંધી નેં ગંગાધર જિનગુણના બેહુ રાગી. સાં ૭

દીપવિજય કવિરાજ સદાઈ જેહનેં પુન્ય સપાઈ;
 અવિનાસી

૧૧ ઢાલ ૧ ૧

આદિ જિનેસર વિવતી કમારી, એ દેશી.

વાહ્યા ગાંધીને છે હોય ધરણી પોપટીવહુ હીરાંબાઈ રે;
હીરાંબાઈને પુન્યસભેગેં તીન પુત્ર સુખ દાઈ રે.

જૂઓ એહ પુન્યતણી એહ લીલ. ૧

પેહેલો ગાંધી કુંઝરણ બીજો ધરમદાસ નેં સુવીર રે;
કુંઝરણ ગાંધીને છે એક ધરણી વીરાંબાઈ ગુણધીર રે. જુઓ ૨

માતપિતા મૃત વહુઅ એ વીરાં સાથે ધરમનાં કામ રે;
પોસા પડિકમણાં જિનલક્ષિ લોકોત્તર વિસરામ રે. જુઓ ૩

એક દિન સકલ કુટુંબ મહીને સુકૃત મનોરથ ભાવેં રે;
કાવી સેહેર અનોપમ ભૂમી દેખી પ્રાસાદ બનાવેં રે. જુઓ ૪

તપગચ્છપતી શ્રીસેતસૂરીસર બહુ પરિકર ગણી સાથેં રે;
સંપ્રતિ નૃપ વારાની પ્રતિમા થાપેં ઋષભ જગનાથ રે. જુઓ ૫

સંવત સોલ નેં ઓગણપંચાસે ઋષભપ્રભુ મહારાજ રે;
સુભ સુહુરત દિન તપત બિરાજ્યા હીપવિજય કવિરાજ રે. જુઓ ૬

૧૨ ઢાલ ૨ ૧

ઝીણા ઝરમર વરસેં મેહ બીજેં માહરી ચુતડલી,

તથા

હારે દીવાલી થઈ આજ જિનમુખ જોવાને, એ દેશી.

હીરાંબાઈ સાસુ ને વીરાં વહુણ હરસન કરવા આવેં રે;
વહુ ઉચી નેં બારણું નીચું દેવી સીસ ધુણાવેં;

સાજણ સુણળ્યો રે, એહ સાસુ વહુ સંવાદ. સાં ૧

બાઇણ શિખર કર્યો બહુ મૂલો બારણું નીચું દીધું રે;

સાંભલી સાસુ રીસ ચઢાવી વહુને મેંહણું ઢીધું.	સાં ૨
વહુણ તમને હોંસ હોમ તો પીહરથી દ્રવ્ય મંગાવો રે; હંથાં નીચાં સમજી કરજો મોટો શિખર બનાવો.	સાં ૩
સાસુ મેંહણા ઉપર વહુણ પિહરથી દ્રવ્ય મંગાવો રે; સંવત સોલ પંચાસેં વહુણ ગ્રહુરત પાત કરાવો.	સાં ૪
પાંચ વરસમેં આવન જિનાલો દેવલ તુરત બનાવો રે; રતનતિલાક પ્રાસાદ છે બેહનું ઉત્તમ નામ સોહાયો.	સાં ૫
તપગચ્છપતી શ્રીસેનસૂરીસર તે પણ સમયેં આવે રે; સંવત સોલ પંચાવન વરસેં અંજનસિલાક બનાવેં.	સાં ૬
શ્રાવણ સુદિ નવમીનેં દિવસેં ધરમનાથ જગ રાજેં રે; દીપવિજય કવીરાજ પ્રભુણ તે દિન તખત વિરાજેં.	સાં ૭

॥ ઢાલ ૩ ॥

સમુદ્રવિજય સુત ચંદ્રો સામલીયા છ, એ દેશી.

સાંહમા સાંહમી દીપતા વિસરાંમી રે, સિધરા દો પરસાદ ગુણ વિસરાંમી રે;	
સિદ્ધાચલની માંડણી વિં ગાજે ગુહિરાનાદ.	ગું ૧
વલી કોઇ સાસૂ નેં વહુ વિં કરજો એહવા વાદ;	ગું
ધરમવાદ ફલ પુન્યના વિં બીજા સહુ વિષવાદ.	ગું ૨
સાસૂ વહુનાં દેહરાં વિં ચાત્રી જગમાં ખ્યાત;	ગું
સાસૂ વહુની જોડલી વિં ધન નાગરની નાત.	ગું ૩
સંઘવી દેસ વિદેસના વિં સંઘપતી નાંમ ધસથ	ગું
તીરથયાત્રા ઉમદ્યા વિં સુકૃત કરમ કમાય.	ગું ૪
જંખૂસરનો સંઘ દીપતો વિં એ તીરથનો રખવાલ;	ગું
તીરથની રખા કરેં વિં પુન્યતણી પરનાલ.	ગું ૫
સંવત અઢારસેહૈ છયાસીયેં વિં આયા તીરથરાજ;	ગું
ઝપલ ધરમ જિનરાજણ વિં દીપવિજય ઠવિસજ.	ગું ૬

વિનીતકુશલવિરચિત

શત્રુજયસ્તવન.

રાગ કાશી.

સકલ તીરથમાં મૂલ્યો રે લાલ, સેત્રુંજ તીરથ સાર, મન મોહ્યો રે;
સિદ્ધ અનંતા ઈહાં હુયા રે લાલ, એહનો મહિમા અપાર. મન૦

સેત્રુંજ સેવો ભવિષ્ણા રે લાલ. આંકણી. ૧

સેત્રુંજ માહાત્મ્યમાં કહિઉં રે લાલ, સીમંધર ભગવંત; મન૦
સહસ્રપદ્યનું પાતક હરઈ રે લાલ, વિમલાચલ નામમંત. મન૦ સે૦ ૨

લાખ પદ્યોપમનું કહિઉં રે લાલ, પાતક કરઈ ચક્રચૂર; મન૦

વિમલાચલ વાટઈ થકા રે લાલ, પૂન્ય ભરઈ ભરપૂર. મન૦ સે૦ ૩

જાત્ર કરી છહરી પાલતાં રે લાલ, ચોષઈ ચિત્તઈ જોહ; મન૦

સો સાગરનુ સામટું રે લાલ, પાતક વારઈ તેહ. મન૦ સે૦ ૪

એ તીરથ મહિમા ઘણો રે લાલ, કહતાં નાવઈ પાર; મન૦

ઋષભ જિજ્ઞુઠ સમોસર્યા રે લાલ, પૂરવ નવાણું વાર. મન૦ સે૦ ૫

સંવત સત્તર ખાવીસની રે લાલ, માહુ સુદિ ૫ ચમી સાર; મન૦

સંઘસાથિં જાત્રા કરી રે લાલ, સફલ કર્યો જંવાર. મન૦ સે૦ ૬

સહસવીર સંઘવીતણા રે લાલ, ખેટા સાતે સુજાણ; મન૦

સંઘવી બિરૂદ સોભાવીઈ રે લાલ, કરી સંઘ સખલ મંડાણ. મન૦ સે૦ ૭

સજાણુદે કિર્તિ અવતર્યા રે લાલ, ચ્યારે પુત્ર પ્રધાન; મન૦

સંઘવી રાજસી નઈ વળે રે લાલ, અમરો સુંદર જીવાન. મન૦ સે૦ ૮

દીવાન દીપક દોલતી રે લાલ, કસં સંધ તિલક ઉદાર; મન૦
 ગદથી સેત્રુંજા ભણી રે લાલ, ધન ધન તસ અવતાર. મન૦ સે૦ ૯
 સંધસખલ આડંબરઈ રે લાલ, બુઢાર્યા ઋષભજિણુંદ; મન૦
 પોઢી પ્રતિમા પેષતાં રે લાલ, બિપનો અતિ આણુંદ. મન૦ સે૦ ૧૦
 મસ્તગિ મુગટ સોઢાંમણો રે લાલ, આભરણ અંગિ અપાર; મન૦
 નેહલારિ નયણે નિરખતાં રે લાલ, પૂજઈ ઘસી ઘનસાર. મન૦ સે૦ ૧૧
 તપગછપતિ ગુરૂ વાંઢીયા રે લાલ, વિજયપ્રભસૂરિંદ; મન૦
 એકસો પંચાવન સાધસ્યું રે લાલ, સોલઈ સારઠયંદ. મન૦ સે૦ ૧૨
 તીરથ લેટી ભલી પરિં રે લાલ, આવ્યા કુશલઈ પેમ; મન૦
 આણુંદઈ ઉજ્જલગિરિં રે લાલ, ભત્ર કરી શ્રીનેમ. મન૦ સે૦ ૧૩
 પૂરવપુન્યઈ વલી વલી રે લાલ, સેત્રુજ નઈ ગિરિનારિ; મન૦
 ભત્ર સફલ એહવી હુયો રે લાલ, સહુ કહઈ વારો વાર. મન૦ સે૦ ૧૪
 સુમતિકુશલ પંડિતતણો રે લાલ, વિનીતકુશલ કહઈ સીસ; મન૦
 સેત્રુજમંડણ માહરી રે લાલ, પૂરો મનહ જગીસ. મન૦ સે૦ ૧૫

॥ ॐ ॥

પં૦-મતિરત્નવિરચિત

સિદ્ધાચલ-તીર્થયાત્રા.

૬૬૬.

સરસતિ સામિને' પાથ નમી માથું વચન વિલાસ;	૧
સંધવી સેત્રુંજગિરિતણે ગાવા મન ઉઠાસ.	
નમું તે દેવિ ચક્રેસરી કવડજ્ય ભલિ ભાંત;	
આદિસર નમતાં થકાં મિલેં મુગતિ મહત.	૨
વીરજિણેસરને' નમું ગૌતમ ગણધર સાર;	
જીવ ઘણા પ્રતિભાધિને' જિતાર્યા ભવપાર.	૩
પાટણ નયર સોહામણું જિહાં નહીં પાપ પ્રવેશ;	
વ્યવહારી શુણવંત વસેં ઋદે જાણેં નરેશ.	૪
તેહ નગરમાંહેં વશેં કચરા કીકા જાણિ;	
રવજીસા કુલ જિપનો જાણું સોહેં જાણ.	૫
તિહાંથી સૂરતિ આવીયા ભાઈ ત્રિણિની જોડિ;	
ધન જિપરાજણુ ખહુ કરી લાભ લહેં લખ કોડિ.	૬
ધન ખરચેવા ધસમચેા ઉલટ અંગ ન માય;	
રૂપચંદ રંગેં મિલ્યો આંખી મન ઉચ્છાદિ.	૭
સૂરતિ નયર સોહામણું આવઠ મુખીઆ લોક;	
સેત્રુંજગિરિ લેટણુભણી મિલીઆ થોકાથોક.	૮

રૂપચંદ્ર કચરા મિલી મુહુરત લીધું સાથ;
 કરતિક શુભિ તેરસ કિને મંગલવાર પ્રભાત. ૬
 સંઘ સૂરતિથી સંઘર્યો બેસી વાહણ મઝારિ;
 સડહ કર્યા સામટા આવ્યો હુંગસ વિચાલ. ૧૦
 લોક થોક સઘલા મિલ્યા હિયડેં હરપ ન માય;
 યાત્રા શેત્રુંજગિરિ ભણી ચાલ્યા મન ઉચ્છાય. ૧૧

॥ ઢાલ ૧ ॥

નમો રે નમો શ્રીશેત્રુંજગિરિવર સકલ તીરથમાહેં સાર રે;
 ભરતેસર સરિષા જે સંઘવી પામ્યા ઇણિ ગિર પાર રે. નમો ૧
 ભરતેસર સંઘવી ઋદ્ધિ સાથેં શેત્રુંજેં યાત્રા આવેં રે;
 લાપ ચોરાસી હાથી ઘોડા રથ પાયક ઘણું લાવેં રે. નમો ૨
 ભરતેસર સંઘવીની સાથેં ઋષભવંશ તે બાણું રે;
 બાહુબલિ પ્રમુખ ભાઈ નવાણૂ તેહના પુત્ર વષાણું રે. નમો ૩
 અજિતનાથ પ્રભુજીને વારેં સગર ચક્રીધર બાણું રે;
 શેત્રુંજેં સંઘવી થઈને આવેં તેહની ઋદ્ધિ વષાણું રે. નમો ૪
 નવેં નિધાન નેં ચઉદેં રતન જે ચક્રી આગલિ ચાલિં રે;
 લાપ ચોરાસી હાથી ઘોડા તેહના સંઘમાં માલ્હેં રે. નમો ૫
 છન્નુ કોડિ પાયક દલ સાથેં ધજ મોટા તિહાં ઝલકે રે;
 વાહન સુખાસન બેંઠી નારી હાર રથભુમય ચલકેં રે. નમો ૬
 પાંડવ પાંચેં શેત્રુંજયગિરિ આવેં સંઘપતિ તિલક ધરાવેં રે;
 કુંતા માતા સાથેં લાવેં પ્રભુ પૂજી સુખ પાવેં રે. નમો ૭
 સમશ સારંગ સંઘવી થઈને શેત્રુંજેં યાત્રા આવેં રે;
 સામાયક પોસા પડિકમણાં કરતા બહુ સુખ પાવેં રે. નમો ૮
 સાહ અકબ્બર તે બાણુ કહીઈ કૃત્તેખાન તસ બાણું રે;
 બારે વરસેં સોરઠ જીત્યા નવલાપ ખાંન તે નાણું રે. નમો ૯

સમરા સારંગ કૃતેખાને જઈને મુજરા કીધાં રે;
 પાતસાહી ફરમાન દેખાવી ખાન મુકાબી કીધાં રે. નમો ૧૦
 સમરા સારંગ શેત્રુંભગિરિનું નવલાપ હુંછલું આપેં રે;
 ચાચક જનનાં દાલિદ કાપેં કીરતિ જગમાં આપેં રે. નમો ૧૧
 સાતસેં શત્રુકાર મંઘવેં વ્યવહારીયા સંઘમાહેં રે;
 પાંચસેં સાધુનેં આહાર પાણી આપેં મન ઉગ્રાહેં રે. નમો ૧૨
 કરમાસાહેં ઉદ્ધાર કરાવ્યો સોય વિમલગિરિ આવેં રે;
 લપમી પરચી લાહો લીધો ડુંગર મોતીઈ વધાવ્યો રે. નમો ૧૩
 પંચમેં આરેં વીરનેં વારે તીરથ મોટું બાણું રે;
 ભવ્યજીવનેં તરવા હેતે નાવ સમાન વપાણું રે. નમો ૧૪
 ઈમ અનેક સંઘવી શેત્રુંભગિરિ યાત્રા કારણ આવેં રે;
 બોધબીજનેં નિરમલ કરવા ભાવ બલો મન ભાવેં રે. નમો ૧૫
 પારથ પ્રેમજી સંઘવી યઈનેં સુરતિ સહેરથી આવેં રે;
 ઠામ ઠામ મુકામ કરાવેં લાડુઆ લેહણી ઠાવેં રે. નમો ૧૬
 દેહરાસર જિનપ્રતિમા સાથેં કેસર ચંદન ઘોલી રે;
 પ્રભુ પૂજી મન રંગેં આવેં મિલિ મિલિ સઘલી ટોલી રે. નમો ૧૭
 ઓમ્જીવ મહોમ્જીવ સખલો થાવેં શેત્રુંજેં યાત્રા આવેં રે;
 આદીશ્વર મન રંગેં પૂજી કરમની કોડિ પપાવેં રે. નમો ૧૮
 તિમ રૂપચંદ કચરા સંઘ લેઈ ડુંગસથી સંચરીઆ રે;
 ભવદષિ તરવા વાહણુ બેંઠા સંઘ સહિત જિતરીયા રે. નમો ૧૯
 ભાવનગરનેં કાંઠેં આવી લોક થોક મિલી ટોલી રે;
 સમ્રિહ સામિણુ એકઠાં મિલિયાં વાત કરેં મન લોલી રે. નમો ૨૦
 ભાવસિંઘ રાજાઈ ભણ્યું કુંઝરજી સેક તોડાવ્યો રે;
 રણછોડજીત તુમેં લોલા યઈનેં સંઘવીનેં જઈ લાવો રે. નમો ૨૧
 સેક કુંઝરજી સાહ્યો આવેં લખુ દોસી તિહાં ભેડેં રે;

લાલદાસ પિણુ સંઘને મિલવા તે પિણુ આગલ દોઠે રે. નમો ૦ ૨૨
 મકિાસા આવીને મિલીયા ચંગલજીસા બાણું રે;
 સાદમૈયા તિથે સમલાં કીધાં ખરથે કુંબરજીનાણું રે. નમો ૦ ૨૩
 માદલ જુગલ લેરી નફેરી દોલ ધણાંતિહાં વાળે રે;
 આલીશ્વરજી દરસણુ દીઠે ભવભાવઠિ ભાળે રે. નમો ૦ ૨૪

દોહરા.

સંઘ સર્વ તિહાં ભિતર્યો મીઠિ મંદિર ગોષ;
 બેહુ સંઘવીના રાજમાં લોક કરે ધણી ભેષ. ૧
 ભાવનગર જિન પૂજા કીધા કેસર ઘોલ;
 સિદ્ધાચલ ભેટજીભણી મનહાં રાતાં ચોલ. ૨
 ચોલ મજીઠનો રંગ બલો ધોયો કહીય ન ભય;
 કથરો સા કંચન કહ્યો શેત્રુંભગદ મહિમાય. ૩

॥ લાલ ૨ ॥

સુમતિ સદા દિલમાં ધરો. એ દેશી.

હવે આગલિ સુણો વાતડી સંઘ કિણિ પરે ભય રે;
 બેહુ સંઘવી એકઠા મત્યા લોકને હર્ષ ન માય રે. ૧
 શેત્રુંભગિરિની ભતરા પુણ્ય વિના નવિ થાય રે;
 પુણ્યે મનવંછિત ફલે ફરિ ટલે અંતરાય રે. શે ૦ ૨
 બેહુ સંઘવી લેઈ ભેટજી ચાલ્યા રામને પાસે રે;
 કુંબરજી સેક સાથે લેઈ મલિયા મન ઉઘાસે રે. શે ૦ ૩
 રણુછાઈ મહિતો છડીયો સંઘવીને દે બહુમાન રે;
 પાસા પવાસને મોકલી મગાવે કોફલ પાન રે. શે ૦ ૪
 ભાવસંઘજીને વીનવે બેહુ સંઘવી કરભોડી રે;
 સિદ્ધાચલ ભેટાકવા વાજ લગાડો ઘોડી રે. શે ૦ ૫

- પરમાના દેવકાવીયા આપ્યા રાયને હાથેં રે;
સંઘ પાલીતાણેં મુંકવા ચાલો અમારી સાથેં રે. શે૦ ૬
- ભાવસંઘજી તખ બોલીયા સાંભલો સંઘવી સાચું રે;
લાગત નાણું લેઈરચું કાંઈ ન બેલું કાચું રે શે૦ ૭
- કચરો સા કહેં આપરચું હસ્તુર માફક લીજેં રે;
વોલાવાનેં નીસરો સંઘ પોહચાડી દીજેં રે. શે૦ ૮
- ભાવસંઘ રાજી થયા લીધું લસ્કર સાથે રે;
પાપરીયા ગાજેં ઘણા ભાલા તરકસ હાથેં રે શે૦ ૯
- કારતિક વદિ તેરસિ દિને સંઘ ચલ્યો મુખકારી રે;
ત્રિજી દિવસ પાઠર રહ્યા સંઘવીની બાઉ બલીહારી રે. શે૦ ૧૦
- ચોથેં દિન સંઘ ઉપજ્યો જઈ વરતેજ ડેરા દીધા રે;
ડુંગર દેખી દૂરથી કહેં સકલ મનોરથ સિધા રે. શે૦ ૧૧
- ચચણી વાસો તિહાં રહ્યા ચિહુંદિશિ ચોકી ફિરતી રે;
દેખી ચક્કેસરી તિહાં કણે સંઘ રખોપું કરતી રે. શે૦ ૧૨
- લોક સકલ મુખ પામીયા દોષો નાઠી દૂરેં રે;
ગામ કનાડેં આવીયા વાગાં મગલ તૂર રે. શે૦ ૧૩
- કચરાસાના સંઘમાં સાધુજી ગુણુપાણી રે;
ઉત્તમવિજય પંન્યાસની લાગે મીઠી વાણી રે. શે૦ ૧૪
- જોગવિમલ જગ બાણીઈ પંચ મહાવ્રત સાથેં રે;
તપ કિરિયા કરેં આકરી ઈમ ગુણુઠાણેં વાધેં રે. શે૦ ૧૫
- પરતરગજી દેવચંદજી તે પિણુ સંઘમાંહેં બાણું રે;
પંડિતમાહિ શિરોમણિ તેહની દેશના ભલી વધાણું રે. શે૦ ૧૬
- સંઘવી કાગળ મોકલેં પૃથવીરાય તેડાવેં રે;
તેહનો કુંઅર નાનડો ગાજતોં વાજતોં આવેં રે. શે૦ ૧૭
- કુંઅરની સાથેં વાણીઆ ધન્નો શેઠ તે આવેં રે;

જેતો બારોટ ઘોડે ચડ્યા કુંદનસા કહીને બોલાવેં રે.	શે૦ ૧૮
કુંદન તું બલે આવીયો ભાટ મિલિ ઇમ બોલેં રે;	
સમરા સારંગ જે થયા તું પિણુ તેહની તોલેં રે.	શે૦ ૧૯
કુંઞ્ઞરને કરેં પહેંરામણિ આપેં થરમા બેડી રે;	
કુંઞ્ઞર સંઘવીનેં કહે કરો અસવારિ ઘોડી રે.	શે૦ ૨૦
કુંઞ્ઞર ને સંઘવી બેહુ મલ્યા ભાવસંઘણ પિણુ ત્યાંહેં રે;	
સીધ માગી સંઘવીતણી જૂહાર કર્યા નિજ બાહેં રે.	શે૦ ૨૧

ફૂલ.

વર ત્રાંબાગલ વાજતોં ઘોરેં તે બાંગી ઢાલ;	
સરણાઈ સરસી વહેં સકલ સંઘ રંગરોલ.	૧
જય જય ભાટ ચારણુતણા સુણતાં વરજેં વાદ;	
સુગુરુ સુશ્રાવક પરવર્યો આવેં સંઘ સુપ્રસાદ.	૨
સાહુમો આવેં સંઘ સવે પાલીતાણું સરવ;	
હરખેં દેવ જૂહારવા આદિદેવ સુખ પૂરવ.	૩
સંઘેં ઉતારા કર્યા મંગલ લીલવિલાસ;	
તીરથપતિ શેત્રુંજગિરિ ફરસન ધણું ઉલ્લાસ.	૪

॥ ઢાલ ૩ ॥

વચ્છ વિચારયો, એ દેશી,

શેત્રુંજે ભેટયો ધરી મન બહુ અતિમાન રે. શે૦ આંચલી.	
રાબ પૃથવીરાજણ રે કુંઞ્ઞર શ્રીનવધન નામ;	
શ્રીસંઘનેં રખવાલવા રહ્યા રે ગારીયાધાર સુહામ રે.	શે૦ ૧
રાણી ફૂલાંજી આવીયાં રે પાલીતાણા રે માંહેં;	
સંઘવીનેં સનમાનીયા રે આદર અધીક હુઝાહે રે.	શે૦ ૨
ભેટણું દેઈ તે મિલ્યા રે સંઘવી બે મનરંગ;	

આવરણ વખાદિક બહુ રે દીર્ઘા ધરીય ઉમંગ રે.	શ્લોક ૩
તીરથ રથવાલા લાણી રે દીર્ઘા હામ અનેક;	
માગશિર શુદ્ધિ તેરસ દીને દીર્ઘા માત્રા વિવેક રે.	શ્લોક ૪
સંઘ સહુ શિલ્પગારીયો રે નેના ધ્વજ રે વાણર;	
ભાટ ખીરૂદ લાણુતાં થકા રે ગાતાં ગુણ સુખવીર રે.	શ્લોક ૫
સત્તા વાવેં શુચિ ધર્મ રે સુરખાલનો રે ચંદ;	
જે નીત પાષી પારણે રે હોટે તીર્થ જ્ઞાનન્દ રે.	શ્લોક ૬
તીરથ મોતી માણિકેં રે સોવન ફૂલ અમૂલ;	
સુરભી પુષ્ક ગંધાદકેં રે પપાલ્યો ગિરિ મૂલ રે.	શ્લોક ૭
દાન દેઈ બચક લાણી રે આલોઈ નિજ દોષ;	
દ્રવ્ય ભાવ સુચિતા કરી કરવા નિજ ગુણ પોષ રે.	શ્લોક ૮
શકસ્તવ કહી ગુરુ ગુણેં રે લેઈ વ્રત પચ્ચખાણ;	
સિદ્ધ અનંત વંદી ચલ્યા રે મન ધરી જિનવર આણ રે.	શ્લોક ૯
સિદ્ધ ગુણીની ભૂમિકા રે કરવા આતમ સિદ્ધ;	
સિદ્ધ ધ્યાન સિદ્ધાચલેં રે અઠતાં સરવ સમૃદ્ધ રે.	શ્લોક ૧૦
નેમિ પધાર્યા ગિરિવરેં રે બાણી મોક્ષ નણક;	
દેવતગિરિ સાહમા ચલ્યા રે આહાર ઉદક બલ ઠીક રે.	શ્લોક ૧૧
તિહાં પગલાં શ્રીનેમનાં રે વંદી પૂજા રે ભક્તિ;	
જય જય કરતા જન સહુ રે પોહતા શિખરેં યુક્તિ રે.	શ્લોક ૧૨
દ્વધેં પપાલી પૂજતા રે મુનિવર ફરસીત ભૂમિ;	
શુદ્ધ સમરણ ગુણ ગાવતાં રે કરતા નિજ ગુણ ધુમ.	શ્લોક ૧૩
પહિલી પરવેં પૂજ્યા રે ભરતમુનિ પદ દોગ;	
બીજી પરવેં હરપીયા રે વિમલાચલ ચલ ભોલ રે.	શ્લોક ૧૪
ત્રીજી પરવેં કુંડ છં રે નીરમલ જલ અતિભૂર;	
ઋષભ ચરણ પુંડરીકતાણા ચરણ વસું સુખ પૂર રે.	શ્લોક ૧૫

હિંચુલાજડે' થઈ રે પોહતા સાલારે કુંડ;	
પાંચમી પરવે' જલ ભર્યો રે સમ શીતલ અખંડ રે.	શેઠ ૧૬
જિનવર અશ્વ નમી ગયા રે રામપોલિ સહુ લોક;	
પેંઠા ગઢમાં આવતા રે જનના ચોકચોક રે.	શેઠ ૧૭
વાઘણિ પોલિ સંતોષિયા રે અધિષ્ઠાયક બેહુ પાસ;	
અક્ષેસરી વધાવીઆં રે કવચયજ સુખ વાસો રે.	શેઠ ૧૮
ચૈત્ય નમી પધારીયા રે પોહતા જપલ વિહાર;	
દેઈ વીન પ્રદક્ષણા રે રાયણ નમી સુખકારો રે.	શેઠ ૧૯
રાયણતણે' પગલાં નમ્યાં રે પ્રથમ જિણુંદનાં રે તેહ;	
શ્રીજપણેસર જે થકાં રે ભરતે' ભરાવ્યા જેહ રે.	શેઠ ૨૦
મૂલમંડપમાં આવીને' રે વધાવ્યા જિનરાજ;	
સોવન ફૂલ મુગતાફૂલે' રે પ્રણમે' સિધાં ઠાજ રે.	શેઠ ૨૧
ચૈત્યવંદન કરી ભકિતસ્યું રે નરભવ લાહો રે લીહ;	
શેત્રુંજ શિખર શ્રીજપભણ રે પૂજતાં કારણ સિદ્ધ રે.	શેઠ ૨૨
સૂરજકુંડે' ધોતીયાં રે કીધાં નીર ગલેવિ;	
કેસર અંદન પુષ્કર્યું રે પૂજા ચિત્ત ભલેવિ રે.	શેઠ ૨૩
અષ્ટપ્રકારી પૂજના રે અષ્ટ કરમ કાય હેત;	
તારક તીરથ સર્વમાં રે એ તીરથ સહુ કેતુ રે.	શેઠ ૨૪
કચરાશા રૂપચંદનો રે માનવભવ સુપ્રમાણ;	
દેવચંદ સુપસાયથી રે મતિસ્તન વહે' એમ વાણ રે.	શેઠ ૨૫

॥ દૂહા ॥

ઇમ શેત્રુંજય ભેટીને' સંઘ સકલ સુખ ધાસ;	
હરથે' પાલીતાણુ પુરે' આવ્યા મતી અભિરામ.	૧
ઇમ નિત્ય પ્રતિ' ચાત્રા કરે' સંઘ સહુ મન રંજ;	
દુષ્ખર્મનિવારણ સુખમકરણ જિનપૂજ વિધિ સંગ.	૨

વિધિઉપદેશક શ્રુતજલ્પિ દેવચંદ ગુરુરાય;
સંવેગી જિનમારગી ઉત્તમવિજય સહાય. ૩

એતલેં ખંભાયતથકી રે ઓચ્છવસ્થું સુવિસિદ્ધ;
સંધ કરી આવી મિલ્યો જીવણસાહ પ્રસિદ્ધ. ૪

જાણુગ જીવજીવના જૈનાગમરૂચિવંત;
વિધરસી સવિ સાધ લેં આળ્યો મન ધરી ખંતિ ૫

ખંભાયત ઘોઘાતજી ભાવનગર જનવૃંદ;
તેડી શેત્રુંજ આવીઓ જીવન અતિ આણુંદ. ૬

શબનેં સંતોષીનેં ચઢીયા વિમલગિરિંદ;
ગુરૂ ઉપગારેં પાંત્રીછ મનવંછીત આનંદ. ૭

॥ ઢાલ ૪ ॥

દેશી રસીઆની,

શ્રીશેત્રુંજ તીરથપતિ ભેટીછ મેટીછ ભવભય કંદ; વિવેકી.
અરિહા ભકતેં સમકિત નીરમહું અનુકંમે શિવસુખ કંદ. વિવેકી. શ્રી૦ ૧
વેલાવલ પાટણથી આવીયા સંધ ભલેં રે વિસ્તાર; વિ૦
સા રામચંદ્ર પ્રમુખ યાત્રાભણી આવ્યા નિજ હિતકાર. વિ૦ શ્રી૦ ૨
દક્ષણથી મેઅરગામી આવીયો સંધ સકલ પરિવાર; વિ૦
સા ગલાલેં લાલ લિઓ ધણું આતમ ધરમેં હો ઉદાર. વિ૦ શ્રી૦ ૩
ઈમ અનેક સ ઘવી ગહૂ મિલ્યા કરવા જિનવર ગ્રાણુ; વિ૦
સૂરતિથી વિધિપક્ષિ આવીયા ઉદયસાગરસૂરિ ભાણુ. વિ૦ શ્રી૦ ૪
પાઠક સુમતિવિજય તપાગચ્છવરૂ ઈમ યતિવર્ગ અનેક; વિ૦
ચ્યારે વર્ગ મિલ્યા જિન ભેટવા પ્રભુ ભગતિ જિન છેક. વિ૦ શ્રી૦ ૫
કેઈ ઉત્તમ છઠ વહેં તિહાં લાષ ગુણેં નવકાર; વિ૦
યાત્રા નવાણું પિણુ તિહાં કેઈકરેં કેઈ સચિત્ત પરિહાર. વિ૦ શ્રી૦ ૬
શ્રીસંધનું સાહુમીવચ્છલ કરેં પ્રથમ સંઘવી રે દોય; વિ૦
મોતી માનસિંધ લપમીચંદ છેં કરેં સંઘભકિત રે સોય. વિ૦ શ્રી૦ ૭

અવેર શબ્દપાલ તથા વલી મોલી નેમિ રે દાસ; વિ૦
 સંઘ ભક્તિ કરે તે ભાવચ્યું પામે અતિ જસવાદ. વિ૦ શ્રી૦ ૮
 પટણિ કરતુરચંદે ભક્તિચ્યું સાહમીવચ્છલ કીધ; વિ૦
 સ્નાત્રમહોચ્છવ લાહણી પૂજણાં ગુરુ ભક્તિ જસ લિદ્ધ. વિ૦ શ્રી૦ ૯
 રૂપચંદ સાહ સંઘવિ મુદર પર ઉપગારી રે દક્ષ; વિ૦
 તસ સુત દેવપાઈ ઉરે હંસલો લાલચંદ પરતક્ષ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૦
 પટણી સેઠ કીકા સૂત કચરાજી તસ સુત તારા રે ચંદ; વિ૦
 બાઈ ફોતેચંદ સુત મુખકરે લાયક અવેરચંદ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૧
 ઇંદ્રમાલ મુદૂરતિ સંઘે લીગો કીયો હરચ આનંદ; વિ૦
 વૃદ્ધસાધિ શ્રીમાલી ગગનમે કચરા કીકા રે ચંદ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૨
 ભદ્રક ભક્તિ રે ફલ નિચે લહે વસુદેવહિંડની સાધિ; વિ૦
 માલણિ બીલ પરિ મુભફલ લહે જિનભક્તિ ચિત્તરાધિ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૩
 સાન્ધતા ને વલી અસાન્ધતા તીરથ જિનમત જેહ; વિ૦
 કોટિ ગમે શેત્રુજો તીરથ કહો શુભકરણી ફલ તેહ. વિ૦ શ્રી૦ ૧૪
 શ્રીદેવચંદ ગણિને ઉપદેશે શેત્રુજ મહિમા રે સાર; વિ૦
 ગણિ મતિરત્ન જિન સેવના કરતાં ભવનો રે પાર. વિ૦ શ્રી૦ ૧૫

દૂહા.

હવે શ્રીસંઘ મલી કરે ઇંદ્રમાલ ઉચ્છાહ; ૧
 જિમ ભરતો હરખે કર્યો તિમ કરી લીજે લાહ.
 પોસ શુદિ તેરસ દિને માલ ગુરુહુત લીદ્ધ; ૨
 સ્નાત્રમહોચ્છવ ધવલ તવ નવ નવ મંગલ કીદ્ધ.
 અમારઘોષણુ દાનવિધિ ભયકજન સંતોષ; ૩
 જિનશાસન પરભાવના કરત કરે શુણુ પોષ.
 શતિભગરણુ વાસવિધિ કેસર છંદિત વચ્ચ; ૪
 ધરમ મહોચ્છવ આગમ પુન્યે કારણુ પ્રસસ્ત.

॥ હાળ ૫ ॥

ભરત નૃપ ભાવચ્યું એ; એ દેશી.

સહસ્રગમે શ્રાવક મિત્યા એ શ્રાવકણીય વિશેષ; સંઘવી શોભિષ્ એ;
ઈદ્રતથે અનુહારિ ભક્તિભરેં ભર્યા એ શાસન શોભાકાર કે. સંઘવી ૦ ૧

ધૂજ નેભગણુ લહલહેં એ વાળેં ભુંગલ ભેર કે; સં ૦
ઢોલ નગારાં ગડગડેં એ સરણાઈ નફેર કે. સં ૦ ૨

ચઉવિહસંઘે પરવર્યા એ ગાતાં જિનગુણુ છંદ કે; સં ૦
ગામ ગામના જન મિત્યા એ નાગર પામર વૃંદ કે. સં ૦ ૩

ગણુધર શ્રુતધર ચતીવર એ જિનવર મારગરત કે; સં ૦
કચરાસા રૂપચંદળ એ તારાચંદ સુપુત કે. સં ૦ ૪

જિનશાસન શોભાવતો એ દેતા દાન સુપાત્ર કે; સં ૦
વિધચ્યું જિનવર પ્રણમતાં એ કરતા તીરથયાત્ર કે. સં ૦ ૫

ગોરી ગાવેં મંગુલ એ ગંધ્રવ નાચેં નૃત્ય કે; સં ૦
મૂલચૈત્ય આઘા સહુ એ ત્રિકરણુ યોગેં સત્ય કે. સં ૦ ૬

જમ ઉપગારી પ્રણુમીધ એ ઋષભ જિનેશ્વર સ્વામિ કે; સં ૦
પુંડરીક ગણુધર નમી એ નમિ વિનમિ પાથ નામ કે. સં ૦ ૭

સનાત્ર ભણાવિં જિન પ્રતેં એ પૂજા આદ્ય પ્રકાર કે; સં ૦
માલવાસ વિધચ્યું કર્યો એ બેઠા મંડપ મઝાર કે. સં ૦ ૮

ચૈત્યવંદન કરેં સંઘપતિ એ સંઘવિણિં વંદા દેવ કે; સં ૦
યથાશક્તિ વ્રત આદર્યા એ સાચી અરિહંત સેવ કે. સં ૦ ૯

મુગતાફલનો સાથીઓ એ ક્રીધો સંઘવિણુ સાર કે; સં ૦
દેવબાઈ રત્નબાઈ મલી એ વલી સજન પરિવાર કે. સં ૦ ૧૦

સંઘ મિલી વીનતી કરેં એ તણે કર્યો અમ ઉપગાર કે; સં ૦
જગપતિ જિન ભેટાવિઆ એ દીઠો પ્રણુ દીદાર કે. સં ૦ ૧૧

તુણે પૂજ્ય ઇ અક્ષતણા એ અણે છું તુમચા બાલ કે; સં ૦

કંઠ કહી સહુ કંઠે કવેં એ દુઃખમાલ સુવિધાલ કે.	સં. ૧૨
જય જય મુનિ હૃદી ભલી એ પ્રભુ પાપ પ્રભુમી રંધ કે;	સં.
સપરિવાર મુખમંડપેં એ આવ્યા સદશુરે સંયં કે.	સં. ૧૩
ત્રિવલ્લુ પ્રદક્ષણા દેયતા એ શયણ રૂપેં આવ કે;	સં.
મૂલ ચરણ શ્રીઋષભના એ પૂજેં અકતેં ભાવ કે.	સં. ૧૪
સંઘ તિલક કયોં હરપચું એ પોહતી સહુની આસ કે;	સં.
સંઘેં સંઘવી વધાવિયા એ વધતેં મન ઉદ્ધાસ કે.	સં. ૧૫
ધ્વજ ચઢાવી હેહરેં એ દેવનેં બહુ બલ દેય કે;	સં.
ચોમખ સવાસોમજીતણેં એ આવ્યા હરપ ધરેય કે.	સં. ૧૬
ધ્વજ ચઢાવી પ્રભુ નમી એ આવ્યા શાંતિવિહાર કે;	સં.
શકસ્તવ કરી આવીયા એ પાલીતાણા મઝાર કે.	સં. ૧૭
સાહુમીયાં કરે નરપતી એ આવ્યા નિજ ઘર સર્વ કે;	સં.
મંગલિક કારન તિહાં ક્યાં એ એ તીરથ ગુણપર્વ કે.	સં. ૧૮
બહુમાનેં યાત્રા કરી એ પામી જય જય વાહ કે;	સં.
સંઘ વલ્લે સૂરતિ ભણી એ વાજંતે વર નાહ કે;	સં. ૧૯
ભાવનગર આવી રહ્યા એ સાહુમીવચ્છલ તાર કે;	સં.
જીવણસાહુ ભગતિં કયોં એ શાસન સોભાકાર કે.	સં. ૨૦
તિહાંથી સુખભર સવિ ગયા એ સરવલોક નિજ કામ કે;	સં.
ધન ધન તે માનવી એ જિણે કીધાં શોભત કામ કે.	સં. ૨૧
જે વિધિચું યાત્રા કરેં એ તે પામેં સુખપૂર કે;	સં.
બોધ મુલભ જનમાંતરેં એ થાઈ પુણ્ય પડૂર કે.	સં. ૨૨
દૂરગતિ છેદી મુખ લહેં એ શેત્રુંજી દૂરસેં જોહ કે;	સં.
સિદ્ધ અનંતની ભૂમિકા એ પુણ્યપીઠ ગુણજોહ કે.	સં. ૨૩
કચરા કીકાસેકનો એ પુત્ર મુતાશચંદ કે;	સં.
ભાઈ દત્તેચંદનો એ પુત્ર ઝવેરચંદ કે.	સં. ૨૪

રૂપચંદ્રસા સંઘવીતણેા એ ભાઈ મીઠાચંદ કે;	
પુત્ર લાલ ગુણુમાલ છે એ નિત નિત પ્રતિ આનંદ કે.	સં૦ ૨૫
મોટે પુણ્યે પામીઈ એ સંઘપતિ બિરૂ ઉદાર કે;	
શ્રીશેત્રુંજી તીરથનો એ યાત્રા લાલ અપાર કે.	સં૦ ૨૬
દેવચંદ ગુરૂભક્તિથી એ મતિરત્ન બાષે એમ કે;	સં૦
શ્રીસિદ્ધાચલ સેવતાં એ લહિઈ સુખ જય ધેમ કે.	સં૦ ૨૭

કલશ.

ધમ સયલ સુખકર હરિત લયહર સિદ્ધ સાધન ગુણુનિલો;	
શ્રીસિદ્ધક્ષેત્ર અનંત મુનિજન ધ્યાનકારણુ નિર્મલો.	૨૮
જિનરાજ વંદન ગુણુનિબંધન તેહ તીરથ ઉપરિ;	
શ્રીવિમલગિરિવર ભક્તિ રસભર લાલ લેખો કુણુ કરે.	૨૯
તસ સંઘ યાત્રા મુવિધિ કરણી મન પ્રમોદે આચરે;	
તસ તવન ગુંધ્યો ગચ્છ ખરતર સંઘપતિ હેતે આહરે.	૩૦
ઉવગ્રાયવર શ્રીદીપચંદે શિસ ગુણુ દેવચંદ એ;	
તસ સિસ ગણિ મતિરત્ન બાષે સકલ સંઘ આણુંદ એ.	૩૧

॥ अहम् ॥

विनयविजयोपाध्यायविरचित

सूर्यपुरचैत्यपरिपाटी.

पू७એ પૂ७એ પ્રથમ તિથંકરૂં એ,
ત્રિભુવન ત્રિભુવન હીપક દેવ તો;
સેવ કરૂં મન રંગસ્થું એ,
સૂરતિ સૂરતિપુર સિણગાર કે;
પૂ७એ પ્રથમ તીથંકરૂં એ.

ત્રુ૦

પૂ७એ પહિલું પ્રથમ જિનવર ભુવન દિનકર જગિ જયો,
જિન રૂપ સુંદર સુગુણ મંદિર ગાયવા ઉલટ થયો;
સવિ નીતિ દાષી મુગતિ લાષી આપ જગ સાષી થયો,
રસરંગ ચાષી દુરતિ નાષી અપયમુષ સંગમ લયો. ૧

સોલમા એ સોલમા એ સાંતિજિણેસરૂં એ,
સૂરતિ સૂરતિપુર સિણગાર કે;
અચિરાકુંઅર ગુણનિલો એ,
વિશ્વસેન વિશ્વસેન રાય મલ્હાર તો;
સોલમા સાંતિ જિણેસરૂં એ.

ત્રુ૦

સોલમા શાંતિજિણું પામી કુમતિ વામી મઈ સહી,
હવિં લબ્ધું સ્વામી સીસ નાંમી અંતરભામી રહું બ્રહ્મી;

મલપરિં કમલા સખલ છાંડી પ્રીતિ માંડી મુગતિસ્થું,
જિનરાજ કમલા વરી વિમલા પુણ્ય પ્રભુનું ઉલ્લસ્યું.

૨

ધર્મ એ ધર્મ એ જિજ્ઞેસર વંદિછ એ,
આપઈ એ આપઈ ધર્મ ઉદાર કે;
પત્તરમો પરમેશ્વર એ,
વિશ્વ એ વિશ્વતણો આધાર કે;
ધર્મ જિજ્ઞેસર વંદિછ એ.

૩૦

વંદિછ ધર્મજિજ્ઞેસ જગશુર નયર સૂરતિમંડણો,
ભવ કષ્ટવારણ સુગતિકારણ પાપ તાપ વિહંડણો;
અનુભવી પદવી જેણછં અનુપમ ધર્મચક્ષીસરતણી,
મુઝ પુણ્ય તરૂંઅર દુલ્યો પામી સ્વામી સેવાસારણી.

૩

વામા એ વામા એ મુત સોહામણો એ,
સિવપુર સિવપુર કરો સાથ કે;
નાથ જયો ત્રિભુવનતણો એ,
સૂરતિ સૂરતિમંડણ નામ કે;
વામામુત સોહામણો એ.

૩૦

વામાતણો મુત સદા સમરથ સેવકાં સાધાર એ,
જગસૂઘ મંદિર થંભ થોભણ નોધારાં આધાર એ;
સસિ સૂર નૂર સમાન કુંડલ મુકુટ મોટો મનહરઈ,
વલ્લિ હાર હીરાતણો હિઅડઈ તેજ તિહુઅણિ વિસ્તરઈ.

૪

સેના એ સેના એ નંદન જિનવરૂ એ,
સંભવ સંભવ સુષદાતાર કે;
સાર કરઈ સેવકતણી એ,
હયવર હયવર લંછણ પાપ તો;
સેના એ નંદન જિનવરૂ એ.

સુ૦

સેના એ નંદનતણી સેના મોહના મઠ અપહરણ,
પ્રભુતણું ચરણું રહ્યા સરણું અમર અલિ કલિરવ કરણ;
પ્રભુતણી વાણી મુધાદાણી રસ સમાણી બાણીઈ,
ભવ તાપ લાજી દૂરિ બાઈ જિમ દવાનલ પાણીઈ. ૫

સેવું એ સેવું એ ધર્મ જિજ્ઞેસર એ,
પત્તર પત્તરમો જિનરાજ કે;
આજ સદલ મુજ ભવ થયો એ,
લાધો એ લાધો એ કરણાવંત કે;
સેવો એ ધર્મ જિજ્ઞેસર એ.

સુ૦

સેવીએ ધર્મજિણું જોહનઈ નમઈ સુરપતિ સુંદરી,
ગુણ ગીત ગાતી કરઈ નાટક ચરણિ નેઉર ધૂલરી;
કંસાલ તાલ મૃદગ લાંલા તિલિલ વેણુ ખજાવતી,
કરિ શસ્ત હસ્તક નમી મસ્તકે પુણ્યપૂર ગજાવતી. ૬

સૂરતિ એ સૂરતિખંદિરમાહઈ કે,
સોહઈ એ સંઘ સુહંકર એ;
ચોથા એ ચોથા એ જગદાધાર કે,
અબિનંદન મોરઈ મનિ વસ્થા એ;
સંવર એ સંવર એ કુલ સિણુગાર કે,
સોહઈ એ સૂરતિખંદિરઈ એ.

સુ૦

સૂરતિખંદિરમાહિં સોહઈ મુગ્ધા ચોથો જિતવર,
સિદ્ધારથાનઈ ઉચ્ચર સરવરિ પ્રભુ મરાલ મનોહર;
કલ્યાણ કસલા કેલિમંદિર મેરૂ મૂધર ધીર એ,
મુજ ધ્યાન સંજિ રમો સામી તરૂઆરિં જિમ કીર એ. ૭

પાસ એ પાસ જિણેસર રાણી એ,
 બસ એ બસ વિમલ જસ રાસિ કે;
 ત્રિભુવનમાંહી ગાણી એ,
 ઉંબર ઉંબરવાડામાંહી કે;
 પાસ જિણેસર રાણી એ.

૩૦

રાણી પાસ જિણું જયકર અપયસુખ આવાસ એ,
 દરિસણું જેહનિં નાગ પાચે નાગરાજ વિલાસ એ;
 ધરણિં પદમાવતી જેહનાં ચરણ સેવઈ ભાવચું,
 તસ પાપ સુરતરૂ તલઈ રંગઈ વિનય મન સુખભરિ વચું. ૮
 સૂર એ સૂરતણે સુત સુંદર એ,
 સત્તર સત્તરમે ભગવંત કે;
 કુંથુ નસું આણુંદરચુ એ,
 સોહ એ સોહ એ સૂરતિમાંહિ કે;
 સૂરતણે સુત સુંદર એ.

૩૦

સુત સૂર કેરો સોહઈ સૂરતિમાંહિં સૂરતિ સાર એ,
 પ્રભુતણી સૂરતિ દેવી મૂરતિ હોઈ હર્ષ અપાર એ;
 મૃગમાનમોચન સ્વામિલોચન દેવિ મુગ હઈડું ઠરઈ,
 મકરંદભર અરવિંદ દેવી ભમર જિમ ઊડાટ ધરઈ. ૯
 બીજા એ બીજા એ વિજયાકુંઝર એ,
 ગજપતિ ગજપતિ લાંછણ સ્વામિ તો;
 નામિ સયલસુખ સંપન્ન એ,
 જિતસત્રુ જિતસત્રુરાય મહાર તો;
 બીજા એ વિજયાકુંઝર એ.

૩૦

બીજા તે વિજયાકુંઝર જિનવર નયર સૂરતિ સોહ એ,

પ્રભુતણી મૂરતિ કષ્ટ સૂરતિ ભવિકનાં મન મોહ એ;
 જિનવદન સુંદર સુર પુરંદર દેષિ મનિ આણુંદ એ,
 જિમ કમલ વિકસઈ દેષિ દિનકર કુમુદ જિમ નવચંદ એ. ૧૦
 વંદુ એ વંદુ એ પાસ ચિંતામણિ એ,
 દિનમણી દિનમણી તેજનિધાન કે;
 ધ્યાન ધરું સ્વામીતાણું એ,
 સુખ ધણું સુખ ધણું પ્રભુનઈ નાંમિ કે;
 વંદુ એ પાસ ચિંતામણી એ.

૩૦

ચિંતામણિ શ્રીપાસ વંદું આણુંદું સાહેલડી,
 પ્રભુવદન ચંદ અમંદતેજઈ ફલી મુઝ સુખવેલડી;
 અતિ કૂટરું પ્રભુ કૃણામંડલ દેષિ મુઝ મન ઉલ્લસઈ,
 ઘન ઘટાડંબર દેષિ હહહિસિ મોર જિમ હઈકઈ હસઈ. ૧૧
 તીરથ તીરથ સૂરતિ બંદિરઈ એ,
 જીહારિયાં જીહારિયાં એહ ઇચ્ચાર કે;
 દુરગતિનાં દુષ વારીયાં એ,
 ઊપનો ઊપનો અતિ આણુંદ કે;
 સૂરતિ તીરથ જીહારીયાં એ.

૩૦

જીહારિયાં તીરથ સદા સમરથ હરઈ સંકટ ભવિતણું,
 એ તવન ભણુતાં જાત્ર કેરાં દીઈ ફલ રલીઆમણું;
 ઘનસાર ચંદન સાર કેસર કુસુમચંગેરી ભરી,
 પ્રભુચરણ અંચી પુણ્ય સંચી ભાવપૂજા મેં કરી. ૧૨
 આવો એ આવો એ રાનેર ભઈએ,
 પૂજઈ પૂજઈ શબ્દલકંત કે;
 સમરથ સામી સામલો એ,

લેટીએ લેટીએ કપલ નિષ્કંદ કે;
આવે એ રાનેર ભાઈએ.

સુ૦

રાનેર ઇણિપરિ જિન જીહારી વલી મુઝ મન અલજયુ,
વહસાલિ જીરાહીલોસ્વામી વીરજિન લેટીણિ ગયો;
ધણીવિ ચિંતામણિ જીહારી નવસારી શ્રીપાસ એ,
હાંસોટ ભગવઈ દેવ પૂજી ફલી મનગી આસ એ.

૧૩

તપગચ્છ તપગચ્છ હીર પટોધર એ,
જેસિંગ જેસિંગ ગુર ગચ્છ સ્તાંભ કે;
રૂપાઈ મુત તસ પટઈ એ,
વિજય એ વિજયદેવસૂરિંદ કે;
તપગચ્છ હીર પટોધર એ.

સુ૦

તપગચ્છ હીર સમાન ગણધર વિજયસિંહસૂરંદએ,
તસ ગચ્છભૂષણતિલક વાચક કીર્તિવિજય મુખકંદ એ;
તસ ચરણ સેવક વિનય ભગતઈ યુર્યા શ્રીજિનરાજ એ,
સસિકલા સંવત વર્ષ વસુનિધિ કૃત્યા વંછિતકાજ એ.

૧૪

ॐ

पीयाविरचित शत्रुंजयचैत्यपरिपाटी.

सुपर्ध.

- आशङ्कं साभिषि सारहा निभ मति तूही द्विध मति सहा;
श्रीसेत्रज तीरथ वदेवि चैत्रप्रवाडि स्थसि सधेवि. १
- पाद्रीतांशुध प्रभुभूं पास निभ मनि वंछित पूरध आस;
ललतासुर वंङ्गं निन वीर सोध सायर निभ शुद्धि गंभीर. २
- तेह आगलि गिरि पाणिध यङ्गं निभ पांभूं शवपुर दूकडुं;
धुरि प्रभुभूं पडिलूं श्रीनेमि भारगि आतां कुशलधं चेमि. ३
- आगलि छध माता भइदेवि ते वंङ्गं जे कर जेदेवि;
सभइं सोलसमु निन शति मणूंअविहार करध मन धंति. ४
- पेथउदेउत पूगी इली छीपाविसही वंङ्ग वली;
आज न भाधं जिलट अंगि अहणह आज नभूं मन रंगि. ५
- तेह आगलि छध कविउलजस विधन व्यष्टासध तेह परतस;
तेह इल हूले लेट् आज निभ मन वंछित सारध काज. ६
- दिव आविह टोटसविहार तिहां प्रभुभूं श्रीयनाभि भट्टहार;
मोहलावसही वंङ्गं देव निन सुवीसध यलसु नमेवि. ७
- तिहां हावध अनोपमसर अछध स्वमीरोहसु वंङ्गं पछध;
वाधिसि पेभूं पडिलध आरि आगलि सुहृदु योधि पगारि. ८

મસ્તકિ અવતારિઉ ગિરનારિ તિહાં પ્રણમૂં શ્રીનેમિકુમાર;
 ઇંદ્રમંડપ પેખૂં આણુંદ સાત સોહાસણિ દેહરી વંદિ; ૯
 તિહાં છઇ નંદીસર અવિતિથ તિહાં હૂં જન્મ કરું સુકયથ;
 ખાવન બિંબતણું લેઉં નાંમ ખરતરવસહી કરું પ્રણાંમ. ૧૦
 ઘોડાયુકી ગુખ અપાર તિલકૂંતોરણુ ત્રિલોવન સાર;
 તે દેષી પાવડીએ ચડૂં જિમ હૂં નર્ગમાંહિં નવિ પડૂં. ૧૧
 આદિલવનિ આગલિ સાંચરું સવિહું થાંનકિ સેવા કરું;
 જેહ તીરથ છઇ સમલીનાંમિ તિહાં પ્રણમૂં મુનિસુવતરુવાંમિ. ૧૨
 હિવ મુઝ હૈયડઇ અતિ ભિમાહ ત્રણિ પ્રદક્ષણિ દેઈ ઉહલાહિ;
 વંદૂં દેસલ પ્રમુખ વિહાર મંડપિ કોડકોડિ બુહાર. ૧૩
 પાંચે પાંડવ પ્રણમૂં પાય તુ પછઇ અષ્ટાવહ રાય;
 ઘોખાવસહી જિન ચુવીસ તેહ શવહુનઇ નાંમૂં સીસ. ૧૪
 તેહ આગલિ રાયણિ હીસંતિ સંઘવીશરિ દ્વિધઇ વરસંતિ;
 સિધિ અનંત હૂઆ તસ તલઇ સાહ વ્યાવઇ મુગતાફલઇ. ૧૫
 તિહાં છઇ પાય ઋષભદેવના જેહનાં ઇંદ્ર કરઇ સેવના;
 તે પૂજનઇ પેખૂં રંગિ ચોર નાગ બે મિટીયા શૃંગિ. ૧૬
 કુલકુંડ પ્રણમૂં પાસ જિણુંદ જસ દરસણિ હીઠઇ આંણુંદ;
 વીર નમૂં સાચુર ધણીં જિમ હૂં બઈ મંડપભણીં. ૧૭
 આગલિ શ્રીઋસહેસર દિદું તવ મુઝ હૈયડઇ હુર્ષ અનીંદું;
 લોંટીગણુ દેઈનઇ નમૂ તિમ હૂં પાપ પરહા નીંગમૂં. ૧૮
 ભાવ ભગત પૂજૂં પ્રભ પાય જિમ મુઝ નિર્મલ થાઇ કાય;
 દેહલમાંહિં મન ઉહલાસિ પંડરીક પ્રણમૂં બેહુ પાસિ. ૧૯
 આગલિ દક્ષણિ દસિ ચાહીઇ મૂલિ ગમારમાંહિં બાઇઇ;
 તિહાં પ્રણમૂં પ્રતિમા લેપમઇ જિમ મુઝ સંકટ શવ ઉપશમઇ. ૨૦
 એણીંપરિ સેત્રુંજ ચૈત્રપવાડિ હૂં કિમ કહૂં નહી મઝ પાડિ;
 થોડામાંહિં બોલિઉં સાર સવિહું થાંનકિ કરું બુહાર. ૨૧

હિવ સ્વાંમી આગલિ વીનતી શવ ઠડેં જે હૈયંકંક હલી;
 જન્મ લગઈ જે લાગાં પાપ તેહ સવિ ટાલે તૂં માથ બાપ. ૨૨
 કૂહ કપટ કીધાં મઈ ઘણાં વચન ન પાસ્યાં સહિશુરતણાં;
 સમકિત સરિસુ સંગ ન કીઉ શીલ સનાહ શરીર નવિ લીઉ. ૨૩
 મોહ મયણુ બેહૂ સંગ્રહ્યા શગ લગઈ તેહના ગુણુ વઘ્યા;
 વિખયતણાં સુખ જે કારિમાં તે મુઝ લાગાં સાકરસમા. ૨૪
 જીવહયામઈ ધર્મ ન કીધ સંપતિસારૂ દાન ન લીધ;
 વિણુ બ્યવહારઈ વિણુજ મઈ કીઉ લોલ લગઈ મઈ પરધન લીઉ. ૨૫
 ઇશાં પાપ સંક્ષા નવિ લડૂં સ્વાંમી ઘણૂં કિશૂં હૂં કહૂં
 વિણુ કહીયાં તૂં બાંણુઈ સહૂં તે મુઝનઈ લાગા છઈ બહૂં ૨૬
 હિવ સ્વાંમી મોહરી કરિ સાર મુઝનઈ અવર નથી આધાર;
 હૂં દુખ દેખૂં એણિ સંસારિ મુઝનઈ આવાગમન નિવારિ. ૨૭
 તુલ દરસણિ હીઠઈ દુખ બાઈ જિમ જલિ સીંચઈ દવ ઓહલાઈ;
 તૂં સ્વાંમી ભવના ભયહરૂં સેવકનઈ વંછિત સુરતરૂં. ૨૮
 જે તુલ સ્વાંમી સેવા કરઈ મુગતિરમણિ જે લીલાં વરઈ;
 જે નવિ માનઈ આંણુ અખંડ તે પાંમઈ દુર્ગતિનું ઠંડ. ૨૯
 જે સમરથ સેત્રુંબધણી બાવઠિ બંજઈ ત્રિલોવનતણી;
 તૂં અશરણુ શરણાગતિ સ્વાંમિ નવનધિ હુઈ તુલ લીધઈ નાંમિ. ૩૦
 એહ સ્વાંમી તુલ ગુણુ જેતલા મઈ કિમ બોલાઈ તેતલા.
 તૂં ગુણુ રચણાચરસમ હોઈ એહ સંક્ષા નવિ બાંણુઈ કોઈ. ૩૧
 જે તાહરા ગુણુ ગાઈ સાર તેહ ધરિ મંગલ જ્યજ્યકાર;
 હૂં તુલ નાંમિઈ નિતુ બાંમણુઈ જે કર બેડી 'ર્ષામુ' ભણુઈ. ૩૨

॥ अहम् ॥

शान्तिकुसुमविरचित

गोडीपार्श्वनाथस्तवन.

सारद नाम सौहामण्यं मनि आणी हो अविड्ड रंग;
पासतणो मडिमा कडुं जस तीरथ हो जिम गान्ने गंग. १

गोडी भरता पूरवि चिंतामण्य हो तुं बीलबिलास;
अंतरीक मोरै मने वरकाण्य हो तुं सोडे पास.
गौ० ओ आंकणी. २

अलवर सवण्य राण्यो लरायोलि हो तुं जगै देव;
कलियुग पास संपेसरै गलाज्ज हो तोरी डीनै सेव. ३

योरवाड भगसी जयो देवपाटण्य हो ठाकरीयो पास;
ढाढो नवधंदिं जण्णीध पास इलवदि हो रायराणा दास. ४

पंचासर महीमंडविं बखिं बायो हो नारिंगो नाम;
नवपल्लव कैंको कह्यो अजरि हो तुं जेडा ठामि. ५

लोठण्य तवरी जण्णीध जियमण्य हो मडिमाबांजार;
सीरीडी त्रेवीसभो कुकडेसर हो सेवक साधार. ६

धंभण्यपास तंभावती नाकोडे हो तुं धृतकदोह;
सहस्रहण्यो नछं सामलो पास परगट हो तुं कुंकुमरोह. ७

आरोपछं आरासण्युछं गंगाणी हो वहुं निसदीस;
बिज्जमाव जेण्णीध निगाज्ज हो जण्यो जगदीस.- ८

સહવણુપુર સમીપ જયો તું સુખપરિ હો એટિંગો પાસ,
મહમદાબાદી મનોહર કંગાઈ હો તણ દીપો વાસ. ૬

બીડભંજણ બહ સાંભર્યો કરહેડહ હો નાગઈદહ જોય;
જેસલમેરઈ તું જયો અમીઝરો હો મંડોવરો હોય. ૧૦

સાદલીઈ મહાઈ વસ્યો કલિકુંડિં હો સોઝિત પરિણામ;
પાલવિહારઈ આગરેં ચાણુસમઈ હો બહેડિં અભિરામ. ૧૧

કપડવાણિજ ઠારહઈ હમીરપુર હો પીપાડિં પાસ;
છેછલીઈ ઢાછોલીઈ મહિસાણઈ મેહતઈ નિવાસ. ૧૨

કહી આહાડે આબૂઈ સેત્રુંજઈ વંદું ગિરિનારિ;
વીઝેવઈ સધનપુરઈ વડાલી હો સાંડેરઈ સાર. ૧૩

તું બરૂઆઈ તું ઇડરઈ જૂઆઈ હો તુંહિજ ચુણપાંણિ;
તું દેલવાડઈ વડોદરઈ ડુંગરપુરે હો ગંધારિ વખાણિ. ૧૪

વીસલનગરિ વાલ હો હોલઈઈ હો જોઠો જિનરાજ;
વાડિજ ચેલણ પાસળ વેલાઓલિ હો વડલી સિરલાજ. ૧૫

મુહુર પાસ વેઈ વલી અહીછત્રો હો આણી પુરાય;
નાગપુરિં બીબીપુરઈ નડુલાઈ હો લીલી મન ભાય. ૧૬

ગાઠરીઓ માંડવગઠિં તું જાઉરિ હો પીરોભબાહ;
કુંભલમેરેં ગાળઓ રાણગપુરિ હો સમર્યો દિઈ સાહ. ૧૭

તું નાડુલઈ માંડીઓ સિદ્ધપુરિ હો તું દીવ મઝારિ;
ચિત્રકૂટ ચંદ્રાવતી આસાઓલિ હો વાંસવાલઈ પારિ. ૧૮

મેરહટ મથુરાં જાંણીઓ વાણારસી હો તું પાસ જિણુંદ;
તું સમીયાણું સાંભદ્યો અબરેં હો તૂઠો જિણુચંદ. ૧૯

એકસો આઠઈ આગલા નામિ કરી હો શુંણીઓ જિનરાજ;
આરતિ ટલી આમય ગયો આસ્થા ફૂલી હો મારા મનની આજ. ૨૦

પાસ પ્રભાવઈ પરમદો મહિમાનિધિ હો તું દેવદાસ;
એકમનાં જે ઝોલગઈ તે પ્રાપ્તિ હો લાઈ વિશાલ. ૨૧

તું મધવાસી બિજલો તેં મીઠી હો ગોડી યાત્ર;	
બવના ભાંજઈ આમલા તુઝ આગલિ હો નાચિં યાત્ર.	૨૨
હિવસ વાસઈ તું વસઈ વાણારસી હો ચાંણી વામામાત;	
અન્ધસેન કુલચંદલો મુઝ વાહલો હો ત્રિજગ બિખ્યાત.	૨૩
છત્ર ધરઈ ચાંમર ઢલઈ ઠકુરાઈ હો ત્રિગડઈ જિનભાણુ;	
ભામંદલ તેજેં તપઈ તુઝ હરિસણુ હો વાંછઈ દીવાંણુ.	૨૪
ભૈરવ દેવ દેવાલીઆ જક્ષિખ જોગણિ હો ડાઘણિ વિકરાલ;	
ભૂત ન માગઈ ભૈરવા તું સમરથ હો ગોડી રખવાલ.	૨૫
તું મરૂધરનો પાતસા એકલમલ હો તું ધીંગડધીંગ;	
ખારિ ન રાખઈ ખારણાં તુઝ સાહમાં હો કો ન કરઈ સીંગ.	૨૬
થલિ થલિ ઠાવો ઠાકુરો ચેડા ચટક હો તું કાઢિં સારિ;	
રોગ હણુઈ રોગીતણા તું બધકો હો વનવાડી અડિ.	૨૭
તરકસ ભીડી ગાતરી કરિ આલી હો લાલ કખાંણુ;	
નિલડેં થોડઈ તું ચઢઈ ફોજ ફોજેં હો ફેરઈ કેકાણુ.	૨૮
નવ નવ રૂપિં તું રમઈ અઠવડીઆં હો તુંહિજ દિ હાથ;	
સંઘતણી સાનિધિ કરઈ બોલાવઈ હો તું મેલઈ સાથ.	૨૯
અલ્પ નિરંજન તું લિખ્યો અતુલીબલ હો તલભાણુ;	
શાંતિકુશલ ઇમ વિનવઈ તું ઠાકુર હો સાહિબ મુલતાણુ.	૩૦
તપમછતિલક તડોવડિં પાય પ્રણમી હો વિજયસેનસૂરીસ;	
સંવત સોલસતસદ્દે વીનવીઓ હો ગોડી જમદીસ.	૩૧

કલશ.

ત્રેવીસમો જિનરાજ અણી હિંઈ આંચી વાસના,	
નર અમર નારી સેવ સારી ગાઇ ગુણુ શ્રીપાસના;	
કલિકાલમાંહિં પાસ પરગટ સેવ કરતાં મુખ લક્ષ્મ.	૩૨

